ગુજરાતી *

પંચોપાખીઆંન *

પેહેલી વાર *

શ્રી મુમબઇ મધે *

*મંતરીન બેહેદીન પેશતંનજી માણેકજીનાં

જામે જમશેદનાં છાપાખાનાં મધે છપાણી છે

શને ૧૨૧૯ ઈઅજદજરદી *

શને ૧૮૫૦ અંગરેજી *

મથાળું *

જાંણવું જે • આઈ • પંચોપાખેઆંનની • ગુજ
રાતી • ચોપડી • પરથમ • શ્રી • મુમબઇ • બંદર • મધે •
શાલે • ૧૮૨૪ અંગરેજી • ઇશાવી—શંવત • ૧૮૮૦
નાં • વરશમો • હીનદની શાલ • શાલ • પુશતક • મંડ
લીનાં • પરારંમભ • કરનારા • શાહેબોઈ • ઘણીક
મેહેનતથી • સંસકરુતમોથી • ભાષ • ગુજરાતી • ભા
શામો • કરાવી • શ્રી • મુમબઇ • શમાચાર • છાપાખા
• નાંમો • છપાવી • હતી * અને • તાર • પછે • આ • ચોપ
ડીનો • ઘણોઇક • ખપ • થાઈ આથી • શ્રી • મુમબઇ •
મધે • ઘણીઇક • વાર • જુદાં • જુદાં • છાપાખાંનાંમો •
છપાઇ • હતી • તોપણ • હાલમાં • તેહની • અછત • થા
ઇઆ • અને • નફી • મલી આવેઆને • લીધે • આઈ • પું
શતક • શ્રી • મુમબઇનાં • જાંમે • જ મશ્રેદનાં • છાપા
ખાંનાંમો • પેહેલી • વાર • છાપેઊં છે *

જાંણવું જે • સંસકરુત • તથા • ફારશી • ભાશા •
મધે • ઈ • પંચોપાખેઆંન • પોથી • ઘણી • મોહોટી •
અને • કથાવો • ઘણી • અને • ઘણી • લાંમબીછે • પં

શાંક્ષલીઉં *

ળ•ઉપર•કહેલા•પરથમનાં•ગુજરાતી•કરાવનાં
રા•શાહેબોએ•ઘણોએક• દરવ• ખરચતાંબી•હુ
કાંમો•હેનો•શાર•લેવડાવોછે• તેથી•એ• પોથી•
ઘણીજ•નાંહાંની•ને•થોડી•વારતાવોથી•શંમાંપુ
ત•કરાવીછે*

હવે•જાંણવું•જે• આએ•પુશતક•ઉપરતાં•બા
લકથી•તે•ઘરડા•શુધી•શરવેને•નીત• વાંચવા•
જોગછે*એ•મયેની•વગર•વાછાનાં•જાંનવરોની
કથા•ઉપર•જુલવું•નહી•પંણ•હેનો•શાર•શારીપઠે
શાહમજવો*શાશારૂ•જે•એ•પોથીને•ચોખુણ•પર
થવીનાં•શઘલી•ગનેઆંતનાં•વીદેઆવાંન•અને•
પંડીત•લોકોએ•હેવી•પરશંન•કરેલીછે•કે•હેનાં
જેહવી•બીજી•કોઇ•પોથી• વખણાઇ•નથી*

શ્રી•મુંબઇ—

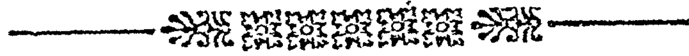
રોજ• ૬ ઠો•માહા• ૧૦ મો• શોહેનશાહી•શને• ૧૨૧૯
ઇઅજદજરદી—તારીખ• ૨૯ મી•જુંન• ૧૮૫૦ ને•વાર•શનેઊ

શાંકલીઉં *

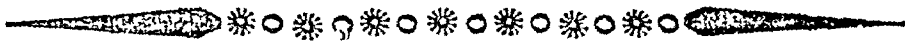

મીતર પરાપતી તંતર ૨ જું *

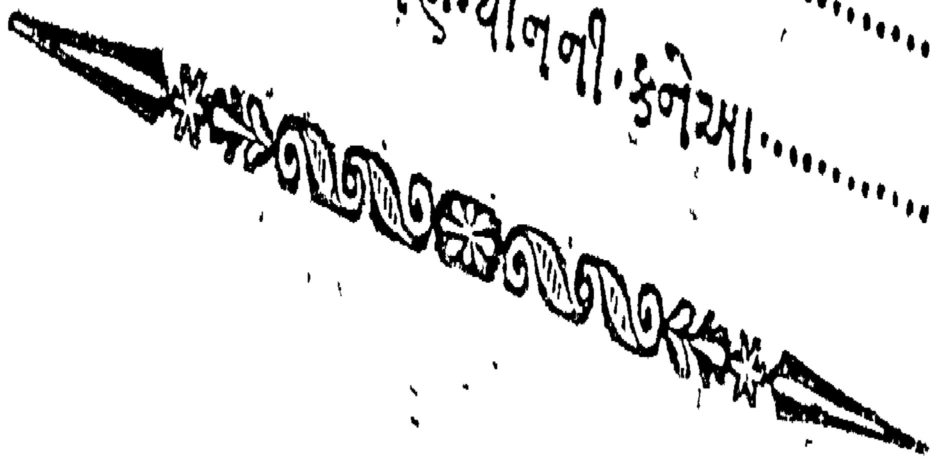
શંધીવીગરહ તંતર ૩ જું *

લબધપરનાશ તંતર ૪ થું *

શંપરેખશકારીત તંતર ૫ મું *

ઈ શા વ ર ને • નાં મે • ક રી •

પંચોપાખેઆંન•પુશતક•પરારંભ*

વીશણુ•શરમા•હવે•નાંમે•ઈક•માહપંડીતે•શરવે•શાશતરો
નો•તતવ•લઈને•પંચોપાખેઆંન•હવે•નાંમે•નીતી•શાશતર•શં
શકરૂત•ભાશામાં•કરી•જગતમાં•જાહેર•કીધું•છે•તેહનું•ગુજરાતી
માં•ભાશાંનતર•કરૂંછે*

પેહલાં•ઈ•પુશતકની•ઉપજનું•કારણ•કેહછે*

શ્રી•દખ્ખણ•દેશ•મધે•મહીલા•નાંમે•ઈક•નગર•તાંહાં•અમર
શકતી•નાંમે•ઈક•રાજા•હતો•તે•રાજા•ભીખારીને•ભીખ•આપવા
•માં•શેવરઝનાં•જાહાડ•શરીખો•ફલ•દેનારો હતો*અને•શરવેને
દાંનમાંન•આપી•શંતોશ•કરતો•હતો*અને• શરવે•રાજામાં•મો
ટો•નાંમીચો•અને•ચઊદે•વીદેઆમો•પુરવીણ•અને•શંઘલી•કલા
માં•પુરો•હતો •તે•રાજાને•તરણ•પુતર•હતા•તેમધે•ઈકનું•નાંમ•
વશુશકતી*બીજો•રૂપશકતી• અને•તરીજો• અનેકશકતી*ઈ•
તરણે•પુતર•માહ•મુરખ•હતા—તેહાને• દેખી•રાજા•નીત•ચીન
તા•કરતો•હતો*પછે•તે•રાજા•ઈક•દીને•શરવે•પરધાંનોને•ભેલા

કરી•બોલેઓ—હે•પરધાંનો•માહારા•પુતર•ઘણાં•મુરખછે—કાંઈ
રાજનીતી•જાંણતા•નથી—તેથી•કરી•મહને•ઈક• ઘડીભુખી•સુખ
નથી* કેહવા• પુતર• હોઈ• તેથી• બાઈડી•વાંજણી• હોઈ—
અથવા•ગરભ•પડીજાઈ—અથવા•દીકરી•આવે• તેશારૂં•પણ•મુર
ખ•પુતર•કાંમનાં•નહી*જાંહાંલગ•ન•જીવે•તાંહાં•લગ•ન•દુખજ.
આપે—તેમાટે•ઈ•દીકરા•માહારા•શાશાતર•ભણીને•પંડીત•થાઈ•
તે•ઊપાઈ•કરવો*રાજાનાં•હેવા•શબદ•શાંભલી•તેમાંહેથી•ઈક•પ
રધાંન•બોલેઓ—હે•માહારાજ•ઈવાત•ઘણી• કઠણ•દીશેછે—ઈક
લું•વેઆકરણ•ભણતાં•બાર•વરશ•લાગે—તારપછે•બીજાં•શાશ
તર•ભણે•તારે•ચાતુર•થાઈ*તે•શાંભલી•બીજો•પરધાંન•બોલવા
લાગો—હે•રાજા•જીવતનોતો•વીશવાશ•નથી* અને•ઘણાં•વરશ
લગાન•ભણીઈ•તારે•શાશતરો•આવડે*તેમાટે•થોડું•ભણી•ઘણું
શમજે•હેવું•થાઈ•તે•કરીઈ*

કહ્યું છે— શાશાતરનો• પાર• નથી• અને• માં
ણશાનુ• જીવત• થોડું• તેમાંપણ•વીઘન• ઘણાં*
માટે•જે•શાર•હોઈ તે•લઈ—જેમ•રાજહંશ•નાંમ
નું•પંખી•દુધ• અને•પાંણી•ભેળું હોઈ• તેમાંહેથી
દુધ•લઈને•પાંણી•પડતું •મુકે છે•તેમ•શાશાતરો
નો•શાર•લઈ•બાકી•પડતું •મુકવું*

હે•શાંવાંમી—આપણાં•નગરમાં•વીશણુ•શરમા•હેવે•નાંમે•ઈ
ક•બરાંમણછે•તે•ઘણોજ•ચતુરછે—તેહને•દીકરા•શોંપશોતો•વે
હેલા•પંડીત•કરશે* ઈ•વાત•શાંભલી•રાજા•બહુ•હરખેઓ*પછે
વીશણુ•શરમા•પંડીતને•તેડી•આદરમાંન•દઈ•કહીઊં જે—હે•પં

ડીત•રાજ•માહારા•ઊપરે•કીરપા•કરો•અને•માહારા•દીકરાવોને
ભણાંવી•ચતુર•કરોતો•તમને•મોટું•રાજ•કાજ• શોંપીશ*અને•
ધણું•ધંન•પણ•આપીશ*તેહવારે•રાજાને• આશીરવાદ• દઈ•પં
ડીત•બોલો— હે•માહારાજ•હું•વીદેઆ•વેચું•નહી•પંણ•તમે•ધર
મીછેઆ*તમારા•પુતરોનુ•કલેઆંણ•તે•જગતનું•કલેઆંણ•જાં
ણી•ભણાંવું•ને•માશ•છ•માં•ચતુર•કરૂં તો• માહારૂં•નાંમ•અને•
માહારી•વીદેઆ•ખરી*નહીતો•મોકું•નહી• દેખાડું*હેવું•વચ
ન• શાંભલાથી• રાજા• ઘણો• મધંન• થાએઆ* અને•વી
શનુ• શરમાને• દીકરા• શોપેઆ* તેપછે• વીશનુશરમાએ•
તેહને•અરથે• પંચતંતરરૂપ• શાશતરકરી•ભણાંવા• માંડું*તે•
પંચતંતરનાં•નાંમ•એછે*પેહલું•મીતર•ભેદ•એટલે•દોશતી•હોએ
તે•તોડવી*બીજું•મીતર• પરાપતી•એટલે•દોશત• ન•હોએ•તેહ
ને•દોશત•કરી•લેવો* તરીજું•શંધી•વગરહ•એટલેજે• શમોજો
ઈ•શોલેહ•અથવા•લડાઈ•કરવી* ચોથું•લબધ•પરણાંશ• એટલે
મલેલી•વશતુ•ખોવી* અને•પાંચમું•શંમપરેખશકારીત• એટલે•
જે•કરવું•તે•વીચારીને•કરવું* એ•પંચતંતર•ટુકોં• શમજનાં•ધ
ણીને•તથા•બાલકને•બુધી•વધારે*અને•બુધીવંત•ને• ઘણોજ•ચ
તુર•કરે* એ•પુશતક•જે•નીત•વાંચે•અથવા•શાંભલે• તે•માંણશ
ને•ઈનદરાદીક•દેવતા• પંણ•છેતરી•ન•શકે* વીશનુશરમા•પં
ડીતે•હેવું•માહા•ગુણકારી•શાશતર• કરી•તેનાં•પંચ•તંતર•માં
હેથી•પેહલું•તંતર•જે• મીતરભેદછે•તે•રાજપુતરો• આગલ•કે
હવા•લાગો*

મીતરભેદ•તંતર•૧ લું *

કથા•૧ લી *

કોઈ•બંનમાં•શીંઘ•અને•બલદને•માહોમાંહે•ઘણી
દોશતી•થાઈ•હતી•તે•કોઈ•શીઆલે•પોતાનાં•ભલાં
શારૂ•આઘું•પાછું•શંમજાવીને•તોડી•નાંખી *

રાજપુતરો•પુછવાલાગા—કે•મહારાજ•તે•કે
મ•થઈ•હશે—વીશનુશરમા•કહેછે•શાંભલો*

ઊતર•દેશ•મધે•શ્રી•મહીલા•નાંમે•નગર•તાંહાં•વરધમાંન
કહેવે•નાંમે•એક•વાંણીઓ•રેહતો•હતો—તે•ઘણો•ધંનવંત•હ
તો—તોપણ•તેહને•હેવી•ઈછા•થઈજે•ધંન•વધારૂં•તોશારૂ*

કહું છે— આ•જગતમાંહે•એહવું•કંઈ•નથી
જે•ધન•થકી•નથાએ•તેમાટે•ડાહે•પુરશે•ઊદ્યો•
ગ•ન•કરવું*જે હેને•ગાંઠે•ધંનછે•તેહેને•મીતર•ઘ
ણા—ભાઈ•ઘણા—જગતમાં•તેજ•માંણશને•તેજ
ડાહેઆ• કેહેવાએ છે* પઈશા• વાલોછે•તેહેને
પારકો•હોએ•તે•પોતીકો•થાએ છે•અને• દલદરી
ને•પોતીકો•હોએ•તેપણ•પારકો•થાએ છે* જેહ
ને•માંન•ન•ઘટે•તે•માંન•પાંમેછે—વખાંણ•જેહ

જેહ•ન•ઘટે•તેહની•વખાંણ•કરે છે—જેહની•પાશે
જવું•ન•ઘટે•તેહની•પાશે• જાએ છે—એ• શરવે•
ધનનો • મહીમા • જાંણવો * શત • ધરમથી•
ધનં•કમાવીએ—કમાવીને•જાલવીએ— જાલવીને•
વધારીએ—વધારીને•શારે•ઠેકાંણે•ખરચીએ*

એહવો•વીચાર•કરીને•વરધમાંન•શેઠ•રૂડે•મહુરતે•શંરવ•
શગાં•શમંદીનો•હુકમ•લેઈ•ધન•કમાવા•શારૂં•બેએ•બલદનાં
ગાડાં•ઊપર•માલ•ભરી•મથુરાં•નગરચાલો—તે•બલદોનાં•નાંમ
એકતો•શંજીવક•ને•બીજો•નંદક—આગલ•જાતે•એક•વનમાં
જમુનાં•નદી•ઊતરતાં•શંજીવકનો•પગ•ભાગો—તેવારે• વરધ
માંન•શેઠ•ઘણોજ•દુખ•કરવા• લાગો*તે•વન•મોટું• બીહામ
ણું•અને•ચોર—શંહીં—વાઘની•બીહીક•ઘીણી—તોએપણ• પો
તાના•વાહાલા•બલદ•શારૂં•તરણ•દીવશ•લગંન•તે• શેઠ•તાં
હાં•રહેઆ—પણ•તે•શાજો•ન•થએ—પછે• શાથ•શરવે•દુખ
પાંમવા•લાગો•ને•શેઠને•કહું જે• આ•વનમાં•ઘણો• ભએ છે• તે
માટે•થોડા•શારૂં•ઘણો•બગાડ•નહી•કરીએ—થોડું•ગમાવી•ઘ
ણું•રાખીએ•એ•ચતુરાઈની•રીત*એ•પરમાંણે•લોકોની•વારતા
શાંભલીને•વરધમાંન•શેઠે•તે•બલદ•પછવાડે•ચાકર•રખવાલા•
મુકા•અને•પોતે•શાથ•શરવે•લઈને• ચાલો*પુઠેથી•ચાકરે•વી
ચારૂં જે•બલદતો•શાજો•થાએ કે•નહી•થાએ•પણ•આપણે•આ•
વનમાં•એકલું•કેમ•રેહવાએ—શાથ•શરવે•આઘો•જશે•પછે•મલ
વો•કઠણ•થશે—તેમાટે•આપણે•જઈ•શેઠને•કહીએ•કે•બલદ•મ
રીગઓ*એહવું•ધારીને•તાંહાંથી•ચાકરો•ચાલા•ને•જઈ•શેઠને

કહ્યું જે • બલદ • મરી • ગયો — હમે • તેહને • રૂડી • પેરે • દાટી • આવ્યા *
હવે • ચાકર • ગઈઆ • પુઠે • બલદ • હલવે • હલવે • ઊઠી • ઘાંશ • પાંણી •
લેવા • લાગો • ને જમુના • નદીને • કાંઠે • ટાહડી • છાંઆઈ • બેશવા •
લાગો • તેથી • કેટલા • ઈક • દાહડા • પછે • શાજો • થઇ • ઘણો • જોરાવ
ર • થઓ — જાંણે • માહદેવનો • પોઠીઓ • જેહવો • દીશવા • લાગો *
બલ્યમાં • શમાઈ • નહી • તેહવારે • શીંગડે • કરી • માટી • ઊછાલે — અ
ને • નીચીંત • થકો • જમુનાને • કાંઠે • ફરે *

કહ્યું છે — જે કેહને • પરમેશ્વર • રાખનાર • તે • ઈ
કલો • વનમાં • કોઈ • તોઈ પણ • બચે છે • અને • જે કે
ને • પરમેશ્વર • રાખનાર • નહી • તે • પોતાનાં • ઘર
માં • પણ • બચતો • નથી *

હવે • તે • વનનો • રાજા • પીંગલ • નામે • ઈક • શંહી • હતો • તે • ઈક
વેલાઈ • પાંણી • પીવા • શારૂં • પોતાનો • પરીવાર • તેડી • જમુનાને • કાં
ઠે • જાતો • હતો — ઈહવામાં • શંજીવકે • પોકાર • મારો • તે • આવાજ
થી • ડુંગર • શંગલો • ગાજી • ઊઠેઓ — તે • ભઅંકાર; શબદ • શાં
ભલી • શંહી • કચવાઓ • અને • થાકાણુ • બાંહાંનુ • કરી • પાછો વલી
ઈક • વડ • હેઠલ • બેઠો — મંનમાં • ચીંતા • કરે છે — તાંહાં • પોતીકા • પ
રધાંનનાં • પુતર • બેઈ શીઆલ • હતા * ઈકનું • નાંમ • કરટક • બી
જો • દમનક • તેઓને • પરધાંન • પણાં • ઊપરથી • કાડા • હતા — તોઈ પં
ણ • તે • પેટશારૂ • રાજાની • પછવાડે • ફરતા • હતા * શહીંને • પાછો વ
લો • જોઈ • દમનક • કરટકને • કાંને • લાગો * ભાઈ • આપણો • રાજા
પાંણી • પીવાને • કાજે • જાતો • હતો • તે • પાછોવલી • ચીંતાતુર • જેહ
વો • બેઠો છે • તેહનું • શું • કારણ • હશે — તેહને • કરટક • કેહે છે • ભાઈ

આપણે•ઈ•વાતનું•શું•કાંમ*જેહને•જે•કારણ•ન•ઘટે•તે•કર
વા•જાઈતો•કીલોતપાટી•વાંનરાની•પેરે•મરંણ•પાંમે*દમનક•
પુછેછે•તે•કેમ—કરટક•કેહેછે•ભાઈ•શાંભલ*

કથા • ૨ જી *

ખીલીઉપાડનાર•વાંનરાની*

—○*○*○*○—

ચંદર•નગરની•પાશે•ઈક•વનછે•તાંહાં•શુદંત•નાંમના•
શાહુકારે•માહાદેવનું•દેહરું•કરવા•માંડું—તેહને•કાજે•ઘણાં•
શુથાર•કાંમ•કરતાહતા•તે•શુંથારે•ઈક•મોટું•લાકડું•વેરવા•માં
ડું*બપોર•થઆ•તારે•શઉ•જમવા•ગીઆ—ઈહવામાં•વનમાંહે
થી•ઈક• વાંનરાઓનું•ટોલું•આવું—તેહમાંથી•ઈક•વાંનરે•લા
કડું•અધવેરેલું;•હતુ•તેઉપર•બેશી•ખીલી•ભરાવી•હતી•તે•કાહ
ડી•નાંખી•ઈહેવામાં•પોતાની•કાઆ•લાકડાં•માંહે•ચંપાંણી•ઈટ
લે•મરંણ•પાંમો*વાંનરાને•શુથારનું•કાંમ•ન•ઘટે•તે•કરવા•ગઈ
આ•માટે•નાશપાંમો—તેમજ•આપણને•પરધાંનપણું•નથી•અને
પરધાંનનું•કાંમ•કરવા•જાઈઈતો•નાશ•પાંમીઈ*આપણે•જમ
ણં•શાચે•કાંમ•તેતો•રાજા•આપેછે*દમનક•બોલો—હે•કરટક•
તારે:શું•શું•પેટનીજ•ફીકર•રાખેછે—છી—ઈ•શારું•નહી*

કહું છે— જે•મોટાછે•તે• રાજાને•ખુશી•કરી
ને•પોતાનું• શારું•માંગનારાઓનાં•ઉપર•ઉ

પકાર· કરે છે· અને· પોતાનાં· વેરીઓને· આપદા
માં· નાંખે છે* પોતાનું· ડીકલું· પેટ તો· કાગડા· કુ
તરા પણ· ભરે છે* જેહની· પછવાડે· ઘણાં· માંણ
શ· જીવે છે· તેહનું· જીવવું· શાચું* જે· માંણશે
પેદા થઈને· પોતાનાં· વંશમાં· નાંમ· ન· કરૂં· તેણે
જનમ· લેઈને· માતાનું· જોબંન· માતર· બગાડ્યું·
તે માટે· પુરશે· છતી· શકતીઈ· છાંનું· રેહવું· નહી*

કરટક· બોલો—હે· દમનક· તેં· કહ્યું· તે રાચું· પંણ· પરધાંનો
ઈ· પુછાવી તાં· રાજા· આગલ· બોલવા· જાઈ તો· તેહની· પંણ· શોભા
નહી· તો· આપણે· કેમ· બોલાઈ* દમનક· બોલો—હે· કરટક· ઈમ
મો· કેહ—જે· પુરશ· રાજાનો· ચાકરી· કરવા· જાંણે· તે· પરધાંન· થા
ઈ· અને· જે· પંરધાંન છે· પંણ· ચાકરી· કરવા· નજાંણે· તો· પરધાંન
પણું· જાઈ· જે· પુરશ· આખો· દીવશ· રાજાની· શેવા કરે· તે· વાહાલો
લાગે* રાજા· કાંઈ· કુલ· જાત· જોતો· નથી—રૂડો· ભુડો· પંણ· ચા
કરીવંત—બુધીવંત· માણુશ· જોઈ છે*

કહ્યું છે— ડીક· રાજા—બીજી· અશાતરી—તરીજું
જનાંવર· ઈ· તરંણ· પાશે· રેહ· તેહને· વશ થાઈ*

કરટક· બોલો—ઈ· ભાઈ· તું· રાજા· પાશે જઈ· શું· કહીશ· તે·
કેહ—દમનક· બોલો· હું· તેહનાં· ભઈનું· કારંણ· પુછીશ—કરટ
ક· બોલો—તેં· કેમ· જાંણુ જે· રાજા· બીધો છે—દમનક· બોલો·
ભાઈ—હું માં· શું· જાંણવું છે*

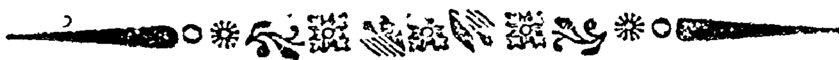
કહ્યું છે— કહ્યાથી તો· જનાવર· પંણ· જાંણે છે

એમ•પગાર•કરેથી•જાંણે•તે•પંડીત•કેહેવાઈ*
આગલાની•શુરત•ઉપર—ચાલ•ઉપર—બોલીઉ
પર—પેશાટા•ઉપર—આંખ•અને•મોહડાં•ઉપરથી
તેહેનાં•મંનમાંહેની•વાત•જણાઈ છે*

માટે•રાજાનાં•મંનમાંહેની•વાત•મેં•પંણ•ઈમ•જાંણી•તેહે
નાં•ભઈનું•કારંણ•જાંણીને•ભઈ•ટાલવાનો•ઊપાઈ•શોધી•કા
ડીશ—ઈટલે•આપણું•પરધાંનપણું•ખોઊ છે•તે•પાછું•પાંમશું
કરટક•બોલો—હે•ભાઈ•તું•રાજા•પાશે•જઈશ•તારે•પેહેલું•શું
કહીશ—રાજા પુછશે•તેહવારે•કેહવા•જવાબ•દેઈશ—દમનક•બો
લો•જેહવું•રાજા•બોલે•તેહેવો•જવાબ•વાલવો—જે•બોલે•આ
થી•અંધણનો•ન•આવે—શમો જોઈને•બોલીઈ—કરટક•બો
લો•રાજાની•ચાલ•ચંચલ•કેહવાઈ—ઊંચ•નીચ•પુરશ•આવી
મલે•ઈટલે•રાજાની•બુધી•ફેરવી•નાખે *

જેહવી•શંઘત•તેહવી•બુધી•થાઈ—જેમ•મદો
તક•શંઘો•ને•શારી•નરશી•બુધી•ઉપની*

દમનક•પુછે છે•તે•કેમ•થઊં—કરટક•કેહે છે•ભાઈ•શાંભલ*

કથા • ૩ જી *

શંઘી•તથા•તેહનાં•શારા•નરશા•પરધાંનની*

ઈકવનમાં•શંઘી•રેહતો•હતો•તેહનાં•બેઈ•પરધાંન હતા—ઈક•
હંશ—બીજો•શારશ*તે•ઘણા•ધરમી•અને•રૂડી•બુધીના•ધણી

હતા*કોઇ·શમે·શાંહીને·તરણ·દીવશ·શ્રુધી·કંઈ·ખાવાનું·મ
લ્યું·નહી·તેથી·ભુખે·ઘણું·દુખ·પાંમવાલાગો—તેહવારે·પંરધાંનો
ને·કહીઊં·જે·કેથે·માહારે·કાજે·ખાવાનું·જોઇ·આવો*પછે·તે
ઓએ·વીચારૂં·જે·એ·તરણ·દીવશનો·અપવાશીછે—કોઇ·નાહ
નો·મોટો·જીવ·મલેતો·શારૂં·નહીતો·આપણનેજ·ખાશે*

કહુછે— ભુખાનો·વીશવાશ·ન·કરીએ—ભુખો
શ્રુ·પાપ·કરશે·તેહનો·નરાશો·નહી*

એમ·વીચારી·દીશોદીશ·જોવા·લાગા·એહવામાં·એક·બરા
મણ·ઘરનો·દુખી·દલદરી·એકલો·વનમાં·ચાલો·આવેછે·તેહને
દેખી·હંશ·વીચારૂંજે·જો·એ·શાંહીને·નજરે·પડશેતો·મારો·જશે
અને·આપણને·બરમ·હતેઆ·લાગશે* એવું·વીચારીને·તેણે
શારશ·શાથે·મશલહત·કરી·અને·તેહને·કહુંજે·તું·બરાંમણ·
પાશેજા·હું·શાંહી·પાશે·જાઊંછઊં* પછે·શારશ·જાઇ·બરાંમ
ણને·બોલવા·લાગો—રે·મુરખ·શ્રું·તારૂં·મરણ·આવુંછે*તું
એ·શાંહીનાં·વનમાં·કેમ·આવો*બરાંમણ·બોલો—રે·ભાઇ·હું
શ્રું·જાંણું·જે·ઇહાં·શાંહી·રેહછે*હવે·મહને·જીવતદાંન·દેવડાવ
શારશ·બોલો·તારૂં·મરણનો·આવું·પણ·હીમત·હારવી·નહી
હીમત·પકડેથી·શારૂં·થાશે*પછે·શારશે·હીમત·આપી·બરાંમ
ણને·બુધી·બતાવી·જે·તું·ગુરૂ·થાઇ·ચાલો·આવ* માહરો·મી
તર·હંશ·શાંહીને·પાશેછે·તે·તુંને·મારવા·નહી·દેશે*તું·નચી
ન·થકો·શાંમોજા*બરાંમણે·વીચારૂંજે·મુવેતો·દુખમાંથી·છુ
ટો·પણ·ગનેઆનની·રીતથી·ઊલટું·કરી·શાંમો·જવું·તો·ખ
રો·પછે·રાખનાર·પરમેશવરછે* હેવું·મન·કઠણ·કરી·હાથ

મોં• દીપકું•ચંદન•લઈ•શાંમો•ચાલો—ફેવામાં•હંશ•શાંઢીને
કથા•કેહવા•બેઠો—હે•રાજા• જે•પુરશ• તરણ• દીવશ•અંન•
પાંણી• તજે• અને• ચોથે•દીવશે• પારણાં• કરી• પરમેશ્વર
નું••શમરણ• કરે• તે•વઈકુંઠ• પાંમે* હેવી•વારતા• હંશે•
કહી—તેવારે• શાંઢી• બોલો—કે•હંશ• તો• માહારે• પણ•વઈ
કુંઠ•જવાની•ઘણી•ઈછાછે•તો•હવે•જવાશે* તેહવારે•હંશ•બો
લો—હે•માહારાજ•પંણ•ફક•કરોજે•આજ•ગુરૂની•શેવા•ચાકરી
કરી દાંન•દેઈ•પછે•પારણાં•કરોતો•ફટલેજે•અપવાશ•છાંડોતો
પુરો•તપ•થાઈ*શાંઢી•બોલો—રે•હંશ•આપણને•ગુરૂ•કાંહાં•મલે*
હંશ•બોલો—હે•મારાજ•તમારા•તપનો•મહીમા•ફેવો•મોટો
છેકે•ગુરૂ•પણ•પોતાની•મેલે•આવી•મલશે*ફિમ•બેઠા•વાતો•ક
રેછે•તાંહાં•બરાંમણનો•શબદ•શાંભલો•ફટલે•શાંઢી•બોલો—રે
હંશ•આકોણછે*હંશ•બોલો—હે•માંહારાજ•તમારા•તપનાં•બ
લથી•ગુરૂઆવેછે*શાંઢી•હશી•બોલો—તું•માહારી•ઠેકડી•કરેછે
ફટલામાં•બરાંમણ•પંણ•પાશે• આવો•ફટલે•હંશ•કેહવા•લા
ગો—રે•માંહરાજ•જુઓ•હું•કેહતો•હતો•તે•શાંહું•થઉકે•નહી
ફ•તેપનું•ફલ•ફેહવુંજછે—જે•ચીતવીફ•તેકાંમ•થાઈ*પછે•બ
રાંમણે•આવી•શાંઢીને•કપાલે•ટીલક•કાહડી•આશીરવાદ•દીધો
શાંઢીફ•પગેલાગી• નમશકાર•કીધો•ફટલે•શાંઢી•અને•શારશ
શાંઢીની•વખાંણ•કરવા•લાગા*શાંઢી•ઘણો•હરખ•પાંમો—અને
બરાંમણને•ઘણું•માંન•દીધું*પછે•હંશે•કહું—હે•માંહારાજ•હવે
ગુરૂજીને•વીદાકરો*તેવારે•શાંઢીફ કહું—રે•હંશ•આપણે•રાજાનો
પુતર•મારોછે•તેહનાં•શરવે•ઘરેણાં•ગરૂજીને•આપો*પછે•હંશે

હતા*કોઈ·શમે·શંહીને·તરણ·દીવશ·સુધી·કંઈ·ખાવાનું·મ-
લ્યું·નહી·તેથી·ભુખે·ઘણું·દુખ·પાંમવાલાગો—તેહવારે·પંરધાંનો
ને·કહીઊ·જે·કેથે·માહારે·કાજે·ખાવાનું·જોઇ·આવો*પછે·તે
ઓર્ફ·વીચારૂ·જે·ર્ફ·તરણ·દીવશનો·અપવાશીછે—કોઈ·નાહ
નો·મોટો·જીવ·મલેતો·શારૂં·નહીતો·આપણનેજ·ખાશે*

કહુછે— ભુખાનો·વીશવાશ·ન·કરીર્ફ—ભુખો
શુ·પાપ·કરશે·જેહનો·ભરોશો·નહી*

ર્ફમ·વીચારી·દીશોદીશ·જોવા·લાગા·ર્ફહવામાં·ર્ફક·બરા
મણ·ઘરનો·દુખી·દલદરી·ર્ફકલો·વનમાં·ચાલો·આવેછે·તેહને
દેખી·હંશ·વીચારૂજે·જો·ર્ફ·શંહીને·નજરે·પડશેતો·મારો·જશે
અને·આપણને·બરમ·હતેઆ·લાગશે* ર્ફવું·વીચારીને·તેણે
શારશ·શાથે·મશલહત·કરી·અને·તેહને·કહુજે·તું·બરાંમણ·
પાશેજા·હું·શંહી·પાશે·જાઊ·છૌઊ* પછે·શારશ·જાઈ·બરાંમ
ણને·બોલવા·લાગો—રે·મુરખ·શું·તારૂં·મરણ·આવું·છે*તું
ર્ફ·શંહીનાં·વનમાં·કેમ·આવો*બરાંમણ·બોલો—રે·ભાઈ·હું
શું·જાંણું·જે·ઈહાં·શંહી·રેહછે*હવે·મહને·જીવતદાંન·દેવડાવ
શારશ·બોલો·તારૂં·મરણનો·આવું·પણ·હીમત·હારવી·નહી
હીમત·પકડેથી·શારૂં·થાશે*પછે·શારશે·હીમત·આપી·બરાંમ
ણને·બુધી·બતાવી·જે·તું·ગુરૂ·થાઈ·ચાલો·આવ* માહરો·મી
તર·હંશ·શંહીને·પાશેછે·તે·તુંને·મારવા·નહી·દેશે*તું·નચી
ન·થકો·શાંમોજા*બરાંમણે·વીચારૂજે· મુવોતો· દુખમાંથી·છુ
ટો·પણ·ગનેઆનની·રીતથી·ઊલટું·કરી· શાંમો· જાવું·તો·ખ
રો·પછે·રાખનાર·પરમેશવરછે* હેવું·મન· કઠણ· કરી· હાથ

નો• દ્રીપકું•ચંદન•લઈ•શાંમો•આવો—ઈહવામાં•હંશ•શાંહીને
કથા•કેહેવા•બેઠો—હે•રાજા• જે•પુરશ• તરણ• દીવશ•અંન•
પાંણી• તજે• અને• ચોથે•દીવશે• પારણાં• કરે• પરમેશાવર
ણું••શામરણ• કરે• તે•વઈકુંઠ• પાંમે* હેવી•વારતા• હંશે•
કહી—તેવારે• શાહી• બોલો—ઈ•હંશ• તો• માહારે• પણ•વઈ
કુંઠ•જવાની•ઘણી•ઈછાછે•તો•હવે•જવાશે* તેહવારે•હંશ•બો
લો—હે•માહારાજ•પંણ•ઈક•કરોજે•આજ•ગુરૂની•શેવા•ચાકરી
કરી દાંન•દેઈ•પછે•પારણાં•કરોતો•ઈટલેજે•અપવાશ•છોડોતો
પુરો•તપ•થાઈ*શાહી•બોલો—રે•હંશ•આપણને•ગુરૂ•કાંહાં•મલે*
હંશ•બોલો—હે•મારાજ•તમારા•તપનો•મહીમા•ઈહવો•મોટો
છેકે•ગુરૂ•પણ•પોતાની•મેલે•આવી•મલશે*ઈમ•બેઉ•વાતો•ક
રેછે•તાંહાં•બરાંમણનો•શબદ•શાંભલો•ઈટલે•શાંહી•બોલો—રે
હંશ•આકોણછે*હંશ•બોલો—હે•માંહારાજ•તમારા•તપના•બ
લથી•ગુરૂઆવેછે*શાંહી•ફરી•બોલો—તું•માહારી•ઠેકડી•કરેછે
ઈટલામાં•બરાંમણ•પંણ•પાશે• આવો•ઈટલે•હંશ•કેહેવા•લા
ગો—રે•માંહારાજ•જુઅેા•હું•કેહતો•હતો•તે•શાચું•થઉ•કે•નાહી
ઈ•તપનું••ફલ•ઈહવું•જછે—જે•ચીતવીઈ•તેકાંમ•થાઈ*પછે•બ
રાંમણ•આવી•શાંહીને•કપાલે•ટીલક•કાહડી•આશીરવાદ•દીધો
શાંહીઈ•પગેલાગી• નમશકાર•કીધો•ઈટલે•શાંહી•અને•શારશ
શાંહીની•વખાંણ•કરવા•લાગા*શાંહી•ઘણો•હરખ•પાંમો—અને
બરાંમણને•ઘણું•માંન•દીધું*પછે•હંશે•કહું—હે•માહારાજ•હવે
ગુરૂજીને•વીદાકરો*તેવારે•શાંહીઈ•કહું—રે•હંશ•આપણે•રાજાનો
પુતર•મારોછે• તેહનાં•શરવે•ઘરેણાં•ગરૂજીને•આપો*પછે•હંશ

તેમ·કરૂં—બરાંમણ·શાંતોશ·પાંમો·જે·જીવતા·રહ્યા·અને·ધન
પંણ·જડ્યું—હવે·પરદેશ·શ્રં·કરવા·જાઉં·માહારે·શાંહી·શારખો·
જજમાંન·થઓ·તેમાટે·જેહવારે·ધંન·જોઈશે·તેહવારે·પાછો
શાંહી·પાશે·ભીખવા·આવીશ·ઈટલે·વલી·આપશે—ઈહવું·વીચારી
બરાંમણ·પોતાને·ઘર·ગઓ·ને·દીકરાને·જનોઈ·આપી—ઘેર
બાંધુ·અને·વશતર·પાતર—ઘરેણાં·કરી·વરશ·બેઈમાં·શારવે·
ધન·ખરચી·નાંખ્યું—તેહવારે·જજમાંનને·મલવા·વલી·વનમાં
ગઈઓ*તેવેલાઈ·શાંહીઈ·હંશ·શારશને·કાઠીને·ઈક·શીઆ
લીઓ—બીજો·કાગડો·ઈ·બેઈ·જણને·પરધાંન·કીધા·હતા*તે
બરાંમણને·આવતો·જોઈ·વીચાર·કરવા·લાગા·જે·આપણો·
રાજા·ભુખોછે·તેહની·ચીતા·પરમેશવરને·પડી—તેણે·ઈ·બો
રાક·મોકલોછે—માટે·હવે·શાંહીને·ચેતાવીઈ·જે·આવતાંજ·ઈને
મારે*પછે·શીઆલે·આવી·શાંહીને·તઈઆર·કરી·જાહાડને·
ઓથે·બેશાડો—ઈટલે·બરાંમન·પંણ·પાશે·આવો·તેહને·ઓ
લખી·શાંહી·બોલો—અરે·હું·ઈહને·કેમ·મારૂં—હું·ગુરૂ·હતા
આ·ન·કરૂં·કાંજે·તેમાં·મોટું·પાપછે*

ક્રુછે— ગુરૂ·હતીઆ—અશતરી·હતીઆ—
બાલ·હતીઆ—બરાંમણ·હતીઆ·ઈ·કરીઈતો
નરક·જાઈઈ*

શીઆલ·બોલો—રે·માહારાજ·આપણને·શા·ગુરૂ—જના
વરને·ગુરૂતો·નથી·જાંણો—આપણા·વડાવા·હતીઆજ·કરતા
આવાછે—હવે·આપણ·ન·કરીઈતો·લોક·હશે·ને·ભુખે·મરીઈ—
જીવ·મારવો·ઈતો·આપણો·ધરમછે—જેહનો·ધરમ·તેકરે·તેહ
માં·પરમેશવર·રાજી·થાઈ—આપણાં·મોટાં·ભાઈગ·જે·આજ·

ભરાં•અણ•ભખકરવા•મલેછે—તેમાટે• મોડામાં•આ વેલો•કોલી
આ•નાંખી•દેશોતો•દુખ•પાંમશો*તે• શાં ભલીને•જુખો• હતો•
ને•શંકીની•ખુંધી•કરી—પછે•તેણે•ખરાંમણને•ફક•થાપટ•મારી
ઈટલે•મરણપાંમો—તેમાટે•જેહવી•શંગત•તેહવી•બુધી*

કહુછે— નદી• ૧ નખીજનાંવર• ૨ શીંઘીજનાં
વર• ૩ હથીઆરી• ૪ અશતરી• ૫ અગાન• ૬
જુંઠુ માંણશ• ૭ અને•રાજા• ૮ ઈટલાનો• વીશ
વાશ•નકરીઈ*

દમનક•બોલો—હે•ભાઈ•જુંઈ• મોટાઓ નાં•મોડાંથી•ડા
પંણની•વાત•શાંભલીછે*અને•રાજાની•શેવા•કરતાં•જાંણું છુ
માટે•મહને•કઈ•ભઈ•નથી*

કહુછે— જે•શેવક•રાજાનાં• વચન• ઉપર•જી
વ•આપે—કરવું•નકરવું•જે•જાંણે•તે•રાજાને•ગ
મેછે*જે•રાજાને•ખુશીકરી•ધન•મલાવે•તે•ધન
શારે•ઠેકાંણે•ખરચે•ને•રાજાઈ•આપેલું•વશત
ર•તંથા•આભુખણ• અંગપર•પેહરે•તે•શેવકને
રાજા•માંને*રાજાનાં• જનાંન• ખાંનાંનાં•લોકો•
શાથે•તથા•રાજાની•અશતરીઓ•શાથે•જે•ઈકાંત
વારતા•નથી•કરતો•તે•રાજાનો•માંનીતો•થાઈ*
જું•માંનીતો•છઉં• ઈહેવું•મનમાં•લાવીને•જે•
ગારવ•નકરે•અને•પોતાની•મરજાદા•નછોડે•તે
હને•રાજા•ચાહે*રાજાની• વેરીશાથે•જે•વેર•રા

ખે•અને•તેહના•મીતરની•જે•મીતરાઇ•કહે•તે•
ચાકર•ઉપર•રાજા•પરીત•કરે*જે•રણને•પોતી
કા•આરાંમનાં•ઘર•જે હવુ•અને•પરદેશને•આ
પણાં•ગાંમ•જેહેવુ•લેખે•તે•શેવક•રાજાનો•વા
લો•થાએ*જુવાને•જે•દ્ત•શારખો•લેખે—દારૂને
જે•વીખ•જેહેવો•જાંણે•અને•પારકી•અશત
રીને•પોતીકા•માતાની•શમાન•જે•માંને•તેહેને
રાજા•વશ•થાએ*લડાઇમાં•જે•રાજા•આગલ*ન
ગરમાં•જે•રાજાને•પાશે*અને•રાજાનાં•ઘર•જે•
દેવડી•ઉપર•રેહે—રાજા•તેહેનુ•કેહેલુ•કરે*

એહવા•એહવા•ચાકરીનાં•પરકાર•હું•જાંણુંછુ—માટે•હે•ક
રટક•તું•ચીતા•મા•કર*કરટક•બોલો•એહવુ છેતો•તું•રાજા•
પાશે•જા•તારૂં•કલાંણછે*પછે દમનક•કરટકને•શલાંમ
કરી•રજા•માંગીને•પીંગલ•શીંહ•પાશે•ગઓ*દમનક•આવતો•
દેખી•શીંહ•ચોબદાર•જે•હરણ•હતુ•તેહને•બોલો—હે•હરણ•
આપણાં•જુનાં•પરધાનનો•દીકરો•દમનક•આવે છે•તેહને•આ
વવા દે*પછે•દમનક•આવી•પીંગલ•રાજાને•નમશકાર•કરી•ઊભો
રહો*તેહવારે•રાજા•તેહનાં•વાંશા•ઊપર•પોતાંનો•હાથ•મેલી
ખુશાંતા•પુછવા•લાગો*હે•દમનક•તુંને•કલાંણછે•મે•તુંને•
ઘણે•દીવશે•દીઠો*દમનક•બોલો—હે•માહારાજ•તમારી•કુરપા
થી•કુશલછેજી*હે•રાજા•તમારે•હમારો•ખપ•નથી•પણ•હમારે•
તમારો•ખપ•ખરો•જે•તમારા•ચાકર•કેવાણાં*શેવક•શારખું
કાંમ•હોએ•તે•કહો*

કહુછે— દાંત•કાંન•ખોતરવા•વેલાઈ•મોટા•
લોકોને•પણ•તણખલા• શાથે•કાંમ•પડેછે•તો•
હાથ•પગ• વાલા• માંણશનો• ખપ•પડશે•ઈમાં
શું•કેહેવું *

હમે•તમારા•જુનાં•શેવક•છઈઈ—આપદાની•વેલાઈ•હમે•
છોડી•ન•જાઈઈ—તમારે•પંણ•અમ•શરખાને•વેગલું•કરવા•ન•
ઘટે*

કહુછે— ઈક•ઘરેણું•બીજો•શેવક•જાંહાં•ઘ
ટે•તાંહાં•જોડીઈ—માંથાનો•પગે•ન•પેરાઈ—પગ
નો•માથે•ન•પેરાઈ—ગુણી• માંણશ છે•તેહેને•
રાજા•હોણાં•કાંમ• ઉપર•મુકેછે• તેમાં•તે•ગુણી
નો•વાંક•નહી—તેબીચારો•તાંહાં•રેહે•પંણ•તે
ઉપરથી•રાજા•મુરખછે•ઈમ•જણાંઈ—હે•રાજા•
શું•નાંનો•મણકો છે•તે•પગે•બાંધો•તેહમાં•તેહ
નો•વાંક•નહી—પગે•બાંધનારનો• વાંક•કેહવાઈ
છે*જાંહાં•જ મણો•હાથ•અને•ડાબો•હાથ•બેહુ
શરખા•તાંહાં•ભલા•માંણશને•રેહવું•ન•ઘટે*જાંહાં
મણી•રતંનની•ઓલખાંણ•નથી•અને•પારખુ•ન
થી•તાંહાં•જવેરી•શું•કરે•અને•રતનનુ•મુલશું•થાં
ઈ—જોગી•શું•જાંણે• મજીઠનો• ભાવ— પરધાં
ન•વીનાં•રાજાને•રાજ•ન•શોભે—રાજ•કાજ•વીનાં•પ
રધાંનને•પરધાંન•પણું•ન•શોભે—તેમાટે•પરમે

શાવરે • માહ્યમાંહે • બંધનકરૂં છે * શેવક • ચતુરતે
રાજાથી • જણાંઈ — અને • રાજા • ચતુરતો • શેવકથી •
જણાંઈ * જેહવો • રાજા • તેહવી • પરજા • જાંણવી —
હે રાજા • કીટલા • વાંનાં • જેહવા • પુરશને • હાથે • ચહ
ડે • તેહેવું • સુલ • થાઈ • કીકતો • ઘોડો • જેહવો • અશ
વાર • હોઈ • તેહવો • ચાલે * બીજું • હતીઆર • શૂરા
ને • હાથે • હોઈ તો • લડાઇમાં • જીહીત • કરે * અને • તી
જી • અશતરી • ધરમી • માંણશને • ઘર • હોઈ તો • ગુ
ણવાંન • થાઈ * તેમાટે • હે • રાજા • મનેશીઆલ • જાંણી
કાડો • તો • તમને • ન • ઘટે * નીચ • ઉચ • કુલનો • વીચાર
ન • કરવો • ચતુરાઇ • જોવી * જેમ • કશતુરી • મરગાની •
કુટી • માંહેથી • નીકલે છે * દાંત • હાથીનાં • મુખ • માં
હેથી * ગોરૂચંદન • ગાઈનાં • મશતક • માંહેથી * મો
તી • શીપ • માંહેથી * અગાન • લાકડાં • માંહેથી * હી
રા * શોનું * રૂપું * શારવે • ધાતુમાટી • માંહેથી * મ
ણી • રતન • શરપનાં • મશતક • માંહેથી * અને • અં
બર • મગારનાં • મુખ • માંહેથી • નીપજે છે *

તેમાટે • હે • રાજા • ઊચ • નીચનું • શું • પરમાંણ • રહું — નીચ • વ
શતુનો • ઊતમ • ઠેકાંણે • ખપ • પડે છે • તેશારવે • ગુણના • પરતાપ *
તમારે • પંણ • ગુણ • ચતુરાઇ • જોવી — ઊંચ • નીચ • ન • જોવો * પોતા
નું શારૂં • કરે • તેહને • માંન • દેઇ • રાખીઈ *

પોતાનાં • ઘરનાં • ઉંદર • હોઈ • ને • અવગુણ • ક

રેછે•માટે•તેહને•મારેછે*અને•બલાડી•ગુણ•ક
રેછે•માટે•બાહેરથી•લાવીને•પાલેછે*ને•રાજા•
સારાં•નરસાં•પારકા•પોતાના•નજાંણે•તે•પોતા
નાં•રાજને•જાલવી•નશકે*હે•રાજા•પોતાનાં•હેતનાં
કરનારાછે•પણ•શકતા•નથી•અથવા•કાંમ•કર
વાને•આલશ્ય છે•તો•તે•પુરશને•શું•કરીએ*
અને•શકતોછે•ને•કહ્યા•પરમાંણે•નચાલે•તે•પ
ણ•શા•કાંમનો*

હું•તાહારો•જુનો•ચાકર•છઉં*હું•તો•શકતોછઉં•અને•તા
હારું•વચન•પાલીશ•તેમાટે•મહને•તાહારેથી•વેગલો•મ•કર*
એહવાં•ચતુરાઇનાં•વચન•દમનકનાં•મોડામાંથી•સાંભળી•શંહી•
ઘણોજ•રાજી•થઇને•બોલો—હે•દમનક•એમ•કેહ•તું•મહને
પારકો•નથી•જે•તાહારા•મનમાં•હોએ•તે•કેહ*દમનક•બોલો—હે
રાજા•રીશ•ન•કરો•અને•અપરાધ•ખમો•તો•હું•કાંઇ•વાત•પુછું*
શંહીએ•કહીઉં•શું•પુછ*દમનક•બોલો•એકાંત•બોલીશ*

કહ્યું છે— નાંયલું•પણ•રાજાનું•કાંમ•શભા•
મધે•બોલીએ•નહી•કાંએ•જે•છ•કાંને•વારતા•જા
એ•તેમાં•અવગુણ•થાએ*

તે•સાંભળી•સરવે•જનાંવર•દુર•ઊઠી•ગઆં•પછે•દમનક•બો
લો—હે•રાજા•આપણે•આજ•પાંણી•પીવા•જાતા• હતા•તે•પાછા•
ફરી•મંડલી•વાલી•કેમ•બેશીરહા•તે•મહને•કહો— રાજા•હશતું•
મોહડું•કરી•બોલો—હે•દમનક•કાંઇ•નહી—રે• એમજ•બેશી•ર
હા*દમનક•બોલો—હે•રાજા•કેહવું•ન•ઘટેતો•ન• કહો• પણ•

કહ્યુ છે— આપણાં•મંનની•વાત•કોઈને•જી
વનાં•ભીતર•આગલ•કહીઈ*અને•અંગરખક•
આકર•આગલ•પંણ•કહીઈ*રૂડી•બાઈડીને:
પણ•કહીઈ•તેમાં•શારૂં છે*શંધલુ•ન•કહીઈ•
તો•થોડું•પણ•કહીઈ*

તે•શાંભલી•રાજા•મંનમાંહે•વીચાર•કરવા•લાગો—જે•
કોઈ•માહારા•મનની•વાત•ઈણે•જાંણીછે—ચતુરતો•ખરો•તેમા
ટે•ઈ•આગલ•ચોંડી•કહું•ઈહેવુ•વીચારી•બોલો—હે•દમનક•આ
મોટો•શબ્દ•નીકલેછે•તેનું•શાંભલેછે? દમનક•બોલો•શાંભલું
છઉં•તેમાં•શ્યું છે*પીંગલ•બોલો•હું•આ•વન•છોડવા•ચાહું છઉં
દમનકે•પુછ્યું•કાંઈ? પીંગલ•બોલો•આ•વનમાં•કોઈ•નવું•જનાં
વર•આવીઉછે—જેહનો•હાવો•મોટો•શબ્દછે*જેહનો•શબ્દ•
મોટો•તેહનો•પરાક્રમ•પણ•મોટો•હશે•તેમાટે•આ•ઠેકાં
ણે•હવે•રેહવામાં•કાંઈ•શવાદ•નથી*દમનક•બોલો—ઈ•રાજા•ઈ
અલો•શાંભલીને•બીહીઈ•અને•આપણાં•વડાઓઈ•વશાવેલું•
ઠેકાણું•મુકીઈ•ઈ•તમને•ન•ઘટે—શબ્દતો•ઘણાં•પ્રકારનાં•થા
ઈ છે*ઢોલનો•શબ્દ—તંબુરાનો•શબ્દ—મરદંગનો•શબ્દ—
પાંણીનો•શબ્દ—મેઘનો•શબ્દ—માટે•શબ્દ•શાંભલી•બીહીવું
નહી*ધીરજ•રાખો•શ્યું•જાંણીઈ•શબ્દ•કેહવો•હશે*

કહ્યુ છે— ધીર•પુરશ છે•તે•તર માઈ•બીવડા
વે•તોઈ પંણ•બીહે•નહી*જેમ•હુનાલો•મોટા•
મોટા•તલાવોને•શ્યુકાવે છે*પણ•શમુદર•તેથી•
બીતો•નથી*ચંન•દોલત•ઉપર જે•ખુશી•ન•થાઈ—

થીપંતમાં•જે•દેલગીર•નથાઈ*રંણમાં•જે•ધી
રજ•રાખે*તે•પુરશ•શારવેને•માથે•બેશે*માટે
શવાંમી•ધીરજ•રાખો*જેમ•ઈક•શીઆલ•શાબ
દથી•બીઈ•પાંમો•પછે•જઇ•જુવેછેતો•ઢોલ•નજ
રે•પડો*

શઞ્જી•પુછેછે•તે•કેમ•થઊ—દમનક•બોલો•રાજા•શાંભલો*

કથા•૪થી*

શાબ્દ•શાંભલી•બીયો•શીઆલ•તેની*

ઈક•શીઆલ•ભુખો•થઓ•ઈટલે•ખાજને•કાજે•વનમાંહે
ભમવા•લાગો—ઈહેવામાં•ઈક•મોટો•શબ્દ•થઓ•તે•શાંભલી•
બીઈ•પાંમો•અને•મનમાં•વીચારવા•લાગોજે•ઈ•કોણનો•શબદ
હશે*પછે•ધીરજ•કરી•શબદનાં•શ્રુમાર•ઊપર•જઇ•જુઈ છેતો
મોટો•ઢોલ•દીઠો—તે•ઝાહાડ•હેઠલછે—વાઈકરી•ઝાહાડની•ડાં
ખલી•તે ઊપર•વાગે•ઈટલે•તેમાંથી•શબદ•થાઈ*પછે•શીઆલ
તે•ઢોલ•પાશે•ગઓ•તેવારે•ચાંમડું•જોઇ•મનમાં•ઘણો•ખુશી
થઓ•જે•આજ•માહરી•ભુખ•શારીપઠે•ભાગશે•ઈ•કોઇ•જના
વર•પડું છે•ઈમ•જાંણી•ઢોલની•ઊપરનું•ચાંમડું•કરડવા•માંડું
ઈટલે•માહેથી•લાકડું•નજર•આવું•પછે•નીરાશ•થઇ•પોતાને
ઠેકાંણે•ગઓ*

કહું છે— આપણાં•મંનની•વાત•હોઈતો•જી
વનાં•ભીતર•આગલ•કહીઈ*અને• અંગરખક•
ચાકર•આગલ•પંણ•કહીઈ*રૂડી•બાઈડીને:
પણ•કહીઈ•તેમાં•શારૂં છે*શંધલું•ન•કહીઈ•
તો•થોડું•પણ•કહીઈ*

તે•શાંભલી•રાજા•મંનમાંહે•વીચાર• કરવા•લાગો—જે•
કોઈ•માહારા•મનની•વાત•ઈણે•જાંણીછે—ચતુર તો•ખરો•તેમા
ટે•ઈ•આગલ•ચોંડી•કહું•ઈહેવું•વીચારી•બોલો—હે•દમનક•આ
મોટો•શબદ•નીકલેછે•તેનું•શાંભલેછે? દમનક•બોલો•શાંભલું
છઊં•તેમાં•શું છે*પીંગલ•બોલો•હું•આ•વન•છોડવા•ચાહું છઊં
દમનકે•પુછું•કાંઈ? પીંગલ•બોલો•આ•વનમાં•કોઈ•જીવું•જનાં
વર•આવીઊછે—જેહેનો•હાવો•મોટો•શબદ છે*જેહનો•શબદ•
મોટો• તેહેનો• પરાક્રંમ • પંણ•મોટો•હશે•તેમાટે•આ•ઠેકાં
ણે•હવે•રેહેવામાં•કાંઈ•શવાદ•નથી*દમનક બોલો—ઈ•રાજા•ઈ
અલો•શાંભલીને•બીહીઈ•અને•આપણાં•વડાઓઈ• વશાવેલું•
ઠેકાંણું•મુકીઈ•ઈ•તમને•ન•ઘટે—શબદતો•ઘણાં પરકારનાં• થા
ઈ છે*ઢોલનો•શબદ—તંબુરાનો•શબદ—મરદંગનો•શબદ—
પાંણીનો•શબદ—મેઘનો•શબદ—માટે•શબદ•શાંભલી•બીહીવું
નહી*ધીરજ•રાખો•શું•જાંણીઈ•શબદ•કેહેવો•હશે*

કહુંછે— ધીર•પુરશ છે•તે•તરે માઈ•બીવડા
વો•તોઈ પંણ•બીહે•નહી*જેંમ•ઉનાલો•મોટા•
મોટા•તલાવોને•શુકાવે છે*પણ•શમુદર•તેથી•
બીતો•નથી*ચંન•દોલત•ઉપરજે•ખુશી•ન•થાઈ—

ત્યારે•રળીઆત•થઆ•જે•માહરે•શારૂં•થઊ—હવે•ઈ•જોગવાઈથી•રાજા•મહને•વશ•થાશે*

• રાજાને•જેહવારે•કશટ•પડે•તેહવારે•પરધાંન•ને•વશ•થાઈ*તેમાટે•પરધાંન•હોઈ•તે•રાજાને•કશટ•ઈછે•છે*વઈદ•રોગી•પુરશને•જેમ•ઈછે•છે

એહવો•વીચાર•કરીને•દમનક•તાંહાંથી•પાછો•ફરો*તેને•દુરથી•એકલો•આવતો•જોઈ•શંહી•પેહલે•ઠેકાણે•જઈને•બેઠો—અને•તેને•આવતાંજ•પુછું—હે•દમનક•તું•શ્રું•જોઈ•આવો•તે•કેહ*દમનક•બોલો—હે•રાજા•તમ•આગલ•જુઠું•ન•બોલાઈ*

કહુછે—એક•ગુરૂ•બીજો•દેવ•તરીજો•વઈદ•અને•ચોથો•રાજા•એટલા•આગલતો•જુઠું•નહીજ•બોલીઈ•જો•બોલીઈ•તો•પોતાનો•શવારથ•ખોઈઈ*

તેમાટે•હે•રાજા•તંમ•આગલ•જેહવી•તે•વાતછે•તેવીજ•કહુ•છઊ—હે•શવાંમી•તેતો•માહાદેવને•બેશવાને•નંદી•કેશવર•નાંમનો•બલદીઓછે—માહા•જોરાવરછે—હું•માહારી•આંખે•જોઈ•આવો—શંહી•બોલો•એહવું•છેતો•તેહને•માહારે•દોશતી•થાશેતો•શારૂં*દમનક•બોલો•હે•માહારાજ•તે•હુંજ•કરીશ*

કહુછે— જેહેની•પાશે•બુધી•હોઈ•તેહેને•કોઈ•વાત•કઠણ•નથી*જે•કાંમ•હથીઆરથી•તથા•હાથીથી•તથા•ઘોડાથી•તથા•પીઆદાથી•ન•થાઈ•તે•કાંમ•બુધીથી•બની•આવે*

શંહી•બોલો•એમ•છેતો•જા•તને•એ•કાંમ•ઊપર•પરધાંન•વતી•આપી•પછે•પીંગલની•આંગના•માથાઊપર•ચડાવી•દમનક•શ

તેમાટે•હે•રાજા•શીઆલ•થઈ•તેણે•પંણ•ધીરજ•રાખી•તેં
આપણે•કેમ•મુકીએ*શંજી•બોલ્યો•હે•દમનક• હું•તો•ધીરજ•ન
થીરે•મુકતો•પંણ•માહરો•પરીવાર•ભએ•પાંમેછે*દમનક•બોલ્યો
હે•રાજા•એમ•મો•કહો•શાવાંમી•શરખા•શેવક•થાએછે•તેમાટે•હું
જાહાં•લગન•જોઈઆવું•તાંહાં•લગન•તમે•ઈહાં•રહો•પછે•
જેમ•ઘટે•તેમ•કરજો*શંજી•બોલ્યો•તારે•તને•તાંહાં•જવાની
હીમતછે*દમનક•બોલ્યો•એમશ્યું•પુછોછો•શાવામીની•આગના
અ•આ•ઊપર•ઊતમ•શેવકછે•તે•શાપનાં•મોડામાં•પંણ•હાથ•
ઘાલે—શમુદરમાં•કુદે—આગમાં•પડે—તો•શબદ•ઊપર•જાવું•
એમાં•શ્યું•કઠણછે*શંજી•બોલ્યો•તારે•તું•શ્યુખે•જા•તુને•મારે
ગ•કુશલ•થાશો*પછે•દમનક•રાજાને•નમશકાર•કરી•શંજી
વકનાં•શબદ•ઊપર•જાવા•લાગો*દમનક•ગએ•પુઠે•શંજીએ•
મનમાં•વીચાર્યું•જે•મેં•શારૂં•નહી•કીધું•જે•એહનાં•ઊપર•વીશ
વાશ•રાખી•માહારા•મનની•વાત•કહી*એ•પરધાંનપણા•ઊપર
થી•કાહાડેલોછે•માટે•તેવાત•મનમાં•લાવીને•જો•પેલા•શાથે•
મળેતો•મને•રાજ•ભરાટ•કરી•શકે*માટે•તે•શ્યું•કરી•આવેછે•
તાંહાં•લગન•હું•બીજે•ઠાંમે•જઈ•બેશ્યું*

કહુછે— જેહનો•વીશવાશ•નહી•તે•નબલો•
હોએ•તોએ•પણ•તેથી•બીહે*લે•જેહનો•વીશવા
શછે•તે•માહા•બલવંતછે•તોએ•પણ•તે•થકી•બી
હીક•નહી*

એહવું•વીચારી•રાજા•બીજે•ઠાંમે•જઈ•બેઠો•દમનકની•વા
ત•જુએછે*હવે•દમનક•તાંહાં•ગએ•તારે•તેણે•તે•બલદ•દીઠો•

ત્હેવારે• રલીઆત• થઆ• જે• માહરે• શારૂં• થઊ — હવે• ઈ• જોગવા
ઈથી• રાજા• મહને• વશ• થાશે*

• રાજાને• જેહવારે• કશટ• પડે• તેહવારે• પરધાંન
ને• વશ થાઈ* તેમાટે• પરધાંન• હોઈ તે• રાજાને• ક
શટ• ઈછે છે* વઈદ• રોગી• પુરશને• જેમ• ઈછે છે

ઈહવો• વીચાર• કરીને• દમનક• તાંહાંથી• પાછો• ફરો* તેને•
દુરથી• ઈકસો• આવતો• જોઈ• શાંહી• પેહલે• ઠેકાંણે• જઈને• બેઠો—
અને• તેણે• આવતાંજ• પુછું — હે• દમનક• તું• શું• જોઈ• આવો• તે• કે
હે* દમનક• બોલો — હે• રાજા• તમ• આગલ• જુઠું• ન• બોલાઈ*

કહુ છે — ઈ ક• ગુરૂ• બીજો• દેવ• તરીજો• વઈદ• અને
ચોથો• રાજા• ઈટલા• આગલતો• જુઠું• નહીંજ• બોલી
ઈ• જો• બોલીઈ તો• પોતાનો• શવારથ• ખોઈઈ*

તેમાટે• હે• રાજા• તંમ• આગલ• જેહવી• તે• વાત છે• તેવીજ• કહું
છઊં — હે• શવાંમી• તેતો• માહાદેવને• બેશવાને• નંદી• કેશવર• નાંમ
નો• બલદીઓ છે — માહા• જોરાવર છે — હું• માહારી• આંખે• જોઈ
આવો — શાંહી• બોલો• ઈહવું છેતો• તેહને• માહારે• દોશતી• થાશે તો
શારૂં* દમનક• બોલો• હે• માહારાજ• તે• હું• જ• કરીશ*

કહુ છે — જેહેની• પાશે• બુધી• હોઈ• તેહેને• કાં
ઈ• વાત• કઠણ• નથી* જે• કાંમ• હથીઆરથી• તથા
હાથીથી• તથા• ઘોડાથી• તથા• પીઆદાથી• ન• થા
ઈ• તે• કાંમ• બુધીથી• બની• આવે*

શાંહી• બોલો• ઈમ• છેતો• જા• તને• ઈ• કાંમ• ઊપર• પરધાંન• પ
તી• આપી• પછે• પીંગલની• આંગના• માથા ઊપર• ગડાવી• દમનક• શ

જીવક•પાશે•ગઓ•અને•તેહને•કેહેછે—અરે•મુરખ• માહારો•શ્રા
વાંમી•પીંગલ•તુંને•તેડેછે•ચાલ•બીક•મુકીદે•ઘડી•ઘડી•ઇહાં•બુમ
શ્રં•પાડીઆ•કરેછે—તે•વાત•શાંભલી•શંજીવક•બીહીનો•ને•બોલો—
રેભાઇ•તાહારો•શવામી•પીંગલ•તે•કોણછે*દમનક બોલો—રે•તું
રાજા•પીંગલને•પંણ•નથી•જાંણતો•જે•પુછેછે•વારુ•તે•તાહારી•
અતર•ઘડી•ખબર•લેશે*શંજીવકે•તે•શાંભલી•વીચારું•જે•માહારું
મોત•આવું•તો•ખરું—પછે•કાંપતો•કાંપતો•દમનકને•પુછેછે—રે
ભાઇ•મહને•બીવરાવમો•તાહારો•શવાંમી•કોણછે•તે•શાચું•કેહ*
દમનક•બોલો—રે•શરવ•જનાંવરનો•રાજા•આ•વંનનો•ધણી•પીં
ગલ•નાંમે•શંહી•માહારો•શવાંમીછે•તે•પેલા•વડ•હેઠલ•બેઠોછે—
તે•વાત•શાંભલી•શંજીવક• બોલો—હે•ભાઇ• તું• રુડી•બુધીનો•
દીશેછે•જો•મહને•લઇ•જાઉછતો• જીવતદાન• દેવડાવજે—દમન
ક•બોલો—હે•ભાઇ•તેહને•પુછા•વીના•માહારાથી•તે•નકેહવાઇ*

કહ્યું છે— પરથવીનો•તથા•શમુદરનો•તથા•પ
રવતનો•અંતલાગે•પંણ•રાજાનાં•મનનો•કોઇ
વેલા•પાર•લાગે•નહી•માટે•રાજાનો• વીશવાશ•
નહી*

તુ•ઇહાં•રેહે•હું•તેહને• પુછી•આવુંછઉ—પછે• દમનક•
શંહી•પાશે•આવતાંજ•શંહીએ•પુછ્યું—રે•શ્રં•કરી•આવો•તે•કેહ*દ
મનક•બોલો—હે•શવાંમી•મે•તેહને•ઉમ•કહ્યું•જે•તું• શીવનું•વા
હનછે•અને•માહારો• શવામી•પારવતીનું• વાહન
મારે•બેહુને•મલતી•વાતછે•તમે
કરી•રહોતો•ઠીકછે*પછી• તે

છેઉં—પણ•હે•માહારાજ•મે•તેહને• વચન•દીધું છે•તેમાટે•તે
હને•વીશવાશ•ઘાત•કરી• મારવો•નહી•હો*શંહી•રાણી• થઇ•
બોલી—હે•દમનક•તું•ને•શાબાશ છે•તેં•મોટું•કામ• કરીઉં—
હવે•તેપણ•મહને•મારે•નહી•ઈહેવું•તેહેનું•અભય• વચન•લે
ઇ•તેહને•વેહેલો•તેડી•લાવ•ઘણું•શ્રુ• કહું•જેમ•તુને•શારૂં•
દેખાઈ•તેમ•કરજે*

કહ્યું છે— પરધાંનની•બુધી•તો•તેહવારે•જણા
ઈ•જેહવારે•શતરૂ•શાથે•મીતરાઈ•કરવી•હોઈ*
વઈદનો•પારખ•તેવારે•થાઈ•જેહવારે•રોગીને
શંનેપાત•ઉપજે*

ઈહવા•રાજાનાં•વચન•શાંભલી• દમનક•શંજીવક•પાશે•
ગઓ—જતાં•મારગે•વીચાર•કરવા•લાગો•જે•ઘણું જ•શારૂં•
થઊં•હવે•માહારે•રાજા•વશથઓ*

કહ્યું છે— શીઆલાની•આગન•તથા•ખીરનું
ભોજન•તથા•વાહલાની•ભેટ• તથા•રાજાનું•માં
ન•ઈ••શંધાં•અમરત•શરખાં છે*

પછે•તેણે•જઇ•શંજીવકને• ઈમ•કહું—રે•મીતર•તાહારે
અરથ•રાજાને•ઘણોજ•શમજાવીને• તુંને•જીવતો•મુકાવો છે•
•તેમાટે•હવે•શ્રુમે•ચાલ•પણ• જો•તું•રાજાની• કીરપા•પામી
આ•કેડે•અમ•શાથે•વાંકો• ચાલશેતો•પોતાનું•માન•ખોશે—
જેમ•દંતલ•વાણીઈ•રાજાનાં•ઘરનો• ઈક•જાહડું• કરનારનો•
અપમાન•કરો•તો•પોતાની• મોટાઇ•ખોઇ*શંજીવક•પુછે છે
તે•કેમ•થઊ•હશે—દમનક•કેહે છે•શાંભલ*

જીવક•પાશે•ગઓ•અને•તેહને•કેહેછે—અરે•મુરખ• માહારો•શા
વામી•પીંગલ•તુંને•તેડેછે•ચાલ•બીક•મુકીદે•ઘડી•ઘડી•ઇહાં•બુમ
શું•પાડીઆ•કરેછે—તે•વાત•શાંભલી•શંજીવક•બીહીનો•ને•બોલો—હ
રેભાઇ•તાહારો•શવામી•પીંગલ•તે•કોણછે*દમનક બોલો—રે•તું
રાજા•પીંગલને•પંણ•નથી•જાંણતો•જે•પુછેછે• વારૂ•તે•તાહારી•
અંતર•ઘડી•ખબર•લેશે*શંજીવકે•તે•શાંભલી•વીચારૂં•જે•માહારૂં
મોત•આવું•તો•ખરૂં—પછે•કાંપતો•કાંપતો•દમનકને•પુછેછે—રે
ભાઇ•મહને•બીવરાવમો•તાહારો•શવાંમી•કોણછે•તે•શાચું•કેહ*
દમનક•બોલો—રે•શરવ•જનાંવરનો•રાજા•આ•વંનનો•ધણી•પીં
ગલ•નાંમે•શંહી•માહારો•શવાંમીછે•તે•પેલા•વડ•હેઠલ•બેઠોછે—
તે•વાત•શાંભલી•શંજીવક• બોલો—હે•ભાઇ• તું• રૂડી•બુધીનો•
દીશેછે•જો•મહને•લઇ•જાઇછેતો• જીવતદાંન• દેવડાવજે—દમન
ક•બોલો—હે•ભાઇ•તેહને•પુછા•વીનાં•માહારાથી•તે•નકેહવાઇ*

કહું છે— પરથવીનો•તથા•શમુદરનો•તથા•પ
રવતનો•અંતલાગે•પંણ•રાજાનાં•મનનો•કોઇ
વેલા•પાર•લાગે•નહી•માટે•રાજાનો• વીશવાશ•
નહી*

તુ•ઇહાં•રેહ•હું•તેહને• પુછી•આવુંછેઉં—પછે• દમનક•
શંહી•પાશે•આવતાંજ•શંહીએ•પુછું—રે•શું•કરી•આવો•તે•કેહ*દ
મનક•બોલો—હે•શવાંમી•મે•તેહને•એમ•કહું•જે•તું• શીવનું•વા
હનછે•અને•માહારો• શવાંમી•પારવતીનું• વાહનછે• એટલે•ત
મારે•બેહુને•મલતી•વાતછે•તમે•બેઉ•જણાં•માહોમાહે•પરીત
કરી•રહોતો•ઠીકછે*પછી• તેણે•કહું•જે•શારૂં•હું•ઘણો•ખુશી

શુતાંછે•જોઇ•જાદું•કરતાં•ગોરંભ•એમ•બોલો—રે•ભાઇ•જુ
વો•આ•દંતીલની•શું•છાતી•જે•રાજાની•રાણી•શાથે•શુખ•
ભોગવેછે*એટલું•કહી છાનો•રહી•ગઓ•તેવેલાએ•રાજાને•કાં
ઇક•ફુંઘ•હતી•ન•હતી*રાજાએ•તે•વાત•શાંભલીને•ગોરંભને
પુછું—અરે•તું•બોલો•એ•શાચું છે? ગોરંભે•કહું—હે•માહરાજ
આજ•રાતે•હું•જુવો•રમવા•ગએઓ•હતો•તે•ઊજાગરો•થઓ
એટલે•હમણાં•ફુંઘ•આવી•તેહમાં•કાંઇ•બોલાણું•હશે• તેહની•
મહને•ખબર•રહીંનહી*માટે•માહારો•અપરાધ•ખમજો*રાજા
એ•વીચારૂં કે•જે•નજરે•દીવશનું•દીઠું•હોએ•તે•રાતે•શપણાંમાં
આવે•તે•માટે•દંતીલ•માહારા•ઘરમાં•અણઅટકાવે•ફરેછે•તે
રાણી•શાતે•લાગો•એણે•દીઠો•હશે•તે•ફુંઘમાં•બોલી•ગઓ*
અને•અશાતરીનો•પંણ•શો•વીશાવાશ*

કહું છે—એકશાથે•બોલે•બીજાની•તરફ•જુવે•
અને•મંનમાં• તરીજાંને• ચીતે•માટે•અશાતરી•
જાતની•એકજ•ઊપર•પરીતછે•એમ•કેમ•કેહવાએ*
અને•બીજું•પંણ•એકાંત•ઠેકાંણું•તથા•પરવા
ર•અને•લોગ•માગનાર•પુરશ•એ•તરંણનો•શં
જોગ•નથી•પડતો•માંટે•બાએડી•પતીવરતા•કે
મ•કેહવાએ*

એહવા•એહવા•ઘણાં•પરકારનાં• ઊપજ•લઇને•રાજાએ•દં
તલ•ઊપર•કરોધ•ધરો*પછે•તેજ•દાહાડે•તેહને•દરબારથી•બં
ધ કો*દંતલ•અચરત•પાંમી•વીચાર•કરવા•લાગો•જે•મેં•કાંઇ

ક થા • ૫ • મી *

દંતલ • વાંણીઆંની *

કોઇ•એક•વરધમાંન•નાંમે•નગર•તાંહાં• અરશેન•નાંમે•
રાજા•રાજ•કરતો•હતો*તે•નગરનો•શેઠીઓ• દંતલ•નાંમે•
વાંણીઓ•એહેવો•ચતુર•હતોજે• રાજા•તથા•પરજા• બંધે•તેહે
ને•ચાહે*

કહું છે— જે•રાજાનું•હીત•કરે•તેહને•લોક•બુ
ડો•કેહછે•નેં•જે•લોકનું•શારૂં•કરે•તેહેને•રાજા•ચા
હે•નહી•માટે•રાજા•તથા•પરજા• બેહુંને•રાજીરા
ખે•એહેવા•ડાહીઆ•મલવા•કઠંણ*

એહેવો•કારભાર•કરતાં•કોઇ•અવશારે•દંતલે• પોતાની•
દીકરી•પરણાવી•તેવારે•રાંણી•શહીત•રાજાને•તથા• તેહનાં•પ
રીવારને•પોતાને•ઘેર•જમવા•શારૂં•તેડીઆ*પછે• ઘણું•માં
ન•દેઇ•પેરાંમણી•કરી•અને•રાજાને•રાજી•કરો*તે•પછે•શરવે
પરજાને•પંણ•જમાડી•શંતોખીઆ*એહેવામાં• રાજાને•ઘરનો
જહાડું•કરનાર•ગોરંભ•એહેવે•નાંમે•દંતીલને• ઘેર•આવો•
તેહને•તેણે•માંન•આપું•નહી•માટે•તે•કઇ•બોલવા• ગઇઓ•
એટલે•ધકો•મારી•બાહેર•કાહાડો•તે•દાહાડાથી•તે• ગોરંભ•રા
ત•દીવશ•શુવે•નહી•અને•મનમાં•ધારે છેજે•એ• વાંણીઆં•ઊપ
ર•રાજાની•રીશ•થાએ•એહેવો•શો•ઊપાએ•કરૂં—મને•કંઇ•શુઝ
તો•નથી*એહેવી• ચીંતા• કરતાં•એક•દાહડે•રાજા• શહવારમાં

પછી•ગોરંજ•બોલો—હે•શેઠ•મે•તુંને•ગુનો•માફ•કરો—હવે
તે•માહારૂં•માંન•કીધુ છે•કે•હેનો•ગુણ•કાલે•જાંણશો*પછી•શવાર
ણાં•પોરમાં•રાજા•આતો•નહી•આતો•જોઇ•જાહાકુ•કરે છે•તે•શમે
ગોરંજ•બકી•ગઆ—રે•જુવો•જુવો•કે•આપણો•રાજા•કેહેવો•ધે
લોજે•જાહડો•ફરતાં•કાકડી•ખાઇ છે—કે•ટહુ•બોલી•છાંનો•રહો
તેહેને•રાજા•રીશ•ચહડાવીને•પુછે છે•રે—ચંડાલ•શ્યું•કેહે છે*તે•બો
લો—હે•માહારાજ•આજ•રાતે•બવાઇ•જોવા•ગઆ•હતો•માટે
ઉજાગરો•થઇ આછે•તે•હું•ઘમાં•કાંઇ•બોલીઓ•હોઇશ•તેહેની
મહને•ખબર•નથી*પછી•રાજાઇ•વીચારૂંજે•મે•જનમમાં•કધી•શ
ડાશાંમાં•કાકડી•ખાધી•નહી—કેમજ•દંતલ•પાશેથી• પણ•તે•વા
ત• થઇ • નહી— એ• તેહેને • નાહાક • કારભાર • ઉપર
થી•કાડી•માહારા•રાજ•કાજમાં• બીગાડ•કીધો*તેહવા•પુરશાના
હાથથી•કેહેવું•જુઠું•કાંમ•કદાપી•થાઇ•નહી—કે• ગોરંજ•ઘેલશા
પ્રાપ્ત*પછી•રાજાઇ•દંતલને•તરત• તેડીને•માંન•દેઇ•વલી•તેહે
ને•કાંમ•કારભાર•શોંપો*
માંટે•રે•શંજીવક•કોઇ•શાથે•વીરોધ•ન•કરીઇ•તો•રાજાની
તમાં•રેહેવાઇ—પછી•શંજીવક•બોલો•રેભાઇ•તેં•શાચું•કહું*તું
કેહે છે•તે•પંરમાંણેજ•ચાલીશ*પછી•દમનક•શંજીવકને•લઇ•રા
જાપાશે•ગઆ*શંજીવકે•પીંગલને• નમશકાર•કીધો•તેણે•આપ
•શંતા•પુછી—પછી• પોતાનો•જમણો• હાથ•તેહેનાં•વાંશા•ઉપર•
મુકી•કેમ•બોલો—હે•શંજીવક•તું•માહારો•મીતર•કેહેવાઓ•હવે
તુંને•કાંઇ•ભઇ•નહી•તું•માહારી•પાશે•આએ•રેહ*પછી•પીંગલ
રાજા•શંજીવકને•લઇ•જમના• નદીને•કાંઠે•શરવે•જનાવરને•બે
...રી•પાંણી•પીઇને•પોતાને•ઠાંમે•ગઆ•તે•દાહાડાથી•શંજીવ

રાજાનું•બીગાડું•નથી•અને•એ•શું•થશે*એનું•શું•કારણ•હુ
શે•પછી•મંનમાં•કેહેવા•લાગો•એમાં•કંઈ•નવાઈ•નથી*

કહુ છે—યંન•મલુ•અને•ગારવ•નહી•થઓ•એ
હેવો•કોણ છે*શંશારનો•ભોગ•ભોગવીને•શુખી
થઓ•એ હેવો•કોણ છે*અશાતરીઓ•કોનાં•મન
ને•વકાર•કરતી•નથી*રાજાનો•શદા•માંનીતો•કો
ણ છે*કાલનાં•હાથમાંહેથી•કોણ•છુટો છે*ભીખ
માંગીને•કોણ•માંન•પાંમો છે*ભુંડાં•માંનશનાં•હા
થમાં•પડો•અને•શુખેથી•છુટો•એ હેવો•કોણ છે—
કોઈ નથી*

માટે•રાજા•માહરી•ઊપર•રીશે•થઆ•એમાં•અચરત•નથી
પછી•કોઈએક•શમે•દંતલ•રાજાનાં•દરવાજા•આગલ•રખડે છે
તેહને•જોઈ•ગોરંભ•મોહારે•કરીને•બોલવા•લાગો—રે•ભાઈઓ
એહને•તમે•જાંણો છો—એ•રાજાનો•માંનીતો•દંતલ•વાંણીઓ
એણે•મહને•જેમ•ધકો•મારી•બાહાર•કાહાડો•તેમ•આપણ•પંણ
એહને•ધકો મારી•કાડીએ*તે•શાંભલી•શેઠ•મનમાં•તરક•લીધો જે
મને•જ જાલમાં•નાંખવાને•કારણ•એ જ•હશે*પછી•તેણે•તે•
જાહાડુ•કરનારને•શાંજે•પોતાને•ઘેર•તેડી•ઘણું માંન•દેઈ•જ
માડો•અને•એક•લુગડું•આપું•એટલે•તે•તેહમાં•ઘણો•રાજી થઓ

કહું છે—જેહવી•તરાજવાંની•ડાંડી•થોડું•
આપાથી•ઊંચી•થાએ છે*અને•થોડું•કાહડી•લી
ધાથી•નીચી•પડે છે*નીચ•માંણશની•રીત•પંણ•
તેમજ•જાંણવી*

પછી•ગોરંભ•બોલો—હે•શેઠ•મે•તુંને•ગુનો•માફ•કરો—હવે
તે•માહારૂં•માંન•કીધુ છે•કે હેનો•ગુણ•કાલે•જાંણશો*પછી•શવાર
હાં•પોરમાં•રાજા•શુતો•નહી•શુતો•જોઈ•જાહારુ•કરે છે•તે•શમે
ગોરંભ•બકી•ગઓ—રે•જુવો•જુવો•કે•આપણો•રાજા•કેહવો•છે
લોજે•જાહડો•ફરતાં•કાકડી•ખાએ છે—કે ટલું•બોલી•છાંનો•રહો
તેહને•રાજા•રીશ•ચહડાવીને•પુછે છે•રે—ચંડાલ•શું•કેહે છે*તે•બો
લો—હે•માહરાજ•આજ•રાતે•ભવાઈ•જોવા•ગઓ•હતો•માટે
ઊજાગરો•થએઓ છે•તે•ઉંઘમાં•કાંઈ•બોલીઓ•હોઈશ•તેહની
મહને•ખબર•નથી*પછી•રાજાએ•વીચારૂં જે•મે•જનમમાં•કદી•શ
ડાશમાં•કાકડી•ખાધી•નહી—એમજ•દંતલ•પાંશેથી• પણ•તે•વા
ત• થઈ • નહી— મે• તેહને • નાહાક • કારભાર • ઊપર
થી•કાડી•માહારા•રાજ•કાજમાં• બીગાડ•કીધો*તેહવા•પુરશના
હાથથી•એહવું•ભુંડું•કાંમ•કદાપી•થાએ•નહી—એ• ગોરંભ•ઘેલશા
ગ્રો છે*પછી•રાજાએ•દંતલને•તરત• તેડીને•માંન•દેઈ•વલી•તેહ
ને•કાંમ•કારભાર•શોંપો*

માંટે•રે•શંજીવક•કોઈ•શાથે•વીરોધ•ન•કરીએ•તો•રાજાની
તમાં•રેહવાએ—પછી•શંજીવક•બોલો•રેભાઈ•તેં•શાચું•કહું*તું
કેહે છે•તે•પરમાંણેજ•ચાલીશ*પછી•દમનક•શંજીવકને•લઈ•રા
જાપાશે•ગઓ*શંજીવકે•પીંગલને• નમશકાર•કીધો•તેણે•શુખ
•શંતા•પુછી—પછી•પોતાનો•જમણો• હાથ•તેહનાં•વાંશા•ઊપર•
મુકી•એમ•બોલો—હે•શંજીવક•તું•માહારો•મીતર•કેહવાઓ•હવે
તુંને•કાંઈ•ભએ•નહી•તું•માહારી•પાશે•શુખે•રેહ*પછી•પીંગલ
રાજા•શંજીવકને•લઈ•જમના• નદીને•કાંઠે•શરવે•જનાવરને•ભે
લાં•તેડી•પાંણી•પીઈને•પોતાને•ઠાંમે•ગઓ•તે•દાહડાથી•શંજીવ

કને•અને•શીંહને•માંહોમાંહે•પરીત•ઘંણી•થઇ—પરત•દીનં•શાં
શાતરની•રૂડી•વારતા•બેઠા•કરે•ને• શ્રુખેથી•કાલ•કાહડે*કેટલા
એક•દાહડા•પછે•એમ•થએ કે•બેએ•જણા•વાતો•કરે•તાંહાં•બીજા
કોઇને•જવાને•આગનાં•નહી—દમનક•અને•કરટક•રાજા•પાશે
બેશી•નશકે•રાજા•વાતોનો•રશીઓ•થઓ—કાંઇ•ચારો•કરવા
ન•જાએ•તેમાટે•શરવે• શેવકો•ભુખે•મરવા•લાગા•એટલે•તેહને•
છોડી•જાતા•રહા*

કહું છે— ઉતમ•કુલનો•અને•ભલો•એહેવો•રા
જા છે*પંણજો•તેપાશેથી•કંઇ•પરાપત•ન•થાએ
તો•શેવક•લોકો•તેહેને•છોડીજાએ*ફલ•વનાંનાં
ઝાહાડને•જેમ•પખી•છોડી•જાએ છે*

જે•રાજા•ચાકરનું•પેતન•એટલેજે•દરમાહેઓ
ચહડે•ચહડા•આપે•તે•રીશકરે•તોએપંણ•તેહ
નાં•શેવકો•તેહને•છોડી•નથીજાતા*

રાજા•પરજા•ઉપર•પેટભરે છે*વઇદ•રોગીઉ
પર—વાંણીઓ•ઘરાક•ઉપર*ડાહો•ઘેલાં•ઉપર
ચોર•નભરવશ•ઉપર*ભીખારી•ઘરબારી•ઉપર
વેશીઆ•કેદી•ઉપર*અને•શ્રુથાર•શલાટો•શંઘ
લા•જગાત•ઉપર•પેટ•ભરે છે*

એક•દીને•કરટકને•તેહનો• ભાઇ•દમનક•કેહે છે•ભાંઇ•એ
તો•બહુ•ખોટું•થએરે—શહી•શંજીવકને•વશથઓ•આપંણને
પુછતો•નથી•હવે•શ્રુ કરીએ*કરટક•બોલો•એ•તેં•તાહારે•હાથે

કેરૂં• ફ માં•બીજા•કોઇનો•વાંક•નથી*જેમ•ફક•દેવતીરથ•શંના
શી•બાવાને આખાડ•જુતી•નાંમે• ફક•ધુતારાફ•ધુતી•લીધો*
તથા•ફક•શીઆલીઓ•પોતાને•હાથે•મરણ•પાંમો*વલી•ફક•
કુટણીફ•પોતાનું•નાંખ•કપાવું—ફ• તરંણે•જેમ•પોતાને•વાં
કે•દુખી•થઆ•તેમ•તુંને પંણ•થશે*દમનક•પુછેછે•તેવાત•કે
મ•થઈ•હશે—કરટક•કેહેછે•શાંભલ*

*કથા • ફ ઠી *

દેવતીરથ• શંનાશી•બાવો • અને •
આખાડ•જુતી•ધુતારો*

કોઇફક•નગરને•પાશે•વન•હતું•તાંહાં•દેવતીરથ•ફહેવે•નાં
મે•શંનાશી•બાવો•રેહેતો•હતો—તેહને•નગરનાં• લોક•લુગડાં•
આપતાં•હતાં•તે•વેચીને•બાવાફ•ગાંઠે• ધંન• કરૂં•તે• કોઇને•
ધીરે•નહી—દંડો• કરી•દાહડો•રાત•કાખમાંનો• કાખમાં•રાખે*

કહું છે— પઇશાને•મેલવતાં•દુખ*મેલવેલો•
રાખતાં•પંણ•દુખ*ગઓ•દુખ•આપે*ખરચો•
દુખ•આપે*ફહેવો જે•પઇશો•તેહેને•ધીક્કારછે*

કોઇ•શમે•આખાડ•જુતી•ફહેવેનાંમે•ફક•ધુતારો•દેવતી
રથ•શંનેઆશી•બાવા•પાશે•આવો•તેણે•તે•બાવાની•કાખમાં•
ધનનો•દડો•દીઠો•તારે•વીચાર•કરવા•લાગો—ફ•ધન•આપણે
હાથે•કેમ•ચહડશે*ફહેનાં•મઠની•ભીત•પથરની•તે•ફોડાફ•ન

ફી—ઊંચી·માટે·છાપરાં·ઊપરથી· ભીતર·નહી·જવાઈ—બારી
બારણાં·પંણ·મજબુતછે—માટે·ઈહુની·શાથે·કંઈ·કપટ·કરીશ
તો·ઠગો·જશે*ઈમ·વીચારી· તેણે·તેહુનો·ચેલો·થવાનો·મન્સુ
બો·કીધો*

કહુંછે— જે·પુરશ·લાલચ·ન·રાખે·તે·મોટા
કાંમ·દાર·બાર·ઉપર·નજાઈ*રંગીલો·જે·નહી
તે·ઠાઠ·માઠ·ન·કરે*જે·મુરખ·તેથી·કદાપી·મીઠું
ન·બોલાઈ*અને·જે·શાચું·બોલનાર·તે·કોઈ
ને·ઠગી· ન·શકે*

પછે·તે·ધુતારો·બાવાપાશે·જઈને·બેઠો—અને·પગે·પડી
ને·કેહેવા·લાગો*હે·શાવાજી·આ·શંશારમાં·કંઈ·જીવ·નથી—
નદીનાં·પાંણીનાં·દોડ·શરખું· જોબંનછે—દેહુને·લાગેલી·અ
ગન·શરખું·જીવીતછે—વાદલાની·છાંઈડી શરખા·ભોગછે—
છોકરા·બાઈડી·વગરે·બધું· શપના·શરખુંછે—ઈમે·શારી·
પઠે·જાંણું—માટે·જેમ· માહારો· ઊધાર· થાઈ·તેમ·કરોજી—
હું·તમારે·તાબે·છેઊં*તેશાંભલી·બાવો·બોલો—રે·દીકરા·તું
ને·ધંનછે·જે·જવાંન·થઈને·તાહારી·ઈહુવી·બુધી*

કહુંછે*— પેહેલા·વઈમાં·જે·શાચુ·તેજ·શા
ચુ·કેહેવો* ઘરડાપંણમાં·નબલા·થઆ· પછે·તો
બધાઈ·શાચુ·થાઈછે*

માટે·હું·તને·શંશાર·તરવાનો·ઊપાઈ·કહુંછઊં·તે·શાંભ
લ—તું·માહાદેવની·ભગતી·હેત·કરીને·નીત·આમ·કરતોજ·ઈટ
લે·દુખમાંથી·છુટશે*પછે·આષાડશુતીઈ·બાવાને· લાંબો·થાઈ·

•પગેં•લાગી• નમશકાર• કીધો•અને• બોલો— હે• માહારાજ•
તમારી• શીખાંમણથી• હું •આજ• પાર•પડો—હવે• માહારે•તમા
રા•ચરણ•છોડવા• નહી—તમારી• શેવા• કરી•પાશે•રહીશ*બા
વો•બોલો•તું•માંહારી•પાશે•રેહશે તો•તને• રાતનું•મઠ•બાહાર•
ફકલું•ઘાંશ• ઊપર•શુવું•પડશે•કાંજે•મહને•રાતને•શમે•ફકાં
તે•રહી•ઈશવરનું•ધેઆંન•ધરવું•પડેછે*

કહુછે— રાજા•કુશાટ•પરધાંનથી•બગાડેછે*
જોગી•શંઘતથી*છોકરો• લાડથી*બરાંમણ•વ
ગર• ભણ્યાથી*કુલ•ભુંડા•છોકરાથી*ભલમનશા
ઈ•કુશાટની•શંગતથી*મોતરાફ•ગરવથી*ધં
નદોલત•અંણનીતીથી*દોશતી• પરદેશ•રહેથી*
શરમ•દારૂ•પીધાથી*ખેતી•વગર•જોઈઆથી*અ
ને•ધન•થોડી•કમાઈ•વધુ•ખરચવાથી•તથા•વ
ગર•ચોકશાઈથી•બગાડેછે*

આખાડ•જુતી•બોલો• જેમ•શવાંમીની• આગના•પછે•
તે•આખો•દીવશ• ખાવાની•શેવા•કરે—અને•રાતનો•બાહેર•
શુવે*ફિમ•કેટલાક• દાહડા•ગઆ•પંણ•ધંન•હાથમાં•લાગું:
નહી—તારે•વીચાર•કરેછે• ફિતો•માહારો•વીશવાશ•કરતો•ન
•થી•હવે•શું•કરૂં—હેને•ધોલે• દીવશેજ•તરવારથી•મારૂ*કે•વી
ખ•આપું*કે•મુકીથીજ• મારી•નાખું*ફહેવો•વીચાર•કરેછે—
ફિટલામાં•રાતે•આગલા• ગાંમથી•બાવાનો•કોઈ•ચેલો•હશે તે
જમવા•શારૂ•નોતરૂં• દઈગઓ—પછે•બાવો• અને•ધુતારો•
મોટા•મલશકામાં•ઊઠી•તે•ગાંમ•ચાલા*મારગમાં•ફિ•નદી•

ફતી•તેણીપર•આવાર્ે•કાખમાંથી•દડો• કાઢ્યો•અને•કંઠામાં
વીટીને•નદીને•કીનારે•મુકો• અને•નાહી•શંજા•કરવા• બેઠો
છે—ેહેવામાં•જાહ્ડો•લાગો•તેહવારે•આખાડ•જુતીને•કેહેછે—
રે•આ•ગુરૂની•કંઠાને• અડકીશમાં•હું•જાહાડે•જઈઆવું•તે
ટલા•સુધી• ખબરદારી• રાખજે—ેમ•કહી• ખાવો•ફેરે•ગ
ઓ*ેટલે•ધુતારો•ધંનનો• દડો•લઈને•નાહ્ઠો* ખાવો•જા
હાડે•બેઠો•હ્તો•તાંહાં•ેક•અચરત•થઉં*બે•ગેટા•માંહોમાંહે•
વઠતાં•હ્તાં—તેઓનાં•માથા• માંહેથી•લોહી•નીકલેછે•તે•ેક
શીઆલે•જોઈઉ—અને•તેને•લાલચ• ઊપની•કે•ે•લોહી•મ
હ્ને•ચાટવા•મલેતો•શારૂ—ેહેવામાં• પેલામાંથી• ેક•ગેટો•ટ
કરમારી•પાછો•હ્ટો•ેટલે•શીઆલ• લાગુ•પડો•ને• બીજા•
ગેટાનાં•માથાપરનું• લોહી•ચાટવા•લાગો*શંનાશી•ખાવો•
તે•કોતક•જોઈને•મનમાં• કેહેછે—ે•શીઆલ•શું•મુરખછે•
ે•હ્વડે•મરશે—ેમ•કેહેછે•ેટલામાં• બીજા•ગેટાર્ે•આવીને
ટકર•મારતાંજ•શીઆલ• વચમાં•કચડાઈ•મૂરંણ•પાંમો*તે
અચરત•જોઈને•શંનાશી• હાથ•પગ•ધોઈ• પાછો•આવો—
ને•જુવેછેતો•આખાડજુતી•દીશતો• નથી—હાંક•મારીતો•શા
દ•દેતો• નથી—કંઠા• જુર્ેછેતો•તેમાં•દડો• નથી*પછે•હા
ેહાર્ે•કરી• ભોર્ેપર•પડો•ને•મોટે• શાદે•રડેછે—રે•આખા
ડજુતી•તું•ગુરૂને• કેમરે•ઠગાડો—રે•મહ્ને•પડ•ઊતર•આપ—
ેહેવું•ઘણાં•ઘણાં•પરકારનું•બોલી•પંછે•તેહ્નો•શોધ•કરતો
કરતો•ચાલો•પંણ• કાંઈ• ઠાગ•લાગો• નહી•અને• શાંજ•પ
ડી*ેટલામાં•ેક•કોલી• અને•તેહ્ની•બાર્ેદી• પાશોનાં•ગાંમ

મીતર•ભેદ•ાંતર•૧લું*

ઓં•જતાંકુતાં•તેહને•જોઇ• આવો•ખોલો—રે•ભાઇ•હું•આ•
ગાંમમાં•કોઇને•ઓલખતો• નથી—માટે•માહારે•રાતની•રાત
મારે•ઘર•જગા•આપોતો•તમુને•ઘણું•પુન•લાગશે*
કહુ છે— શાંજની•વેલાઈ•આપણે•ઘેર•જે•પ
રોણો•આવે•તેહની•જે•બરદાસ•રાખે છે•તે•મુ
આપ છે•દેવતાનુ•શરૂપ•પાંમે છે*
કોલી•તે•શાંભલીને•બાઇડીને•કેહછે—રે•તુ•આ•પરોણાંને
ઘેર•લેઇજા•ને•ઇને•શીધું• શામાંન•આપજે—હું•આપણે•કા
જ•દારૂ•અને•માશ•લેવા• જાઉં છું•માટે•એક•ઘડી•વાર•લા
ગશે*તે•બાઇડી•છીનાલ•હતી• ને•તેહનાં•મનની•વાત•થઇ•
પછે•તે•આવાને•શાથે•લઇ•હશતી•હશતી•ઘર•જાઇ છે*
કહુ છે— જે•છીનાલ છે•તે•અંધારી રાત—ની
રાંત•ઠેકાંણું•ને•માટી•બાહેર•ગઇ લો•જોઇ•હર
ખ•પાંમે છે*જે•બાઇડી•ચોરીથી•પારકા•પુરશ
પાશે•જાઇ છે•તેહેને•પલંગ•પરનું•શુ—નરમ
બીછાંનું*અને•પરીત•કરે છે•ઇ હેવા•માટી•ઇ•
શાંધા•વીના•ગમતા•નથી*જેનું•છીનાલાપર•ચી
ત•લાગ્યું•તે•બાઇડી•પોતીકા•કુલની•લાજ•જા
•ઇ છે*લોક•જુઠુ•કેહછે*પોતાનાં•જીવને•ધોકો•
થાઇ છે*ઇ કાંઇ•જોતીનથી*
પછે•તે•કોલીની• અશતરી•આવાને• લઇને•ઘર•ગઇ—
અને•તેહને•બેશણું•આંપું•ને• કેહછે—હે•આવાજી• તમે•ફી
આં•કુશીઆરીથી• રેહજો—મહને•કાંઇ•કામ છે•તે•તરત•જ

ઇ·આવું·છું—એમ·કહીને·ઘેરમાં· ગઇ·ને·શોલ·શંણગાર·
કરા*પછે·ઇઆરને·મલવા·બાહેર· નીકલી—એહવામાં·દારૂ
પીઇને·જુલતો·જુલતો· રશતામાંથી·પોતાનો·માંટી·આંવેછે·
તેહને·જોઇને·નાહાશતી·નાહાશતી· પાછી·ઘેર·આવી·અને
શણગાર·ઊતારી· નીરાંતે·બેઠીછે* કોલીએ·તેહને· રશતા
માંથી·નાશતી·જોઇ· તેહેવારે·તેહને·કરોધ· ચહડો·ને·ઘેર·
આવતાંજ·વાર·તેહને·પુછેછે—રે· છીનાલ· કાંહાં·ગઇ·હતી·
તે·શાચું·કેહ—તે·બોલી·અરે·પાપી·હું·તો·કીઆંઇ· નથી·ગ
ઇ—તું·દારૂ·પીઇને·એશું·કેહછે*

કહુંછે— જેહેને·શંનીપાત·ઉપજે·તેહેનાં·જે
જે·પરકાર·થાએછે·તે·શંઘલા·દારૂ·પીઇનારને
થાએછે*હાથ·પગે·ઢીલાઇ*જોએ·ઉપર·પડવું*
અને·અંણઘટતું·બોલવું*

એમ·શાંજુ·બોલતાંજ·વાર·લાકડી·લઇને· કોલીએ·તેને·
શારી·પઠે·મારી—અને·ઓટલાનાં· થાંભલા·શાથે· બાંધી·મુ
કી—પછે·પોતે·શુવા·ગઓ*કેટલીએક· રાત·ગઇ·તારે·એક·
વાલંદણી·કુટની·આવી—તે·કોલંણને· કેહછે—રે·બેહેન·તે·
એશું·કરૂં·ઇઆર·તાહારી·રાહજોતો· કારનો·બેઠોછે—તો
હવે·તરતચાલ*તેબોલી·રે·બેહેન· મારીતો·આ·અવશતાછે
કેમ·કરૂં·તે·કેહ* તેહેને· કુટણી· કેહેછે—હું· તને· છોડી
ને·તાહારે·ઠેકાંણે·મહને·બાંધી· લેઉંછેઉં—તું·ઇઆર·પાંશે·
શુખે·જઇઆવ* પછે·તેણે·તેમ·કરૂં·ને·કોલંણ·ઇઆર·પાશે·
ગઇ*ઘડી·બેએ·ઘડી·ગઇ·એટલે·કોલી·ઊઠો·ને·બાએડીને·કેહે

છે—અરે•રાંડ•તું•આજ•પછે•જો•આહાર•નહી•જશો•ને•શાંજુ
નહી•બોલશોતો•તને•છોડીશ*તેશાંભલી•પાલંદણી•કાંઇ•બોલી
નહી•કે•રખે•માહારો•શબદ• ઓલખશે—કોલી•તેહને•ફરી•ફરી
પુછેછે•પંણ•તે•કાંઇજ•નથી•બોલતી•તેહવારે•તેહને•ઘણી•રીશ
ચહડી• ને•છરી•લઇ•તેહનું•નાંખ•કાપીલાખું•ને•વલી•શુવા•ગ
આ*પછે•કોલંણ•ઇઆર•પાશેથી•પાછી•આવી—તારે•વાલંદણી
ને•પુછેછે—રે•તને•શુખ•શાંતાછે*તેબોલી•રે•બેહેન•નાક•વગર
શંધું•શારૂંછે*હવે•મહને•ઇઆંથી•છોડવ•કે•હું•માહારે•ઘેર•જાં
ઊં—નહીતો•બીજું•કાંઇ•બોઇશ*પછે• કોલંણ•તેહેને•છોડી
અને•પોતાને•બાંધી•લીધું*•અને•કોલીને•હાંક•મારીને•કેહેછે•
અરે•મુરખ•તને•ફીતકારછે•જેતું•હું•શરખી•પતીવરતાને•પંણ
છેડવા•ચુકો•નહી—તો•હે•દેવતાવો•જો• હું ક•પારકો•પુરશ•મ
નમાં•પણ•લાવો•હશેતો•મહને• આલી•ભશંમ•કરો—નહીતો•મા
હારૂં•નાંક•આ• દુશટે•કાપુછે• તેવલી•જેમનું•તેમ•કરો*ઇમ•
બોલીને•વલી•કોલીને•કેહેછે—રે•પાપી•હવે•જો•માહારૂં•નાંક•તેમ
નું•તેમ•થઊંકે•નહી—તું•મનમાં•શું•જાંણેછે—રે•હું•ચાહીશ•
તો•તુંને•ઇક•પલકમાં•ભશંમ•કરી શ*તેહવારે•કોલી•દીવો•લઇ
ને•જુવેછેતો•તેહેનું•નાંખ•પેહેલાં•શરખું•દીઠું—તારે•અચરત•
પાંમો•અને•તેહેને•છોડીને•તેનાં•પગે•પડો•ને•બોલેછે—રે•તું•શ
તીછે•ઇમાં•મને•કાંઇ•ભરાંત•રહી•નથી—તને•હું•નાહક•છેડી•
તે•સહને•માફ•કરજે—ફંરીથી•તાહારી•વારતા•નહી•કરીશ*ઇ•
શંઘલું•નીપજયું•જોઇ•શનાશી•બાવો•અચરત• કરવા•લાગે
અને•મનમાં•કેહેછે*

જે•ચતુરાઇ•શ્રુક્ર•જાણેછે*ને•જે•ચતુરાંઇ•
બેહેશપતી•જાંણેછે*તે•શંધલી•અશતરીની•ચ
તુરાઇને•પોહોચેનહી* તે•અશતરીને•કોણ•રા
ખશે*—જુઠું•બોલવું*ઉધું•કાંમ•કરવું*કપટ*મુ
રખપણું*ઘણો•લોભ*અપવીતરપણું* કઠોરપ
ણું•ઈ•શારવે•અવગુંણ• અશતરીઓની•શાથે•
લાગા•રેહેછે*—બાઈડીઓની•શાથે•ઘણી•પરી
ત•રાખવી•નહી*બાઈડીઓનાં•હાથમાં•ઘણી•
શતા•આપીઈ•નહી*જે•પુરશ•ઈવું•કરી•બાઈડી
ઉપર•ઘણો•પ્રેદા•થાઈ છે•તેહેની•શોભા•તે•પછે•રા
ખતી•નથી*—શાંહી•શારખા•ડરામણાં•ને•હાથી•શા
રખાં•મોટાં*તેવાજ•મોટા•બુધીનાં•પુરશ•મે•મોટા
મોટા•શ્રૂરા*ઈ•બધા•બાઈડી• પાશે• હલકા•થા
ઈ છે*

ઈહવો•બેહો•વીચાર•કરેછે•તેને•તે•રાત•ઘણી•કઠંણ•ગેઈ•ઈ
ણીગમે•તે•વાલંદણી•કુટની•પોતાને•ઘરગઇ—અને•વીચાર•કરવા
લાગી—હવે•હું•શ્રું•કરૂં—માહારા•ભરતારને•શ્રું•કહું—અને•મોં
હોડું•કેમ•દેખાડું—ઈકાંઇ•છુપુ રેહે•નહી—ઈમ•ચીતા•કરેછે*
ઈટલે•મલશકામાં•વાલંદ•બાહેરથી• અવો—અને•બારણાં•પાશે
થીજ•બાઈડીને•કેહેછે—રે•માહારી•કોઠલીલાવ•મહને•કાંમે•જવુંછે
તે•શાંભલી• વાલંદણીઈ• ઈક• ઊશતરો• લાવીઆપો— તેજો
ઈ•તેહને• ઘણી• રીશ•ચહડી• અને•તે• ઊશતરો• તેહનાં•આંગ
ઊપર•ફેકીદેઇ•બોલ્યો—રે•રાંડ•હું•કોથલી•માંગી•અને•તું•ઊશ

નરોલુંવી•આપો—ઈથી•સ્ત્રી•તાહારૂં•નાંખ•કાપું•*તેવેબાઈ•વા
લંદણી•ઘરમાંથી•પોકારકરતી• બાહેર•નીકલી• અને•લોકો
ને•કેહેછે—રે•જુવો•જુવો•આ•પાપીઈ•માહારૂં•નાખ•કાપું*હાઈ
હાઈ•હવે•સ્ત્રી•કરૂં•મને•તમે•ઈનાં• હાથમાંઈથી•છોડાવો—નહી
તો•ઈ•માહારો•જીવ•લેશે*તે• શાંભલી•લોક•દોડા•ને•શરકાર
નાં•માંણશ•પણ•આવાં—તેઓઈ•તે•વાલંદને•પેહેલાં•શારીપઠે
શોટાંનો•માર•દઈ•પછે•બાંધીને• રાજા•પાશે•લઈગઆ*તેવારે
રાજાનાં•શભાનાં• બેશનારા• તેહને•પુછેછે—રે• ચંડાલ•તું•
વગર•ગુને•આ•બાઈડીનું• ચાંદન•શરખું•મોહું•કેમ•બગાડું
તે•કેહ*વાલંદ• અચરત•થાઓ•હતો• કે•ઈ•કેમ•થઊ•હશે—
તેથી•તેહની•શુધ•બુધ•ઊડી• ગઈ•તેમાટે•તેહનાં•મોડાં•માંથી
જવાબ•નીકલે•નહી*ઈહવી• તેહની•અવશાતા• જોઈ•શભા•
વાલા•રાજાને•શાશતર•કેહવા•લાગા—હે•રાજા•

જેહનો•બોલવાનો•શબદ•પેગલો• થાઈ છે*
જેહનો•ચેહરો•બદલાઓ*જે• મનમાં• કચવાઈ
છે*જે•હેનાં•હોશ•ઊડી•જાઈ છે*તેહેનાં•હાથથી
ગુનો•થઓ•ઈમ•જાંણવું*—જે•ગુનેગાર છે•તે
હનાં•પગલાં•વાંકાં•ચુંકાં•પડે*મોહું•ફીકું•થાઈ*
કપાલ•ઉપર•પશીનો•આવે*અટકતો•અટકતો
બોલે*કાંપે•ને•ભોઈ પર•નજર•રાખે*—જે•પુર
શાનું•મોહડું•હશતું•અને•મનમાં•જે•ખુશી*જે
હેનું•બોલવું•શાફ*જે•ચારીને•જુઈ છે*શભામાં

જે•હીંમતથી•બોલેછે*જે•બાવરો•નથી•થાતો•
તે•પુરશ•શાપ્રછે•ઈમ•જાંણવુ *

માટે•વાલંદ•ગુનાગારછે•ઈને• મારવો•ઘટે*પછે•રાજાં
ની•આગનાથી•તેહુને• શુલી•પર•આપવા•લઈ•ગઓ*તે•શં
નાશી•બાવાને•ખબર•પડી—તારે•તે•રાજાની•શભામાં• જઈ•
બોલો—હે•રાજા•ઈ•ગરીબ•વાલંદ•હક•નાહક•મારો•જાઈછે—
ઈના•હાથથી•ગુનો• થઓ•નથી—શાંભલ•માહરી•વાત*પછી•
તેણે•તે•તરણે•શમાચાર• ઊઘાડીને•કહ્યા* ઈક•પોતાનો*બી
જો•શીઆલનો*અને• તરીજો•કુટનીનો*અને• કહું•ઈ•રા
જા•ઈ•તરંણે•ગુના•પોતીકા• પોતે•કરા•ઈમાં•બીજાનો•વાંક•
નથી*તેવેલાઈ•શરવે•શભા•તે• શાંભલી• અચરત•પાંમી—વા
લંદને•છોડી•દીધો—અને•બાઈડીને•પકડી—તારે•શભાવાલા•
શાશાતર•કેહછે—હે•રાજા*

ઈટલા•જણાંને•મારવું•નહી*બરાંમણ*બા
લક*બાઈડી*તપેશરી*અને•રોગી* ઈઉનાં•
હાથથી•મોટો•ગુનો•થઓ•હોઈ•તારે•પંણ•તે
હુનાં•શરીરનું•ઈકાદું•અંગ•કાપીને•છોડી•
દઈઈ*

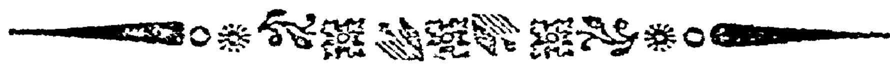
પછે•વાલંદણનું•નાક•પરમેશવરે•કાપુજ•હતું•પછે•રા
જાઈ•ઈક•કાંન•કપાવી•તેહુને•છોડી•દીધી•તે•જોઈ•પછે•શના
શી•બાવો•પંણ• દડાની•આશા•મુકીને•પોતીકા•ઠાંમે•ગંઓ

ઈહેવી•કથા•કરટકે•કહી—તેહને•દમનક•બોલો•ભાઈ•જે
થઊ•તે થઊ—હવે•હવો•કંઈ•ઊપાઈ• કાઢીઈકે• જેથી•ઈ•શં

ઉપકં • શઙીનાં • હાથથી • મારોજાઈ * કરટક • બોલો • ભાઈ • ઈ વાત
કેમ • બની • આવશે — દમનક • બોલો • બુધીથી • શું • થતું • નથી *

કહું છે — ધનુખમાંહેથી • જે • બાણ • છુટો • તે • ઈ
કનો • જીવ • લે છે • કે • નથી • લેતો * પંણ જે • બુધીનો
ધણી છે • તેહેનાં • પાશેથી • બુધીનો • બાણ • છુટો •
હોઈ • તો • રાજા • પરજા • શું ધાં • શંધલા • રાજનો •
નાશ • કરે છે * — જે • પોતીકા • અંગ • બલથી • નહીં
બની • આવતું • તે • ઉપાઈથી • બની • આવે છે * જે
મ • કાગડીઈ • શોનાંની • માલાથી • ઈક • કાલો • શા
રપ • મારી • લાખો *

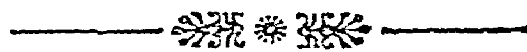
કરટક • પુછે છે • તે • કેમ થયું — દમનક • કેહે છે • શાંભલ *

કથા • ૭ મી *

કાગડી • અને • કાલો • શારપ *

કોઈ • ઈક • વનમાંહે • ઈક • મોટા • ઝાહાડ • ઊપર • કાગડી • રેહ
તી • હતી — તે • ઝાહડનાં • ઢોલમાંહે • ઈક • કાલો • શારપ • પંણ • રેહતો
હતો * તે • કાગડી • જારે • ઈડાં મેલે — તારે • તે • શારપ • ખાઈ જાઈ —
ઈમ • ઘંણી • વાર • થઊ • તોઈ પંણ • કાગડી • બીજે • ઠેકાંણે • જાઈ • નહી *

કહું છે — ઈ • તરણ • અપમાંન • પાંમાં • હોઈ • તો
ઈ • પંણ • પોતીકું ઠાંમ • મુકે • નહી * ઈક • કાગડો *

બીજો • નીચ • પુરશ * અને • તરીજો • પશ્રૂ—પંણ
શણી *—શારૂ • માંણશ * અને • શાથી • આપમાંન •
પાંમાતો • ઠેકાંણું • મુકી • જાઈ છે *

પછે • તે • કાગડી • બેઠી • શદા • શોક • કરે * કોઈ • શમે • પોતા
નો • મીતર • ફક • શીઆલ • હશે—તેહેની • પાશે • ગઈ • ને • તેહને •
બધું • દુખ • કહી • બોલેછે—બાઈ

શંશારનાં • તાપે • જે • તપો • ગોને • આ • તરંણ •
વાંનાં • વીશરાંત • કરે છે * ફકતો • બાલક * બીજી •
કુલવંતી • નાર * તરીજી • શાધુની • શંગાત * જેહની
વશાતી • નદીને • કાંઠે * જેહની • બાડી • બીજા • શા
થે • લાગી * જેહનાં • ધરમાં • શરપ • રેહછે * તે • પુર
શને • શ્રૂખ • કેમ • થાઈ *

શીઆલ • બોલો—રે • બેન • તું • કંઈ • ચીંતા • ન • કર—ફનો
ઊપાઈ • શેહેલછે * તાહરો • શતરૂ • લાલચુછે • માટે • થોડી • મેહે
નતથી • મારો • જશે * જેમ • ફક • બગલો • ઘણી • લાલચ • રાખીને •
નીત • માછલાં • ખાતો • હતો • તે • ફક • કરચલાને • હાથ • મરંણ •
પાંમો * કાગડી • પુછેછે • તે • કેમ • થઊં • હશે—શીઆલ • બોલો • બે
ન • શાંભલ *

* કથા · ૮ મી *

—— o*o*o*o ——

બગલો·અને·કરચલો*

કોઈએક·વનમાં·મોટું·તલાવ·હતું·તેઊપર·એ·બગલ·નાં
મે·બગલો·રેહતો·તે·ઘરડો·થઆ·તાર·માછલાં· મારી·પેટ·ભ
રી·ન· શકે—એક· શમે·તે· ભુખો· તલાવને·કાંઠે· બેશીને·
રડેછે· ને· આંખમાંહેથી· મોતી· શરખાં· જલનાં· બીંદુ·
લાખેછે· તે·વેલાએ· એક· વજરનખ· કેહેવેનામે· કરચલો·
ઘણાએક· માછલાંની· મંડલી· શમેત · તેના · પાશે· આ
વો·અને· તેહનું · દુખ· શાંભલી· તેને· બોલેછે— હે· માં
માંજી·તમે· ખાવુંપીવું· છાડી·દઈ· રડતા· બેઠાછો—એમાં
શો·ગુણ·થાશે*બગલો·બોલો—રે·છોકરા·તું·બોલેછેતે·ખરે·
પંણ·હવે·મહને·વૈરાગ·થઊં—અતાર·પછે·માંછલાંની·હતીઆ
ન·કરૂં*અને·અપવાશ·કરીને· પોતાનો·પરાંણ·છોડું—એહ
વો·મેં·નીશચ·કરોછે—હવે· માહારે·પાશે·આવેલાં·માછલાંને
પંણ·મારીશ·નહી*કરચલે· ·પુછીઊં·એટલા·વઈરાગનું·શું·
કારણ·? બગલો·બોલો·છોકરા·આજ·શુધી·મેં·તમો·ઊપર
દાહાડા·શુખેથી·કાહાડા—હવે·તમો·શંઘલા·થોડે·દીવશે·મરી
જશો·તે·મહને·ઘણું·દુખ·કરેછે· કેમકે·જો·તમે·જુવાતો·પછે
મહને·પંણ·ભુખે·મરવું·પડશે—તો· વરત·લઈ·હમણેજ·કેમ·
નહીમરૂં*કરચલો·બોલો·એહેવું·શું·છેકે·અમારો·શંઘા·નોજ
નાશ·થશે·તે·કહોકે·કંઈ·ઊપાએ·શોધી·કાહાડશું*બગલો·બો

લો•છોકિરા•ગઈ•કાલે•ઈહાંથી•કેટલાઈક•કોલી•જાતા•હતાં•તે
તલાવમાં•ઘણાં•માછલાં•જોઈ•બોલતા•હુતા•કે•ઈક•દાહાડે•પુ
શકલ•જાલાં•લાવીને•શંધાં•માછલાંઓને•લઈ•જઈઈ—તે•વા
ત•માહારે•કાંને•પડી•તારથી• મહને•જે• દુખની•વેદનાં•થાઈ•
છે•તે• કેહુવાતી• નથી•ઈમ• શાંભલતાંજ•શંરવે• માછલાં•
ઘબરાઈગઆં•અને•તેહુને•પુછવા• લાગા—ઈનો•કાંઇ•ઊપાઈ
છે•કે•અમારો•પરાંણ•બચે• ? બગલો• બોલો•ઈનો•શો•ઊપા
ઈ•હું•પંખી•તે•માંણશ•તેશાથે•કાંઇ•પુરૂં•પડાઈ—જો•કદાચ
તમે•મારાપર•વીશવાશ•રાખી• બીજા•તલાવમાં•જવા•ચાહશો
તો•તમને•માહારા•પાંખપર•બેશાડી•લઈ•જઈશ•ઈ•માહરે•હા
થ છે*માછલાંઈ•ભોલા•પણમાં•તે•બગલાની•વાત•શાચી•માંની
તારે•ઈક•કેહુ છે•મહને•લઈજા•બીજો•કેહુ છે•મહને—ઈમ•તેહુને
ગલે•પડવા•લાગા*પછે•તે•બગલો• ઈક•ઈક•માંછલાંને•પાંખ•
પર•બેશાડીને•જરા•દુર•લઈજાઈ• અને•ઈક•મોટી•શીલા•ઊ
પર•બેશી•સુખેથી•ખાતોજાઈ*ઈમ• કેટલાઈક•દાહાડા•સુધી•
ચાલુ*ઈકદીને•કરચલો•કેહુવાલાગો—હે•માંમાંજી•હવે તો•મહ
ને•લઈજાવો—બગલો•બોલો• શારૂં ચાલ—પછેતે• કરચલો•તે
હુની•પીઠ•પર•બેશીને•જાઈ છે—તેણે•તે•શીલા•દીઠી•ને•માછ
લાંનાં•હાડકાંનો•ઢગ•પાશે•પડેલો•પંણ•દીઠો*તારે•બગલાને
પુછે છે•માંમાં•તે•તલાવ•કેટલુક•દુર છે•તે• કહો•કે• શાંભલી•
ખુશી•થઈશ•તેવેલાઈ•માંમાં•હશા•ને•બોલા*છોકરાશુંર•કર
પેલી•શીલા•ઊપર•જેમ•શંઘલા•માછલાં•સુખપાંમાં•તેમ•તું•
પંણ•સુખપાંમશો—માટે•હવે•તાહારા•દેવતાનું•શંમરણ•કર*

તે•શમે•કરચલો•તેહુનો•મનશ્રુબો•જાણી•વીચાર•કરેછે—બા
હારૂં•મોત•આવું તો•ખરૂં•હવે•બીહીને• શ્રું•કરૂં—ઈહુવા•શ
મે•કંઈ•ઊપાઈ•ચાલેતો•કરૂં*

કહુછે— જઈની•વાતનેતો•તેટલા•શ્રુધી•બી
હીવું•જેટલા•શ્રુધી•તે•આવી•પુગી•નહી*ઈક
વાર•આવીપડી•તારેતો•તેહેને•ટાલવાનો•જ•ઉ
પાઈ•કરીઈ*

માટે•જેટલા•શ્રુધી•ઈણે•મહુને•આ•શીલાપર•નહી•મુકો•
તેટલા•શ્રુધી•માહારાં•તીખાં• નખથી•ઈની•ગરદન•તોડીશ
તો•જીતીશ•પછે•તે•કરચલે•તેમ•કરતાંજ• બગલે•પરાણ•છો
ડો*કરચલો•પણ•કમલનાં• દીટા•શરખી• નરમ• અને•ઠો
લી•તેહની•ગરદન•લઈને•પાછો• તલાવપાશે• આવો• અને•
માછલાંને•શરવે•વરતમાંન• કહીને•બોલેછે—હવે•તમે• શ્રુખે•
રહો•તે•વીશવાશ•ઘાતકીને• મે•મારો—ને•તેનું•શીર•તમને•
દેખાડવા•શારૂ•લાવોછું*ઈ•વાત• કહીને•શીઆલ• કાગડીને•
બોલો—હુ•બેન•હવે•તુને•હું• ઊપાઈ•કહું છું•તે•કર*કોઈક
મોટા•મણીશની•બાઈડી•આંગધોતાં• ગલા•માંહેથી•રતનનો
હાર•કાહાડી•બાહેર• મુકશે•તે•તુ•તેહેને•દેખતાં• લઈ•ઊડી•
આવ—ને•તે•હાર•તાહારા• શતરૂનાં•દરને•મોડે•મુક—ઈટલે
તે•મારોજશે*પછે•તે• કાગડીઈ• તેમ•કરૂં—તારે• તેહની•પ
છવાડે•ચાકરો•દોડા• આવા—ને•ઝાહાડપરથી•હારલેવા•ગઆ
તારે•શાંપ•દરમાંહેથી•ફુફાટા• મારવા•લાગો•તેહેને• તરત•
મારી•હાર•લઈગીઆ*માટે•હુ•કરટક• જેહને•બુધીછે•તે•શ્રું
કરી•ન•શકે*

કહું છે—જેહેને•બુધીછે•તેહેને•બલછે*બુધી
બલ•જેહેને•નહી•તેહેનું•અંગ•બલ•કઈ•કાંમ
નું•નહી*બુધી•બલ•થકી•એક•શશલાએ•શંહી•
ને•મારી•લાખો*

કરટક•પુછેછે•તે•કેમ•થઊહશે—દમનક•કેહેછે•શાંભલ*

કથા • ૯ મી *

શંહી • અને • શશલો *

કોઈએક• વનમાં•મંદમતી• નાંમે•શંહી• રેહેતો—ને•ખં
ડાઈ•પણે•કરીને•જનાવરોને• મારતો•ફરે*એક•દીને• શરવે•
જનાવરો•એકઠાં•થઈ•તેહેની• પાશે•ગયાં•અને• વીનતી•કર
વા•લાગાં*—મહારાજ•એ•શું•તમે•જો• એમ•જનાવરોને•મા
રશોતો•કેટલા•એક• દાહાડા•પછે•બધાંનો•નીરવંશ•થશે—પ
છે•તમેજ•ભુખે•મરશો* માટે•તમારા•ભુખ•જેટલું•એકેક•જ
નાવર•તમને•હમે•નીત•આપતા•જઈશું—એટલે• તમારૂં•અ
ને•હમારૂં•પંણ•કાંમ•થશે*

કહુંછે—જે•રાજા•રશાખનના•પેરે•થોડું•થોડું•પ
રજા•પાશેથી•લેતો•જાએ છે•તે•શારા•પુશતીને•પાં
મે છે*પરજાનું•પાલન• કરીને• ભંડાર• વધાર
વું*જેમ•માલી•જાહડને•પાલીને•તેહેનાં•ફુલ•

ફલં • લીઈ છે * અથવા • ગાઉનું • પાલન • કરીને • જે
મ • કુધ • લઈઈ • છઈઈ * તેમ • રાજા • ઈ પણ • કર
સુ * પરજાનુ • પાલન • કીધાથી • કીરત • વધે • ને • પી
ડા • કરાથી • અધરમ • થાઈ • ને • તે • રાજા • રાજ • ભ
રાટ • થાઈ છે *

ઈવાં • જનાંવરોનાં • વચન • શાંભલી • શકીઈ • તે • વાત • કબુલ
કરી * પછે • ને • પાલી • પરમાંણે • દાહાડી • ઈક • ઈક • જીવ • આપતા •
જાઈ — તે ખાઈ • શકી • શ્રુખેથી • રેહુ * ઈક • દાહાડે • ઈક • તીવર • બુ
ધી • ઈહુવે નાંમે • શશલો • ઘણો • ચતુર • હતો — તેપર • પાલી • આ
વી • તારે • તેણે • વીચારુ જે — ઈ • ચંડાલ • શંઘીને • જો • મારીશતો •
શંધા • જનાંવરોને • શ્રુખી • કરી — ઈ • શરખું • બીજું • શ્રું • પુન છે
કહું છે — વઆશ • દેવજીઈ • અઢાર • પુરાંણ •
કહ્યાં • તેહેનો • શારાંશ • ઈ છે જે * બીજાનું • શારૂં •
કરવું * ઈ • જેહેવું • બીજું • પુંન • નથીને • બીજાનું
માઠું • કરવું • ઈ • જેહેવું • બીજું • પાપ • નથી *

ઈહેવો • વીચાર કરી • તે • શશલો • શંઘીનો • જમવાનો • શમે
ટાલીને • તેહેની • પાશે • ગઓ * તેહને • શંઘી • રીશ • ચઠાવીને • બો
લે છે — રે • અધમ • તું • ઈકતો • નાહાંનો • બીજું • મોડું • કરી • આવો
માટે • ઈ • તારા • ગુનાથી • જો • હું • તને • તરત • મારૂં • અને • કાલે •
શંધા • જનાંવરનો • પંણ • નાશ • કરૂં • તો • ઈમાં • મને • પાપ • નથી *
શશલો • પગે • પડી • બોલો — હે • શવાંમી • ઊતાવલા • થાઓ • અ
ને • ધીરજથી • મારૂં • વચન • શાંભલો * આજ • શવાંમીની • શેવા • શુ

કહું છે—જેહેને• બુધી છે• તેહને• બલ છે* બુધી બલ• નેહને• નહી• તેહેનું• અંગ• બલ• કઇ• કાંમ નું• નહી* બુધી• બલ• થકી• એક• શશલાએ• શીંહ ને• મારી• લાખો*

કરટક• પુછે છે• તે• કેમ• થઊહશે—દમનક• કેહે છે• શાંભલ*

કથા • ૯ મી *

શીંહ • અને • શશલો *

કોઈ એક• વનમાં• મંદમતી• નાંમે• શીંહ• રેહેતો—ને• અં ડાઈ• પણ• કરીને• જનાવરોને• મારતો• ફરે* એક• દીને• શરવે• જનાવરો• એકઠાં• થઇ• તેહની• પાશે• ગયાં• અને• વીનતી• કર વા• લાગાં*—મહારાજ• એ• શું• તમે• જો• એમ• જનાવરોને• મા રશો તો• કેટલા• એક• દાહાડા• પછે• અમારો• નીરવંશ• થશે—પ છે• તમેજ• ભુખે• મરશો* માટે• તમારા• ભુખ• જેટલું• એકેક• જ નાવર• તમને• હમે• નીત• આપતા• જઈશું—એટલે• તમારૂં• અ ને• હમારૂં• પણ• કાંમ• થશે*

કહું છે—જે• રાજા• રશાયનના• પેરે• થોડું• થોડું• પ રજા• પાશેથી• લેતો• જાએ છે• તે• શારા• પુશતીને• પાં મે છે* પરજાનું• પાલન• કરીને• ભંડાર• વધાર વું* જેમ• માલી• જાહડને• પાલીને• તેહનાં• ફુલ•

ફલ• લીઈ છે* અથવા• ગાઉનું• પાલન• કરીને• જે
મ• દુધ• લહઈ• છઈ* તેમ• રાજા• ઈ પણ• કર
સુ* પરજાનુ• પાલન• કીધાથી• કીરત• વધે• ને• પી
ડા• કરાથી• અધરમ• થાઈ• ને• તે• રાજા• રાજ• ભ
શટ• થાઈ છે*

ઈવાં• જનાંવરોનાં• વચન• શાંભલી• શહીઈ• તે• વાત• કબુલ
કરી* પછે• તે• પાલી• પરમાંણે• દાહાડી• ઈક• ઈક• જીવ• આપતા•
જાઈ— તે ખાઈ• શહી• સુખેથી• રેહે* ઈક• દાહાડે• ઈક• તીવર• બુ
ધી• ઈહેવે નાંમે• શશલો• ઘણો• ચતુર• હતો— તેપર• પાલી• આ
વી• તારે• તેણે• વીચારૂંજે— ઈ• ચંડાલ• શંહીને• જો• મારીશ તો•
શંધા• જનાંવરોને• સુખી• કરી— ઈ• શરખું• બીજું• સું• પુનછે
કહ્યું છે— વઆશ• દેવજીઈ• અઠાર• પુરાંણ•
કહ્યાં• તેહેનો• શારાંશ• ઈ છે જે* બીજાનું• શારૂં•
કરવું* ઈ• જેહેવું• બીજું• પુંન• નથી ને• બીજાનું
માઠું• કરવું• ઈ• જેહેવું• બીજું• પાપ• નથી*

ઈહેવો• વીચાર કરી• તે• શશલો• શંહીનો• જમવાનો• શમે
ટાલીને• તેહેની• પાશે• ગયો* તેહને• શંહી• રીશ• ચઠાવીને• બો
લેછે— રે• અધમ• તું• ઈ કતો• નાંહાંલો• બીજું• મોડું• કરી• આવો
માટે• ઈ• તારા• ગુનાથી• જો• હું• તને• તરત• મારૂં• અને• કાલે•
શંધા• જનાંવરનો• પંણ• નાશ• કરૂં• તો• ઈમાં• મને• પાપ• નહી*
શશલો• પગે• પડી• બોલો— હે• શવાંમી• ઉતાવલા મો• થાઓ• અ
ને• ધીરજથી• મારૂં• વચન• શાંભલો* આજ• શવાંમીની• શેવા• ચુ

કહ્યું છે—જેહેને•બુધીછે•તેહને•બલ છે* બુધી
બલ•જેહને•નથી•તેહેનું•અંગ•બલ•કઇ•કામ
નું•નથી*બુધી•બલ•થકી•એક•શશલાએ•શીંહ
ને•મારી•લાખો*

કરટક•પુછેછે•તે•કેમ•થએહશે—દમનક•કેહેછે•શાંભલ*

કથા • ૯ મી *

શીંહ • અને • શશલો *

કોઈએક• વનમાં•મંદમતી• નામે•શીહ• રેહેતો—તે•અં
ડાઈ•પણે•કરીને•જનાવરોને• મારતો•ફરે*એક•દીને• શરવે•
જનાવરો•એકઠાં•થઇ•તેહની• પાશે•ગયાં•અને• વીનતી•કર
વા•લાગાં*—મહારાજ•એ•શું•તમે•જો• એમ•જનાવરોને•મા
રશો•તો•કેટલા•એક• દાહાડા•પછે•બધાનો•નીરવંશ•થશે—પ
છે•તમેજ•ભુખે•મરશો* માટે•તમારા•ભુખ•જેટલું•એકેક•જ
નાવર•તમને•હમે•નીત•આપતાં•જઈશું—એટલે• તમારું•અ
ને•હમારું•પણ•કામ•થશે*

કહ્યું છે—જે•રાજા•રશાયનના•પેરે•થોડું•થોડું•પ
રજા•પાશેથી•લેતો•જાએ છે•તે•શારા•પુશતીને•પાં
મે છે*પરજાનું•પાલન• કરીને• ભંડાર• વધાર
શું*જેમ• માલી•ઝાહડને•પાલીને•તેહનાં•ફુલ•

ફલં• લીઈ છે* અથવા• ગાઉનું• પાલન• કરીને• જે
મ• દુધ• લઈઈ• છઈઈ* તેમ• રાજા• ઈ પણ• કર
શુ* પરજાનું• પાલન• કીધાથી• કીરત• વધે• ને• પી
ડા• કરાથી• અપરમ• થાઈ• ને• તે• રાજા• રાજ• ના
શટ• થાઈ છે*

ઈહેવાં• જનાંવરોનાં• વચન• શાંભલી• શહીઈ• તે• વાત• કબુલ
કરી* પછે• તે• પાલી• પરમાંણે• દાહાડી• ઈક• ઈક• જીવ• આપતા•
જાઈ—તેખાઈ• શહી• શુખેથી• રેહે* ઈક• દાહાડે• ઈક• તીવર• બુ
ધી• ઈહેવેનાંમે• શશલો• ઘણો• ચતુર• હતો—તેપર• પાલી• આ
વી• તારે• તેણે• વીચારૂંજે—ઈ• ચંડાલ• શંહીને• જો• મારીશતો•
શંધા• જનાંવરોને• શુખી• કરીશ—ઈ• શરખું• બીજું• શું• પુનછે

કહું છે— વ્આશ• દેવજીઈ• અઠાર• પુરાંણ•
કહાં• તેહેનો• શારાંશ• ઈ છેજે* બીજાનું• શારૂં•
કરવું* ઈ• જેહેવું• બીજું• પુંન• નથીને• બીજાનું
માઠું• કરવું• ઈ• જેહેવું• બીજું• પાપ• નથી*

ઈહેવો• વીચાર કરી• તે• શશલો• શંહીનો• જમવાનો• શમે
ટાલીને• તેહેની• પાશે• ગઓ* તેહને• શંહી• રીશ• ચઢાવીને• બો
લેછે—રે• અધમ• તું• ઈકતો• નાહાંનો• બીજું• મોડું• કરી• આવો
માટે• ઈ• તારા• ગુનાથી• જો• હું• તને• તરત• મારૂં• અને• કાલે•
શંધા• જનાંવરનો• પંણ• નાશ• કરૂં• તો• ઈમાં• મને• પાપ• નહી*
શશલો• પગે• પડી• બોલો—હે• શવાંમી• ઊતાવલા• મો• થાઓ• અ
ને• ધીરજથી• મારૂં• વચન• શાંભલો* આજ• શવાંમીની• શેવા• શુ

કીડમાં•માહારો•અપરાધ•નથી•અને•નથી•શંધા•જનાંવરોનો—
પંણ•હું•નાંહાંલો•માટે•શંધાઈ•વીચાર•કરી•મારે•શાથે•બીજા
ચાર•શશલા•મોકલા—તે•હમે•મારગે•આવતાં•ગબારમાંહુંથી•
ઈક•શંહી•નીકલો•તેણે•અમને•અડાવા•અને•પુછવા•લાગો•
તમો•કાંહાં•જાવોછો*મેં•તમારૂં•નાંમ•લીધું•તારે• તેંણે•ક
હું—આ•વનનો•રાજા•હું•છઊં—મંદમતીતો• ચોરછે•અને
જો•તે•રાજા•હશેતો•માહારી•પાશે•ઈ•ચાર•શશલાઓને• મુકી
તેહને•તું•લઈ•આવ•તેહનાં•માહારા•ચાર•હાથ• થઆ•પછે•
બેઈ•માંથી•જે•જીતશે•તે•તમારો•ભખ•કરશે*ઈમ•કહી• મોડા
માંથી•તમારે•જે•વાંકું•બોલોછો•તે•માહારેથી•નહી•કેહવાતું—
તે•શાંભલતાંજ•શંહી•બોલો—રે• ઈહવું•છેતો• તે•ચોર•કાંહાં
છે—તે•મને•અતર•ઘડી•દેખાડ•જે•હું• તેહને• મારીને•માહા
રી•પરથવી•પાછી•લઈશ*શશલો•બોલો•શવામી•ખરૂં•કહોછો
પંણ•તે•કીલામાંછે•ને•કીલામાંનો•શતરૂ•બલવંત•કહોછે*

હજાર•હાથીઈ*લાખ•ઘોડાઈ*જે• નથી•થા
તું•તે•ઈકલા•કીલાઈ•થાઈછે*કીલાનાં• બુરજ
પર•રહીને•ઈકલો•માંણશ• શોને• હેરાંન•કરે
છે*દાઢ•વગરનો•શાંપ*મદ•વગરનો•હાથી•વ
શ•થાઈછે*તેમ•કીલા•વગરનો• રાજા•પંણ*
શંહી•બોલો—રે•કીલા•વાલોછે• તોઈપણ•મહ
ને•દેખાડ•કે•જેટલા•શુધી•તેં•વધો•નહી•તેટ
લાં•શુધી•મારી•કાહું*

કહુંછે— શતરૂ•તથા•રોગ•તથા•દેવું•ઈ•વધું

જણી•તેટલામાં•જે•નથી•મારી• શકતો* તે•
મોટો•બલવંત છે•તોએપંણ•તેઉનાં•હાથથી•પ
છે•મારો•જાએ છે*

શશાલો•બોલો•એ હું છું•તોએપંણ•તેહનું• બલ• જાંણ્યાં
વીનાં•તે•ઊપર•તમને•જવું•ન•ઘટે*

કહું છે— શતરૂની•શકતી•ન• જોતો*જે•ઉ
તાવલો•થઇ•તેનાપર•જાએ છે*તે•પતંગ•જેમ•
અગન•પર•નાશ•પાંમેચ•તેમ• નાશ• પાંમેછે*

શંહી•બોલ્યો—રે•તું•ઘણી•વાતો•નહી•કર—તે•ચોરને
દેખાડ*તે•શાંભલી•શશાલો•બોલો•શારૂં તો•ચાલો• દેખાડું છ
ઊં—પછે•તે•બેએ•જણાં•એક•વાવડી•પાશે•આવા— તારે•શશ
લો• શંહીને• કેહછે* માહારાજ• તમારે• પરતાપ• આ
ગલ• કોણ• ટેરી• શકશે—એતો• નાશી• પોતાનાં• કી
લામો•પેઠો—ચાલો• આપણ•તેને•તાંહાંથી•શોધી• કાહાડીએ*
પછે•શશાલો•કુઆનાં•કાંઠાં•ઊપર• ગઓ•ને•માંહે• જોઇ•શં
હીને•તેડીને•કેહછે—શવાંમી•જોઇ•લેવો•આ• તમારો•શતરૂ*
શંહી•કુઆ•માંહે•જોએ છે•ત્યારે• તેણે•પોતાની• પડછાયા•પાં
ણીમાં•દીઠી—તેને•શતરૂ•એમ• માંની•હાંક•મારવા•લાગો—તા
રે•માંહેથી•પડશાદ•થઓ*શંહીએ•આંખ•ફેરવી• તો•તેણે•પ
ણ•ફેરવી*એ•હાથ•પગઃઅફાલે•તેમ• તેપંણ•અફાલે* તે•જો
ઇ•રીશે•કરીને•શંહીનું•માથું •ફરૂં* પછે•તે• કુઆમાં• કુદી•પ
ડો•ને•મરંણ•પાંમો*

માટે•હું•કરટક•તને•કહું છું* જેહને•બુધીછે•તેહને•બ

લછે•જોકે•શંશી•કેટલો•અને•શશલો• કેટલો*પંણ•બુધીએ•
કરીને•તેણે• પેલાનો• પરાંણ• લીધો* કરટક•બોલો• ભાઇ•
અંણચીતો•શશલો•જીત• પાંમો•માટે•તે•દાખલો•લઇને•એકો
દો•નબલો•શબલા•શાથે•લાગેતો• પોતાનો•પરાંણ•મુકે* મા
ટે•મોટાઓની•વાતમાં• આપણ•પડીએ•નહી*દમનક•બોલો•
એતો•તારી•નાં•મરદીની•વાતોછે* જે•આપણા• શાથે•જેમ•
ચાલે•તેની•શાથે•આપંણ• પંણ•તેમ•ચાલીએ* નબલાએ•શ
બલાએ•પંણ•ઢીલું•થઇને•તદબીર•મુકવી•નહી*

કહું છે—જે•શદા•તદબીર•છોરતો• નથી•તે
ની•કારજ•શીધી• થાએ છે*ભાએગ• ઉપર•ભાર
તો•મુરખ•રાખે છે*તદબીર•કીધી• ને•જો•કાંમ
ન•બની• આવેતો•પછે• આપણાં• પર• ઠપકો•
નહી*

જેમ•એક•શાલવીએ•મેહેનત•કરીતો•રાજકંના•પાંમો•તે
કથા•કહું છું•તે•શાંભલ—

કથા • ૧૦ મી *

શાલવી•અને•રાજ•કંનેઆ*

ગોડ•દેશમાં•વીરાત•નાંમે•નગરછે—તાંહાં•એક• શાલવી
ને•બીજો•શુથાર—એ•બેહુને• માંહોમાંહે• મીતરાઇ• ઘણી•હ
તી* એક•અવશરે•કોઇ•મોટો•પરવ•આવો—તે•દીવશે• માતા

બી•અંતરાઈ•બેઠું•જંણ•ગઆ* તાહુાં•રાજા• મકરધજની•દી
કરી•દરશંણ•કરવા• આવી•હતી—તેહને•દેખી• શાલવીનો•ફ
રૂક•જાગો તેથી•ઘણો•દુખ• પાંમવા•લાગો—ને•સ્રુતારે જોઇ
વારેઉં—પંણ•તેનો•જીવ•ઠાંમ•ન•આવે—ફટલે•સ્રુતારે•વીચા
રૂં•જે•ફિશકનાં•વીકારથી•મારો• મીતર•મરી•જશે• તે•માટે•
કાંઇ•ઉપાઈ•કરૂં* સ્રુતાર•મોટો•કરાબી•હતો•તેણે• ફક•લા
કડાંનો• ગરૂડ•નાંમનો•ફક•પંખી•ઘડો—તે•ગરૂડને•ફહુવીઃ
કલ•કીધી•જે•તે•દાબાથી•આકાશ• પંથે•કરીને•ચાલવે•તાહ
જાઈ—તેમજ•બેઈ•લાકડાંનાં•હાથને•શંખ• ચકર•ગદા•પદમ•
પંણ•બનાવા*પછે•તે•શાલવીને•શ્રી•વીશનુનો•વેશ•દઇ•ગરૂડ
પર•બેશાડીને•કલ•દાબવા•શીકાડી•તેણે•કરી•તેજ•રાતે•તે•રા
જ•કંનાનાં•મેહુલ•પર• ગયો•ને• ગરૂડને•છાપરાં• પર•મુકી
ને•બારી•માંહુથી•રાજ•કંનાનાં• પલંગ•પાશે • આવો•ને•તે
હને•સ્રુતી•ઉથાડીને•બોલેછે—રે•રાજ•પુતરી•ભઈ•ન•પાંમીશ
હું•વીશનું•તારો•ઉધાર•કરવા• વઇકુંઠથી• આવો છઉં*

ફવું•શાંભલી•રાજ•પુતરી• જુઈછે•તો•બધો•વીશનુનો•આ
કાર•દીઠો—તારે•મંનમાં•વીચાર• કરેછે•કે•મારૂં•મોટું•ભાઈગ
જે•મારે•મંદીરે•શ્રી•ભગવાંનજી•પધારા—ફમ•ઘણી•હરખ•પાંમી•
પછે•પલંગ•ઉપરથી•ઉતરી• હાથ•જોડી•આગલ•ઉભી•રહી—
ફટલે•શાલવી•બોલો—રે•રાજ•પુતરી•શાંભલ•તારી•દઈઆ•મહ
ને•આવી*તું•ગીઆ•ભવે•માહારી•અશતરી•હતી—તેં•માહારો
અપરાધ•કીધો•તેથી•મેં•તુંને•શરાપ•આપો•ફટલે•તું•રાજ•પુત
રી•થઇ* હવે•તુંને•શરાપથી• છોડાવીને•વલી•વરવા•આવોછું*
તે•શાંભલું•શાચું માંનીને•રાજ•પુતરી•રાજી•થઇ•જે•ભગવાંનને

છોડી•હવે•બીજાની•ઈછા•કોણ• કરે*પછે•તે•શાલવીએ•ગંધર્
બ•વીવા•કરી•તે•રાતેજ•રાજ•ક ના•શાથે•શંશારનાં•શ્રુખ•ભો
ગવેઆં*પરભાતને•પોરે•જવા•લાગો•એટલે•રાજ•કંનાં• બોલી
રે•માહારાજ•મારો•પાંણી•ગરણ•કરી•હવે•કેમ•છોડી•જાઓછો*
શાલવી•બોલો—રે•અશાતરી•તું•ચીતા•નહી•કર•તારી•પાશે•ની
ત•આવીશ—પંણ•કોઈ•આગલ•એ•વાત•કરીશમાં•કેમજે•લોક•
માહને•શ્રુખે•રેહવા•નહીદેશે*તાહારા•પીતાને•જે હવારે•શંકટ•પ
ડશે•તારે•તેનાં•કાંમે•તરત•દોડો• આવીશ•એમ•કહી•શાલવી•ગ
રૂડ•ઊપર•બેશી•પોતાને•ઘરે•આવો*એ•રીતે•તે•શાલવી•રાજ•
કંનાં•પાશે•નીત•જાએ—તેનાં•જોગથી•રાજ•પુતરી•પર•ગરભનાં
લખંણ•દીશવા•લાગો—તે•રખવાલે•દીઠાં•જે•પુરશતો•કોઆંથી•
પેશી•ન•શકે•અને•એ•કેમ•થઊં હશે—એ હવું•વીચારી•તેઓએ•રા
જા•આગલ•જથા•શત•વાત•કરી—રાજા•ચીંતા•તુર•થઓ•તેણે
રાંણીને•કહું—તેણે•જઈને• જોઊં•તો• રખવાલે•કહીતે•વાત•
શાચી•મલી*પછે•દીકરીને•પુછું•તારે•તેણે•શરવ•વરતમાંન•કહું
માતા•ઘણી•ખુશી•થઈ•ને•રાજા• આગલ• કહીઊં—રાજા•બોલો
જે•આંપણી•નજરે•દેખીએ•તેવારે• શાચું*પછે•માતાએ•પુતરીને
કહું•કે•હમુને•દરશંણ•કરાવ—પુતરીએ•કહું•પુછીજે• કહીશ*પ
છે•રાતે•શાલવી•આવો•તેહને•શરવે•હકીગત•કહી—શાલવીએ•
કહું જે•જાલીમાંથી•શ્રુખે•દરશંણ•કરે*પછે•રાજાએ• તેમજ•કરૂં
ને•નજરે•દેખી•રાજ•રાંણી•ઘણાં•હરખ•પાંમાં—જે• આપણાં•
મોટા•ભાગ•જે•ભગવાંન•આપણાં•જમાઈ•થાએઆ•પછે•તે•શાલ
વી•શ્રુખેથી•ખાએ•પીએ•ને •આનંદ•કરે*એ હવામાં•રાજા•વીરે•તે

છોકરીની•કીરત•શાભલીને•તેને•માંગવા•માંણશ•મોકલ્યાં*તેણે
ર•રાજા•મકરધજને•કહ્યું જે•તારી•છોકરી•આપ• નહીતો•શંગ
રાંમ•કર•તે•શાભલી•રાજાર•વીરનાં• માંણશોજે•મારી•કાઠાં*તે
વારે•રાજા•વીરને•કરોધ•ચડો•ને•ચતુરંગી•શેના•રટલે•જે•હાથી
ઘોડા— રથ• પેઆદા• લેઈ• મકરધજનું • શેહેર • વીતી•
પડો• રટલે• પરજા• દુખ• પાંમવા • લાગી * પછે• રાજા
ર• જાઈ• છોકરીની • પરારથનાં • કરી— છોકરીર• શાં
લવી•આગલ•વાત•કરી•તારે• શાલવી•વીચારવા•લાગો—હવે
મહને•બેહુ•કોરેથી•મરંણ•આવ્યું* જો•જીવતાં• અશાતરી•જા
રતો•તેહનાં• વીજોગથી•મરી•જઈશ• ને•જો•જુધ•કરવા•જ
ઈશ•તોર•પંણ•મરીશ• માટે•જુધમાં•મરીશતો• શારૂ•જે•મા
હારે•શરગ•મલશે* રહેવું•વીચારી•શાલવીર•કહેણો—જા•તા
હરા•બાપને•કેહે•કે•શહવારે• લશકર•તઈઆર• કરી•લડવા•
માંડ•હું•તને•મદદ•થઈશ—કંઈ•ચીતા•ન•કર*પછે•શવારમાં
તે•શાલવી•ગરૂડ•પર• ચડો—અંગમાં•શુરાતણ• ચઢું•જે•મા
રી•ચકચુર•કરૂં* તે•શમે•ર•વાત•વીશનુને• જાહેર•થઈ—પ
છે•વીશનુર•વીચારેઊજે• રતો•મારો•જશે—પંણ•લોક•રમ•
કેહેશે•જે•રાજા•વીરે•શ્રી• વીશનુને•મારો•રટલે• મનુશ•લોક
માં•મારૂં•અપજશ•થશે* રહેવું•વીચારી•વીશનુર• ગરૂડને•
કહેણો—હે•ગરૂડ•આજતો•માંણશ•લોકમાં•શાલવીર•આપણી
લાજ•ખોવાનો•ઊપાં•કરેછે• તો•હવે•શ્યું•કરીર* ગરૂડ•બો
લો—હે•માહારાજ•તેહની•બરદાશ•કરો—જેમ•આપણી•મોટા
ઈ•રેહે*પછે•શ્રી•વીશનુર• પોતાનુ•તેજ•શાલવીમાં•મુક્યું•ને•

ગારૂડ·લોકડાંનાં·ગારૂડમાં·જુક્યુ—તેશમે· તે·શાલવી·શ્રી·વીશ
ણુ·શરૂપ·બની·રહ્યા* તે·કૌતક·ઈંદરાદીક·દેવતા·જોવા·આ
વેઆં*પછે·શાલવીએ·શંખ· વગાડો·તેથી· શતરૂનું· લશ્ક
ર·બેશ્રુધ·થાઈ·પડ્યું·ફેટલે·ચકર·મેલ્યું·તેથી· ઘણાં·બ્રસ·લશ
કરનાં·માંણશોનાં·માથાં· કપાણાં·તેવારે·રાજા·વીર·પોતે·ના
ઠો·અને·શાલવીની·ફતે·થઇ* માટે·હું·કરટક·જો· તું·શલા
હ·આપશે·તો·બુધીનો·મેલ·કરીને· બેઉમાં·વીરોધ·પાડીશ*કરટ
ક·બોલો·કેહયું·છેતો·તું·શ્રૂમેજા·તે· તારૂં· મંગલમ·તુ·કર
જે*પછે·શંજીવક· પાશે·નહીં· કેહવો·શમે·જોઇને· દમનક
પીંગલ·રાજા·પાશે·ગઓ· ને·જોહાર·કરી·આગલ·ઊભો·ર
હ્યો—તારે·પીંગલ·પુછેછે—રે·કાંહાંથી· આવો— ઘણે· દાહડે·
દીઠો—તુમે·કુશલતોછે* દમનક·બોલો—હે· માહરાજ·તમા
રે·તો·અમારૂં· કાંમ·નથી·માટે· આવતા·નથી—પંણ·જારે·ત
મારૂં·કંઇ·અણુ·હીત· દેખીએ·તારે·હમારો·જીવ બલેછે·ને તે
તમારે·કહ્યા·વગર· નથી·રેહવાતું· માટે·આવોછઊ—કાંએ·જે·
કહી·છુટીએ·પછે·આપણા·પર·દોશ·નહીં*હે·શવાંમી—

મીઠું·બોલનારા·તો·ઘણાં·મલેછે*પંણ·કડ
વું·અને·હીતકારી·વચનનાં·બોલનારા·તથા·શાં
ભલનારા·મલવા·કઠંણ*આપણ·જેનું·કલાંણ
ઇછીએ·તેના·શારાની·વાત·વગર· પુછાથી·પં
ણ·કહીએ*પછે·તે·કેહેને·તે·મીઠી·લાગો·કાં·કડ
વી·લાગો*શારી·લાગો· અથવા· માઠી·લાગો*

પીંગલ•બોલો—રે•કેહેવું•શૂં•છે•તે•તરત• કેહ*દમનક•
બોલો—હે•દેવતા•તમારો•વાલો•જે•શંજીવક• તે•આજ•માહ
રી•પાશે•એકાંત•એમ•બોલતો•હતો—રે•દમનક•તું•માહરો•મી
•તર•માટે•તાહરે•પાશે• કેહવા•કઈ•ચીંતા• નથી—હું•પીંગલ•
પાશે•એટલા•દાહડા•રહો• તેથી•તેની•બુધીની•ને• શકતીની•
મને•શાંધી•ખબર•પડી• તે•ઊપર•મે•એમ•ધારૂછેકે• હુંને•મારી
ને•રાજાથાઊં* ને•તુંને•કુલ• અખતીઆરી•પરધાંન• કરૂં—
કેમ•એ•વાત•ઠીકછે ? મે•કહું•ઠીકછે•માંટે—હે•શાવામી•હવે•ત
મે•તમારૂ•જોઈ•લેવો* શાહીતે•વજર•શરખી•કઠંણ•વાત•શાં
ભલીને•અચરત•થઆ—તે• જોઈ•દમનક• કેહછે—હે•રાજા
વચનછે•કે•

જે•રાજા•એક•જ•પરધાંન•પર•શંધલા•રાજનો
કારભાર•શોપેછે*તે•પરધાંનને•પછે•ગારવ•થાએ
છે*ગારવથી•તેહેને• રાજાનું• વચંન• શેહનું•ન
થી*માટે•તેહેની•શાતા•હેઠલ•રેહવા•ચાહતો•ન
થી*પૂછે•રાજાનો•નાશ•કરીને•રાજની•ઈછા•ક
રે છે*

પીંગલ•બોલો•રે•દમનક•એ•તું•શૂં•કેહછે—રે•તેહને•હું
માહારા•જીવ•શરીખો• ચાહુંછું—તે•માંહારા• પર•એહેવી•બુ
ધી•નહી•કરશે—માટે•માહારા• મંનમાં•તેહેના•વીશે•વાંકુ•આ
વતુ•નથી* દમનક•બોલો•શાચી•વાત•પરીતનું• લખશણ•એ
મજછે•એમાં•તમારો•શો•વાંક*

કહું છે—ઘણાં•રોગાથી•ભરેલું •હોએ •એહેવું•

પંણ•પોતાનું•શરીર•પોતાને•વાહલુંજ•લાગે
છે•તેમ•શારો•અગર•માઠો•પંણ•જે•વાલો•તે
વાલોજ•લાગશે*

પંણ•શવાંમી•કે•શંજીવક•પાશેથી•તમારે•શો•નફો•જે•
તમે•કેટલી•મમતા•તેપર•રાખો•છો•હેનાં•હાથથી•તમારા•શ
તરૂ•મારા•જાએ•નહી—એની•શંગતથી•તમારે•મોટાઇ•મલે
છે•તેપંણ•નહી•અને•વલી•મનનો•ખોટો*તો•એવા•નીર•ગુ
ણીને•પાશે•રાખવાનું•શું•કાંમ•તે•કહો—માહારાજ•જે•જુડો
તે•જુડોજ*

કહું છે—જુંડાની•ગમે•તેટલી•શેવા•કરો*અં
તે•પોતાનો•શભાવ•મુકે•નહી*જેમ•કુતરાંની•
પુછડી•વાંકીની•વાંકી*જુંડા•પર•ઉપકાર•કરા
તે•ફોકટ•ગઆ*મુરખ•આગલ•શુભાખીત•
કહું•તે•ફોકટ•ગઉં*જે•શાંભલનાર•નહી•તેહે
ને•હીતની•વાતો•કહી•તે•ફોકટ•ગઇ*

પીંગલ•બોલો•રે•તે વાત•શાચી•પંણ•જે•મોડેથી•આ
પંણ•એક•વાર•જેહેનું•શારૂ•બોલા•તેહેજ•મોડેથી•તેહેનું•મા
ઠુ•બોલીએ•નહી*

કહું છે—મોટા છે•તે•જુંડા•પર•કોપતા•નથી*
જેમ•શેરડી•ચકરમાં•નાંખી•હેરાએ•તોએ પંણ•ક
ડવો•રશ•નહી•આપે*પેહેલાં•કોઇ•શાથે•પરી
તજ•નહી•કરીએ*કીધીતો•નીત•વધારતા•જાઇ

ઈ * આપણ • જેહેને • વધારીઈ • તેહને • આપણજ
ઉતારીઈ • તેમાં • આપણી • મોટાઈ • નહી * જે •
આપણું • શારૂં • કરે છે • તેહેની • શાથે • શારા • ચા
લા • તેમાં • વધતું • શૂં • કરૂં * પંણ • જે • મોટા • લો
કો • જુડું • કરનારને • શારૂં • કરે છે • તે • મોટા • કેહે
વાઈ છે *

માંટે • ઈ • શંજીવક • મારે • શારૂં • મંણમાં • જુડું • ચીતે છે • તોઈ
પંણ • હું • ઈનું • શારૂંજ • કરીશ * દમનક • બોલો • માહારાજ • તમે •
કહોછો • ઈ • વાત • શાચી • પંણ • ઈ • રાજાઓ • ધરંમ • નહી — તમે •
ઈની • મીતરાઈ • કરાથી • તમારૂં • રાજ • કરંમ • બધું • ગઉ — તે • ગ
આથી • શરવે • જનાંવરો • તંમથી • વેગલા • થાઈઆ — કાંઈ કે • તમા
રે • હાથે • તેહનું • પાલંણ • થતું • નથી • હવે • તમે • રાજા • શાનાં * મા
ટે • જેહેની • શંગતથી • ઈટલો • અવગુણ • થઆ • તેહને • છાડીઈ •
ઈમાંજ • શારૂં *

કહે છે — ઈક જ • પાંણી • તે • તપેલાં • લોઢાં • પર
પડતો • નશંમ • થાઈ * કમલનાં • પાતરાં • પર • મો
તી • શંરખું • દીશે * શીપમાં • પડું તો • મોતી • થાઈ
પુરશને • પંણ • તેમજ * જેહેવી • શંગત • લાગે • તે
વો • થાઈ છે * માટે • નીચનો • શંગ • છોડીઈ • ને • જેનો
આચાર • શારી • પઠે • નથી • જાંણો • તેટલા • શૂધી •
તેની • શંગત • કરીઈ • નહી * જેમ • ઈક • જુઈ • માંક
ડનો • શભાવ • ન • જાંણતાં • તેની • શંગત • કરી તો
મરંણ • પાંમી *

પીંગલ·પુછેછે·તે·કેમ—દમનક·બોલો·રાજા· શાંભલ—

ક થા · ૧૧ મી *

જુ · અ ને · માં ક ડ *

કોઈક·રાજાનાં·મંદીરમાં·મનને·રમાડે·તેવી·શીજા·હતી તેંનીપર·ઈક·મદગતી·ઈવે·નામે·જુ·રેહતી·હતી—તે· અમર ન·શારખું·રાજાનું·લોહી·પીઈ·ને·શ્રુખેથી·કાલ· કાઢે*ઈક·શ મે·પવને·ઊડાવેલો·દંહુક·નામે·કોઈ·માકડતે·શોજાંપર·પડો— તે·શફેત·બરફ·જેહવી·અને·નરંમ·માંખણ·જેહવી·રાજાની· શીજા·જોઈ·મંનમાં·હરખપાંમો· ને·તેપર·ઈહાં·તીહાં· ભમેછે· તેહને·તે·જુ·મલી·તારે·બોલી—રે·મુરખ·આ·રાજાના·મંદી રમાં·આવાનું·તાહારૂં·શ્રુ·કાંમ ? તું·હાંથી·તરત·જા·નહીતો મારો·જશે—માંકડ·બોલો—રે·બાઈ·તું·ગીરશાત·દેખાઈછે— માંટે·ઈમ·મો·કેહ—

કહુછે— પરજાને·રાજા·મોટો*છોકરાને·મા· બાપ·મોટાં*બાઈડીને·માટી·મોટો* ને·શંધા ઓને·પરોણો·મોટો*ઘેરબારીનો· આ·ધરંમ છેકે·કોઈ·હલકો·માંણશ·પંણ·આપણે· ઘેર· પરોણો·આવેતો·તેનો·આદરમાંન·ઈમ·બોલી કરવો*આવો—બેશો—ઘણે·દાહાડે·તમને·દીઠા તમને·બેમ·કુશલતોછે*ઘણાં·નબલા·દીશોછો

આંજ•આણંદનો•દીવશ•જે•તમે•મલા* માટે•
હું•તારો•પરોણો•ને•આશા•ભરેલો•આવોછું*

જી•બોલી•તું•શ્યું•ચાહેછે ? તે•બોલો•હું•કે•આજશુધી•ઘ
ણાં•તરાંનાં•માંણશોનું•લોહી•ખાધું• પંણ•તેમાં•કાંઈ• મીઠાશ•
લાગી•નહી—રાજા•મીઠાં•મીઠાં•વાંનાં•નીત•ખાએછે• માટે• એનું
લોહી•અમરત•શરખું• હશે•લેટલું•મહને•ચખાડ—તે•વાશતે•
મારી•જીભલી•લાલ•ચુંટેછે*

કહું છે—શારૂં•ખાવું•કે•કરતાં•મરતુ•લોકમાં•
બીજું•મોટું•કંઈ•શુખ•નથી* ખાવાનેકાજે•
શંઘલાએ•મેહેનત•કરેછે*—પેટ•જો•ન•હોએતો•
કોઈનો•કોઈ•ચાકર•થાએ•નહી*કોઈનું•કોઈ•
શાંભલે•નહી* ચાકરી• કરવી*ખોટું • બોલવું*
નીચની•શંગત•કરવી*પરદેશ• ભોગાવવો* એ•
શંગલું•એકલા•પેટને•કાજે*

જું•બોલી•રે•ભાઈ•રાજાને•શારી•પઠે•હુંઘ•આવેછે•તા
રે•હું•તેહેનું•લોહી•પીઉછું—જો•તું•ઊતાવલો• નહી•થાશે•
ને•મારી•શાથે•ભોજન•કરશેતો•મારે•હીઆં•રેહ— તે•બોલો•
શારૂં*એમ•તે•બેએ•જણા•વાતો•કરેછે•એટલામાં•રાજા•શુવા•
આવો—તેવારે•તે•માંકડને•ધીરજ•રહી•નહી—ને•તેહને•હુંઘ•
આવી•નહી•એટલામાજ•જઈ•ચટકો•દીધો* જુએ•વારો• તોએ
પંણ•તેનું•માંનું•નહી*

કહુછે— જેહેનો•જે•શાભાવ•તે•મુકે•નહી—પાં
ણી•તપાવુ•તોઈ•પંણ•થંડુ•થાઈછે*
તેવેલાઈ•અંગાર•જેહેવું•તેહેવુ• મોકુ•રાજાનાં•કોમલ•
શરીરને•લાગતાંજ•વાર•તેનાં•શરીરને•અગન•થઈ•તારે•બીછાં
ના•પરથી•ઊઠીને•શેવક•લોકોને• કેહેછે—રે•મંહને•શું•કરડુ—
તે•દીવોલઈ•જુવો—શેવક•દીવોલાવે• તેટલાંમાં•માંકડતો•નાશી
ને•પલંગના•શાંધામાં•ભરાઈ• ગએો•ને•જુ•દોડી•શકે•નહી•તે
હાથ•લાગી—તેહેને•તેઊઈ•તરત• મારી•નાખી—માટે•હે•રાજા•
શંજીવકને•મારશો•તોજ•શારૂં•નહીતો•ઈનાં•કરતાં•તમે•મરણ
પાંમશો*બીજુ—જેણે• પોતીકા• દુર• કીધા•ને•પારકા•પાશે•
લાવા•તેનાશ•પાંમેછે—જેમ•ઈક•ખશાદરૂમ•રાજા•નાંમનો•શેઆ
લ•નાશ•પાંપો*શહી•પુછેછે•તે• કેમ•થઊં—દમનક•બોલો•શાં
ભલો*

કથા • ૧૨ મી *

ખશાદરૂમ•શીઆલની*

કોઈ•ઈક•વનમાં•ચંડરવ• ઈહેવે•નાંમે•શીઆલ•હુતો•તે•
ઈક•વેલા•ભુખો•ભમતો•ભમતો•નગરમાં• ગીઓ—તેની•પછવા
ડે•કુતરાંલાગા—ઈટલે•ભઈનો•મારો•ઈક•રંગારાનાં•ઘેરમાં•ભ
રાઈ•ગએો*તાંહાં•ગરીનાં•રંગનો•ઈક•રાજણ•ડાટેલો•હુતો•
તેમાં•પડો•ને•તે•રંગમાં•રંગાંનો•પછે•તાંહાંથી•નીશરો•ને•વન
માં•ગએો—તેના•દીલે•રંગ•લાગો•હતો•તે•ગીઓ•નહી*

કુછે— મુરખ•બાળ્દી*વાનર*માછલાં*ગા
રી*અને•દારૂ•પીયેલું•માંણશ*એ•એક•વાર•
જે•લીએ•તેહેને•છોડતા•નથી*

પછે•તેહને•જોઇ•શાહી•શઘળાં•શાંથાં•જનાવરો•બીક•પાંમાં
ને•નાહાંશીને•માહોમાંહે•વીચાર•કરવા•લાગાં•કે•એ•નવુંજ•કો
ણ•જનાંવર•હશે•એને•ઓલખ્યા•વીનાં•આપણે•હેની•શંગત•ક
રવી•ન•ઘટે*

કુછે— જેહેના•આચાર*વીદેઆ•કુલ*પરા
ક્રમ•જાંણ્યાં•નહીતાંહાં•શુધી•તેપર•વીશવા
શ•રાખીએ•નહી*

એમ•તે•જનાંવરો•ભએ•પાંમતાં•જોઇ•શીઆલ•તેઓને•હાંક
મારીને•કેહેછે—રે•બીહીશોમો*માહારૂં•નાંમરાજા•બશદરૂમ—મા
હારે•અરમાં•દેવે•હવડેજ•શરજાવીને•તમારે•પર•રાજ•કરવા•મોક
લોછે•તો•માહારે•પાશેથી•તમારે•શુખ•થાશે*જનાવરોએ•તે•
વાત•શાચી•માંની•ને•તેહેની•આગનામાં•રહ્યાં*પછે•તે•શીઆલે
શહીને•પરધાંન•કરો—વાઘને•લશકરનો•શરદાર—હાથીને•ચો
પદાર—વાંનરને•છતર•ધાર—એ•પરમાંણે•શઉને•અધીકાર•આ
પ્યા•ને•પોતીકા•જાતને•ધકા•મારી•કાઠી•મુકા*પછે•શંહી•વાઘને
બીજાં•જનાવરો—જેજે•જીવ•મારી•લાવેતે•શીઆલ•આગલ•મુ
કે—એટલે•તે•શંઘાંને•વેંચી•આપે*એમ•રાજ•કરતાં•ઘણાં•દીવ
શ•આનંદમાં•ગયા•કોઇક•રાતે•બરફ•જેહેવું•ચાંદણું•પડે
લું•છે—તે•શમે•પોતાનાં•લશકર•શમેત•શીઆલ•રાજા•બાહા
ર•ફરવા•નીકલા—એટલામાં•પોતાનાં•જાતનું•ટોલું•આશપા

શ•હશે•તે•જુંકવા•લાગુ *તે•શાંભલી•શીઆલને•આણુંદ•થા
ઓ—તેથી•પોતે•પંણ•જુંકવા•લાગો—તે•કાંને•પડતાંજ•વાર
ફતો•શીઆલછે•ઍમ•ઓલખીને•શંહીંફ•તેહુને•મારીનાખો*

માટે•હુ•રાજા•હું•તમારે•કહુંછુ•કે•તમે• પોતીકા•દુર•
કરા•ને•પારકા•પાશે•લાવા—ઍમાં•તમારૂં•શારૂં•નહી•થાશે*
શંહી•બોલો•રે•દમનક•મારી•નીશાં•કેમ•થાશે•કે•તે•મહુને•મા
રવા•ચાહુછે*દમનક•બોલો•રાજા•કાલે•તમુંને• મારવું•ઍમ•
તેણે•મારારી•પાશે•નીશાંચે•કીધોછે—માટે•શવારમાં•આવશે•
તારે•તમારા•પર•રાતી•આંખ•કરી•જોશે—શીંગડાં•તઇઆર
રાખશે— કાંન• ચડાવશે—તે•જોઇ•જેમ•કરવું• ઘટે•તેમ•
કરો*ઍમ•કહીને•દમનકે•રાજાને•નમશકાર•કીધો• ને•તાંથા
નીકલો•તે•શંજીવક•પાશે•ગઓ—તેહુને•જોઇ•શંજીવકે•બેશ
ણું•આપું—ને•બોલો•ભાઇ•કેમ•આવોછે—તને•ખેમ• કુશલ
તોછે•કાંઇ•તુંને•જોઇતું•હશેતો•માંગ—જે•નહી•આપવા•જે
હવું•હશે•તેપંણ•આપીશ*

કહુછે— આ•જગતમાં•તેજ•પુરશને•ધંન•
કહીએ*તેલેજ•ડાહ્યો•કહીએ• ને•તેહુનેજ•કીર
તવાંન•કહીએ*જેને•ઘર•ચાર•ઇશટ•મીતર•આ
વીને•પોતાનાં•કાંમ•કરી•જાએ છે*

દમનક•બોલો•ચાકર•માંણશાનું•ખેમ•કુશલ•શ્રું•પુછોછો

કહુછે— જે•રાજાનાં•શેવક•તેની•પોતાની•દો
લત•પર•તેની•શાતા•નહી*તેનું•મન•થીર•નહી—
તેને•પોતીકા•જીવનો•પંણ•ભરોશો• નહી*

જુવો•જુવો•ચાકર•કેહવા•મુરખ•કે• શરીર•
શરખી•વશતુ•તેપણ•પઈશાને•શારુ•બીજાનાં
શવાધીન•રાખેછે*

પેહલાં•એ•જગતમાં•તે•જનમ•એજ•ભુંડુ*દ
લદરી•થવું•એ•તેથી•ભુંડુ*તેમાં•પણ•શેવા•ક
રીને•પેટ•ભરવું•એ•શંધાથી•ખોટું*

એ•પાંચ•જણ•જીવતાં•મુઆ•કહાછે*દલદરી—
રોગી—મુરખ—પરદેશી•અને•જે•શદા•ચાકરી•
કરનાર*

શેવક•જો•કદાચ•મરજાદાથી•વચનુ• બોલે•
નહી•તો•તેહેને•મુંગો•કેહેછે*વચનુ•બોલેતો•
બડબડીઓ*જો•શેહતો• બીકડો* નહી•શેહે
તો•ભુંડો*પાશે•આવેતો•બેઅદબ*દુર•રેહતો
ઘેલશપો•કેહછે*માટે•શેવા•શરખુ•બીજુ•કંઈ
કઠણ•નહી*

શંજીવકે•પુછ્યું•ભાઈ•દમનક•તને•જે•કેહવું•હોએ•તે•મ
હને•શ્રએ•કેહ—દમનક•બોલો•શ્રં•કહું—પરધાનને•મશલત•
ફોડવી•ન•ઘટે*

કહુછે— જે•પરધાંન•વીશવાશ•ઘાત• કરી•
રાજાની•મશલહત•ફોડેછે•તે•રાજ•કાજ•બગા
ડીને•પોતે•નરક•જાએછે*જે•પરધાંને• મશલહ

ત•ફોડી•તેણે•વગર•હથીઆરે•રાજાની•ગંરદ
ન•તોડી•એમ•જાંણવું*

પંણ•તું•માહારો•પરાંણ•મીતર•માહારા•વીશવાશ•પર•
ઇહાં•આવો•માટે•તને•કહું•છું*

કહું છે— જેહેના•વીશવાશ•પર•જે•મુઓ•તે
પાપ•વીશવાશ•દેનારને•લાગશે*

માટે•કહું•છું•કે•પીંગલ•તુને•કાલે•મારનારછે•એમ•તે•
પોતે•મારી•પાશે•બોલો• તારે મે•તેને•કહું•શવાંમી•એ•તમને
ઘટે•નહી*એમાં•મીતરનું•બુંરું•ચીતવું•થાએછે*

કહું છે— મોટું•પુન•કરાથી•કદાચ•બરંમ•
હતીઆનાં•પાપથી•છુટે*પંણ•જે•મીતરનો•ઘા
ત•કરે છે•તે•કદાપી•છુટે•નહી*

તારે•રાજા•રીશ•ભરાંણો•ને•મહને• બોલો—રે•તે•માહા
રો•મીતર•શાંનો*હું•મારા•ખાનાર—તે•ખડ ખાંનાર—તેનું
હમારૂ•મુલથીજ•વેરછે—માટે•તેહને• મારવો•એમ•મેં•નીશચ
એ•કીધોછે•તે•ટલે•નહી* માટે•હે•શંજીવક•હવે•તમે•તમારૂં•
શ્રુજતું•કરો*એહેવાં•તે• દમનકનાં•વચન•શંજીવક• બલે•બ
રાં•માંનાં—ને•બેશ્રુધ•થઇને• ભોએપર•પડો—તેહેને• દમનક•
શાવધ•કરીને•કેહેછે—હવે•બીહીને• શ્રું•કરોછો—જે•બનીતે•
બની—તેનો•શો•ઉપાએ—પછે• શંજીવક•ઉદાશ•થઇ•બોલો•
ભાઇ—

વનમાં•રહીએ*ભીખમાંગીએ•અથવા•મજુરી

કરીને•પેટ•ભરીએ*એ•ભલું•પંણ•રાજાનો•અ
ધીકાર•કરીને•ધન•દોલત•મલાવવાની•આશા•
રાખીએ•નહી*કહું•રાજાનો•માંનીતોછેઉ•એમ•
જે•શાંમજે છે•તે•બગાર•શીગડાંનો•ખેલ•જાંણવો*

માટે•એની•શાથે•દોશતી•કરી•એ•વાત•મે•ઠીક•કરી•નહી*

કહું છે— ઉરણ•શંગાતે•ઉરણે•પરીત•કર
વી*ખેલે•ખેલ•શાથે*મુરખે•મુરખ•શાથે*ને•
ડાહ્યાએ•ડાહ્યાની•શાથે•પરીત•કરવી*જે•
બેઉની•શંપત*કુલ*તથા•ગાનાંન•બરાબર*તે
બેઉની•મીતરી•અથવા•શગાઇ•કહીછે*

હવે•હુવા•રામે•શ્રુ•કરૂં—તેને•જોતા•અદાર•થાઉ•તો•એપં
ણ•તેહનું•મન•નહી•મનાશે*

કહું છે— જેના•કરોધને•કંઇ•કારંણ•હોએ
તેહેને•પરશંન•કરી•શકીએ*પંણ•જે•વગાર•કા
રણ•કોપેછે•તેહેને•કેમ•તોખીએ*

શંહી•કોપો•એવું•કારંણ•મેં•જાંણું•જે•તે•મારાપર•ઘ
ણી•પરીત•રાખેછે•તે•પાશેનાંઓને•શોહતું•નથી—માટે•તેઉ
એ•ઉલટું•શ્રુલટુ•શંમજાવી•તેને•મારાપર•કોપાવો*દમનક
બોલો•તો•તેહમાં•શ્રુ છે—જો•તું•તેનાં•શમજમાં•વાત•લાવ
શે•તો•તે•શંમજી•જશે* શંજીવક•બોલે•હવે•શ્રુ—જે•એકવા
ર•ચુગલી•શાંભલવા•લાગો•તે•વલી•શાંભલશે*—કાંકે•રાજા
કંઇ•પોતે•જોવા•જાતા•નથી* ચાકરોની•આંખથી•જુવેછે•

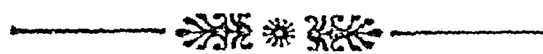
ને•ઘણું•કરીને•ચાકર•માંણશ•ઍક•બીજાની• અદેખાઈથી•રા
જાને•શાચીવાત• કેહતા•નથી* માટે•ભાઈ•રાજાપાશે• જુંડા
ઓની•અછત•નથી• પડતી*ને•જુંડાછે•તે•બાહેરથી•શાધુ
શરખો•આચાર•દેખાડેછે•માટે•ઓલખાતો•નથી*

કહું છે— જે•જુડાંછે•તેપંણ•નમશકાર•કરે
છે*આપે•તેહેને•જોઈ•ઉભો•રેહે*પુગાડવા•
જાઍ*પરીત•દેખાડે*હેતથી•ઇઈઆશે•ઇઈઉ•
લગાડે*મીઠું•બોલે*વખાંણ•કરે*ને•ઍટલું•ક
રીને•પંણ•અંતે•પોતાનું•કરંમ•કરવા•ચુકેન
હી*

જેમ•ઘણાં•જુંડા•મલીને• કપટ•કરે—ને•ઍક•બીચારા•
ઉંઠનો•પરાંણ•લીધો*દમનક• પુછેછે•તે•કેમ—શંજીવક•કેહે
છે•શાંભલ—

કથા • ૧૩ મી *

ઉંટ•જેને•જુંડાઓઍ•મરાવો*

કોઈ•ઍક•વંનમાં•કરાલક•ઍહેવે•નાંમે•શહી•રેહતો•હતો•
તેહેના•તરંણ•પરધાંન*ઍક•વાઘ*બીજો•શીઆલ•ને•તરીજો•કા
ગડો*ઍ•તરંણ•પરધાંન•શમેત•તે•શહી•ઍક•શમે•જંગલમાં•ફ
રેછે•તેણે•ઍક•ઊંઠ•દીઠો•તે•જોહાર•કરતો•કરતો•શહી•પાશે•

આવેછે*શહીઈ•તેહને•પુછ્યું•તું• કોણછે—ઊંઠ• બોલો• માહા
રાજ•હું•તમારો•તાબેદાર•છેઊં— માહારો•શમાચાર•શાંભલો
જી*માહારો•ધણી•ધનશેઠ•ઈ હેવે•નાંમે• મોટો•વેપારીછે—તેણે•
માહારે•શમેત•ચાલીશ•ઊંઠોપર•માલ ભરે•ને•ભાગા•નગરથી•
અમને•મણીપુર• નગરે•લઈ• ચાલો• હતો—ભાર•ઘણો•થયો•
તેથી•હું•દબાઈ•ગયો•હુતો—ને•આ•વનપાશે•આવો•તારેતો•
મહને•ચાલવાની•શકતી•રહી•નહી•માટે•બેઠો*તારે•તેણે•મહને
ઘણે•પરકારથી•મારીને•ઊઠાડવા• કરે•પણ•શ્રું કરે•હું•થાકો•
તે•મારેથી•ઊઠાઊ•નહી—તેશમે•મારા•પરથી•માર•ઊતારી•મહ
ને•લાખી•દઈ•ગયા—•તે•ચાર• દીન•શ્રુધી• હું•બેઠે•ઠેકાણે•હું
તો—પછે•માહારાજ•તમારા•વંનનો•વાઈઆ• લાગતાં•લાગતાં
મહને•લગારીક•ચેત•આવીઊં—તારે• તમારા• દરશંન•કરવા•
આવો*માહરૂં•નાંમ•વીકટ•ઈમ• કેહેછે*તે• શાંભલી•શહીને•દ
આ•ઊપની• ને•કહું—રે•આજથી•તું• ભાર•નાં•ઊઠાવ—માહારે
પાશે•નીરભઈ•રેહે—જે•તાહારો•પરતી•પાલ•કરીશ*તે•વેલાઈ•
કાગડો•શહીને•કાંને•લાગો—ને•કેહેછે•શવાંમી•તમે•ઈશ્રું•કરૂં•
ઈ•આપણો•શતરૂ•વગર•મેહેનતે•આપણી•પાશે•ચાલી•આવો—
તો•ઈને•મારીને•ભોજન• કરીઈ*શહી•બોલો• હું•ઈને•મારૂં
નહી*

કહું છે— શતરૂ છે•પણ•આપણા•પર•વીશવા
શ•રાખીને•આપણે•ઘેર•આવે•તોને•મારીઈ તો•
શો•ધરમ•હતીઆનું•પાપ•લાગેછે*

પછે•તે•ઊંઠ•શહી•પાશે•શ્રુખે•રહો* ઈક•દાહાડે•શહી
ને•હાથી•શાથે•લડતાં•હાથીનાં•દાંત•લાગા—તેથી•ઘણો•જખ

મી•થઆ—ઊઠી•શકે•નહી—તારે•પરધાંનોને•બોલો—કે•કોઈ
જનાવર•જોઈ•લાવો•કે• મારી•ભોજન•કરીએ*—તારે•તે•
શંધા•પરધાંનો•ઊંઠ•શમેત• રાંનમાં•ઘણા•ફરા•પંણ•કાંઈ•
વધુ•નહી* તે•શમે•ઊંઠને•ફકે•ગમે•રાખીને• શીઆલ•બી
જા•બે•પરધાંનોને•બોલેછે—આપણ•અમશતા• રખડી•શ્રું•ક
રીએ—ઊંઠને•મારી•આજનો•દાહાડો•કાડી•લઈએતો•શારૂં•
તેહુને•કાગડે•કહ્યું—રે•ફ્રશ્રું•કેહેછે—શહીએ•તેને•અભઅ•આ
પુછે•તો•તેને•કેમ•મરાએ* તારે•શીઆલે•જુગતી•બતાવીને
કહ્યું—હું•શહીં•પાશે•જઈ•ઠીક•કરી•આવું છું• તમે•હીઆં•
રહો*પછે•શહીં•પાશે•ગઆ—ને•જોહાર• કરી•બોલો•માહા
રાજ•અમે•રખડી•રખડી• થાકા•પંણ•કાંઈ• મલુ•નહી—તો•
આપણી•પાશે•ઊંઠછે•તે• શારી•પઠે•બનેલોછે—આગના•ક
રશોતો•મારીને•તેના•માંશથી• આજનો•દાહાડો• કાડી•લઈ
શ્રું*શહીં•રીશથી•બોલો—રે•પાપી•હું•જેહુને•અભઅ•આપુ
છુ•તેહુને•મારીને•શ્રું•મારા•પર• પરાચીત•લાખવા• ચાહેછે*

કહ્યું છે— ગાએદાંન*ભોંમી•દાંન*અંન•દાંન*
એ•શંધા•દાંન• અભઅ•દાંનની• બરાબરી•કરે•
નહી*

શીઆલ•બોલો•શવામી• તમે•કહોછો•તે• ખરૂં•પંણ•
જો•તે•પોતે•થઈને•મારો•કેહેશો•તોતો•મારશો•કે•નહી? શવા
મીને•આ•દુખમો•ભોજન•લીધું•જોઈએ—ને•ચાકર•થઈને•
શવામીને•કાજે•ન• આવીએતો•બચીને•શ્રું• કરવું છે—શવા
મીનાં•જીવને•કાંઈ•થઊંતો• પછવાડે•અમને•મરવું•પડશેજ•
તો•હવે•રોવાનોજ•કાં•પરાંણ•નહી•મુકીએ*

કહું છે— જે•કુલમાં•જે•મોટા છે•તેહેને•શંધા
મલી•રાખવો•ઘટે*કાંઈ જે•તેનો•નાશ•થએતો
શંધાઓનો•નાશ•થએ*જેમ•ચાકનો•નાભી•તુ
ટો•તો•પછે•આરા•નથી•ચાલતા*

તે•શાંભલી•શંહીં•બોલો•કીમ•કહેશો તો•તને• જેમ•શારૂં•
દીશે•તેમ•કર—પછે•શીઆલ•પાછો• વાઘ•કાગડા•પાશે•આ
વો•ને•ઊંઠને•પાશે• તેડીને•કેહેવાલાગો—રે•ચાલો• ચાલો•ક
વે•કંઈ•જનાવર•શોધીને•લેઈ• જવું•કીટલી•અવધી• રહી•ન
હી•ભુખથી•શંહીં•ઘબરાંણાછે•તો• આપંણમાંથી• કીક•જણાં
નો•પરાંણ•આપીને•જો•નહીં• બચાવશું તો• તરત• મરી•જ
શે—પછે•આપણે•શેવક•શા•કાંમનાં*

કહું છે— પોતાનો•જીવ•આપાથી•રાજા•બચે
છે*અથવા•રાજનું•કલાંણ•થાઈ છે*હવે•શમે•
જે•શેવક•જીવ•નથી•આપતો•તે•નરકે•જાઈ છે*

કીમ•શીઆલનાં•બોલ•શાંભલી•શારવે•દુખી•થઆને•શં
હીં•પાશે•ગંઆ*તેણેને•શંહી•પુછેછે—રે•કાંઈ•લઈ•આવા—
તારે•કાગડો•બોલો•શવામી• અમોઈ•ઘણી•શોધ•કરી•પંણ•
કંઈ•મલું•નહી•માટે•હવે•મહને• મારો•કે•શવામીનાં• કાજે•
લાગું•ને•શરક•જાઉં*

કહું છે— જે•શેવક•શવાંમીને•કાંમ•પર•પરાં
ણ•મુકેછે•તે•મુઆ•પછે•શરગ•જાઈ છે*કે•જે•
ઠકાંણે•ઘરડ•ઘણું•નહી*રોગ•અથવા•મરંણ
ઈ•કંઈ•નહી*

તે•કાગડાનુ•વચન•શાંભલીને•શીઆલ• બોલો—રે•ભા
ઇ•કાગડા•તાહારૂં•શરીર•નાહાનુ•તે• ખાઇને•શંહી• રાજા
ણુ•પેટ•નહી•ભરાશે*

કહુ છે— પેહલાં•કાગડાનુ• માશ• અપવીત
ર*તે•વલી•કુતરાંનુ•હેઠુ*તેપણ• થોડુ•ને•
મલવા-કઠણ*ઇહેંનુ•મલાવીને•જો•ખાધુ તો•
પેટ•ભર•ન•થાઇ•ને•પાપ•માતર•લાગે*

માટે•કાગડા•નુ•વેગલો•થા•પછે•શીઆલ• બોલો•શવાં
મી•મહને•મારો*

કહુ છે— શવાંમીનાં•શંકટ•શમે•પોતાનાં•પ
રાંણને•યેન•જે•ચાકર•તેહને•આપેછે• તે•શર
ગમાં•અખંડ•વાશ•કરે છે*

તે•શાંભલી•વાઘે• શીઆલને• કહુ—રે•તુ• દુર• થા•
તેં•પોતીકી•અશલાઇ•દેખાડી•ઇટલામાંજ•તુને•શરગ•મલશે*
પછે•પોતે•શંહીને•બોલો•શવામી•શીઆલનુ•માશ• આવા•જો
ગ•નહી•ને•નાંનો•પંણછે•માટે•મહને•ખાઓ*

કહું છે— જે•શેવક•શવામીનાં•કારજ•ઉપર
ખુશીથી•મરણ•પાંમે•તે•શરગ• લોકમાં•વાશ
કરે•ને•તેહેની•કીરત•પરથવી•પર•અખંડ•રેહે*

ઇંમ•વાઘનાં•વચન•શાંભલી•ઊંટે•વીચાર• કરો•કે•ઇંશ
ધલાઇ•શારી•શારી•વાતો•કરી—શંહીઇ•કોઇને•મારો•નહી—તે
મ•મહને•પંણ•નહી•મારશે*પછે•પોતે•આગલ• થઓ•ને•વાઘ

તેઃકહું•રે•તું•દુરથા—હું•કાંઈ•શવામીની•વીનતી•કરૂં છઉં*
પછે•શાંહીને•બોલો•મહારાજ•રે•વાઘ•નખીછે—ને•તમે•પંણ
નખીછો•માટે•રેક•જાતનાં•ઠરા*

કહું છે—જે•કોઇ•આપણાં•જાતનું•માઠું•ક•
રવા•ચાહે છે•તે•આ•લોકમાં•ને•પરલોકમાં•પં
ણ•દુખી•થાએ છે—

માટે•હે•શવામી•મહને•મારો*

કહું છે— જે•ગતી•જગન•કરાથી•ન•મલે*
જોગીને•પરાપત•ન•થાએ*તે•ગતી•શવામી•
કાજે•મુવા•તેહને•પરાપત•થાએ છે*

એ હેવા•વચન•ઊંઠનાં•મોડામોથી•નીકલતાંજ•વાર•વાઘ•
ને•શીઆલે•તેહેનું•પેટ•ફાડું•કાગડે•આંખ•ફોડી•ને•મારી•ખા
ખો*માટે•હે•દમનક•રાજા•પીંગલ•પાશે•પંણ•એ હેવા•જુઠા છે•તે
કોઇ•દાહાડે•મારો•ઘાત•કરશે*

જે•રાજા•શારો છે•પણ•તેહની•પાશેનાં•લો
ક•શારા•નથી•તેહેની•પાશે•નહી•રહીએ*ને•જે
રાજા•જુંઠો છે•પંણ•તેહની•પાશેનાં•લોકશારા છે•
તો•તેની•પાશે•રહીએ*તો•અવગુંણ•ન•થાએ*
પંણ•જાંહાં•ચુગલી•કરનારા છે•તાંહાં•નહીજ•ર
હીએ*

કહું છે— ચુગલી•કરનાર છે•તે•શાંપથી•પણ
જુંઠા*કાંકે•શાંપતો•અડકનાર•અથવા•મારના

ર•તેહેનેજ•દુખ•કરેછે*પણ•જે•ચુગલી•કરના
ર•તે•કાંઇ•જોતો•નથી*તેનો•શલાવજ•કે•બી
જાનું•જુદું•કરવું*

માટે•એહેવા•શમે•લડાઈ•કરૂં•કે•દેશ•મુકી• જાઊં•તે•મહ
ને•કેહે—તું•માહારો•મીતર•જાંણીને•પુછું છઊં*દમનક•બોલો
લડાઈ•કરવી•એ•મહને•શારૂં•દીશેછે*

• કહું છે— આપણે•ગરૂછે•પંણ•જો•અકર
મ•કરવા•લાગો•ને•શાંભલતો•નથી•તો•તેને•
શીખશા•કરીએ*

ભાઈ•તું•દેશાંતરે•જઈશ•તો•તાંહાં•પંણ•દુખને•નહી•
પાંમીશ*

કહું છે— મોટા•શાથે•વેર•પડું•હોએતો•તે•
દેશાંતરે•પણ•નડેછે*

માટે•લડાઈ•કરવી•એજશારૂં*

કહું છે— લડાઇ•કરતાં•જે•મુવા•તે•શરગ•
જાએછે—બચેઆ•તેહેની•કીરત•વધેછે*માટે•શૂરા
ઓને•બહુ•વાતમાં•ટોટો•ન•થાએ*તપશા•કર
નારાને• અથવા•દાંન• કરનારાને•જે• લોકોની•
પરાપતી•થાએછે*—જુધમાં•મુવે•તેહેને•તેથી•
ઉંચા•લોકોની•પરાપતી•થાએછે*

શંજીવક•બોલો•ભાઇ•તું•શાચું•કેહેછે•પ
કરવા•નીશરેછે• તે•પેહેલાં•શતરૂને•મારીશ•એ

એછે•તે•હું•કેમ•રાખું*હું•બલ•ને•તે•શહી—હું•તેહને•મારી
શકીશ—ઈ વાત•માહારા• શપનાંમાં•પંણ•નહી• આવે—માટે•
લડાઈ•કેમ•કરૂ*દમનક•બોલો•ઈમ•મો•કેહ—જે•શબલો•પો
તાની•ખંડાઈઈ•કરી•નબલાને• નડેછે—તે•શમે•જો•તે•નબ
લો•હીમત•પકડી•લડવા•ઊભો• રેહતો•તેહને• પરમેશવર•મદ
દે•થઈને•શબલાપર• પંણ•જીત•આપેછે*જેમ•ઈક•ટીટોડાઈ
શમુદરને•જીંતો—શંજીવક• પુછેછે•તે•કેમ—દમનક• બોલો•
શાંભલ*

કથા • ૧૪ મી *

ટી ટો ડો • ને • શ મુ દ ર *

કોઈ•ઠેકાંણે•શમુદરને•કાંઠે•ટીટોડો•પંખીનું•જોડું•રે
હેતું હતું*ઈકશમે• ટીટોડી•પેટથી•રહી—તારે•ટીટોડાને•કેહે
છે—હે•શવાંમી•માહારા• જણવાનાં•દાહાડા•પાશે• આવા•માટે•
કાંઈ•રૂડું•ઠેકાંણું•આગલથી• જોઈ•રાખોતો•શારૂં* ટીટો
ડો•બોલો—રે•અશતરી•આ•શમુદરને•કીનારે•તું•ઈડાંમેલ*
તે•બોલી•પુનમને•દીને•પાંણી•ચડેછે•તારે•માહારાં•ઈડાં•શમુદ
ર•લઈજશે—તે•બોલો•રે•ઈશ્ત્રી•કેહછે—શી•તાકાદછેકે•માહારાં
છોકરાંને•શમુદર• લેઈજશે—માટે•તું•ઈડાં•ઈઆંજ•મેલ*

કહું છે— જે•નર•બીજાનાં•બીકથી•પોતીકું
ઠેકાંણું•મુકીજાઈ છે•તે•નરની• માતાને•જો•પુ
તરવંતી•કહીઈ•તો•વાંજણી•કોને•કહીઈ*

માટે•કંઇ•ચીંતાનથી•શમુદર•શું•કરનારછે— તે•શાંભ
ળી•શમુદર•મનમાં•અચરત• પાંમીને•કેહેછે—કે•આ•ટીંચ•જે
ટલો•પંખી•પંણ•શું•ગરવ•રાખેછે*

કહું છે— શ્રુતી•પેલાઈ•ટીટોડો•પંખી•પગ•
ઉપર•રાખેછે*કેજે•આકાશ•તુટીપડું• તો•પ
ગેકરી•ઝાલીશ•માટે•પોત•પોતીકા•ઠેકાંણે•
પોતાને•મોટો•કોણ•કરતો•નથી*

તો•હું•રમતને•વાશતે•ઈંમાં•ઇંડાં•લઊં છું—ને•જોઊં
છઊં કે•ઈશું•કરેછે* કેટલાઈક•દાહાડા•પછે• ટીટોડીઈ•ઇ
ડાંમેલાં—તે•પુનમને•દીને•શમુદર• ઘશડી•લઇગઓ* તારે•
ટીટોડી•ટીટોડાને•કેહેછે—રે•મુરખ•મે• તને•આગલજ• કહુ
હતું•પંણ•તે•ગરવ•કરો•ને•માહારૂં•શાંભલું•નહી—હવે•રડ•
નારા•કર•મને*

કહું છે— જે•આપણું•શારૂં•ઇછે છે*તેહેનું
વચન•શાંભલીઈ*નહીંતો•લાકડીથી•છુટો•કાચ
બો•જેમ•નાશ•પાંમો•તેમ•નાશ•પાંમીઈ*

ટીટોડો•પુછેછે•તે•કેમ—ટીટોડી•કેહેછે•શાંભલો*

કાંઠે•આવીને•નીત•કાચબા•શાથે•શ્રુખ• દુખની•વારતા•કરે*ફ
ક•વરશ•તે•દેશ•વરશાદ•પડો•નહી—ફટલે• વાવડી• તલાવો•બ
ધાં•શુકાઈ•ગઆં•તેશમે•કાચબો•હંશોને•કેહેછે•રે—મીતરો•પાં
ણી•વીનાં•હું•મરીજાઊં છું•હવે•કેમ•કરીફ*તે•બોલા—રે•ધીરજ
નહી•મુક*

કહું છે— મોટા•ઘાતની•વેલાઈ•પંણ•ધીરજ
નથી•મુકતો• તેહેને•ઉપાઈ• શુઝે છે*તે•બી
જું•પોતાનાં•મીતરનાં•કશટ•શમે• જે•કાંમે•ન
હી•આવતો•તે•મીતર•શા•કાંમનો*•

માટે•તું•કાંઈ•ચીંતા•નહીકર—અમે•કંઈ•ઊપાઈ•શોધી•કા
હાડીફ•છઈફ*પછે•તે•હંશોઈ•ફક•લાકડી•લાવીને•કાચબાને•
કહું•તું•આ•લાકડીને•મોઠેથી•વચમાં•મજબુત• પકડ•ને•બે•છે
ડા•અમે•બેજાણાં•પોતાનાં•વાંશા•ઊપર•મુકીને• તને•લઈ•ઊડી
જઈફ•ને•જાંહાં•પાંણી•હશે•તાંહાં•મુકીફ*પંણ•ખબરદાર•જો
મારગ•વચે•મોઢું•ઊઘાડશેતો•તું•જાંણ*કાચબે•હા•કહીને•હં
શો•તેહેને•આકાશપંથે•કરી•લઈ•ચાલા—તે•જોઈ• ફક•શેહેર
નાં•માંણશો•ફકઠાં•થઆં—ને•આંગલી• કરીને•ફક• બીજાને•દે
ખાડેછે—રે•જુઆ•જુઆ•શ્રું•અચરતછે•જે•ફક•લાકડીને•બે
પંખી•વલગાછે—ને•વચમાં•કાંઈ•ચકર•શરખું•દીશેછે*તે•લો
કની•મંડલી•જોઈ•કાચબાને•ધીરજ•નહી•રહી— તેવારે•પેલા•
લોકો•શા•કાજે•મલાછે•ફમ•હંશોને• પુછવા•લાગો*ફટલામાં•
લાકડીથી•મોઢું•છુટીગઊં—ને•હેઠલ•પડો•તેહેને• લોકે•તરત•
મારી•લાખો*ફવી•કથા•કહીને•ટીટોડી•ટીટોડાને•કેહેછે—રે•બ

રતાર•નું•પાકો•મુરખ•ઈમ•મે•શારી•પઠે•જાંણું *જેમ•કે•અ
દબવીશ•નાંમે•કરી•માછલો•હતો—ટીટોડો•પુછેછે•તે•કેમ—ટી
ટોડીકેહેછે•શાંભલ*

કથા • ૧૬ મી *

અદબવીશ • માછલો *

ઈક•નદીનાં•ડોહમાં•તરંણ•મોટા•માછલાં• હતાં•ઈકનું•
નાંમ•અનાગતવીધાતા•ઈટલેજે•આગલથીજ•ઊપાઈ• કરે—બી
જો• ઊતપંનમતી— ઈટલે• આંગપર• આવી•પડે•તે શમે•જે•
ઊપાઈ•કરે—ને•તરીજો•અદબવીશ— ઈટલેજે• કાંઇ•ઊપાઈ•
કરે•નહી• પંણ•કેહેછે•જે•થવાનું• હોઈ તે•થાઓ* કોઇ•શ
મે•તે•ડોહનાં•આરગે•થઈ• માછલાં•માર• જાતાહતા—તેઊઈ•
કહેણજે•હીઆં•માછલાં•ઘણાંછે—કાલે•આવી• પકડી•લઈજ
ઈઈ* તે•વચંન•પેલા•માછલાંઓઈ•શાંભલું•તારે•અનાગત
વીધાતા•કેહેછે—રે•ભાઈઓ•માછલાં• મારે•શ્રુ કહું •તે•શાંભ
લું—તો•રાતરેજ•આપણ•બીજેઠાંમે•નીશરી•જઈઈ* ઈ•મહ
ને•શારૂં•દીશેછે*

કહું છે— શાતરૂ•ઈટલો•શબલો છે•કે•તેથી•પુ
રૂં•નપડાઈ•તો•નાહશી•જાઈઈ•નહીતો•કીલા
નો•આશરો•કરીઈ*

માટે•જાણુવાર•ઈ•ઠાંમે•રેહેવું•આપણે•ન•ઘટે—બીજે
ઠેકાંણે•જઈઈ*

ક્હું છે— જે•પુરશ•પરદેશમાં•પંણ•શોભા•
મલાવીને•જીવવા•જાંણેછે•તે•પોતાનાં•દેશનો•
મુંગ•ને•પોતીકાઓનો•નાશ•જોવાશારૂ•પોતા
નાં•દેશમાં•રેહતો•નથી*

તે•શાંભલી•ઊતપનમતી•બોલો—રે•તું•ખરૂં કેહછે—મા
રા•ધાંનમાં•પંણ•ઍવાત•આવી*

ક્હું છે— જે•સીંજડાને•જેહને•લોભ• છુટતો
નથી•ને•જે•બીકડા•તે•મરે•તાંશંશુધી•પોતા
નો•દેશ•છોડતા•નથી*જેમ•કાગડા•જનાંવરો
ને•મુરખ•માંનશ*

પંણ•ભાઈ•મારા•વીચારમાં•ઍમ• આવેછેકે—ઘણાં•દીવ
શનું•ઠેકાંણું•ઍકાઍક• છોડી•નહી•જાઈઍ* માટે•જો•મછી
માર•આવાજતો• પછે•વખતપર• નાહાશી•જવાને• શું•વાર
છે*અદ•બવીશે•તે•વાતો•શાંભલીને•મોટે•શ્રેઆ•ને• બોલે
છે*તમારો•મનશુબો• કાંઈ•કાંમનો•નહી—માછલાં•મારંની•
વાતથીજ•તમો•ઍટલા•બીનાં• ને•આપણાં•ઘરડાઓનું•ઠેકાં
ણું•મુકી•નાશવા• કરોછો•ઍ• તમને•નઘટે* જો•આપણી•
આવરદા•ભરીહશે•તો•બીજે•ઠેકાંણે•પંણ•મરશું*

ક્હું છે— આઊશ•જેહેનુ•શાબલછે•તેહને•મા
ણ•શમુદરમાં•પંણ•ચીંતા•નથી*નથી• અગાની
માં*નથી•શશાતર•અશાતરનાં•વરશાદમાં* ઍટ
લેજે•જાંણો•હથીઆરનો•અને•અંતર• વીદેઆ

નો•વરશાદ•વરશતો•હોઈ•તોપણ*તો•આંપ
ણાં•ઘેરમાં•રેહેવા•શ્રૂં•ચીંતાછે*

માટે•કુતો•ફીઆંથી•નફી•જઈશ—તમે•તમારે•શ્રૂંતેમ•ક
રો*ફીવા•તેંખે•જણાંનાં• નીશચઆ• જોઈને•અનાગત•વી
ધાતા•પોતાનું•કુટંબ•લઈને•નદી•માંહેથી•બીજા• ડોહમાં•ગ
આ* પછે•શવારમાં•કોલી•આવા•તેવારે•ઊતપંનમતી• ઘબ
રાંણો—ફીટલે•પોતાનું•કુટંબ• લઈ•જવાની•ફુરશદ•રહી•ન
ફી—માટે•ફીકલોજ•નાશી•ગીઆ• અને•અદભવીશે•નશીબ•
ઊપર•વીશવાશ•રાખો•તે•પકરાંણો*માટે •રે•ભરતાર •તેંપ
ણ•તેમજ•કંરૂં* તે•શાંભલી•ટીટોડો• કેહછે—રે•બાઈડી•તું•
શ્રૂં•મફને•અદભવીશ•શરખો•લેખેછે—તો•જો•હવે• મારો•પ
રાકરંમ—કે•શમુદરને• શ્રૂકાવી•લાખું છું* તે•બોલી•રે•શમુ
દરની•ને•તાહરી•શ્રૂં•બરાબરી—જે•તું•ફીટલો•તેપર•કોપરા
ખેછે—તો•ફીમાં•તનેજ•અવગુણ•થશે*

કહ્યું છે— જે•પુરશ•અશમરથ•છતાં•કોપે•તેનો
કોપ•તેનેજ•બાલેછે*જેમ•કાઢાનું• બારીંણ•કા
ઢાને•બાહેર•લાખવાં•કરેછે•તો•તે•પોતાનાંજ•
આંગ•ઊપર•પાડેછે*

ટીટોડો•બોલો•રે•અશતરી•તું•ફીમનફીકેહે• જે•હીમત•
રાખે•તે•નબલો•પંણ•શમરથને•જીતે*

જેમ•દીલથી•ઘણો•મોટો•તથા• મદથી•માતે
લો•હેવો•હાથી•તેને•પંણ•તેથી•નાનો•શીંહ•
મારેછે*

;બીજું • જોકે • હાથી • કેટલો • ને • અંકુશ • કેટલો
વીજલી • કેટલી • ને • પાહાડ • કેટલો * દીવાની • જોત
કેટલી • ને • હં ધારૂં • કેટલું * માટે • જાંણું • શાંમરથ
રેહે છે • તે • બલવાંન • દીલ • ઉપર • શું • પરમાંણ છે *

માટે • આ • શમુદરને • મારી • ચાંચે • કરીને • શુકો • કરીશ • તો
હું • નાંમનો • ટીટોડો * ટીટોડી • બોલી • રે • ભગવાંન • આ • શમ
જને • શું કરૂં * રે • જે • શુરજ • નદી • નાલાં • તથા • શરવે • જલનાં
ઠાંમોને • શુકાવે છે • તે • શુરજનાં • તાપથી • જે • શમુદર • શુકતો •
નથી * જે • મેઘ • વરશાદી • કરી • બધા • જગતને • ડુબાવી • શકે છે •
તેહેનાં • વરશાદીથી • જે • ભરતો • નથી — તેહેને • તું શારખો • જિ •
નાહાનો • પંખી • શુકાવાની • ઇછા • કરે છે * શું • કરમનાં • ભોગ *
ટીટોડો • કેહે છે — રે • માહારી • પરાંણ • શાંભલ *

કહું છે — ઉદોગ • જ • શીધીનો • કારંણ છે *

માહરી • ચાંચ • લોહોડાં • શારખી • કઠંણ છે * દાહાડો • રાત • જ
કાંઇ • છુટવાનો • નથી * જટલી • જોગવાઇ • છે તો • શું • શમુદર •
શુકો • નહીં • પડશે *

ટીટોડી • બોલી • રે • માહરા • પરાંણ • જો • તે • જ મજ • નીશચે •
કરો છે તો • જટલું તો • પંણ • કરકે • શંધા • પંખીઓને • તેડ • ભેપ
છે • તાહારૂં • ધારેલું • કર *

કહું છે — ઘણાંજ • નબલાઓનો • જ • જથો
થાજ • તો • મોટું • કાંમ • કરી • શકે * જેમ • ઘણાંત
ણાંનું • વલેલું • ડોરડું • હાથીને • પંણ • બાંધી • શ
કે છે *

જેમ•ફક•ચલી—લકડખોડ—માખી•અને•દેડકો•ફ્ચાર•મલીનેં•ફક•હાથીનો•પરાંણ•લીધો*ટીટોડા•પુછેછે•તે•કેમ—ટીટોડી•કેહેછે,શાંભલ—

* થા • ૧૭ મી *

હાથી•જેલો•ચાર•જણ•મલીને•પરાંણ•લીધો*

કોઈ•ફક•વનમાં•તમાલનાં•જાહાડ•ઉપર•ચલીનું•જોડું•રેહેતું•હતું• તેણે•કોઠું•કરી•ઈડાં•મેલાં*તે• વનમાં•ફક પરમત•હેવે•નાંમે•હાથી•હુતો•તે• ગરમીનાં•દાહાડામાં• તે•જાહાડની•છાયામાં•ઊભો•રહ્યો•ને•જે• ડાહાલપર• ચલીનું•કોઠું•હતું•તે•ડાહાલી•શ્રુંઢનથી•તોડી•નાખી•તેથી•હેઠલ•પડીને ઈડાં•ફુટાં•તે•શમે•ચલાં•શોક• કરવા•લાગાં*ફટલામાં•તેઊનો•મીતર•લકડખોડ•પંખી•તે•ઠેકાંણે• શેહેજ•આવી•પુગો* તેપંણ•તેઊનું•દુખ•જોઈ•કશટી• થઓ•ને•ચલીને• કેહેછે• બેહેન—

જે•વશાનુનો•નાશ•થઓ*જે•માંણશ• મરી ગાઊ*જે•વાત•થઈગઈ*તેહેનો•શોક•ડાહેઆ•માંણશ•કરતા•નથી:અને•મુરખ•કરેછે*મુરખ•અને ડાહેઆમા•ફટલોજ•ભેદ*શંશાવાંનાં•કોઈ•શમે નાશ•પાંમવાના*માટે•તેહેનુ•દુખ•નહી• કરીફ* અને•જે•જર•દુખ•કરેછે•તેહેને•તેવીનાં•બીજો• કાંઈ•લાભ•થાતો•નથી—દુખનોજ•લાભ•થાફછે•

ચલી·કેહછે·ભાઈ·ગયાનો·શોક·હું·કરતી·નથી—પંણ
જો·તું·માહારો·મીતર·ખરો·હોઈશતો· માહારાં·છોકરાં·મા
રનારનાં·મરણનો·કાંઈ·ઉપાએ· શોધી·કાહડ—જેણેકરી·હું
છોકરાંનું·દુખ·વીશારી·જઈશ* લકડખોડ·બોલીઓ·ખરી
વાત—ને·મીતરનો·પંણ·એજ·ધરમ છે*

કહું છે— તેનેજ·મીતર·કહીએ·જે·શંકટનાં
શમે·કાંમ·આવે*તેનેજ·છોકરો·કહીએ·કે·જેહ
ને·જોતાં·પીતાને·આનંદ થાએ*તેનેજ·ચાકર·
કહીએ·જે·ધણીનાં·મન·પરમાંણે·ચાલવા·જાં
ણે*તેનેજ·બાએડી·કહીએ·જે·પોતાનાં·ગુણે·
કરીને·ભરતારને·શદા·પરશંન·રાખે છે*

તો·જો·હવે·માહારો·પરાક્રમ* માહારી·પંણ·મીતર·
વેણારવ·એ હૈવેનાંમે·એક·માંખીછે—ચાલો·તેની·પાશે· જઈએ*
પછી·તે·બેહુ·માખી·પાશે·ગીઆં· ને·બધી·વાત·કહી*માખી
એ·કહું·માહારો·મીતર·મેઘનાદ· દેડકો·છે·તેની· પાશે·જઈ
એ* એટલે·તરણે·જણાં·મેઘનાદ·પાશે·ગીઆ—તેણે·મશલ
ત·કરીને·માખીને·કહું—તું·હાથીનાં·કાંનમાં· તંબુરા·શા
રખો·શબદ·કર—તે·શાંભલી·શુખે·કરીને· હાથી· આંખો·વી
ચશે* એટલે·લકડખોદે·તેની· આંખ·ફોડવી* હાંધલોથઆ·
પછે·ઈહાં·તીહાં·ભમવા·લાગશે—એટલે·હું·એક· ખાડામાં·બે
શીને·બરકીશ·તેથી·તે·તરશો· શમજશે·કે·હીઆં·પાંણીછે·
તે·શુમાર·પર·આવશે· એટલે· ખાડામાં·પરી· મરી·જશે* પ
છે·તેઓએ·પોત·પોતીકું·કાંમ· શારી·પઠે·કરતાંજ· હાથી·ખા

ડાંમાં•પડી•મરણ•પાંમો* માટે•હું•તને•કહું•છું•કે•ઘણાં•ન
બલાઓનો•જથો•મોહટું• કાંમ•કરી•શકેછે* ટીટોડો•તે•શાં
ભલી•હંશ—શારશ—મોર—ચકરવાક—ને•બીજાં• શંધી•જા
તનાં•પંખીઓ•પાશે•ગઓ*ને•તેહને•ફીકરા•કરીને•કેહેછે—
રે•હું•પંખી•ને•તમેઓ•પંખી• માટે•હું• તમારો•બાલક•ઠ
રો—ને•મહને•શંમુદરે•પોતાની• મોટાઇનાં•બલે• કરીને•દુખ
વેછે—હુંલો•અભીમાંન•હવે•તમુને• જોઈએ*હું•ફીકલોતો•કાં
ઈ•કરવાશકું•નહી—જો•તમો•શંધા•મંન•ઊપર•વાત•લેશોતો
તેનો•અરધી•ઘડીમાં•ક્ષઓ•કરી• નાખીએ*પંખીઓ•કેહેવા•લા
ગા•રે•આવા•શમુદર•શાથે•જગડો•કરવો•એ•વાત•નાહાંની•નથી•
માટે•આપણો•રાજા•ગરૂડછે•તેહની• પાશે•જઈએ—તે•ઘરડોછે
માટે•તેહની•બુધી•લઈ•ચાલીએ•તેમાં•શારું•થાશે*

કહુછે* જેઓએ•ઘાણું•શાંભલું•છે•એહેવા•જે
ઘરડા•તેઓની•શીખાંમણ•હરએક•કાંમ•વખે•લે
ના•જાઈએ*ઘરડાની• બુધી• શાંભલી•તો•એક•
હંશાનું•ટોલું•પાશામાં•પડેલું•હતું• તાંહાંથી•
પણ•છુટી•ગીઉં*

ટીટોડો•પુછેછે•તે•કેમ•થઊં• હશે—પંખીઓ•કેહેછે•શાંભલ

કથા • ૧૮ મી *

હંશાનું•ટોલું•જે• પાશામાં•પડ્યું•હતું*

કોઈએક•વંનમાં•ડાલીઓનાં•વીશતારથી•શોભીતું•એહેવું•
મોહટું•વડનું•જાહાડ•હતું•તે•ઊપર• એક•હંશનું•ટોલું•રેહેતું•
•હતું*એક•શામે•કોઈએક•પારધી•તાંહાં•આવો—તેણે•આશપાશ

જોઉ તો•વડ•ઉપર•ચહડવાનો• મારગ•ભસે•નહી—તેવારે•તેણે
વીચાર•કરીને•કોઈ• વેલાનું•બીજ• લાવી•વડ•હેઠલ•વાવું—ધર
શાદ•પડા•એટલે•તે•ઉગીને•વેલા•વડ•ઉપર•ચઢવા•લાગા*તારે
તેમાં•એક•ઘરડો•હંશ• હુતો•તે•બીજાઓને• કેહેછે—ભાઈઓ•
આ•વેલા•પારધીએ•લગાડા•અને•જાહડ•પર• ચટતા•આવેછે•માટે
એમાં•કાંઈ•માઠું છે*મારૂં• શાંભલશોતો• આપણ•એ ઠેકાણું•
છોડી•જાઈએ*તે•શાંભલી•શંઘા• હંશોએ•તેહેની•ઠેકડી•કરી•ને
બોલા—બાવાજી•તમે•મરણથી•ઘણાં•બીહોછો•એમ•જણાંએછે•તો
હવે•બીજાં•કેટલાં•એક•વરશ•શુધી•જીવવા•માગોછો•તે•શાંભલી•
ઘરડો•છાંનો•રહો*થોડા•દાહડા•પછે•તે•વેલાએ•બધું•જાહડવી
ટી•લીધું•ને•એક• દીવશ•હંશો•ચારો•કરવા•ગીઆહુતા•એહેવે•
શમે•પારધી•વેલા•પરથી•જાહાડ•પર•ગઓ—ને•પાશા•નાંખીને•
ઘેર•જતો•રહો*શાંજનાં•હંશો• આવાં•ને•જાહાડ•પર•બેશતાં
જ•વાર•પાશામાં•ગુથાણાં—તારે•રડવા•બેઠા*તેશમે•ઘરડો•હં
શ•તેઓને•કેહેછે—રે•મુરખો•જો•તમે•પેહેલાંજ•મારૂં•શાંભલું•હ
તે•તો•આંજ•એ•શંકટમાં•નહી•પડત—હવે•પણ•કહું છઉં•તે•
પરમાંણે•ચાલશો•તો•પાર•પડશો*તમે•શંઘા•મુવાનું•શોંગ•લે
વો—શવારે•પારધી•આવશે• તે•તમુને•મુવેલા•જોઈ•પાશામાંથી•
કાડીને•ભોએ•પર•નાખી•દેશે*બધા•નીકલી•રહા•એટલે•હું•તમને
અશારત•કરીશ•તેશમે•શંઘાં•એક• વેલા•ઉડી•જજો*હંશોએ•
તે•જુગતી•ધનીપશંદ•કરી*શવારે•પારધી•આવો—તેણે•તેઉને
મુવા•જાંણીને•પાશામાંથી•બાહેર• કાઠા—તેવારે•શંઘા•ઉડી•જ
તા•રહા*

માટે•રે•ટીટોડા•હમે•કહીએ•છઈએ—કે•હરએક•કામમાં•ઘ

ડાઓનો•વીચાર•લેતા•જાઈએ*પછે•તેશંધા•પંખીઓ•ગરૂડ પાશે•ગીઆ•ને•રડતા•શાદે• કરીને•આંખમાંથી•દુખનું•જલ• લાખતા•ગરૂડને•કેહવા•લાગા*મહારાજ•રાખો•રાખો•નહીતો કુખું—કુખું• પંખીનું•કુલ*જે•તમે• છતાં•શમુદર•આ•બીચા રાં•ટીટોડાનાં•ઈડાં•લઈ•ગઓ—તો•આજ• એ છે•ને•કાલે•ઊઠી ને•બીજો•કોઈ•હમારી•પછવાડે•લાગશે*

કહું છે— કે•ખોટું•કાંમ•કરૂં•તે•દાખલો• લઈને•બીજો• તેમજ• કરવા•લાગે છે*લોકનો• આ•શભાવજ•પડો•કે•એક•બીજાનું•દેખીને•ચા લવું*શારા•માઠાનો•વીચાર•કોઈ•કરતો•નથી*

હવે•કુલની•લાજ•તમુને•હોએતો• હેનો•ઊપાએ•કરો*બી જું•તમે•હમારા•ઘરડા•તેમજ•રાજા•પણ•ખરા—માટે•હમારો• પરતીપાલ•કરવો•તમુને•ઘટે છે*

કહું છે— જે•ઠગ—ચોર—અચરમી—શાહુશ શા•કરનાર—કપટી—જુઠા•કેહેવા•લોકને•શીખ વવી•અને•પોતાની•પરજા•રાખવી•એ•રાજા નું•કાંમ*જે•રાજા•કહેલી•રીતે•પરજાનો•પરતી પાલ•કરે છે•તે• પરજાનાં• પુનમાંથી•છઠા•ભાગ ને•પાંમે છે•અને•જે•પરતીપાલ• નથી•કરતો•તે• તેહેનાં•પાપનો• ભાગીઓ• થાએ છે*પરજાને•પી ડા•થઈ•તે•શંતાપથી• કોઈક•એહેવા•અગાની• ઊઠે છે•કે•તે•શજાની•શંપત—કુલ•તથા•પરાંણ•

હેમે•નશાંમ•કરાવીનાં•થડો•થતો•નથી*જે•પો
તાંનાં•ઘર મથી•ચાલેછે•તેહેને•ભાઇ•ન•હોઇ•તો
રાજા•તેહેનો•ભાઇ*આંખ•ન•હોઇ•તેની•આંખ—
બાપ•ન•હોઇ•તેનો•બાપ*ને•માં•ન•હોઇ•તેહે
ની•માં•કહેછે*જે•પરજા•અધરમી•લોકો•પાશે
થી•પીડા•પાંમાંમાં•ને•રાજા•પર•બાપ•શરખો•
વીશવાશ•રાખીને•તેહની•પાશે•પોતાનું•દુખ•
કહેવા•આવા•તેહેનું•શાંભલતો•નથી•તો•રાજા
નું•કલાંણ•કદાપી•થાઇ•નહી*

એહેવાં•ઘણાં•પરકારનાં•પંખીઆનાં• વચન•શાંભલીને•
ગરૂડ•રાજાનું•મંન•પીગલી•ગઉં—ને• તેઉનાં•દુખથી•પોતે•દુ
ખી•થઆ•અને•ક્રોધ•ચટાવીને•મંનમાં•કેહેછે•એ•પંખીઆ•શા
ચું•કેહેછે—શમુદરને•એહેવો•જુલમ•કરવો•ન•ઘટે—તે•પોતાનાં
મંનમાં•શું•શમજેછે*રે•આજ• શું•ગરૂડ•મરી•ગઆ—તો•
અતર• ઘડી• તેને• શુકવી• નાખીશ—મારી•આગલ• એહેવા•શ
મુદરનો•શો•પાડ*એમ• કોપ•કરીને• તપેછે• એટલામાં•શ્રી•વી
શણુંનો•ચોબદાર•તેડવા•આવો• કે•ચાલો•ભગવાંનને•તમારો•
ખપ•પડોછે*તેહેને•બોલો•જાઓ•ભગવાંનજીને•કહો•કે•હું•આ
વતોનથી—કોઇ•બીજા•રાખીને• કાંમ•કરો*દુતે•પુછું•ભાઇ•તે
આજ•દીન•શુધી•કોઇ•શમે•એમ•નથી•કહું•ને•આજે•એ•શું•શ
ઉં*ગરૂડ•બોલો• એ•એમજ—ભગવાંનજીને• કહો•કે• આજથી•
તમારી•હમારી•શેણાં•દેવી•છુટી*દુત•બોલો• રે•મહને•કેહતો•
ખરો*ગરૂડ•બોલો—રે•શમુદરે•મારો•બાલક•જે•ટીટાડો•તેનાં

પંચોપાખેઆંન—

ઈડાં•લીધાં•તો•હવે•મારા•નાંમને•અને•મારા•પરાક્રમને•ધીકાર
છે—રે•ભાઈ•હવે•હું•પરાંણ•નહી•રાખું ✻ તે•શાંભલી•લક્ષ્મી•હત•
પાછો•વીશાંણું•પાશે•ગઓ•ને•શઘું•વરતમાંન•કહ્યું ✻ વીશંણુને
કીરપા•આવી•ને•મનમાં•કેહે છે ✻ મારો•ભગત•રૂઠો•તો•હું•પગ
ર•બીજો•તેને•કોણ•શમજાવશે ✻

કહ્યું છે ✻ જે• ચાકરનો• આપણ•પર•લોભ ✻
જે•ચાકર•પરાક્રમી•ને•જે•ચાકર•શત•ધરમી ✻
તે•ગુણવાંન ✻ તેહેનો• અપમાંન•કદાપી•કરીએ•
નહી ✻ જો•પોતાનું•કલાંણ•ઈછીએ ✻ રાજા•પરશંન•
થઓતો•શેવકને•વીત•માતર•આપે છે•ને•શેવક
માંન•શનમાંન•કીધાથીજ•પોતાનો•પરાંણ•પણ
આપીને•રાજા•પર•ઉપકાર•કરે છે ✻

પછે•શ્રી•ભગવાંનજી•ગરૂડને•શમજાવવાને•કાજે•તેને•ઘેર•
પોતે•પધારા—તેઓને•જોઈને•ગરૂડ• લજવાંણો—મોંહો•હેઠું•ક
રૂં•ને•નમશકાર•કરીને•વીનતી• કરે છે—માહારાજ•તમારા•આ
શરાનો•ગરવ•મનમાં•રાખીને•શમુદરે• મારા•ટીટોડાનાં•ઈડાં•
ગેર•વાજબીથી•લીધાં• તેથી•તેણે•માહારો•અપમાંન•કરો•તો•મે
શવાંમીની•બીકથી•તેહેને••શ્રકો•નહી•કરો ✻ કેહેવાત છે•કે
કુતરાંને• મારીએ•તો•કુતરાંનાં•ધણીને•લાગે ✻
બીજું•પણ•જે•કરંમ•કીધાથી•લોકમાં•પો
તાનાં•શવાંમીનો•બોજ•જતો•રેહે• અથવા•જે•
કીધાથી•શવાંમીનું• મન•દુખવે• તે•કરંમ•જે•

મીતરભેદ • ગં ગર • ૧ લું *

અશલ • શેવકછે • તેણે • પરાંણ • જતો • કોઈ • ગોઈ •

પણ • નહી • કરવું *

ભગવાંન • બોલા — રે • ગરૂડ • તું • ખરૂં • કેહેછે *

બીજું • ચાકરે • અપરાધ • કરો • તેનો • દંડ •

ધણીને • જેમ • થાઈ છે • તેમજ • તેણે • જુદું કરમ •

કરૂં • તો • તેહની • શરમ • ધણીને • થાઈ છે *

તો • હવે • ચાલ • મારી • શાથે * આપણ • શમુદર • પાશેથી • ઇડાં •

લઇને • ટીટોડાનું • મંન • મનાવીઈ • અને • મને • અમરાવતીમાં • ઇંદર

નાં • કાંમ • શારૂં • જવું છે • તાહરાં • પણ • જઇઇ * પછે • શ્રી • ભગવાંનજી •

પેહલાં • શમુદરને • કીનારે • આવા • ને • શમુદરને • તીરશકાર • કરી •

ધનુશપર • બાંણ • ચઠાવા • ને • તેહને • કેહેછે — રે • ઇડાં • આપેછે • કે • ત

ને • શુકો • કરૂં * શમુદર • બીચારો • કાંપવા • લાગો • ને • તરત • ઇડાં • લ

ઇ • આવો • અને • આગલ • મુકીને • નમશકાર • કરી • બોલો * માહરા

જ • અપરાધ • એમા • કરો • હું • ચુકો * પછે • તે • ઇડાં • શ્રી • ભગવાંનજી

એ • ગરૂડને • આપાં * ગરૂડ • ટીટોડાને • આપાં * ટીટોડાઈ • ટીટોડીને

આપાં • ને • શંતોખી • મારે — હે • શંજીવક • હું • તને • કહું છઉં • કે • પુ

રશો • ઊદમ • નહી • મુકવો * તે • શાંભલી • શંજીવક • બેલ • વલી • તેહનેજ

પુછે છે * ભાઇ • માહરી • નીશાં • કેમ • થશે • કે • પીંગલ • રાજા • માહ

રી • પર • કખુશી • રાખેછે * આજ • દાઠા • શુધી • તેણ • મહને • માઈઆ • દે

ખાડી • ને • મારૂં • શારૂં કરીઉતો • હવે • તેહની • ખુશી • ફરાનો • દાખલો

મને • આવેલો • તેને • મારીને • મારા • બચાવની • તજવીજ • કરીશ * દમ

નક • બોલો • ઈ માં • શું • જાંણવું છે * જો • તને • જોઇને • તે • આંખો •

રાતી • કરશે • અને • તેના • મોઠાપર • કરોધનાં • લખાણ • દીશશે • તો

કરતો • તે • પુરશ • મોટો • શમરથ • હોઈ • તોઈ • પં
ણ • પછે • તેઉનાં • હાથથી • પોતે • નાશ • પાંમે છે *

બીજું • જે • જેમ • આપણી • શાથે • ચાલે • આપ
ણ • તેની • શાથે • તેમ • ચાલીઈ • ભલાની • શાથે • ભ
લા • થાઈઈ * કપટીની • શાથે • કપટી • ને • ઠગની •
શાથે • ઠગ *

ભાઈ • તું • જોકે • બલ • ને • શાહી • ઈઊને • જનમથીજ • વેર • ઈ છુ
છતાં • મે • બેઉમાં • મીતરાઈ • કરાવી • ને • ઈશું • શારૂં • કરૂં • તો • તેણે
મારોજ • અધીકાર • કાઢો *

કહું છે— દુરજનને • જો • કદાચ • પોતાનાં • કાંમ
દારીનાં • કાંમમાં • આશરો • આપીઈ તો • તે • આશ
રો • આપનારનાંજ • ઠેકાંણા • પર • બેશવાની • મન
શા • રાખેછે • માટે • ડાહ્યા • પુરશે • નીશાને • પાશે •
કરવો નઘટે * કેહવાત છે • કે • છીનાલવાને • ઘરમાં • રા
ખીઈ તો • ઘરનો • ધની • થઈ • બેશે *

માટે • જે • મેં • ઘાટ • ઘડાછે • તે • ઈ • શારવા • પરાણીને • ઘટારત છે

ભાઈ • મન • કઠણ • કરવું • ને • વાચા • શેરડીનાં •
રશ • શારખી • મીઠી • કરવી • પંણ • પોતાનાં • ભુડુ •
કરનારને • મારવો *

માટે • ઈ • જુવો • ઈટલે • આપણને • શારી • પઠે • ભોજન • થશે • પર
ધાંન • વટી • મલશે— ને • વેરી • મારો • તેથી • કરી • મનનું • શમાધાન •
થશે * આ • તરણ • વાતનો • ગુણ • છતાં • તું • મહને • દોશ • કેમ • લગા
ડે છે * પારકાને • પીડા • કરીને • પણ • પોતાનો • શવારથ • શાધીઈ— જે
મ • ચતુરક • શીઆલે • કરૂં * કરટક • પુછેછે • તે • કેમ— દમનક • કેહ
છે • શાંભલ *

* કથા • ૧૯ મી *

ચતુરક•શીઆલની *

•કોઇ•એક•વનમાં•વજરદંશટ•એહવે•નામે•શહી• હુંતો•તે
નાં•બે•શેવક•એક•ચતુરક• શીઆલ•અને• બીજો•કરવ•મુખ•ચી
તો*એ•બે•શેવક•શહીંની•શેવામાં•નીત•તેહની•પછવાડે•ફરતા
રેહ*એક•શમે•જનવા•બેઠીછે•એહવી•એક•ઊંટણ•તેઓએ•દીઠી
તેહને•મારી•પેટ•ફાડું—તેમાંથી•જીવતું• બચું•નીકલું—તેહને•
જોઇ•શહીને•દયા•ઊપજી*તેવારે•ખોલામાં•લઇને•તે•બચાને•
કેહેછે*દીકરા•તને•મેં •અભય•આપું—તો•હવે•તને•મરણ•પા
શેથી•પણ•ધોકો•નથી—આજથી• આ•વનમાં•તું•તાહારે•મંન
માં•આવે•તાંહાં•ફરતોજા*તાહારૂં• નામ•શંકુકરણ•રાખું છે
ઊ*પછેતે•ચાર•જણ•એકઠા•જંગલમાં•ફરતા•રેહ*શંકુકરણ
દાહાડે•દાહાડે•વધતોગયો—તેપરમાણે•તેપર•શહીની•પરીત•પણ
વધતી•ગઇ—પછે•શંધું•કરવું•તે•શંકુકરણનો•વીચાર•શીવા
એ•થાએ•નહી—એમ•કેટલાએક•દાહાડા•ગીઆ*કોઇ•શમે•એક•માતે
લા•હાથી•શાથે•લડતાં•શહીંને•તેહનાંદાંત•લાગા•અને•ઘણો•જ
ખમી•થયો—ઠેકાણા•પરથી•ઊઠાએ•નહી•તારે•શેવકને•આગનાં
•કરેછે—રે•કોઇ•જનાવર•જોઇ• લાવો—કે•તે•મારીને•ભોજન•
કરીએ*હાજી•કરી•તે•તરણ•જણા• શાંજ•શુધી•વનમાં•ભમાં•પ
ણ•કાંઇ• મલું નહી—તેશમે• ચતુરક• મંનમાં• વીચાર•કરેછે*
જો•આ•શંકુકરણ•મારો•જાએતો•દશ•પાંચ•દાહાડાની•નીચીંતો•
થાએ•માટે•કાંઇ• બુધી• ચલાવીએ *

કહ્યું છે— બુધીવાલોછે•તેહેને•એહેવું•કઠણ
કંઈજ•નથીકે•જે•કરતાં•ન•આવડે—જે•શીખા
ય•નહી•કે•જાંણાં•નહી•જવાય•અથવા•જે•નહી
થાયે*માટે•તેહેને•બુધી•ચલાવવામાં•આલશ•
કરવો•નહી*
પછે•તે•શંકુ•કરંણને•કેહેછે* ભાઈ•ખાધા•વીનાં•આપ
ણા•શવાંમી•મરીજશે—તે•મુઆ• પુઠે• આપણેઓ• ભુખે•મરી
જશું*તો•હું•કંઈ•કહું છઊં•તે• શાંભલશો*શંકુ•કરંણ•બો
લો•તરત•કેહે—આવી•શમે•તાહારૂં•શાંભલીશ*ચતુરક•બોલે
ભાઈ•શહી•રાજાનું પણ•કાંમ•કરવું• જોઈએ•માટે• જો•કદાચ
તું•ને•બમણું•શરીર•મલેતો•ય છેતે•ઊછીનું• આપશે કે•નહી—
જો•તને•ભરોશો•નહી•આવશે તો•ધરંમને•જાંમીન•અપાવીશ*
કેમ—બોલ—નહીતો•કોઈ•બીજો•કબુલ•કરશે—કાંકે•એકનું•બ
મણું•થાય છે•—ઈ•વાત•કોણ•કબુલ• ન•કરે*શંકુકરંણ•બો
લો•મને•કબુલછે*પછે તે•બેહુ•શહી•પાશે•ગીઆ•અને•ચતુંર
કે•શહીને•શંમજાવીને•બોલાવો•કે•ધરંમને•જાંમીન•આપું છઊં
કહ્યું છે— ભુખેઆશ્રું• પાપ•નહી•કરે*સોની
ને•પોતાનો•ને•પારકો• શ્રું•કરરને•વીચાર*ને
હતેઆ•કરનારને•દયા•કાંથી•ઉપજે*
તે•શમે•શંકુકરંણનાં•મોડાંમાથી•(કબુલછે•) એહેવું•વચન
નીકલતાંને•વાર•શીઆલ•અને•ચીતા•મલીને•તેહેનું•પેટ•ફાડ્યું
અને•મારીલાખો*પછે•વજરદશટર•ચતુરકને•કેહેછે—રે•હું•ન
દી•પરથી•શનાંન•કરી•આવું•તેટલા• શુધી•તું•હીઆં•બેશીને
એને•ખબરદારીથી•રાખજે*પછે•શહી•નદીપર•ગયા•પુઠે—ચ

તુરક· કરવમુખને·કેહેછે—રે·તું· ભુખનો· હલકોછે·માટે·શા
હી·આવે·નહી·તેટલે·શુધી· એ·માંથી·કાંઇ·ખાની*આવશેતે
હું·તેહને·શંભાળીશ—કંઇ·ચીંતા·ન·કર*હું·તેહને·જોતો·
રહુંછઉં*ચતુરકનાં·વચન·પર· વીશવાશ·રાખી·તેણે·તેમાં
થી·થોડુંક·ખાધું·એટલામાં·ચતુરક·બોલો—ભાઇ·વેગળો·થા
એતો· આએવો*પછે· શહી·આવીને· જુએ છેતો· ઊંઠને·ખા
ધેલો·દીઠો—તારે·રીશથી·આંખો· શાડીને·પુછેછે—રે·એ·કાંમ
કોણે·કરૂ·તે·કહો—તેહનાં·રાઇ·જેટલા·કટકા·કરી·લાખીશ
તે·શમે·કરવમુખ·ચતુરકનાં·મોઠાં·શામું·જોએછે—તેહને·ચતુ
રક·બોલો—રે·તોએ·હું·તને·કેહતો·હુતોકે·એ·કાંમ·નહી·કર
પણ·તેં·મારૂં·શાંભલ્યું· નહી—હવે·માહારા·મોઠા·શામું·શું
જોએછે—ભોગ·તાહારા·કરમનાં·જે·હશેતે*એહેવું·શાંભલતાં
જ·વાર·પોતાનો·જીવ·લઇને· કરવમુખ·રાંનમાં·નાહાશી·ગએ
આ*એટલામાં·એક·ઊંઠનું·ટોળું· લઇ· કોઇ·વણજારો·આવ
તો·હશે—તે·ઊંઠનાં·ગલાંમાંની·ઘાંટ·વાગી·તેહનો·શાદ·શાં
ભલી—શહી·ચતુરકને·પુછેછે*એ·કોણ·શબ્દ·કરેછે·તે·જોઇ
આવરે*ચતુરક·લગરીક·આગો· જઇ·આવે· ને·હાંફતો·હાં
ફતો·શહીને·કેહેછે·માહારાજ·એતો·ધરમ·રાજછે—તમે·મો
ડું·જ·તેનું·નાંમ·કરી·બીચારા·ઊંઠનો·પરાંન·લીધો—તો·ત
મારા·પર·તે·કોપાંણોછે·ને· શંકુકરંણનાં·બાપ·દાદાઓને·
શાથે·લઇ—તમારા·પર·તેનું·વેર·લેવાશારૂ·આવેછે·તો·હવે·ત
મથી·જવાએતો·નાશો—બીજી·વાત·નહી*શહીએ·તે·ઊંઠનું·ટો
ળું·દુરથી·જોઉં·ને·ચતુરકની·વાત·ખરી·માંનીને·નાશીગઆ
પછે·ચતુરકે·કેટલાએક·દાહાડા·શુધી·તે·ઊંઠનું·માંશ·ખાધું*

ફરી•ગએ•દમનક•ગયા•પુઠે• શંજીવક•વીચાર•કરેછે•કે
વે•હું•શ્યું•કરૂં—કાંહાં•જાઉં—કાં•પીંગલનેજ•તાબે•થાઉં—કે•
જો•કદાચ•તેને•દયા•આવીતો• મહને• તાબેદાર•જાંણીને•જી
વતદાંન•આપશે*

કહું છે— જેમાંણશ•શાત•ધરંમથી•ચાલેછે•અ
ને•તે•જો•કદાચ•પરાલબ્ધે•કરીને•આપડામાં•
પડો•તો•તેને•નીતી•છોડવી•નહી•કાંકે• આગ
થી•બલેછે•તેહેને•પાંણીજ• થંડું•કરશે*આગ
થંડું•નહી•કરે*

આ•જગતમાં•માંણશને• જે•શારૂં•અથવા•
માઠું•થાએછે•તે•તેનાં•આગલા•કરમ•પરમાંણે
થાએછે*

જે•થવાનું•તે•કદાપી•ટલે•નહી*કરંમ•છેતે
શાચુ•અથવા•અશાચુ•એ•કાંઇ•ઓલખાતું•નથી*

શારા•કરંમનું•ફલ•મલવાનો•શમે•આવેછે
એહેવી•શમેજે•જુંઠું•કરંમ•કરેછે•તેને•તે•શારા
કરંમને•લીધે•જીત•થાએછે*તે•ઉપરથી•દેખાએ
આમાં•એમ•આવેછે• કે•માઠા•કરંમને•શારૂં•ફ
લથઉં•અને•જે•નર•શાત•ધરમથી• ચાલેછે•તે•
કોઇ•આગલાં•જુંડાં• કરંમથી•આપડામાં•પડે
છે• તારે•એમ•દીશેછેકે•શારા•કરંમને•માઠું•ફ
લ•થઉં•પણ•તેવાત•મુલમાં•તેમ•નહી*

શહ્રી•જુંડો•થઓછે•માટે•હું•જુંડોન•થાઉ —જો•મને
મારશેતો•બીજા•કોઇનાં•હાથથી•મરી•જઇશ•તેથી•શહ્રીનાં•હા
•થથીં•મુવો•તે•શારૂં*

કહુંછે— મોટા•શાથે•લાગો•તે•નીચ•પંણ•
શોભ્યા•પાંમેછે*જેમ•ભમરો•હાથીનાં•માંથાં•ઉપ
ર•શોભ્યા•પાંમેછે*

મોટા•શાથે•લડતાં•હારો•તે•શોભેછે*જેમ•હું
ગાર•ઉખાડતાં•જેનાં•દાંત•પડા•તે•હાથી•શો
ભેછે*

કેહુ•વીચારી•તે•શંજીવક•હલવે•હલવે•પગલાં•લાખતો
પીગલ•રાજાનાં•મંદીર•પાશે•ગઓ•તે•તેણે•કેહુ•અચંકા
રી•દીઠું*

દરમાં•શંતાકીલા•શાપોછે*જેમાં•કેહેવા•ઘર
નેકેહુ•અથવા•શઘલા•કુશટ•જનાંવરો•ભરેલા
છે*જેમાં•કેહેવા•વંન•જેકેહુ•અથવા•ઉપર•ક
મલનાં•ફુલથી•શોભેછે•અને•માંહે•ઘણાં•મગરો•
ફરેછે*જેમાં•કેહેવાં•તલાવ•જેકેહુ*તેમ•જે•રા
જાનાં•મંદીરમાં•જે•કુશટ•જે•ખોટા*જે•ઘાત
કી*જે•નીચ*કેહેવા•કેહેવા•માંણશોની•વશતી
છે*માટે•જે•લોકોને•ઘાતકારી•થઇલું•છે•અને•જે
માં•રાજાનું•મંન•પરશંન•રાખતાં•શેવક•લોકો•
શદા•ધુનેછે*

કહેવું·તે·રાજાનું·મંદીર·જોઈ·શંજીવક·જાંહાં·પીગલ·બેઠો
છે·તાંહાં·ગઓ*તેશમે·દમનક·જેમ·કેહતો·કુતો·તેજ·પરમાં
ણે·તેહને·રીશે·મરેલો·દેખી—જોહાર·કરા·વીનાંજ·પોતે·એક
કોડે·જઈ·બેઠો*તેણે·તેમ·કરતાંજ·વાર·પીગલે·પંણ·દમન
કની·વાતો·પરથી·તેહને·શતરૂ·શરખો·માંનો·ને·જઈ·તેનીપર
કુદી·પડો*એટલે·પછે·શંજીવક·પંણ·પીગલને·જખમી·કરી·મો
તે·મેહનતથી·તેહનાં·જપાટા·માંહેથી·છુટો·ને·પોતાનો·જીવ·
બચાવા·શારૂ·શીંગડાં·ઊભાં·કરી·તેહેની·શાંમનો·લડવા·ઊભો
રેહો*એમતે·બેહુજણાં·એક·એકનો·પરાંણ·લેવા·તઈઆર·થ
આછે*હેવા·તેઊને·જોઈ·કરટક·દમનકને·કેહેછે—રે·મુરખ
તેં·એ·શારૂં·નહી·કરૂં—જે·આજ·એ·શંધાવંનમાં·હોહોકાર·
કરી·લાબો*કેવી·વાત·કહેઆ·શેવટને·પોચશે·એનો·તને·કાંઈ
શુમાર·નથી—રે·રાજ·નીતીનાં·જાંણનારાઓનું·વચનછેકે*
(શામ) એટલે·જેમાં·બેહુ·તરફ·શમાંધાંન·
રેહ·તેઉપાએ*(દાન) એટલે·કાંઈ·લાલચ·દેખા
ડી·શતરૂનું·મંન·મનાવીએ·તે·ઉપાએ·(ભેદ)
એટલે·શતરૂનાં·માંણશોને·લાંચ·આપીને·તે·પ
ર·ફરાવંણ·કરીએ·તે·ઉપાએ·અને·(દંડ) એટ
લે·લડાઈ·કરીને·શતરૂનો·નાશ·કરીએ·તે·ઉ
પાએ*

હેવા·ચાર·ઉપાએ·કહેલાછે·તો·પેહેલાંથી·એક·એક·કરતા
જાઈએ—તેથી·કાંમ·ન·થાએતો·છેલે·(દંડ) નાં·ઉપાએ·પ
ર·આવીએ·પંણ·દંડમાંતો·ઘણુંજ·પાપછે·માટે·ચાલે·તેટ
લા·શુધી·તે·નહી·કરીએ*

• : જે•વાતપરથી•લડાઇજ•કરીને•શતરૂને•
(દંડ) કરવો•કેહેવી•વાતછે•તો•જે•ડાહેઓ•પર
આંજછે•તે•(શામ) નાં•ઉપાયથીજ•માંદીવાલે
છે•અને•મુરખછે•તે•કોઇક•હલકી•વાત•પરથી
રાજાને•અને•શંધી•પરજાલે•મેહેનતમાં•નાખેછે*
ડાહેઆછે•તે•પેહેલાં•(શામ) નો•ઉપાય•કરેછે*
કે•જેથી•શંમંજણ•પડીતો•ખંયે•તરફ•શમાધા
ન•રેહછે*(શામે) કરી•કાંમ•થાયતો•(દંડ)
નું•શું•કાંમ*ખાંડ•કરી•પીત•શમે•તો•પટોલ
નાં•અઉશડનું•શું કાંમ*

રે•બાઇ•તું•જો•પ્રેમ•મંનમાં•શમજતો•હશેકે•હાવાંશવા
સુધીનાં•ખેલ•કરું•નહીતો•મને•ડાહેઓ•કોણ•કેહેશે—તો•શાં
ભલ•પ્રેમાં•તારું•કલાંણ•નથી—ઊલટી•હાંણછે*

કહું છે— જે• ડાહેઆપણું•શારીરને•પોતાનાં•
હાથમાં•રાખવા•નથી•શકતું*જે•ડાહેઆપણું•કર
મ•અંકરમ•નથી•ઓલખતું*જે•ધરમ•પર•વીશવા
શ•નથી•રખાવતું*જે•પુરશાને•ધીરજ•નથી•ક
રતું*અથવા•જે•શાત•કીરત•નથી•વધારતું*જે
ડાહેઆપણું•વચનનાં•શટાકામાંજ•દીશેછે*પ
ણ•કરણીમાં•દીશતું•નથી*તે•ડાહેઆ•પણું•
ફક•નરક•વીનાં•બીજા•શાકાંમે•પડવાનું છે*જે
ડાહેઆપણું• બીજાનું•ધંન•હરણ•કરવા•નાં.

ણેછે*તે•બીજાને•ઠગાડવા•જાંણેછે*જે•બીજા
નાં•દોશ•કાહાડીને•તેની•લાજ•હરંણ•કરવા•
જાંણેછે*જે•બીજાને•ફાંશામાં•લાખવા•જાંણે
છે•તે•ડાહેઆપણું•બલું*

તો•તું•પરધાંન•પણું•ઇછછે—તે•તારા•જોગા•નથી*
કાંજે•આ•પાંચ•પરકારને•જે•જાંણેછે•તેજ•પરધાંન•પણાં•જો
ગં•કહોછે*

તેમધે—પેહેલોતો•(પુરશ•)ફટલે•પોતાનાં•માં
ણશાનું•બલ•કેમછે•તે•જાંણફ*બીજો•(દરવ
શંપત•)ફટલે•પછશાનું•બલ•જાંણવું*તરી
જો•(દેશકાલ•વીભાગ•)ફટલે•પોતાનું•હેકાં
ણું•કેહેવું છે*શામે•કેહેવોછે•તે•જાંણીને•ચાલ
વું*ચોથું•(વીનીપાત•પરતીકાર•)ફટલેજે•
ઓચીતું•આવીપડું•તેનો•ઉપાંફ•તરત•કરજવો
અને•પાંચમો•(કારજ•શીધી•)ફટલે•પોતાનુ
કાંમ•કેહીરીતે•થશે•તે•જાંણવું*

ફપાંચ•પરાકર•મનાં•વીચારને•જે•જાંણેછે•તેજ•પરધાંન
કેહેવો*હવે•તારામાં•બુધી•હશેતો•આ•શામે•બનીઆવું•છે•ફને
ઉપાફ•કર*

કહું છે— બે•વચે•શમજણ•પાડીને•ફકઠા•ક
રવા•હોફ•તેવારે•પરધાંનનાં•ડાહેઆપણાંની•પાર
ખ•થાફછે•અને•શનેપાતનાંશામે•વછદની•પાર

મં*થાઈછે*બીજાનું•કાંમ•બગાડવામાં•નીચછે
તેની•ખુશી•ઘણી•ચાલેછે*તેવી•શ્રુધારવામાં•
ચાલતી•નથી*

હવે•હેમાં•તારો•ફીકલાનોજ•વાંક•નથી*તું•શરખા•દુશ
રનાં•વચંન•પર•જે•વીશવાશ•રાખેછે•તેનોપંણ•વાંક•ખરો*

કહું છે— ઘણું•કરીને•રાજાઓ•નીચનાં•કહ્યા
પરમાંણે•ચાલેછે*શારા•નરશાલા•વીચાર•ક
રાવીનાં•પોતાની•ખુશીઈ•જેમારગ•શારો•કહે
તે•મારગે•ચાલતા•નથી*માટેજ•તે•મોટા•મોટા
શંકટમાં•પડેછે*

હવે•તમ•જેહવાને•શ્રુધારવાનો•શો•ઊપાઈ*

કહું છે— માંણશનું•ખંડાણ•પણું•વેગલુ•
કરેછે*હેવું•ને•ગનાંન•તેથીજ•જે•માતો•તેને•
વધદ•કાંણું•મલવાનોછે*અમરત•જેહેલે•વીખ•
થાઈછે•તેહેનાં•રોગનો•શો•ઊપાઈ*

•તો•તું•શરખા•પરધાંન•છતાં•હેની•પાશે•ભલો•કોઈ•
આવશે•નહી*તું•પોતાનાં•શવારથ•શારૂ•રાજાની•પાશે•બીજાં•
કોઈને•ચાહતો•નથી—તો•તું•મહમે•રાજાનો•શતરૂ•દેખાઈછે*
કાંજે•શારાં•શારાં•માંણશો•જો•પાશે•ન•હોઈ•તે•રાજાનો•ના
શ•થાઈછે*

કહું છે— જે•વાહાલી•વાહાલી•વાતો•કેહના
રા*જેઓઈ•જનમમાં•તલવારને•હલાવી•નહી*કે

ચોપાખીઆંન—
વા•શીખકોને•તે•રાજા•પાશે•રાખેછે*તેની•લખ
સ્રી•તેનાં•વેરીનાં•હાથમાં•જાયછે*
અને•બીજું•તે•પુરશ•પોતે•શોક•થઇને•મીત
રાઇ•ઇછેછે•અથવા•પારકાને•પીડા•કરીને•શં
પતને•વગર•મેહેનતે•વીદીઆને•તે•મુરખ•જ
ણ્યો*
તહારે•જે•હેવા•મુરખને•ફવી•વાતો•કહીને•શ્રીકરૂ—શ
થી•શેકટ•જયાની* ફકે•વાંનરાફ•
કહુ છે— તે•લાકડુ•નમવા•જોગ•નથી•તે•
નહી•નમે*પથરા•ઉપર•ઉશતરો•ન•ચાલે*
રે•શ્રુચી•મુખ•પંખી—તેમ•કુશીશને•પણ•ઉપદેશ•ન•થા
ફ*દમનક•પુછેછે•ભાઇ•આ•કેવી•વાતછે•તે•મહને•કહી•શં્ભ
ળાવ—તેવારે•કરટક•બોલ્યો•શાંભલ*

કથા•૨૭મી*

શ્રુચી•મુખ•પંખીની*

કોઇ•પરવત•ઉપર•વાંનરાનુ•ટોળું•હતું—તે•ફકે•શમે
ઘણી•તાહાડ•પડી—ને•થડો•પવન•વાફછે•તેથી•દુખ•પાંમવાં
લાગ્યું*તેવારે•તેમાંથી•કેટલાફક•વાંનરા•રાતા•ચણાતીનાં•દાં
ણા•જહાડ•હેઠલ•પડેલા•હતા•તે•ફકઠા•કરીને•તેને•વશતેવ•
જાણીને•લાકડાં•લગાડી•કુકવા•લાગા*અને•બાકીનાં•શાંધાં•

તેઓની·આશાપાશ·શોકવા·ઊભા·રહ્યા*તાંહાં·કોઇ·શ્રયી·મુખ
નામે·કરીને·ઈક·પંખી હુતો—તે·તેઊને·કેહછે—રે·તમે·શા·ધાજ
ઘેલા·કેમ·થઆ·છેઓ—ઈતો·ગુંજાનાં·દાણાંછે·વશતેવુ·ન
થી—રે·અમશતી·મેહનત·ન·કરો—કોઇ·હવે·ઠેકાણે·જઇબેશો
કે·બાંહાં·વા·નહી·આવે·અથવા·કોઇ ગોફામે·જઇ·મરાઓ
કે·જાંહાં·તમોને·ટાહાડની·પીડા·નહી·થાઈ*તે·શાંભલી·તેમાં
થી·ઈક·ઘરડો·વાંનરો·તે·પંખીને·કેહછે—રે·હમારી·વાતમાં·
બોલવાનું·તારે·શ્રું·કામ—જોતું·તારૂં·કલાંણ·ઇછતો·હશો
તો·તારે·મારગે·જા*

કહુંછે— જેહેનું·મનમાં·ધારેલું·કાંમ·બગ
ડી·ગઊછે*જે·જુઆમાં·હારો*ને·જેહેને·
શતરૂઈ·જીતો·તેને·ડાહેઆ·પુરશે·છેડવો·નહી*
ને·અમશતો·મેહેનત·કરેછે*અથવા·મમતમાં·પડી
છે*અથવા·શંકટનાં·વેદનાંમાં·પડોછે*હેવાને·
જે·પુરશ·બોલાવા·કરેછે·તેહેની·શોભા·રેહેતી
નથી*

શ્રયી·મુખે·તેહનું·ન·માનતાં·વલી·પણ·તેઓને·ઊપદેશ
કરવા·લાગો—તેવારે·તેમાંથી·ઈક·વાંનરો·જે·હુકતાં·હુકતાં·થા
કો·હુતો·તેણે·જઇ·તે·પંખીને·ઝાહલો·અને·પથરાપર·અફાલીને
મારી·નાખો*માટે·રે·દમનક·તહારી·પછવાડે·લાગીશતો·મ
ને·અવગુણ·થશે—પણ·તું·શ્રમરશે·નહી—તું·શ્રું·કરશે·આ
શાધુનો·શભાવજ·એહો*

તેઓની•આશાપાશ•શેકવા•ઊભા•રહ્યા*નાંહાં•કોઇ•શુચી•મુખ
નાંમે•કરીને•ઍક•પંખીહુતો—તે•તેઉને•કેહેછે—રે•તમે•શા•ધાન
ઘેલા•કેમ•થઆ•છેઓ—એતો•ગુંજાનાં•દાણાંછે•વશતેવ•ન
કે•જાંહાં•વા•નહી•આવે•અથવા•કોઇ•ગોફામે•જઇખશો
કે•જાંહાં•તમોને•ટાહાડની•પીડા•નહી•થાએ*તે•શાંભલી•તેમાં
થી•ઍક•ઘરડો•વાંનરો•તે•પંખીને•કેહેછે—રે•હમારી•વાતમાં•
બોલવાનું•તારે•શું•કાંમ—જોતું•તારૂં•કલાંણ•ઇછતો•હશે
તો•તારે•મારગે•જા*

કહું છે— જેહેનું•મનમાં•ધારેલું•કાંમ•ભગા
ડી•ગએ છે* ને•જુઆમાં•હારે* ને•જેહેને•
શાતરૂ•જીતો•તેને•ડાહેઆ•પુરશો•છેડવો•નહી*
ને•અમશતો•મેહેનત•કરે છે*અથવા•મમતમાં•પડી
છે*અથવા•શંકટનાં•વેદનામાં•પડો છે* હેવાને•
ને•પુરશ•બોલાવા•કરે છે•તેહેની•શોભા•રેહેતી
નથી*

શુચી•મુખે•તેહેનું•ન•માનતાં•વલી•પણ•તેઓને•ઊપદેશ
કરવા•લાગો—તેવારે•તેમાંથી•ઍક•વાંનરો•જે•હુકતાં•હુકતાં•થા
કો•હુતો•તેણે•જઇ•તે•પંખીને•જાહલો•અને•પથરાપર•અફાલીને
મારી•નાખો*માટે•રે•દમનક•તાહારી•પછવાડે•લાગીશતો•મ
ને•અવગુણ•થશે—પણ•તું•શુધરશે•નહી—તું•શું•કરશે•આ
શાધુનો•શભાવજ•પડો *

કહુંછે— ખોટું.માંણશછે.તે.બીજાનો.ના
શ.કરતાં.શમે.પોતાનું.અકલાણ.જેતો.નથી
જેમ.એક.કખુચી.હુતો.તેણે.બીજાનું.ધન:હ
રણ.કરતાં.પોતાનાં.પોતાને.મારી.લખાડયો*
દમનક.પુછેછે.તે.કેમ—કરટક.કેહેછે.શાંભલ*

○*○*○*○

કથા . ૨૧ મી *

ચરમખુચી . અને . કખુચી *

○*○*○

કોઇકઠેકાંણે.ચરંમ.ખુચી.અને.કખુચી.એહેચે.નાંમે.બે.મી
તર.રેહેતા.હતા*એક.શમે.કખુચીએ.મનમાં.વીચારૂં.કે—હું.
મુરખ.છેઉ.અને.ચરમ.ખુચી.વીદેઆપાંનછે.તો.એનાં.મન
માં.વાત.ભરાવી.એને.પરદેશ.લેઇ.જાઊં—તાંહાં.એના.આશ
રે.ધન.કમાવીને.પછે.એને.પણ.ઠગાઉં*એહેવું.ધારી.તેણે.
ચરમ.ખુચી.આગલ.વાત.કરીને.કહું—ભાઇ.ઘરડા.થશે.તા
રે.તુ.પોતાનું.કરતુત.શું.શંભારશે.અને.પોતાનાં.છોકરા
ઓને.દેશાંતરની.વાતો.કાંહાંથી.કેહેશે*
કહુ છે— જે.પુરશો.દેશાંતર.જઇને.નાના.
પરકારની.ભાશા.તથા.ભાંતભાંતનાં.માંણશોની
રીત.રવેશ.જોતા.નહી.જાંણી.તો.તેને.આ.પર
થવી.પર.જનમ.લઇ.શું.જાંણ્યું*વીદેઆ.ત
થા.ધન.તથા.(શીલપ)એટલે.શુંધાર.શાલા

·ટલે·બીજા·કારીગારોનું·કાંમ·એતે·તેટલે·શુધી
શારીપઠે·નહી·પાંમીએ*જેટલે·શુધી·નાદર·થ
ઇએ·દેશોદેશ·નહી·ફરીએ*

ધરંમ·બુધીને·તે·વાત·ગમી—ને·પોતાનાં·શગાં·વાલાં
ઓની·આગના·લઇ·બેઊજણાં·પરદેશ·ગઆ*તાંહાં·કબુધી
એ·પંણ·ધરંમ·બુધીનાં·આશરાથી·ઘણુંએક·દરવ·મેલવું*પ
છે·તે·બેઉ·જણાં·કરવાનુ·હતું·તે·કરી·ચુકા—એટલે·ઘેર·
કારે·પોહોંચશુ·એહેવી·ઊમેદથી·પાછા·દેશ·આવા·નીશરા*
તે·પોતાનાં·ગાંમ·પાશે·આએવા—તારે·કબુધીએ·ધરંમ·બુધી
ને·કહું—રે·મીતર·મારા·ધાંનમાં·એમ·આવેછેકે·આપણે·શ
ઘલું·ધન·ઘેરે·ન·લઇજવું—કાંકે·ભાઇઓ·તથા·શગાં·શબં
ધી·આવીને·વલગશે—માટે·આ·ઠેકાંણે·ડાટી·મુકીએ·અને·થો
ડું·ક·લેઇ·જઇએ—કાંમ·પડે·તારે·થોડું·થોડું·હાંથી·લેતા·
જઇએ*કેમ·તારો·શો·વીચાર·તે·કેહે*

કહું છે—ડાહેઆ·પુરશે·થોડુંએ પંણ·ધન·બા
હાર·નહી·દેખાડવું*જે·માટે·ધંનને·દેખી·શં
નાશીનું·પંણ·મન·ફરે છે* જે·ખાવાનો·
પદારથ છે·તે·જલમાં·પડો·હોએતો·તેહેને·માછ
લાં·ખાએ છે*ભોંએપર·પશુ*ને·આકાશમાં·પં
ખી*તેમ·વીતપાલોછે·તે·જાંહાં·ગઓ·તાંહાં·
તેને·ખાએ છે*

તેવારે·ધરમબુધી·બોલો·શારૂ·તો·તેમ·કરીએ·પછે·એક·વાશણ
માં·શામીનાં·મોહોર·હુડલ·પઇશા·દાટીને·ધરમ·બુધી·અને·કબુધી·

.પંચોપાખેઆંન—

પોતપોતીકે·ઘેર·ગીઆ*કિ·રાતે·કબુધીઈ·તે·ઠેકાંણે·જઇને·ખ

ડો·ખોડેઓ·અને·પાછો·પુરી·ધન·ચોરી·આવેઓ·અને·તે

ને·બીજે·દાહાડે·ધરમ·બુધી·પાશે·ગઓ·ને·તેહને·કેહેછે*ભા

ઇ·મહને·પઇશાની·અડચણછે·તો·ચાલ·અને·જણાં·થોડોક

લઇ·આવીઈ*પેલાઈ·કહ્યું·શારૂ·ચાલો—પછે·રાતનાં·તાંહાં·

જઇ·ખાડો·ઊકેરો·ને·જોઇછે·તો·ઠાંમ·ખાલીછે*તે·દેખતાંજ

કબુધી·હઇઉ·કુટવા·લાગો·અને·ધરમ·બુધીને·કેહેછે·રે·ચંડા

લ·આ·દરવ·તુ·લઇગઓ·તો·અરધો·અરધ·મહને·આપ—ન

હીતો·શરકારમાં·જઇ·કહ્યું·છઉ*ધરમ·બુધી·બોલો·રે·પાપી·

ઇમ·મો·કેહે—રે·હું·ધરમ·બુધી·તેહેવાનહી*

કહ્યું·છે—ધરમ·બુધી·વાલો·પુરશ·છે·તેહેને

પર·અશાતરી·માતા·શમાંન·છે*જેમ·પોતાનો·જીવ·તેમ·શંઘા·જ

ખ·શમાંન*ને·પર·ધન·વી

ગાતનો·જીવ·ઇમ·તે·જાંણેછે*

ઇ·પરમાંણે·તે·બેહુ·વઢતા·વઢતા·કોટવાલ·પાશે·ગઆ—

ને·શંઘી·હકીકત·કહી*તેવારે·કોટવાલે·કબુધીને·કહ્યું·કે·(દી

વ્ય·કર)ઇટલે·તેલનાં·કડાઇમાં·હાત·નાખ—અથવા·તાતેલો·

ગોલો·હાથમાં·જાહલ—તેશમે·કબુધી·કેહેછે·મે·હેવો·નાવ·કીહાં

ઇ·રીઠો·નથી*

કહ્યું·છે—એમાં·વાંધો·પડેછે·તારે·પેહેલાં·

તેઓને·કાગલ·પતર·પુછેછે—પછે·શાખ·ને·છેહે

લે·(દીવ·)

તો·(વંન)દેવતાછે·માહારી·શાઇદી·પુરશે—હું·(દી

વ)આને·કાજે·કરૂં*કોટવાલે·કહ્યું·શારૂં·ઇમા·અમને·પ·ણ

ક્ષેતક·દીશેછે·તો·કાલે·તાંહાં·જઈએ*પછે·ઘેર·આવી·કખુધીએ·
પોતાના·બાપને·શંધું·વરતમાંન·કહું·ને·બોલો—હે·પીતાજી·હ
વે·આપણે·કુટ·બની·કઈ·ચીતાકરવી·નહી·પડશે—પ·ણ·જો·ક
હું·છઉં·તેટલું·કરશોતો·તમે·તે·જાહાડના·ખોલમાં·જઈ·બ
શવું—ને·શવારે·કોટવાલ·તાંહાં·આવશે·તેહવારે·હું·જાહાડ·હે
ઠમ·ઊભો·રહી·દેવતાની·પરથના·કરીશ—તારે·તમે·માંહેથી·ધ
રમ·બુધી·એટલો·શબ્દ·બોલવો* બાપે·હા·કહી·અને·રાતે·જા
હાડમાં·જઈ·પેઠો—શવારમાં·શંધા·તાંહાં·ગઆ*તેવારે·કખુધી
પરાથના·કરેછે—હે·દેવતા·હું·વગર·મદદે·દુખી·જાઊં·છઊં·તુ
ધરમ·નહી·બોલશે*તો·હવે·કહ—બે·માંથી·કોણ·ચોર*
તેહવારે·જાહાડમાંથી·પડ·ઊતર·નીકલો·(ધરમ·બુધી)·તે·શમે
શરવે·અચરત·પામાં·ને·ધરમ·બુધીને·શજા·કરવી·ઠેરવી*તારે·
ધરમ·બુધી·બોલો—રે·મહને·શીખશા·કરો·પ·ણ·પેહલાં·હું·
આ·જાહાડને·બાલું·પછે·કરો—એમાં·કંઈ·પં·ણ·મહને·કપટ·
દીશેછે*પછે·તેણે·કંઈ·શુકાં·લાકડાં·જાહાડનાં·ખોલમાં·મેલી
ને·ઊપર·તેલ·નાખી·શલગાવી·દીધાં*એટલે·જાહાડમાંથી·શબ્દ
થઆ—રે·મુઆ—રે·મુઆ·રે—હું·કખુધીનો·પીતા—રે·મહને·હાં
થી·કાઢો*

પછે·લાકડાં·ઓલવીને·બાહાર·કાઢો—તેટલા·શુધી·ધુમા
ડેથી·તેની·આંખોતો·ફુટી·ગઈ—ને·થોડો·પરાંણ·રહો·હતો*
તેહને·પુછું·તું·ઈહાં·કેમ·આવો—તારે·તેણે·કખુધીનું·નાંમ·દી
ધું·ને·પરાંણ·મુકો*પછીતે·કોટવાલ·કખુધીને·શુલી·પર·દઈને·
ધરમ·બુધીની·શતુતી·કરવાલાગો—ને·તેહને·કેહેછે·કખુધીએ·પો
તાનું·શારૂં·ચીતું·હતું·કંઈ·માઠું·ચીતું·ન·હતું—પ·ણ·ઊલ

ઙં·થઉ*જેમ·એક·બગલાએ·શાંપને·મારવાનો·ઊપાએ·કરી·તો
પોતાનું—કુટંમબ·મારી·લખાવું*ધરંમ·બુધી·પુછેછે·તે·કેમં—
કોટવાલ·કેહેછે·શાંભલ*

કથા·૨૨ મી*

બગલો·જેણે·પોતાનું·કુટંમબ· મારી·લખાવું*

કોઈ·વનમાં·વડનાં·જાહડ·પર·બગલાઓનું·ટોળું·રેહેતું
હતું* તે·જાહડના·ખોલમાં·એક·શાંપ·પણ·રેહેતો·હતો*તે·પે
લા·બગલાનાં·બચાંઓને·ખાઈને· પોતાનું·ગુજરાંણ·કરે*તે
માંથી·એક·બગલો·બાલકનાં·દુખથી·ઘણો·કશટી·થઓ·અને·ર
ડતો·તલાવને·કાંઠે· આવો* તેને·એક· કરચલો· પુછેછે—માં
માંઞ·કેમ·કશટી·થાઓ·છેઓ*બગલો·બોલો—ભાઈ·શ્રું·કરૂં·
વડનાં·ખોલમાં·એક·શાંપ·રેહેછે—તેણે·મારાં·બાલકોને·ખાધાં·
તો·એનો·કાંઈ·ઊપાએ·શ્રુઝશે·તો· કેહ*કરચલો·વીચાર·કરેછે·
કે·એ·માહારો·જનમ·વેરી—કાંમ·પડુછે·માટે·મહને·પુછવા·આવો
છે—તો·હેવે·કોઈ·એવો·ઊપાએ·કહું·કે·તેથી·એનાં·કુટંમબનો·
નાશ·થશે*પછે·તેણે·કહું—રે·માંમાં· એ·વાત·શેહેલછે*કોઈક
નોલીઆનું·પરજો·ને·તાંહાંથી·તે·વડનાં·મુલ·શ્રુધી·માછલાનાં·
કટકા·નાંખ—તે·ખાતો·ખાતો·નોલીઓ·જાહાડ·શ્રુધી·આવશે·
ને·શાંપને·મારી·નાખશે*બગલે· તેમ·કરતાંજવાર·શાંપતો·મા
રો·ગઓ*પણ·પછે·નોલીઆએ· એક·એક·બગલો·ખા…

થાઓને•નહી•શરખા•કરા*માટે•ડાએઆ•પુરશે•કોઈ•ઉપાએ•ક
રતે•શામે•તેમાંથી•કંઈ•દગો•નીકલશે—તેનો•પંણ•શ્રમાર•રાખ
વો*આ•કથા•શંભલાવીને•કરટક•દમનકને•કેહેછે—ભાઈ•તે•પં•
ણ•કબુધી•શરખું•કરૂ*જે•પોતાનાં•અંદાતાને•મરંણનાં•શંકટ
માં•લાઓ•એ•પરથી•મેં•તને•દુશટ•એવો•ઓલખો—હવે•મહને•
તાહારી•શંગત•કરવી•ન•ઘટે•અને•જો•કરૂં•તો•જગનદત•બરાં
મણની•પેરે•દુખી•થાઉં*દમનક•પુછેછે•તે•કેમ—કરટક•કેહેછે•
શાંભલ*

*કથા • ૨૩ મી *

જગનદત • બરાંમણની *

કોઈ• નગરમાં• જગનદત• હેવે• નાંમે• બરાંમણ•
રહેતો•હતો•તેહેની•બાએડી•નીત•તેહેને•એમ•છેડતી•હતીકે—
રે•ભરથાર•છોકરાં•ભુખે•મરેછે•તે•જોઈ•તમને•નીચીંત•બેશા
વું•કેમરે•ગમેછે*તે•બોલ•શાંભલતાં•શાંભલતાં•બરાંમણ•બચા
રો•કંટાલો•અને•ઘેર•છોડીને•દેશાંત•નીકલો* મારગે•ચાલ
તાં•એક•મોટાં•રાંણમાં•પોહોંચો•તાંહાં•તરશ•લાગી•એટલે•પાં•
ણી•ધુંડવા•લાગો•તેહેવારે•તેણે•એક•કુવો•દેખો*અંદર•જુવેછે
તો•વાઘ—વાંનર—શરપ•અને•માંણશ•ચાર•જણા•દીઠા•તેવારે
બરાંમણને•જોઈ•વાઘ•બોલેઓ—રે•ભાઈ•કોઈનો•જીવ•બચાવા
માં•મોટું•પુનછે—હવું•જો•જાંણતો•હશે•તો•મહને•હીઆંથી•
બાહેર•કાડી•જીવ•દાંન•આપ*બરાંમણ•બોલો— રે•કરૂર•તને•
કાઢીને•શ્રં•હું•પોતાને•હાથે•માહારો•ઘાત•કરૂં*વાઘ•બોલો

હું•તને•વીશવાશ•આપું•છઊં•કે•માહરી•પાશેથી•તને•ભઈ•
નહી•થશે*

કહું છે— માંણશ•મારનાર—દારૂપીનાર—ચોર—ઠગ—વચન•ફરાવનાર*ઈઓને•પંણ•શુધ કરવાનો•ઉપાઈ છે•પંણ•વીશવાશ•ઘાતકી•શુધ કરતો•નથી*

માટે•હું•તુંને•વીશવાશ•આપીને•નહી• મારીશ•બરાંમણ•વીચારૂં•કે•શારૂં•કરતાં•જો•કદાચ•મહને•માઠું• થશેતો•થાઓ•પંણ•હું•ઈતું•શારૂં•કરૂં*પછે•તેણે•વાઘને• બાહાર•કાહાડો*તેં•પછે•વાંનરને•અને•શાંપને•પણ•કાડા• તેવારે•તે•તરંણ•જણાં•બરાંમણને•કેહવા•લાગા—રે•અમે•તુંને• શાચું•કહીઈ•છઈઈ•કે•માંણશ છે•તે•શંઘલી•જાતનાં•પાતકોને•કરતાં•બીતું•નથી•માટે•તું•આ•માંણશને•નહી•કાડજે• અને•હેનો•વીશવાશ•નહી•કરજે•હો*પછે•તે•વાઘ•બરાંમણને• કેહછે•હે•માહારાજ•આ•શાંમેનાં•પરવતમાં•માહારી•ગફા છે•તાંહાં•કીરપા•કરી•આવજો—હું•તમારી•શેવા•કરીશ—ઈમ• કહીને•તે•પોતાને•ઠાંમે•ગઓ*પછે•વાંનર•બોલો•હે•શવાંમી•વાઘની•ગફા•પાશેજ•માહારૂં•ઘરછે•તાંહાં•પણ•આવજો—ઈમ•બોલી•તે•પંણ•ગઓ—પછે•શરપ•બોલો•હે•બરમદેવ•તંમને•જારેબારે•શંકટ•પડશે•તારે•માહારૂં•શમરંણ•કરજો•હું•તે•દુરકરીશ—ઈમ•બોલી•તેપંણ•ગઓ*પછે•કુવા•માંહેથી•માંણશ • બોલવા• લાગો—રે•બરાંમણ•રે•બરાંમણ•તે•શંઘાઓને• કાડા•અને•મેજ•શું•તાહારૂં•પાપ•કરૂં છે•જે•મહને•નથી•કાહાડતો*તેવા

જે•બરાંમણને•દઈઆ•આવી•અને•તેહને•પણ•બાહાર•કાહાડો
તે•જાતનો•શોની•હુતો•તેણે• બરાંમણને•કહું •માહારાજ•આ
પાશેની•નગરમાં•હું •રહું છઉ—કીરપા• કરી•માહારે•ઘર•આવ
જો—તમારી•શેવા•કરીશ*ઈમ•બોલી•તે•પણ•ગઓ•તેવારે•બ
રાંમણ•ભુખો•હતો• માટે•પેહેલાં•વાંનરની•પાશે•ગઓ—તેણે•
અમરત•શરખાં•ફલ•લાવી•આગલ• મેલા—તે•ખાઈ•પછે•વાઘ
પાશે•ગઓ*તેણે•ઈક•રતનનો•હારઆપોને•બોલો—કોઈ•રા
જાનો•છોકરો•શીકાર•કરવા•આવો•હુતો•તેહને•મે•મારી•નાખો
તેનાં•ગલાંનો•ઈ•હારછે•કીરપા•કરી•લેઓ*તે•હાર•લેઈ•બરાં
મણે•વીચારૂંકે•ઈ•હાર•પેલા•શોની•પાશે•લેઈજાંઉ—તે•ઈને•વેચી
મહને•પઈશા•કરી•આપશે*હેવું•ધારીને•બરાંમણ•પેલા•શોની•
પાશે•ગઓ*તારે•તે•તેનો•આદર•શંન•માંન•કરીને•હાથ•જો
ડી•આગલ•ઊભો•રહો—તેવારે•બરાંમણે•તેહને•હાર•દેખાડો•અ
ને•કહું •કે•આ•વેચી•મહને•ધંન• કરી•આપ* તે•હાર•તેજ•
શોનીનો•ઘડેલો•હુંતો—તેને•ઓલખી• મંનમાં• વીચારૂં•કે
કોઈ•રાજાનાં•છોકરાને•મારીને• હાર•કાડી•લીધો•તે•આ•બ
રાંમણનાં•હાથમાં•આવોછે—માટે• જો•ઈ•હું•રાજાને•દેખાડી
શ•તો•મહને•મોટું•ઈનાંમ• આપશે*પછે• તેણે•બરાંમણને•ક
હું •માહારાજ•તમે•ઈહાં•બેશો•હું•ઈ•વેચી•આવું છઉં*ઈમ•
કહી•તેણે•તે•હાર•રાજાને•જાઈ• દેખાડો—ને•બરાંમણનું•નાં
મ•દીધું*તેવારે•રાજાનાં•મંનમાં• આવું•કે•માહારો•છોકરો•
તેજ•બરાંમણે•મારો•હશે*પછે• શીપાઈઓને•આગના•કરી•
કે•તે•બરાંમણને•પકડી•લાવો• અને•કાલેશુલી•ઊપર•દેઓ—
તે•આગનાં•પર•તેઓઈ•જઈ•બરાંમણને•પકડો•ને•બંધી•ખાં

નાંખી•લાખો• તેવારે• બરાંમણ• મોટું• દુખ• પાંમી• બોલ
વા•લાગો—રે•જો•હું•ઈ•જાંનવરોઈ•વાતકહી•હુતી•તે•શાંભલી
હોતતો•આજ•આ•શંકટમાં• નહી•પડત*પછે•તેણે•શાંપનું•
શમરંણ•કરૂં—ઈટલે•તે•આવી•પુછવા•લાગો—રે•શું:કરૂં•તે
કેહુ*બરાંમણ•બોલો•બંદથી• છોડવે*શાંપ•બોલો•હું•જઈ•
રાંણીને•કરડું છઉં—તે•વીખ•તારા•વનાંઈ•કોઈ•બીજો•નહી
ઊતારી•શખશે*આ•પરકારેં•તારો•છુટકો•થાશે*પછે•શાંપે•
તે•પરમાંણે•કરૂં—તારેં•રાજાઈ•ઢંઢેરો•ફેરવો•કે•જે•રાંણીને•
શાજી•કરે•તેહને•જે•માંગેતે• આપું*તારે•બરાંમણ•ચોકી•વા
લાઓને•બોલો—રે•જઈ•કહો• કે•હું•રાંણીનો•ઊપાઈ•કરીશ
ચોકી•વાલાઓઈ•રાજાને•કહું—તે•શાંભલતાંજ•રાજાઈ•બરાં
મણને•તેડાવો•ને•રાંણી•પાશે•લઈ•ગઓ*તેણે•રાંણીને•હાથ
લગાડતાંજ•વાર•વીખ•ઊતરૂં*તારે•રાજા•બરાંમણ•પર•ઘણો
પરશંન•થઓ—ને•શંનમાંન•કરીને• તેહને•તે•હારની•વાત•
પુછવા•લાગો*બરાંમણે•તે•મુલથી•શંધી•કહી—તેહવારે•રાજા
ઈ•શોનીને•પકડી•શ્રુલીપર•દીધો—ને•બરાંમણને•પરધાંન•વટી
આપી•શંતોખો*માટે•હે•દમનક•તારી•શંગત•શારી•નહી—
ને•તાહારા•જેહવા•પીંગલ•પાશેછે—માટે•તેહની•પાશે•પંણ•મ
હને•રેહવું•ન•ઘટે*ઈક•રથકારે•રાંણીને•કહું છે•જેમાટે•તારી
પાશે•શરપ•જખ•ઈવો•શીઆલછે—ને•કઠંણ•ચાંચ•જેહની•હે
વો•કાગડોછે—તેમાટે•રે•શહી•હું•જાહાડ•પર•ચઠી•બેઠો—કાં
કે•તાહારા•શાથીઓ•શારા•નહી*દમનક•પુછેછે•આ•કેહવી•
વાતછે•તે•કેહે—કરટક•બોલો•શાંભલ*

કથા • ૨૪ મી *

દેવ•ગુપત•રથકાર *

કોઈ• એક• નગરમાં• દેવ• ગુપત• એહેવે• નાંમે• રથનો•કરનાર•રેહેતો•હુતો—તે•રાંનમાં•જઈ•મોટાં• લાકડાં•તોડી•લાવતો•હુતો*તે•વંનમાં•વીમલ•એહેવે•નાંમે• એક•શહી રેહેતો•હુતો—તેનાં•શાથીઆ•બે•જણાં•હુતા*એક• શીઆલ•અને•બીજો•કાગડો*કોઈ•શમે•શહી•રાંનમાં•એખલો•ફરેછે•તેણે•તે•રથકારને•બાએડી•શમેત•દીઠો*રથકારે• પંણ•શહીને દેખી•પોતાનાં•પરાંણની•આશા•મેલી—પંણ•તેટલામાંજ•ધીરજ•કરી•શહીની•શાંમે•ગઓ•અને•નમશકાર•કરીને•બોલેછે—રે•આવ•માહરા•મીતર•શારૂં•થઊં•જે•તું•આજ•મલો*હવે•હું•તને•બીજે•ઠેકાંણે•જમવા•નહી•દેઈશ—આ• તાહારી•ભોજાઈની•પંણ•એજ•વીનતીછે*શહી•બોલો•ભાઈ• માશનાં•ખાનારને•અંન•ભાવતું•નથી—તોએ•પંણ• તાહારૂં• મંન•રાખવા•ચોકુંક•ખાઈશ*તેવારે•રથકારે•દાબડા•માંહેથી• એક•લાડૂવો•કાડો•અને•શહીનેઆપો—તે•તાજાઘીએ•પુરેલો•અને•ખડી શાકર—લવેંગ—એલચી•ને•જાવંતરીએ•કરીને•ઘણો•શવાદ•આપતો—એવો•લાડવો•ખાઈ•શહીએ•બીજો•પંણ•માંગો*પછે•તેણે•રથકારની•પાશેનાં•શંઘલા•લાડવા•ખાધા•અને• ખુશી•થઓ•અને•રથકારને•અભેએ• આપીને• વનમાં• જવા•લાગો•તેહેને•રથકાર•કેહેછે—ભાઈ•તું•રોજ•આંહાં•આવતોજા•એમ

જ•તાહારી•શેવા•કરીશ*પછે•તે•શહી•જીત•આવે• અને•લાડ
વા•ખાતો•જઈ—કેયે•ચારો•કરવા•જઈ•નહી—માટે• શીઆલ
અને•કાગડો•બુએ•હેરાંન•થવા•લાગા*તેઓઈ•ઈક• દાહાડે•
•ગલે•પડીને•શહીને•પુછ્યું—માહારાજ•તમે•દાડી•ફીકલા•કાંહાં•જા
વો•છો•તે•કહો*તારે•શહીઈ•શંઘલો•શમાચાર•કહો*તે•શમે
પેલા•તેહેને•કેહેછે•રાજા•મનીરાના•લોહીમાં•અને• માશમાં•ઘ
ણો•શવાદ•લાગેછે•તે•આગલ•લાડવા•કાંઈજ • નથી—માટે•
ચાલો•આપણ•જઈ•રથકારને•મારીઈ*શહી•બોલો•મે•તેને•અ
ભઈ•આપું છે•માટે•મરાઈતો•નહી—પંણ•તેની•પાશેથી•તમારે
વાશતે•લાડવા•માંગી•લઈશ—તેઓઈ•કહું•શારૂ* પછે•તે•ત
રંણ•જણાં•રથકાર•પાશે•ગઆ•તેઓને•આવતા• જોઈ•રથ
કાર•બાઈડી•શમેત•જાહાડ•ઊપર•ચડો—તારે•તેહેને• શહી•પુ
છેછે—ભાઈ•આજ•મહેને•જોઈ•જાહાડપર•કેમ•ચડો—રે•હું•
તાહારો•મીતર•છેઊં•હેઠે•ઊતર•બીહીશમાં*રથકારે•બોલો•ભા
ઈ•તું•શારો•છે•પંણ•તાહારા•શાથીઆ•શારા•નથી•માટે•હું•
જાહાડ•પર•ચડો—હવે•તું•તારે•મારગેજા*માટે• હે•દમનક•પ
રધાંનતો•બલભદર•જેવો•જોઈઈ*કે•જેણે•નંગા•ગોશાંઈને•
બાલીને•રાજાને•ઠેકાંણે•લાવો—ને•પોતાંનું•પંણ•કાંમ•શાધું*
દમનક•પુછેછે•તે•કેમ—કરટક•કેહેછે•શાંભલ*

કથા • ૨૫ મી *

બલભદર • પરધાંનની *

કોઇ•પરશોતમ•એવે•નાંમે•અજોધાંનો•રાજા•થઇગએઓ
તે•શકલ•ગુણે•કરી•પરીપુરંણ•એવો•હુતો—તેહેનો• પરધાંન•
બલભદર•એવે•નાંમે•હુતો*

કોઇ•શમે•રાજાએ•બલભદરને•શતરૂ•ઊપર• મોકલોછે*
એવેશમે•કોઇ•નંગો•ગોશાઇ•તે•શેહેરમાં•આવી•પુગો*તેણે•
જારંણ—મારણ—ઊચાટન—વશીકરણ—તંતર— તાવીજ—
ધંનતર•મંતર—બંધન—ધાંન—જોગ—ઓશડ— જોતીશ
અને•રમલ•વગેરે•શંધી•વીદીઆઓનો•ખેલ•કરીને•બધું•નગ
રવશ•કરીલાખ્યું*પરશોતમ•રાજા•તેહની•કીરત•શાંભલીને•તે
હેને•પોતાને•ઘેર•લઈ•ગઓ•અને•પુજણ•કરૂં* પછે•તે•ગો
શાંઇએ•જટામાંહેથી•પાંણી•કાહાડું—હાથમાં•વશતેવ• લીધો—
પેટ•ફાડી•શાંધી•દેખાડું—એવા•એવા•કોતક•કરીને•તેણે•રાજા
ને•પણ•વશ•કરો*પછે•તે•દાહાડેથી•શંધું•રાજકાજ•છોડીને
રાજા•નીત•ગોશાંઇ•શાથે•વાતો•કરવા•બેશે•અને•ગોશાંઇનાં
કહ્યા•પરમાંણે•ચાલે*એક•શમે•વેલા•ટાલીને•ગોશાંઇઆવો—
તેહેને•રાજાએ•પુછું—માહારાજને•આજે•કેમ•અવારૂં•થઊ*
તે•બોલો•રાજા•હું•હવડેજ•ઇંદર•લોકથી•આવું•છઊં—ઇં
દરે•તંથા•શંધા•દેવતાઓએ•તને•એમ•કુશલ•પુછું•છે* રાજા•
બોલો•તમે•શરગમાં•કેવી•રીતે•જાઓછો—ગોશાંઇ• બોલો•
હું•આ•માહારા•શરીરને•મઠમાં•મુકું•છઊં•અને• બીજું•હીવ

શરીર•લેઈને•જાઊં છેઊં *પછે•કેટલાઈક•દાહાડા•ગયા—ઈટ
લાંમાં•બલભદર•જીત•કરી•પાછો•આવો—તેણે• જોઊં તો•રા
જા•પરવશ છે•અને•ગોશાંઈ•શાથે•આનંદમાં•વાતો•કરતો•બે
ઠો છે*તેણે•બલભદરને•પુછ્યું•રે•તું•આ•ગરૂને•જાંણે છે—પેલો
બોલો•માહારાજ•ઈ•એ•આંની•કીરત•દેશો•દેશ છે—આપણા•ભાઈ
ગજે•આ•ગુરૂ•આપણે•હાથ•લાગા•હું•શાંભલું છઊં કે• ગુરૂજી
નું•શરગલોકમાં•પંણ•ગમન છે—શ્યું•ઈ•વાત•શાચી• હશે•મા
હારાજ*ગોશાંઈ•બોલો•રાજા•તાહારા•પરધાંનને• વીશવાશ•
આવતો•નથી•તો•ચાલ•તેહને•હવડેજ• પરચીત• દેખાડું•ઈમ
બોલી•રાજાને•તથા•પરધાંનને•પોતાનાં•મઠ•પાશે•લઈ•ગયા
અને•બાહેર•ઊભા કરા*પોતે•ખીલી•લગાડી•અંદર• જઈ•બે
ઠા•તેહવારે•પરધાંન• રાજાને•કેહે છે— માહારાજ•આ•જોગી•
બીજું•શરીર•લેઈ•શરગ•જાઈ છે•ઈ વાત•જો•શાચી•હશે તો•ઈ
હનાં•મઠને•શલગાવી દીઈ*રાજા•બોલો•ઈશ્યું•કેહે છે•રે•પરધાં
ન*તે•બોલો•માહારાજ•આપણે•હનું•મરતુ•લોકનું• શરીર
બાલી•લાખીઈ—પછે•ઈ•શરગ•લોકની•કાયાથી•, આપણે•દર
શંન•દેશે—ઈમાં•આપણને•અને•ઈનેપંણ•શારૂં છે* રાજાને•
તે•વાત•ગમી—પછે•તે•બલભદરે•મઠને•આગ•લગાડી•અને•
ગોશાંઈને•બાલી•લાખો*તે•ધુતારો•હુતો•તેહને•મારાથી•બ
ધા•જગતની•પીડા•ટાલી*રાજાને•શ્યુખી•કરો•અને• પોતાનું•
પંણ•કાંમ•કરૂં*

માટે•હે•દમનક•ડાયા•પરધાંન•ઈવા•થાઈ છે— નહી•તા
હારા•જેહેવા*

કહું છે— ડાહ્યો•શાતરૂ•શારો•પંણ•મુરખ મીતર•કાંમનો•નહી—ડાહ્યા•ચોરે•પોતાનો•ફકલાંનો•પરાંણ•આપી•તરંણ•જણાંને•બંચાવ્યા•અને•મુરખ•વાંનરાએ•રાજાને•મારી•લાખો

દમનક•પુછેછે•તે•કેમ—કરટક•કેહેછે•શાંભલ*

કથા • ૨૬ મી *

ડાહ્યો•ચોર•અને•મુરખ•વાંનર*

એક•રાજાનો•છોકરો—પરધાંનનો•છોકરો•અને•વાંણીઆ વેપારીનો•છોકરો*એ•તરંણ•વચે•મીતરાઇ•ઘણી•પડી•તે•આળશીવશ•પોત•પોતીકા•ધંધા•છોડીને•એકઠા•ફરે—રમે•અને•મોજ•કરતા•રેહ*કોઇ•શમે•રાજા•પોતાનાં•છોકરા•પર•રીશે•ભરાંણો•ને•બોલો—રે•મહને•ધીક્કારછે•કે•માહારે•પેટે•તાહારો•જેવો•મુરખ•દીકરો*તેવાત•રાજાનાં•છોકરાએ•પેલા•બે•પાશે•કરી*તારેતે•બોલા—ભાઇ•હમારા•પીતા•પંણ•એમજ•હમુને•દાડી હુખ•દેછે*રાજાનો•છોકરો•કેહવા•લાગો—રે•તો•હવે•આ•જ જાલમાંરેહવું•આપણને•ન•ઘટે—કોઇ•બીજે•ઠેકાંણે•જઇએ*વાંણીઓ•બોલો•ભાઇ•તું•ખરૂં•કેહેછે—પંણ•પઇશા•વીનાં•પરદેશમાં•કેમ•કરશું*માટે•પેહેલાં•આપણ•રોહીણાંચલ•નાંમનાં પરવત•પર•જઇએ—તાંહાંથી•થોડાંએક•રતન•લઇને•પછે•મારગ ચાલીએ*રાજ•પુતરે•કહું•શારૂં*પછે•તે•પેલા•પરવત•પર•ગ

આ—તાંહાં•રતનની•ખાંણ•હુંતી•તેમાં•ખોકું—તેવારે•તરંણ•
જણાંને•તરંણ•રતન•જડાં•તે• લેઈ•વીચાર•કરવા•લાગા*કે•
આ•રાંનમાંથી•રતન•લેઈને•જસ્યું• તો•કોઈ•ચોર•લુટી•લેઈ•
જશે*પરધાંનનો•છોકરો•બોલો• મહને•એમ•સુજે છે કે•ભોજન•
શાથે•રતન•ગલી•જાઈએ—તે•જુગતી•શાહુએ•કબુલ•કરીને•તે•
પરમાંણે•કરે*તાંહાં•કોઈ• માંણસ•જાહાડ•પર•હુતો•તેણે•તે•
જોઊં•ને•મંનમાં•કેહેવા•લાગો—રે•આજ•એટલા•દાહાડા•મેહે
નત•કરૂં છઊં—પંણ•મહને•એકે•રતન•ન•મલું—તો•હું•એઓ
ને•શાથ•લાગો•જાંઊં•ને•મારગમાં•એઓ•સુસે• તેવારે•એઓનાં
પેટ•ફાડી•રતન•કાહાડી•લેઈ જાંઊં*એમ•ધારી•ને•તેઓની•પછ
વાડે•ગઓ—ને•તેઊને•મારગમાં•ગાંઠી•બોલે છે*ભાઈઓ•કીર
પા•કરી•મહને•શંગત•આપસો તો•મારે•દેશ•પોચીસ•અને•બાએ
ડી•છોકરાં•શાથે•તમુને•કલાંણ•માંગીશ*તેઓએ•કહું•શારૂં—
પછે•તે•શઊ•શાથ•ચાલા*રાંનમાં• જતાં•કોઈ•ભીલની•વશતી•
પાશે•આવા*તારે•તે•ભીલનો•આગેવાંન•હુતો—તેહેનો•એક•પો
પટ હુતો•તે•ભીલને•શાદ•કરવા•લાગો—રે•મારા•ધણી—રે•મારા
ધણી•મારગમાં•કોઈ•જાએ છે•તેઓની•પાશે•અમુલ•રતન છે•તેથી
ઊતાવલો થા•અને•તેઓને•પકડ*તે•શાંભલતાંજ•ભીલચાકરો•શા
મેત દોડા—ને•જાહાડો•લઈ•જુવે છે• તો•મારગ• વાલા•પાશે•કં
ઈએ•મલું•નહી—એટલે•તેઓને•મુકી•દીધા*ને• પાછો•આવો•
તેવારે• તે• પોપટ• વલી• બોલવા•લાગો—રે• તેઓની•પાશે•
રતન છે•રેહે—તું•તેઓને•જવા•નહીદે*તેવેલા•ભીલ•પાછો•
મારગ•વાલા•પાશે• આવો•અને•બોલો—રે• જાઓનાં•તમા
રી•પાશે•રતન છે•તે•આપો•નહીતો•તમારો•જીવ• લઈશ*તે•

•બોલ્યો•ભાઈ•વલી•પંણ•જાહ્ડોલે*બીલે•વલી•જાહ્ડો•લીધો•પં
ણ•કંઈ•મલ્યુ•નહી•તારે•તેઓને•કેહ્છે—રે•માહારો•પોપટ•ક
•દાપી•ખોટુ•નહી•બોલે—તો•તમારા•પેટમાં•રતન• હોશે•તે•
કાઢવા•જોઈએ—એમ•કહી•તેઓને•પકડી• બંધીખાંનાંમાં• લા
ખા*તેશમે•પેલો•ચોર•વીચાર•કરેછે—હ્વે•આ•બીલ• એઓ
નાં•પેટ•ફાડશે•તેવારે•રતનને•જોઈ•માહારૂં•પંણ• પેટ•ફાડ
શે•માટે•માહારૂં•મરંણ•નીશચઅ• આવુંતો•હોવી• શમે•મહ
ને•પરોપકાર•કરવો•ઘટેચ*

કહ્યુ છે— આ•શરીર•જવાનુ•એ•નીશચ•જાં
ણીને•મરતી•વેલાએ•પણ•જે•લોકોપર•ઉપકાર
કરેછે•તે•પુરશ•મુવો•એમ•નહીં•જાંણવુ*

માટે•પેહેલાં•માહારે•માહારૂં• પેટ•ફડાવુ—તેમાં• કાંઈ•
જડું•નહી—એટલે•બીલને• દઆ•આવશે•ને•આ• તરંણજ
ણાંને•મુકી•દેશે—તેથી• માહારી•કરત•આ•લોકમાં•ને• પર•
લોકમાં•થશે*પછે•શવારમાં•બીલ•આવો•તેહને•ચોરે•કહ્યુ—
રે•આ•તરંણ•મારા• ભાઈછે—માટે•તું• એઓનું•પેટ• ફાડ
શે•તે•દુખ• માહારેથી• જોવાશે•નહી—તો•માહારા• પર•કીર
પા•કર—ને•પેહેલાં•માહારૂં•પેટ•ફાડ* તે•ઉપરથી•બીલે•તેહ
નું•પેટ•ફાડું•ને•જુવેછેતો• માંઈ•કંઈ•મલું• નહી—તેવારે•
તે•બોલો•હે•ભગવાંન• પંખીનાં•બોલ•ઊપર•મે• આ•શ્રૃં•ક
રંમ•કરૂં*હ્વે•બીજાઓની• હતીઆ•ન•કરૂં* જેમ•હેનાં•પે
ટમાંહેથી•કંઈ•મલું•નહી• તેમ•બીજાઓનાં•પેટમાં•પંણ•મલ
શે•નહી—એમ•બોલી•તે•તરંણોને• છોડી•દીધા*પછે•મારગ
ચાલતાં•તે•કોઈ•નગરમાં•પોતા* તાંહા•જાહાડાનાં•મારગથી

રોજ•જેમ•પેટમાંથી•રતન• પાડતા•હુતા•તેમ•પાડી• તરૂણ
રતન•વાંણીઆંને•હુશતેક•કરાં—તેણે•તે•વેચી•નાંણું•લાવેઆ
અને•રાજાનાં•છોકરા•આગલ•મુક્યું* તે•દરવનાં•પરતાપથી•
ઈકનાં•બે•રૂપીઆ•આપીને•રાજાનાં•છોકરાઈ•ફોજ•રાખી—
ને•પરધાંનનાં•બુધી•બલે• કરીને•તે•નગરનાં•રાજા• શાંથે•લ
ડાઈ•કરી—પોતે• તે•દેશનો• રાજા•થઆે* પછે•પરધાંનનો•
છોકરો•ને•વાંણીઆ•શાંધો• કારભાર•કરે—ને•રાજા•નાંનાં•
પરકારનાં•ભોગ•ભોગવતો•જાઈ* ઈક•શમે•તે• રાજાઈ•ઈક•
વાંનરાનું•બચું•દીઠું•તેહને• લઈ•પાલું—ને•તેહને•તલવાર
હાથ•કરવાં•શીખવી—તેમાં•તેહને• ચાલાક•ઘણું•જ•દીઠું—ઈ
ટલે•પછે•તેહને•પોતાંનો• અંગરખક•કરો*ઈક•શમે• શરદ
રતુનાં•દાહાડામાં•રાજા• બાગમાં•ગઆે છે•તાંહાં• વીહાર•કરતે•
કરતે•થાકો—ઈટલે•ઈક• બંગલામાં• જાઈ•શીજા•પર•પડો*
તે•ઠેકાંણે•મંદ•શુગંધ•ને•શીશીતલ• હવા•વાઆ•વાઈ છે—
તેથી•હુંઘ•આવવા•માંડી—તેવારે•વાંનરાને•કહું•રે•ખબરદા
રીથી•રેહેજે•કોઈને•આવવા•નહી•દે* વાંનરે•કહું•શારૂં જી*
પછે•રાજા•હુંગો—તેહનાં• અંગને•કેશર• કશતુરીનો•લેપ•
કરો•હુતો—તેહનાં•વાશથી•ભમરો•આવીને•તેની• છાતી•પરં•
બેઠો—તેહવારે•વાંનરો•રીશે•ભરાંણો•ને•તેણે•ભમરા•પર•ત
લવારનો•ઘા• મારો—તેણે•કરી• ભંમરાનાં• અને•રાજાનાં•
શરીરનાં• પણ• બે• કકડા• કરા* માટે• કહું છઊં• ડાહ્
આ•શતરૂ• શારો—પંણ•મુરખ• મીતર•કંઈ•કાંમનો•નહી*
માટે•જે•તું•પોતાનાં•ધણીને•આપડામાં•નાંખવા• ચુકો•નહી•
તે•તને•હમારા•શરખાની•શી•પરવા*માટે•તાહારી•ચાલ•જોઈ

અહનેં સ્વંણ•તારી•શાથે•તેમજ•ચાલવું•ઘટેછે*કોઇફિક•વાંણી
આંગું•વચ•નછે*

જો•ખાંડીબંદ•લોહોકું•ઉંદરડાં•ખાઇ•તો•
શાળા•શમરી•બાલકને•લઇ•ઉડી•જાઇ*ઇમાં•
શું•અંચરત છે*

દમનક•પુછેછે•તે•કેમ—કરટક•કેહેછે•શાંભલ*

કથા • ૨૭ મી *

જીરણધન•અને•ધાલણશેઠ* •

કોઇ•વશાતીમાં•ઇક•મોટો•વેપારી•જીરણધન•નાંમે•કરીને•
વાંણીઓ•રેહતો•હુતો—તે•વેપાર•કરતાં•હુટો•તારે•પરદેશ•જા
વાનો•મનશુબો•કરવા•લાગો*

કહ્યું છે— જે•દેશ•મધે•જે•ઠકાંણે•પોતાનાં•
પરતાપથી•જશ•મેલવીને•ભોગ•ભોગવાછે•
તે•દેશ•મધે•ને•તે•ઠકાંણે•દલદરી•થઆ•પછે•
જે•રેહેછે•તે•અધમ•પુરશ•જાંણવો*

જે•ઠેકાંણે•જેણે•શપતની•વેલાઇ•હેંકાર•ક
રી•કોઇને•ગણું•નહી•તેહેજ•ઠકાંણે•તે•ધણી
બીજા•પાશે•જાચના•કરવા•લાગો•તો•તે•પુરશ
ને•ધીકાર છે*

ઇવું•જાંણીને•પરદેશ•જવા•લાગો*તારે•તે•વાંણીઆં•પા
શે•ઇક•હજાર•ખાંડી•લોહોકું•રહેલું•હતું—તેની•પીઠ•ધણી•ન

રંમ•હુતી—માટે•તેણે•ફિક•ધાલણશેઠ•કરીને•વાંણીઆ•પોતાંનો
દોશદાર•હુતો•તેહુને•ઘર•તે•અમાંનત•રાખ્યુ—ને•પોતે•દેશાંત
ર•ગઓ•તાંહાં•કેટલાંફિક•વરશ•રહીને•ધંન•કમાવી•પાછો•પો
તાને•ગાંમ•આવો*ગાંમમાં•પેશતાંજ•પેહેલાં•મારગ•પર• ધાલ
ણ•શેઠનું•ઘેર•હતું—માટે•તેહુને•તાંહાં•ઊતરો* ધાલણ•શેઠે•
તેહને•જોઈ•ઘણો•હરખ•દેખાડો•ને•શ્રુખશાંતા•પુછી*તેશમે•
જીરંણધને•ચોડાની•પંણ•વાત•કાડી•તારે•તે• બોલો—રે•ભાઈ•
તેતો•ઊંદર•ખાઈ•ગઆ* જીરંણધન• મંનમાં•શમજી•ગઓ•
ને•બોલો—હશે•શેઠજી•તેમાં•તમારો•શો•વાંક*આ•શંશારમાં•વ
શતુમાતર•આશવંતજછે*તાર•પછે•તે•વાત• છોડી•દઈને—જી
રણધને•ધાલણશેઠને•પુછ્યું—શેઠજી•હવે•તમારે•છોકરાં•કેટલાંક
છે*પેશાફ•પોતાનાં•છોકરાને•તેડીને•કહું—આ•તાહારો•શેવ
ક•ફિકજ•રેભાઈ*હેનું•નાંમ•હરીભાઈ•રાખ્યું છે*જીરણધને•તે
હેને•ખોલામાં•લીધો—ને•બોલીદઈ•કેહેછે•દીકરા•તેં•મહને•ઓ
ળખો•હું•તારો•કાકો છઊં*પછે•શેઠજીને•કહું•આગળા•આપો
તો•નદીનાં•ટાહાડાં•પાંણીફ• અશ્નાંન•કરી•આવું છઊં*આપ
ણા•હરીભાઈને•પંણ•હમારી•શાથે•અમોટીઆં•લઈ•મોકલો*
પાછા•શાથે•લઈ•આવીશ*શેઠ•તેહનાં• ઓશીઆલા•હતાં•મા
ટે•હા•કહી*

કહું છે— વગર•કારંણે•કોઇની• વાત•કોઇ
શાંભલતો•નથી—ખાધું છે•માટે•અથવા•ખફિકરી
ને•અથવા•આગલ•કાંઇ•કાંમ•કરી•લેવું છે—મા
ટે•ફિકની•વાત•બીજો•શાંભલે છે*

બીજું•જે•કોઇ•પરીત•દેખાડે છે•કે•જે•પરી

તથા • કંઇ • કારણ • નથી — તેનો • વીશવાશ • નહી
કરીએ • તો • તેમાં • નફો છે *

પછે • આપે • મોકલો • તે • હરીભાઇ • કાકાજી • શાથે • અખોટી
આં • વાશણ • લઇ • દોડતોજ • ચાલો * જતી • શમે • જીરણધને • નદી
ને • કીનારે • એક • ગફા • હુતી • તેમાં • છોકરાને • મેલો • અને • તેહને •
મોહાડે • એક • મોટો • પથર • મુકી • છોકરાને • કહું • ભાઇ • હું • નાહી •
આવું • તેટલે • શુધી • તું • ઇહાં • રેહ * પછે • જીરણધન • નાહી • પરભા
રો • ધાલણશેઠને • ઘર • ગઆ — તેણે • પુછું • છોકરો • કાંહાંછે * પે
લો • બોલો • તેહનેતો • શમડી • લઇ • ઊડી • ગઇ * તે • બોલો • એવું • ક
રી • કાંહાં • થઉં છે • કે • શમડી • છોકરો • લઇ • ઊડે * જીરણધન • બો
લો — તો • એવું • વરી • કાંહાં • થઉછે • કે • હજાર • ખાંડી • લોહું • ઊંદર •
ખાઇ • જાએ * એમ • તે • બે • જણા • વઢતા • વઢતા • રાજા • પાશે • ગઆ *
ધાલણશેઠ • મોટો • શરકાડી • બોલો * રાજા • જુલંમછે • જુલંમછે —
રે • મારો • છોકરો • આ • ચોર • લઇ • ગઆ — તે • આપતો • નથી •
અને • કેહેછેકે • શમરી • લેઇગેઇ * પેલો • કેહવાલાગો • હે • રાજા • આ
ખરી • વાતછે *

જેમાં • ખાંડીબંધ • લોહું • ઉંદરડા • ખાએ તો • હે • રા
જા • શમડી • બાલકને • લઇ • ઉડી • જાએ • એમાં • શો
વીશમે છે *

પછે • તેણે • રાજાને • પોતાની • વાત • કહી * તારે • રાજાનો • શ
ભા • હશી • ને • બેહુનો • માલ • બેહુને • અપાવી • શમાધાન • કરૂં * એ •
વાત • કહી • કરટક • દમનકને • કેહેછે • રે • તને • કોઇ • જુડાની • શંગત
હુતી — માટે • તું • એવો • અપગુણી • નીશરો * એક • પોપટનુ • વચનછે *

હે રાજા એનો ને મારો મા બાપ એકજ પણ મને રૂખીએ પાલો છે * ને તેહને કશાઈએ * તેણે રાત દાહાડો કશાઈનાં વચન શાંભલા — ને મેં ગનેઆંની પુરશાનાં * માટે એમાં તેનો દોશ નથી ને મારો ગુણપણ નથી * જેહવી શંગત તેવી બુધી થાએ છે * દમનક પુછે છે એ વાત કેહવી છે તે કેહે — કરટક બોલો શાંભલ *

* કથા ૨૮ મી *

બે પોપટની *

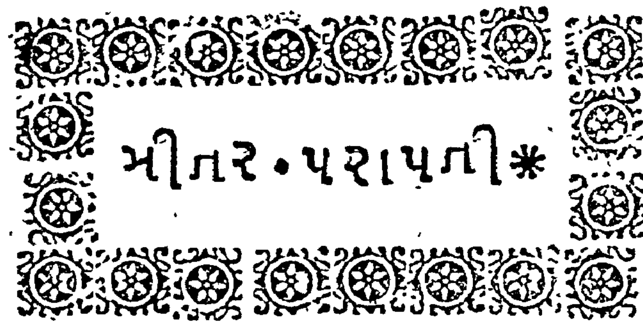
કોઈ રાંનમાં શાવરનાં જાહાડ પર એક પોપટની માદા એ બચાં જણી — કોઈ શમે તે માદા ચારો કરવા ગઈ છે — એટલામાં એક જણાંએ તે પોપટના બચાં પકડાં — ને તેમાંથી એકને કશાઈને તાંહાં વેચુ અને એકને રૂખીને તાંહાં વેચુ * એક શમે રાજા કશાઈનાં વાડા પરથી શીકાર કરવા રાંનમાં જાએ છે — તેહને દેખી પેલો પોપટ બોલવા લાગો રે એને મારો — કાપો — કકડા કરો — પેટ ફાડો * જુઓ છો શું રે — વેલા થાઓ * તે શાંભલી રાજા અચરત કરી મુગો જતો રહો * આગલ જતાં તેણે એક રૂખીનું ઘર જોઇઉં — ને માંહે ગએઆ — તાંહાં એક પોપટ છે તે તેહને બોલવા લાગો * રાજા આવો — બેશો — રે કંઇ મીઠાં મીઠાં ફલને પાંણી લાવો રે * હે રાજા આરંભ કરો થાકા હશો * આજ કેણીગમે ફીરયા ક

શી—કે•મારા•ઘરનું•ધંન•તાસે•કે• ઈશું•તમારા• શરખા•ઘર
મી•રાજાનાં•પગલાં•લાગાં* તે•શાંભલી•રાજા•ઘણો•પરશંન
થઓ—ને•તેહને• પુછવા•લાગો—રે•પંખી•ફક્ત• આંથી•થો
ડોક•દુર•મેં•ફક•પોપટ• જોઓ—તે•મહને• જોઇને•કેહવા•
લાગો•મારો—કાપો•અને•તાહરા•મોહોટાંમાં•ફેહવાં•ફેહવાં•ખો
ટાં•વચંન•ફ•કેમ•કહશો* પછે•તે•પોપટે• મુલથી• વાતકહી•બો
લો—હે•રાજા•તેણે•રાત•દાહાડો• કશાઈનાં•વચંન•શાંભલાં•
તે•મેં•ગનાની•પુરશનાં* માટે•ફમાં•તેહનો•દોશ•નથી—નેં
મારો•ગુણપંણ•નથી• જેહવી•શંગત• તેહવી•બુધી• થાફ છે*
માટે•રે•દમનક•તને•શંગત• શારાની•નોહતી*શંજીવક•બી
ચારો•ભલો•માટે• શહીની•પરીત•પામો•તે•તને•શેહું•નહી*
શારાં•વાંનાંને•પછવાડે•શતરૂ•લાગેલાજ છે*

કહું છે— નીચા•કુલનો છે•તે• કુલવાંનની•અ
દેખી•કરે છે—કનજુશ•દાતાની—કપટી•ભોલાં•માં
ણશની—દલદરી•ધંનવાંનની—કરૂપ•શરૂપની—
પાપી•ધરમીની•અને•મુરખ•વીદેઆવાંનની•અદે
ખી•કરે છે*

આફ•ગુણતે•કેહવો છે•કે•જેહને• દુરજન•કઇ• દોશ•દે
તો•નથી*

જે•પાપ•કરવા•બીહે છે•તેમાં•કેહે છે•કે•ડાહેઆ
પંણ•નથી*જે•પોતાનું•ધરંમ•કરંમ•કરે છે•તે
હેને•ઢોંગી•કેહછે*જે•ચોખાઇ•રાખે છે•તેહને•
કપટી*શુરાને•નેરદઆ*ખમાવાનને•ઘેલો*પ

તંતર • ૨ જું *

વીશણું•શરમા•પંડીત•રાજ•પુતરોને•કેહેછે* હવે•હું તમને•મીતર•પરાપતી•નાંમે•બીજું•તંતર•શંભલાવું• છઊ શાવધાંન•ચીતે•શાંભલો*રાજ•પુતરો•કેહવા• લાગા—હાંજી— કીરપા•કરી•કહો—

પછે•વીશણું•શરમાં•કેહેછે—

જેઓને•કોઇ•મદદે•નથી•પંણ•જાતે•જે•બુધી•વાલા•અને•ડાહેઆછે•તે•કેવું•ફ•કઠંણ•કાંમ•હોઈ•તેહપીણ•શાધેછે*જે પરમાંણે•ફ•કાગડો—ઊંદર—હરંણ•અને•કાચબો—ફઓઈ• શાધું* રાજ• પુતરો•પુછવા•લાગા•તે•કેમ—વીશણું•શરમાં• કેહછે•શાંભલો*

પશાચંમ•દેશમાં•ફક•નગરની•પાશે•મોટું• વડનું•જાહાડ•હતું—તે•જાહાડને•આશરે•ઘણાં•જીવજંત•શુખ•પાંમતાહુતાં શહું છે— તે•જાહાડને•થંનછે* જેની•છાંઆમાં•પશુ•શુખ•પાંમેછે*જેહેને•પાતરે• પાતરે• પંખીની•વશતીછે*જેનાં•ઢોલમાં• કીડા• કીડી

ઔઃ આરાંમ•પાંમેછે*વાંનરા•જેના•ડાલીઓલો
આશીરો•કરી•રહેલાછે*ભમરા•જેનાં•ફુલનું•મ
ધ•ખાઈછે*માટે•જે•પુરશાને•હાથે• પરોપકાલ•
થતો•નથી*તેણે•જનમ•લઈને•જોઈને• ભાર•
માતંર•કરો*

હેવા•તે•વડનાં•જાહાડ•ઊપર•લગુપતન•નાંમે•ઈક• કાગ
ડો•રેહેતો•હુતો*કોઈ•શમે તે•ચારો•કરવા•બાહેર•નીકલોછે
ઈટલાંમાં•તેણે•ઈક•પારધી•શાંમો•આવતાં• જોઈઓ• તેવારે•
વીચાર•કરવા•લાગોકે•હાથમાં•પાશ•ને•ચોખા•લઈને•ઈ•માહા
રા•વડ•શાંમો•જાઈછે•તો•હું•પાછો•જાઉં•અને•શંધાં•પંખી
ઓને•ચેતાંઊં•નહીતો તે•ફશાં•જાશે*પછે•તે•કાગડો•પાછો•વડ
ઊપર•આવી•શંધાં•પંખીઓને•કેહેછે—રે•પેલો•કાલો•પુરશ•આ
વેછે•તે•પારધીછે•તે•જાલું•પશારીને•ચોખા•લાખશે•તેહેને•વીખ
શરખા•માંનજોહો*ઈમ બોલેછે•ઈટલાંમાં• પારધીઈ• આવી•
જાલ•માંડી•ચોખા•લાખ્યા•ને•પોતે•દુર•જાઈ•બેઠો*તે•જોઈ•
વડ•ઊપરથીતો•કોઈ•પંખી•હેઠે•આવેઓ•નહી•પણ•તેટલામાં
ચીત્રગ્રીવ•હેવે•નાંમે•જંગલી•કબુતરોનો•રાજા• પોતાનું•
ટોલું•લેઈ• બાહેરથી•ભમતો• ભમતો•તાંહાં• આવો• તેહેને••
લગુપતન•કાગડાઈ•વારો•તોઈપણ•તેહેનું•મન•રહું•નહી•અ
ને•ખાવાની•લાલચે•તે•મંડલી•શમેત•જાલાંમાં•જાઈ•શપડાંનો

કહું છે—જાંહાં•માંણશાનો•ઉપાઈ•નહી*ઈવા
જલમાં•જેહેની•વશાતી•હેવેપણ•માંછલા•જારે•
જાલને•શાવાધીન•થાઈછે•તારે•શોહેજ• ગલમાં•
મારો•જાઈછે*

તેવારે•પારધી•મનમાં•ફરઅ•પાંમો•અને•લાકડી•લઈને•
તેઓને•મારવા•દોડો*ઈટલામાં•ચીતરગરીવ•રાજા•પોતાનાં•
જંગલી•ખબુતરોને•કેહેછે*ભાઈઓ•હવે•બીહીને•શ્રૂં•કરીઈ
હીમત•કરશોતો•આપણે•હજાર•જણા•છઈઈ—ઈક•જોર•કરી
ને•જાલ•શમેત•ઊડી•જાઈઈ*પછે•શઊઈ•તેમ•કીધું—તેવારે•જાલ
શ્રૂધાં•શંધાં•આકાશ•પંથે•ઊડી•ચાલાં—તેઓ•ની•પછવાડે કેંટ
લેઈક•દુર લગણ•પારધી•પણ•ગઓ•પછે•થાકીને•પાછો•વલી•
કેહેછે*

જે•થવાનું•તે• નથી•થાતુ•અને•જે• ન•થવા
નું•તે•શેહેજ•થાઈછે*ઈ•પરમેશવરની• ઇછા•
કહીછે*

અરે•માહારૂં•પેટ•ભરવાનું•જાલું•હતું•તેપણ•ગઊં—હે•
ભગવાંન•હવે•શ્રૂં•કરૂં*ઈણી•ગમે•ચીતરગરીવે•જોઈઊં કે•પાં
રધી•દીશતો•નથી—તારે•પંખીઓને•કેહેછે—ચાલો•પેલા•પર
વતની•પાશે•તાંહાં•ઈક•હીરણક•નાંમે•કરી ઊંદર•માહારો• મી
તરછે•તે•જાલાંની•ગાંઠ•તોડીને•આપણને•છુટા•કરશે*

કહું છે—શંટના•શમે•મીતરને•શોધતા•જાઈ
ઈ*કાંકે•મીતર•વીનાં•બીજો•કોંણ•મદદે•થશે*

પછે•તે•શંધાં•ખબુતરો•હીરણકનાં•થાંનક•પાશે•ગઆં*
તેનાં•બીલને•મોડે•ઊભો•રહીને•ચીતરગરીવ•તેહેને•શાદ•કર
વા•લાગો—રે•માહારા•મીતર•હીરણક•હું•મોહોટાં•શંકટમાં
છઊં—તું•બાહેર•આવીને•મને•છોડવ*તે• શાંભલતાંજ•હી
રણક•બાહેર•આવો*

કહુંછે—જેના•ભાગ્ય•હોય•તેને•ઘર•બેશાટ
મીતર•આવેછે•ને•પોત•પોતીકું•કાંમ•કરી•જા
યછે*

હીરણક•ચીતરગરીવને•પુછ્યું—ભાઈ•હેવી•તાહારી•અવ
શતા•કેમરે•થઈ*તે•બોલ્યો•ભાઈ•હમારી•જીભલીય•અમને•આ
વેદનામાં•લાવ્યા*તે•શાંભલી•હીરણક•કેહછે—ભાઈ•પરાલબ્ધ
ની•આગલ•કોઈનો•ઊપાય•નથી*

જે•પંખી•ખાવાની•વશત•દુરથીજ•જુયછે•
તેને•પાશેજ•પાશછે•તે•દીશતો•નથી*યશ્રૂ•
આચરત*શુરજ•ચંદરને•ઘરણની•પીડા*હાથી
શાંપ•તથા•પંખી•શરખાઓને•બંધન•અને•
ડાહ્યા•પુરશને•દલદર*હેવું•જોઈ•મહને•પરા
લબ્ધછે•તે•બલવાંન•દીશેછે*

એમ•કહી•તે•ઊંદર•પેહલાં•ચીતરગરીવનો•પાશ•તોડવા•
લાગો*તારે•તેણે•કહું•ભાઈ•પેહલાં•મારા•શેવકોને•છુટા•કર—
પછે•મહને*હીરણક•બોલ્યો•પેહલાં•ધણી•ને•પછે•ચાકર•હેવી•
રીતછે*પેલાએ•કહું•ખરીવાત•પણ•જો•હું•એઊને•માંન•આ
પું•તો•એમાં•મારૂં•કલાંણછે*

કહુંછે— રાજા•પોતાનાં•શેવકોનું•માંણ•વ
ધારેછે•તેથી•તે•રાજાનાં•કાંમમાં•પરાંણ•આપ
વા•આગલ•પાછલ•જોતો•નથી*

બીજું•મારા•બંધન•છોડતાં•તારા•દાંત•ભાગા•અથવા•પાં

રહી•સ્પાવી•પુગો• તો•પછે•ઈ•બીચારા•તેમજ•રેહેશે•અને•મર
ને•નરકે•જવું•પડશે*

કહું છે— જે•રાજા•પોતાનાં•શેવકોને• તથા•
પરજાને•દુખમાં•જોઈને•પોતે•મોજ•કરે છે•તે•
આ•લોકમાં•અને•પર•લોકમાં•પણ•દુખી•થા
ઈ છે*

તે•શાંભલી•હીરણક•શંતોખ•પાંમો•અને•બોલો•ભાઈ•હું
તે•જાંણું છું—પંણ•તારી•અશલાઈની•પારખ•જોઈ *

કહું છે— જે•રાજા•શેવકો•પર•કીરપા•રાખે
છે•અને•પોતાની•દોલતમાં•તેઓને• ભાગીઆ
કરે છે• તે•રાજા•તરણે•લોકનું•રાજ•કરવા•શ
મરથ•થશે•ઈમ•જાંણવું*

માટે•હું•ચીતરગારીવ•તું•ઘણાં•વરશ•લગણ• ખબુતરો
નો•રાજા•રેહેશે*ઈમ•કહી•હીરણકે•શરવેનાં•બંધન• તોડી•
નાખાં•અને•આગના•લઈ•પોતાનાં•બીલમાં•ગએો• અને•ખ
બુતરો•પંણ•પોતાનાં•થાનકે•જતા•રહા*

કહું છે— જેને•મીતર છે•તેનાં• કાંમ• બની•
આવે છે*માટે•ડાહેઆ•પુરશે•મીતર•કરી•રાખવા

આ•પરકારે•તે•ખબુતરો•છુટી•આવા*તેઓને•લઘુપતન
કાગડાઈ•જોઆ•અને•અચરત•પાંમો—કે•હીરણકની•શ્રું•બુધી
હશે—તો•હું•તેહને•મારો•મીતર•કરી•લેઊં*ઈમ•ધારી• તે•હી
રાણકનાં•બીલ•પાશે•ગઓ•અને•તેને•શાદ•કરવા•લાગો—રે•હી

રણુઃબાહેર•આવ—રે•બાહેર•આવ*હીરણકે•પુછયું• તું•કોણ•છે—તે•બોલ્યો•હું•લઘુપતન•કાગડો•તારી•મીતરાઈ•કરવા•આવોછું•તે•બોલ્યો•તારી• મારી•મીતરાઈ•થાય• નહી•માટે•તું•થી•જા*

કહું છે—જે•બેઉની•શંપત•શમાંન• જે•બેઉનું•કુલ•શરખું• અને•જે•બેઉનો• શભાવ•મલતો•તે•બેઉની•મીતરાઇ•અથવા•શગાઇ•થાય છે*

કાગડો•બોલ્યો—રે•તે•ગમેતેમ•હોય•પણ•જો•તું•માહારો મીતર•નહી•થશે•તો•હું•તારાપર•મારો•પરાંણઘાત•કરીશ* ઊંદર•બોલ્યો—ભાઇ•તું•માહારો•વેરી•તારી•શાથે•હું•મીતરાઇ•કેમ•કરૂં*કાગડો•બોલ્યો—રે•મેં•તને•જનમમાં•દીઠો•નહીને•તારૂં•મારૂં•વેર•કહે•દાહાડે•પડું—ય•શું•અણઘટતું• કહે છે*ઊંદર•બોલ્યો—ભાઇ•વેરી•બે•પરકારના છે*કે•જનમ•વેરી•અને•બીજા•થયેલો•વેરી*તો•તું•માહારો•જનમ•વેરી છે કોઇ•શામે•થયેલું;વેર•મટે છે•પણ•જનમ•વેરી•પરાંણ• લીધા•વીના•મુકતો•નથી*

જેમ•ખડ•ખાનારાં•અને•માંશ• ખાનારાં•પશુને•વેર*જલને•અગનનું—દેવને• દઇતનું—બીલાડીને•ઉંદરનું—શોકણને• શોકણનું—દલદરીને•ધનવાંનનું—પારધીને•પશુનું—પંડીતને•મુરખનું—પતીવરતાને•છીનાલનું—ભુંડાં•માંણશને•શાધુનું•વેર•શદાકાલ•ચાલતું•આવીઉં છે

કાગડો બોલ્યો ભાઈ તે ખરી વાત કહી પણ તારી મી
તરાઈમાં મને શ્વારથ છે માટે તારો નાશ નહી કરીશ* ઉ
દર બોલ્યો—રે એ વીશે શાશતરમાં શ્રું કહ્યું છે તે તું જાણે
છે—નહીતો શાંભલ*

શતરુ છે તે કાંમ જેટલી મીતરાઈ રાખે છે*
કાંમ શાધ્યા પૂછે ઘાત કરવા ચુકતો નથી*

તું કેશોકે આપણ પોતે જો ગુણવંત છઈએ તો આપ
ણ કોણ નડશે તો શાંભલ* ઘાતકી છે તે ગુણી અવગુણી જો
તો નથી*

કહ્યું છે— વેઆકરણ જેણે કરું એવો ગુણી
જે નાંમે પાંણીની તેહને શીંહે મારી નાખો
મીમાંશા શાશતરનો કરનાર જે નાંમે મીની
તેહને હાથીએ મારો* છંદશાશતરનો કરનાર
જે નાંમે પીંગલ તેહને મગરે મારો* માટે જેને
શારા માંઠાનો શમજ નથી તે શ્રું શ્રું કર
શે તે કેહેવાતું નથી*

કાગડો બોલ્યો એમ છે ખરું તોએ પણ શાંભલ*

કહ્યું છે—કે બીજા પર ઉપકાર કીધાથી માં
ણાશ માંણશમાં મીતરાઈ પડે છે* કોઈ કારણ
થી પશ્રુ ને પંખીમાં* ભય અથવા લોભથી પડી
તને મુરખમાં* ને દરશણ માતરથીજ શાધુ શા
ધુમાં મીતરાઈ પડે છે*

માટે•રે•ઊંદર•આપણ•એહું•શાધુ•છઈએ—તો•આપણી•મીતરાઈમાં•ફેર•નહી•પડશે*બીજું• હું•શોગણ•લઈને•પણ•તને•નીરભે•કરૂં છઊં*ઊંદર•બોલો•શતરૂનાં•શોગણનો•વીશવાશ•નહી•કરીએ*

કહું છે*શતરૂ છે•તે•પેહેલાં•નાંહાંને•પેશ•કરીને•પરપેશ•કરે છે*પછે•હલવે•હલવે•જોગવાઈ•જોતો•જોતો•મોટો•થઈ•શઘલોજ•નાશ•કરે છે*જેમ•પાંણીનો•પુર*

તે•શાંભલી•લઘુપતન•કાગડો•મંનમાં•કેહે છે—રે•આ•શું ડાહપણ છે*એ•નીતી•શાશતરનો•જાંણનાર•મેં•જોઆ•નો હતો*પછે•તે•ઊંદરને•કેહે છે•ભાઈ• જો•તને•મારો•વીશવાશ•નહી•આવતો•હોએ તો•તું•તાહારા•બીલને•મોઠે•બેશીને•પણ•મારીશાથે•વાતો•કર—હું તો•તારી•મીતરાઈનો•ભુખો• છઊં*તે શાંભલી•હીરણકનો•પેલાપર•વીશવાશ•આવો—ને•તેહને•કેહે છે ભાઈ•એમ છે તો•તારી•મારી•મીતરાઈ•થઈ*પણ•ખબરદાર•હો માહારા•બીલ[illegible]ર•તાહરે•પગ•પણ•લગાડ•નહી—દુર•રહી•વાતો•કરજે—પછે તે•એહું•રૂડી•વારતા•નીત•કરે—ને•એક•બીજા ઊપર•ઊપકાર•કરીને•શુખેથી•દાહાડા•કાઢે*કાગડો•બાહેર•ફરવા જાએ—ને•એ હેઠાં•નાંખેલાં•હોએ•તેમાથી•માશ•તથા•શુખડીનાં•કકડા•ઊંદરને•કાજે•લાવતો•જાએ*ઊંદર•પણ•કોઈનાઘેરમાંથી કાગડાને•કાજે•ચોખાનાં• દાણાં•ને•બીજી• ખાધાની• વશતુ• લાવીને•કાગડાને•આપે*

કહું છે— જાંહાં•પરીત•પડી•તાંહાં•આ•છ•પરકાર•દીશે છે*આપવું•લેવું*શુખ•દુખની•

વાતો•કરવી•શાંભલવી*ખાવું•ને•ખવડાવવું*
આ•જગતમાં•કે•બીજાપર•ઉપકાર•કરાવીનાં
પ્રીત•નથી•થતી*દેવને•પણ•કંઇ•આપવું•ક
રીકે•તારે•તે•આપણી•કાંમનાં•પુરી•કરે*આ
પવાનું•શ્રુ•માણ•ઉતમછે•તે•જુવોકે•શાતરૂનો•
પંણ•મીતર•કરેછે*ખીચડો•આગલ•મુકાથી•
ભેંશ•દોહેછે*માટે•પશ્રુ•જાતને•પંણ•આપંના
ર•છોકરાથી•વાલો•લાગેછે*

એમ•તે•એહુની•પરીત•પડી—તારે•પછે• તે•ઉંદર•કાગ
ડાની•પાંખમાં• ઘુશી•જઇ•બેશે•ને•વાતો•કરે* કોઇશમે•કા
ગડો•તેહુને•કેહછે—ભાઇ•આ• દેશપર•માણરૂં•મંન• હવે•રમ
તું•નથી—ઉંદરે•પુછ્યું• તેશ્રુ—કાગડો•બોલો•ભાઇ•આણનાં
વરશમાં•દુકાલ•પડોછે—તેથી•લોક•જાણતાણ• ભમેછે*માટે
મહને•કાંઇ•ખાવાનું• જડતું•નથી—ને•અંન•લઇ•માટે•જાં
ણ•તાણ•જોઉં છઉં•તો•પંખીને•જાહાલવા• શારૂં•જાલાં•ત
ઇઆર•કરેલાંછે—માટે•હવે• હું•આ• દેશ• છોડી• જાંઉં છ
ઉં*ઉંદરે•પુછ્યું•તું•કાણ•જાશે* તે•બોલો•દખંણ•દેશ•મ
ધે•આણવંનમાં• એક•તલાવછે—તેમાં• માણરો• મીતર•એક•
કાચબોછે•તેહુની•પાશે•જઇશ•ને• આપણે•જો• શારા•છઇ
એતો•મીતરનો•શો•તોટો*

કહું છે— મોટાછે•તેહુને•કશો•ભાર• નથી*
વેપારીને•કાંઇ•દુર•નથી*વીદીઆવાંન•જાંણ•

જાંહાં•તાંહાં•તેહેનો•દેશ*ને•મીઠું•બોલનારને•
શતરૂ•કોઈ•નથી*
•હીરણક• બોલો•હેવું છેતો• મહને•પણ•તાંહાં•લઈજા—
ઇહાં•મહને•દુખછે—તે•તુને•હું• પછે•કહીશ*કાગડો•બોલો•
તો•ધંન•માહારૂં• ભાગ•કે•તાહારી• પણ•શંગત• મહને•થા
શે*પછે•તે•ઉંદરને• પોતાનાં•વાંશાપર•મેલી• કાગડો•પેલ
•તલાવ•પાશે•ગઓ•ને•મંથર• કાચબાને•શાદ•કરવા•લાગો
તે•શાંભલી•મંથર•જલમાંથી• બાહેર•નીશરો—ને•લઘુપત•
ને•હઈફ•હઈઉ• લગાડીને•ભેટ•કીધી* તેશમે• બંનુનાં•અં
ખમાંથી•આનંદ•કરીને• જલધારા•ચાલીછે* હવે•તે•બે•મં
તરનો•મીલાપ•થઓ• પછે•તેઉંફ•ફક•બીજાને• શ્રખ•શાતા•
પુછી*હીરણક•પણ• મંથરને•નમશકાર•કરી• કાગડા•પાશે•
બેઠો* તેહને•જોઈ•કાચબે•કાગડાને•પુછ્યું—ભાઈ• આ•કોણ
છે*તે•બોલો•આ• માહરો•મીતર• હીરણક•મોટો• ગુણીછે*
પણ•કાંઈ•કારણે• કરીને•ઉદાશ•થઈ•માહારી• શાથે•ઇહાં•
આવોછે* પછે•કાગડો•ઉંદરને• કેહછે—ભાઈ• તાહારૂં•શ્ર•
દુખ છે•તે•હવે•અમને•કેહ* તેવારે•હીરણક• બોલવા•લાગો•
શાંભલ*

——○*○*○*○*○*○*○*○——

કથા•૧ લી*

તામરચુડ•શંનાશી•અને•હીરણક•ઉંદર*

પશ્ચમ•દેશ•મધે•રમનક•નામે•નગર•તેહેની•પાશે•ફક•મ
ઠમાં•તાંમરચુડ•હેવે•નામે•શનાશી•બાવો•રેહેતો•હુતો*તે•નીત

ગાંમમાં•જઈ•ભીખ•માંગી•રાતે•ખાઈ—બાકી•રહેલું•અંન•ઈક
ખુંટીપર•છીકાંમાં•મેલે*કોઈ•શમે•માહારા•શેવક•તે•જોઈ•મહ
ને•બોલવા•લાગા—હે•શવાંમી•તમ•વીનાં•તે•શારૂં•શારૂં•અંન•
હમને•બીજા•કોંણ•ચખાડશે*માટે•તમે•તાંહાં•ચાલો—પછે•તે
ઓના•કહાપર•હું•શઘલો•પરીવાર•લઈ•તાંહાં•ગઓ•ને•છીકા
પર•કુંદી•ખાધાનું•મેલું•હતું•તે•પોતે•ખાઈ•શંધા•શેવકોને•પ
ણ•ખવાડું•ને•તરપત•કરા*ઈપરમાંણે•નીત•કરતો•જાઊં•તેથી
શંનાશી•બાવો•કાઈર•થઓ*પછે•તેણે•ઈક•જુના•વાંશાની•લા
કડી•લાવીને•શુઈ•તારે•તે•છીકાપર•મારતો•જાઈ*તે•ધાકથી•હું
છીકાપાશે•જાઊં•નહી•પણ•શંનાશીને•ઉંઘ•આવી•ઈટલે•માહારૂં
કાંમ•શાધું*કોઈ•શમે•તે•મઠમાં•કોઈ•બ્રેહશપતી•નાંમે•કરી•
બીજો•શંનાશી•આવો*તે•બે•જણા•રાતરે•શુતા*તારે•પરોણો
શંનાશી•તાંમરચુડને•ધરમકથા•કેહેવા•લાગો*તાંમરચુડ•ઉંદર
ની•ચોકી•કરતો•હુતો•માટે•તેણે•ચીત•લગાડીને•શાંભલું•નહી
તારે•પરોણાંને•કરોધ•આવો•ને•કેહેવા•લાગો—રે•તાંમરચુડ•હું•
અંતર•ઘડી•હાથી•જાઊં•છઊં*

કહું છે—આપણે•આવતા•જોઈને•ઘરનો•ધ
ણી•ઈણી•ગમે•પેલી•ગમે•જોવા•લાગે છે•અથ
વા•આપણું•વચન•પરીતથી•શાંભલતો•નથી•
હેવાને•ઘેર•જે•જાઈ છે•તે•વગર•શીંગડાંનો•
બેલ•કેહેવો*જે•ઘેર•આપણે•માંન•થાતું•નથી•
અથવા•જાંહાં•આપણી•શાથે•કોઈ•શુખ•દુખ
ની•વાતો•કરતો•નથી•તે•ઘર•જાઈઈ•નહી*

ઈમ•તેહને•કરોધ•આવો•જોઈ•તાંમરચુડ•તેહને•કેહેછે
શવાંમી•તમારી•વાતોપર•માહારૂં•ચીત•કેમ•લાગશે—રે•ઊં
ચા•છીકાપર•અન•મુક્યુંછે•તોઈપણ•તાહાં•આ•ઊંદરડાં•રેહે
વા•દેતાં•નથી•અને•આખી•રાત•મહને•દુખ•દીઈછે* બેહેશાબ
તીઈ•પુંછ્યું•જે•હેવું•બીલ•કાંહાંછે•તે•જાંણેછે* પેલો•બોલો
નહી—બેહેશપતી•બોલો•આ•જાંહાં•રેહેછે•તાંહાં•ધનછે•માટે•
આટલા•ઊંચા•કુદેછે*

કહું છે—ધન•પારોજ•રણથી•માંણશને•હુશી
આરી•ચડેછે*પછે•જે•તેહેનો•ખરચ•અને•ધન•
ભોગ•કરે•છે•તેહેની•વાત•શ્રૂં•કહીઈ*

માટે•હેવું•કાંઈપણ•કારણ•હશે—જેમ•ઈક•બરાંમણી•વી
ણેલા•તલ•આપીને•તેહેનો•બદલે•અણવીણેલા•માંગતી•હુતી•
તેમાં•જેમ•કારણ•હુતું*તાંમરચુડ•પુછેછે•તે•કેમ•થઊં•હશે—
બેહેશપતી•કેહેછે•શાંભલ*

* થા • ૨ જી *

બરાંમણી• અને• વીણેલા• તલ*

કોઈ•નગરમાં•હું•ગયો•હુતો—તાંહાં•ઈક•બરાંમણીને
ઘેર•રેહ્યો*તારે•રાતે•બરાંમણ•બઈરીને•કેહેછે—રે•કાલે•તલ
સંકરાંતછે—હું•બીજે•ગાંમ•જાચવા•જઈશ•તો•આપણે•ઘેર•
રાંધાશી•આવોછે• ઈને•તું•શ્રૂરજ• દેવતાને•નાંમે•તલનું•

દાંન•આપી•જમાડજે* બરાંમણી•બોલી—રે•તારે•દલદ્દરીંને•
ક્યાં•હોશ*બરાંમણ•બોલો•શાંભલ*

પૈશાવાંનછે•તે•ઘણો•દરવ•આપીને•જે•પુન
મલાવેછે•તેટલું•પુન•જે•ગરીબછે•તેપંણ•ક
કોલીઆમોથી•અરધો•કોલીઓ•આપીને•મલા
વેછે*

માટે•ગરીબે•પણ•થોડામાંથી•થોડું•આપવું* ક્મ•બાક
ડીને•શમજાવીને• શવારે•બરાંમણ• પરગાંમ•ગઆ*પછે•ઘેર
માં•તલ•હુતા•તે•બરાંમણીક•વીણા•ને• શ્રુકવા• મુકા—તેપર
કુતરો•આવી•મુતરો—તે•જોઈ• બરાંમણી•કરાટી• થઈ—કે•
કીઉં•દાંન•કેમ•કરીક* પછે•તે•તલ•લઈ•જઈ•પડોશણને•કે
હેછે•બાઈ•તું•આ•વીણેલા• તલ•લઈ•મને•અણવીણેલા•આ
પ*તેણે•કહુ•શારૂ* તેટલાંમાં•તેહેનો•છોકરો•બાહેરથી•આ
વો•તે•બોલો—રે•નાતા•ક્યું•થાક•નહી*ક્માં• કાંઈ•પંણ•કા
રંણછે•તે•વીના•વીણેલા• આપીને•કોઈ•અંણવીણેલા• માંગે
નહી•પછે•પડોશણે•તે તલ•લીધા•નહી* માટે•રે• તામરચુડ•
આ•ઊંદરડો• કેટલો•ઊડેછે•ક્માં• કાંઈ•કારંણછે—તો•આ
પંણ•તેઊના•પગલાંને•શ્રુમારે• તેઊનું•બીલ• શોધતા—જાઈ
ક•ને•તાંહાં•ખોદીક* પછે•શવારે•તે•શનાશીઓક•તેમ•કરૂ•
તારે•ધનની•કડાઈ•મલી• તે•લઈ•ચાલતા•થઆ*ધન•જતાં
જ•હું•નબલો•પડો—ને•બીજે• દાઠે•છીકાપર• ઊડી• શકો•
નહી*

કહું છે— માંણશ•જે•ખુશીઆરી•રાખેછે•અ

થંવાં•લોકોને•પીડા•કરેછે*અથવા•ગારવ•કરેછે*
તે•શરવે•પઇશાનાં•જોરપર*પઇશાને•લીધે•
લોક•બલવાંન•કેહેવાયછે*પઇશો•કરી•શમજવાં•
•લાને•પઇશો•કરીને•મોટા*પઇશા•જતા•રહ્યા
એટલે•તે•પુરશ•એક•કોડીનો•માલ*

પછે•તે•પઇશા•જે•પેટીમાં•શંતાડીઈ•રાખ્યા•હુતા•તે•
પેટી•હું•કોતરવા•લાગો* તારે•તાંમરચુડે•મહ્ને•લાકડી•મા
રી—તેથી•દુખી•થઓ—તે•શાજો•થતાં•મહ્ને•કેટલાએક•દા
ઠા•લાગા—તે•દાઠેથી•પછે•નીરાશથઈ•બેઠો*માહ્રા•શેવકો•
મહ્ને•મુકી•જતા•રહ્યા—એ•માહ્રા•વેરાગનું•કારંણછે*એમ•
હીરણકે•પોતાની•વાત•પેલા•કાછબાને•ને•કાગડાને•કહી*
તારે•તેહ્ને•કાછબો•કેહેછે•ભાઈ•ગઈવાત•આવતી•નથી•
માટે•તું•તેહ્નો•શોક•મુકીદે—ને•આ•માહ્રારા•તલાવ•પાશે•
શુખેથી•રેહ્—માહ્રારેથી•તારૂં•શારૂં•થશે•તે•ભુલીશ•નહી*તા
રા•પરાલબધમાં•હોશે•તો•વલી•પંણ•તું•ને•ધન•પરાપત•થશે*
પણ•એટલું•તારૂં•ભાએગ•જે•તને•આ•કાગડો•મીતર•શારો•મ
લો•કેકે•તું•કાગડાઓનો•ભખ—એમ•છતાંપણ•હેતું•ચીત•
તારે•વીશે•ચંચલ•નહી•થયો*

કહુછે—જે•આપણા•પરાંણ•પર—પઇશાપ
ર•અથવા•બાએડી•પર•નજર•નથી•રાખતો•તે
ઓતંમ•મીતર•જાંણીએ*ને•મીતરની•પારખ•
પણ•દહાંજછે*જેમ•શુંનાંની•પારખ•અગાની
માં*આપણો•પડો•કાલ•આવેછે•તેશમે•જે•મી

દાંન•આપી•જમાડજે* બરાંમણી•બોલી—રે•તારે•દલદરીને•
એશું•હોશ*બરાંમણ•બોલો•શાંભલ*

ધંનવાંનછે•તે•ઘણો•દરવ•આપીને•જે•પુન્ય
મલાવેછે•તેટલું•પુન•જે•ગરીબછે•તેપંણ•એક
કોલીઆમેથી•અરધો•કોલીઓ•આપીને•મલા
વેછે*

માટે•ગરીબે•પણ•થોડામાંથી•થોડું•આપવું* એમ•બાઈ
ડીને•શમજાવીને• શવારે•બરાંમણ• પરગાંમ•ગઆ*પછે•ઘેર
માં•તલ•હુતા•તે•બરાંમણીએ•વીણા•ને• શુકવા•મુકા—તેપર
કુતરો•આવી•મુતરો—તે•જોઈ• બરાંમણી•કશટી• થઈ—કે•
એનું•દાંન•કેમ•કરીએ* પછે•તે•તલ•લઈ•જઈ•પડોશણને•કે
હેછે•બાઈ•તું•આ•વીણેલા• તલ•લઈ•મને•અણવીણેલા•આ
પ*તેણે•કહુ•શારૂ* તેટલાંમાં•તેહેનો•છોકરો•બાહેરથી•આ
વો•તે•બોલો—રે•માતા•એવું•થાએ•નહી*એમાં• કાંઈ•પંણ•કા
રંણછે•તે•વીના•વીણેલા• આપીને•કોઈ•અંણવીણેલા• માંગે
નહી•પછે પડોશણે•તે તલ•લીધા•નહી* માટે•રે• તામરચુડ•
આ•ઊંદરડાં• એટલા•ઊડેછે•એમાં• કાંઈ•કારંણછે—તો•આ
પંણ•તેઊનાં•પગલાંને•શુમારે• તેઊનું•બીલ• શોધતા—જાઈ
એ•ને•તાંહાં•ખોદીએ* પછે•શવારે•તે•શનાશીઆએ•તેમ•કરૂ•
તારે•ધનની•કડાઈ•મલી• તે•લઈ•ચાલતા•થઆ*ધન•જતાં
જ•હું•નબલો•પડો—ને•બીજે• દાઠે•છીકાપર• ઊડી• શકો•
નહી*

કહું છે— માંણશ•ને•હુશીઆરી•રાખેછે•અ

ઘંવીં•લોકોને•પીડા•કરે છે*અથવા•ગારવ•કરે છે*
તે•શરવે•પઇશાનાં• જોરપર* પઇશાને•લીધે•
લોક•બલવાંન•કેહેવાઈ છે*પઇશે•કરી•શામરથવા
•લાને•પઇશે•કરીને•મોટા*પઇશા• જતા•રહ્યા
ઈટલે•તે•પુરશ•ઈક•કોડીનો•માલ*

પછે•તે•પઇશા•જે•પેટીમાં•શંતાડીઈ•રાખ્યા• હુતા•તે•
પેટી•હું•કોતરવા•લાગો* તારે•તાંમરચુડે•મહ્ને•લાકડી•મા
રી—તેથી•દુખી•થઓ—તે•શાજો•થતાં• મહ્ને•કેટલાઈક•દા
ઠા•લાગા—તે•દાહેથી•પછે• નીરાશ થઇ•બેઠો*મુશા•શેવકો•
મહ્ને•મુકી•જતા•રહ્યા—ઈ•માહરા•વૈરાગનું• કારણ છે*ઈમ•
હીરણ્યકે•પોતાની•વાત• પેલા•કાછબાને•ને• કાગડાને•કહી*
તારે•તેહેને•કાછબો• કેહે છે•ભાઇ•ગઇવાત• આવતી• નથી•
માટે•તું•તેહેનો•શોક• મુકીદે—ને•આ•માહારા• તલાવ•પાશે•
શુખેથી•રેહે—માહારેથી•તારૂ• શારૂ•થશે•તે•ભુલીશ•નહી*તા
રા•પરાલબધમાં•હશે•તો•વલી•પંણ•તું•ને•ધન•પરાપત•થશે*
પણ•ઈટલું•તારૂં•ભાઈગ•જે•તને•આ•કાગડો•મીતર•શારો•મ
લો•કેમકે•તું•કાગડાઓનો•ભખ—ઈમ•છતાંપણ• હતું•ચીત•
તારે•વીશે•ચંચલ•નહી•થઇ*

કહુ છે—જે•આપણા•પરાંણ•પર— પઇશા પં
ર•અથવા•બાઈડી•પર•નજર•નથી•રાખતો•તે
ઓતંમ•મીતર•જાંણીઈ*ને•મીતરની•પારખ•
પણ•દહાંજ છે*જેમ•શૂંનાંની•પારખ•અગાની
માં*આપણો•પડો•કાલ•આવેછે•તેશમે•જે•મી

તર·છોડતો·નથી·તે·ખરો·મીતર·કહેછે*જે·
આપણું·કારજ·બગાડેછે·તે·શતરૂ·અને·જે·
કારજ·શાધેછે·તે·મીતર·ઈમ·જાંણીઈ*મીત
રને·શતરૂની·બીજી·શી·ઓલખાંણ*

માટે·ધનનો·ભોગ·થોડો·વાર·રેહવાનો·જાંણીને·હવે·તુ
તેહની·ચીંતા·છોડીદે·અને·માહારા·તલાવની·પાશે·શુખેરેહ*

કહું·છે—વાદલાની·છાંઈડી—જુડાં·માંણશની
મીતરાઇ—રાંધેલું·અન—બાઈડી—જોબન·અ
ને·ધન·ઈ·જાહાજીવાર·શુખ·　આપતાં·નથી·
કશટ·કરીને·મેલવીઈ—જીવ·શરખું·રાખીઈ—
પોતાનાં·દીલ·શરખી·વશતુપર·પેહેરીઈ·તોઈપ
ણ·જે·બીજે·હાથે·જાઈ·છે*આવા·ધનનો·શોક
શું·કરીઈ*પઇશાવાલા·જોઇ·વગર·ગુને·રા
જા·તેનીપર·ગુનો·લાવેછે*પઇશા·વાશતે·જે·
મેનત·કરીઈ·છઇઈ·તેનો·શોમો·હીશો·જો·જ
ગાવાંન·મલવાને·કાજે·કરીઈ·તો·તે·મલે*

અને·પરદેશની·ચીંતાપણ·તને·કરવી·ન·ઘટે*

કહું·છે—જે·મોહોટા—જે·વીદેઆવાંન·અને·
જે·પરાકરમી·તે·જાં·હાં·ગીઆ·તાંહાં·તેહેનો·
દેશ*બીજું·આપણાં·કરમમાં·નહી·હોઈ·તો·
આપણા·હાથમાં·આવેલો·દરવ·પણ·જાઈ·છે*

જેમ·ઈક·શામલીને·થઈ·ઉંદર·પુછેછે·તે·કેમ—કાછબો
કેહેછે·શાંભલ*

કથા•૩ જી*

શોમલી•શાલવી*

કોઈ•નગરમો•શોમલી•નામે•વણકર•રેહતો•હુતો*તે•
ઊંચાં•ઊંચાં•લુગડાં•વણે—પંણ•પેટ•ભરાઈઆ•જેટલું•જ•પે
દા•કરે*કે•દાહાડે•તે• પોતાની•બઈરીને•બોલો—રે•બીજા•
વણકરો•જાડાં•જાડાં•લુંગડાં• કાઢીને•શંપતવાંન•થઆ—ને•
આપણે•દલદરીજ•રહ્યા—માટે•આ•ગાંમ•મુકીને•બીજે• ગાંમ•
જઈઈ*તે•બોલી•હે•ભરતાર• આ•તમારી•શમુજ• કંઈ•કાંમ
ની•નહી—જેહનાં• ભાઈગમાં•હોઈછે•તેહને•પોતાને•ગાંમેજ•
મલેછે—પરદેશ•જવાનું•કારંણ•પડતું•નથી*

કહ્યુંછે— શાંપી•પરથવી•ફરે*અથવા•શમુદર
ને•પેલી•તરફ•જાઈ*તોઈપંણ• પરાલબ્ધમાં•
હોઈ•તેટલું•જ•મલે*જેમ•વાછડી• પોતાની•મા
તાને•હજાર•ગાઈમાંથી•ઓલખેછે* તેમ• આપ
ણું•કરંમ•જાંણે•ગાઆ•તાંણે•આપણે•શોધતુ
આપણી•પાશે•આવેછે*જેમ•છાઈઆ•પુરશને•
શાથ•લાગી•રેહેછે*તેમ• આપણું• કરંમ•ને•
આપણ•કે•બીજાને•છોડતા•નથી*

માટે•આપણે•જો•આલશ•મુકીને•ધંનધો• કરીઈતો•કાં
મ•થાશે*વણકર•બોલો•ખરીવાતછે*

કહ્યુંછે— મુખછે•અને•રાંધેલું•અંન•પંણ•
પાશેછે*પંણ•જો•હાથ•હલાવીઈ•નહી•તો•તે•

આપે•આપ•મોઢાંમા• જાતું•નથી* ઉદીઓગી
ને•લખમી•મલેછે*ઉદીઓગ•છોડી•નશીબ•પ
ર•ભાર•રાખેછે•તે•મુરખ•જાંણવો*માટે• ઉદી
ઓગ•કરતાં•જો•શીધી•ન•થાઈ•તો•પછે•આ
પણો•વાંક•નહી*

કેહવું છે•તો•ખરૂં•પણ•હું•તે•ઉદીઓગ•પરદેશ•જાઈ•ક
રીશ*કિમ•કહી•વણકર•વરધમાંન• નગર•ગઓ—તાંહાં•તર
ણ•હજાર•રૂપીઆ•મેલવા—ને•પાછો• પોતાને•દેશ•આવા•લા
ગો*મારગમાં•કિ• જંગલ•લાગું—તાંહાં• સુરજ•આથમો•
તારે•કિ•વડનાં•જાહાડ• પર•ચહડી•સુતો•તેશમે•બે•પુરશ•વ
ડ•હેઠે•વાતો•કરેછે—તેમાંથી•કિ•બોલો•રે• કેરતાર•તું•જાં
ણેછે*આ•શાલવીને•વધતું•ન•મલું•જોઈએ—ને•તુંએ•હુંને•ત
રંણ•હજાર•રૂપીઆ•કેમ•આપા*તે•શાંભલી•બીજો•બોલો—રે
કરંમ•કિણે•ઉદીઓગ•કરો• તેનું•ફલ•મહને• આપવું•ઘટે•
તે•મે•આપુ—હવે•તેનો• પરીણાંમ•તને•જોઈએ• તેમ•તું•કર
જે*કિમ•તેઉની•વાતો•શાંભલી• શાલવી•ઉઠો•ને•જુએછે•તો
ગાંશડીમાં•રૂપીઆ•નથી* તારે•કશટી•થઓ•ને•વલી•બીજે•
નગર•ગઓ—તાંહાં•પાંચ• વરશ•રહી•રૂપીઆ•પાંચ• હજાર•ક
માઓ—ને•ઘેર•આવવા•લાગો* તારે•વલી•પંણ•મારગે•આ
વતાં•તેમજ•થઊ—તારે•તેણે•વીચારૂં• કે•હવે•પરાંણ• રાખી•
સું•કરવું છે* પછે•કિ•ફાંશ•કરી•ગલામાં•ઘાલો—ને•વડની
ડાલે•ટાંગી•લીધું•ને• આચકો•મારેછે•કિટલાંમો•કિ•પુરશ•
તાંહાં•આવી•બોલો—રે•વણકર•તું•સોકટ•જીવ•નહી•આપ—
•મ•ન•ને•વશતરથી•વધતું• તાહારા•કરંમમાં•નથી• માટે•અ

મોલે • ઘેરજા—પણ • હું • તારૂ • શાહશ • જોઇને • પરશંન • થ
ઓ • તો • ચાહેતે • માંગ * વણકર • બોલો • મહને • બીજુ • કાંઇ • જો
ઈએ • નહી—ઘણું • ધંન • આપશોતો • આપ * પુરશ • બોલો • રે • અં
ન • વશાતરથી • વધતા • ધનને • શ્રું • કરશો • જે • ધંનનો • ભોગ • નથી
થાતો • તે • ધંનને • જોઇને • શ્રું • કરીએ • જેમ • એક • લોભી • શીઆ
લે • પંદર • વરશ • લગણ • બલદનાં • આંદવા • જોઈઆ * વણકર •
બોલો • તે • કેમ—પુરશ • કેહછે • શાંભલ *

* થા • ૪ થી *

લો ભી • શી આ લ ની *

કોઇ • લંબ • વરશણ • નામે • બલદ • પોતાનું • ટોલું • મેલી •
વનમાં • રેહેતો • હુતો—તે • એક • વેલા • નદીપર • પાંણી • પીવા • આ
વો * તાંહાં • શીઆલને • શીઆલી • હુતાં—તારે • તે • બલદનાં •
લાંબા • આંડવાં • જોઇ • શીઆલી • શીઆલને • કેહછે—હે • ભરતા
ર • હેનાં • આંડવા • કોઇ • શમે • તુટી • પડશે • તે • આપંણને • જડ
શે—માટે • હેની • પછવાડે • ફરતા • રહીએ * શીઆલ • બોલો • તે • કા
રે • થશે • તે • શું • જાંણીએ * માંટે • હીઆં • ઊંદર • મલેછે • તેહેને •
ખાઇ • દાહા • કાઢીએ • એમાં • મને • શારૂં • દીશેછે *

કહું છે—જે • જર • હાથમાંનું • મેલી • આગલ • મ
લનારની • પછવાડે • લાગેછે • તેહેને • બેહુ • શાધતાં
નથી *

શીઆલીઈ•તેહેને• धીકારો•ને•બોલી*માશાના•ગોલાછો
ડી•તું•ઊંદર•ચાહેછે•માટે•તાહારા•શરખો• મુરખ•બીજો•ન
થી*તે•બાઈડીના•વચનશાંભલી•શીઆલ• બલદીઆની• પછવા
ડે•લાગો*

કહું છે— પુરશછે તે•જેટલા•સુધી•પોતાનો•ચ
ણી•કેહેવાઈ છે*જેટલે•સુધી•બાઈડીઈ•તેહેને•
પોતાના•વચનની•અણી•મારીને•ઉઠાવો•નહી
જારે•વચનની•અણી•મારી•ઉઠાવો•તારે•તે•પુ
રશ•જે•ન•કરવું•તે•કરે છે* જાંહાં•ન• જઈ•
તાંહાં•જાઈ છે*જે•ન•ખાઈ•તે•ખાઈ છે*માટે•
બાઈડીના•વચન•પર•ચાલેછે•તે•પુરશ•સુ સુ•
નહી•કરશે—શરવકંઇ•કરશે*

પછે•તે•શીઆલ•પંદર•વરશ•લગન•બેલની• પછવાડે•
ફરો•પણ•તેહેના•આંડવા•પડા•નહી*તારે• કંટારીને•પોતાને
ઠામે•ગઓ*શોમલી•વણકર બોલો—રે•ઈશુ છે•તે।ઈપણ• મહને
ધન•આપ*તારે•પુરશ•બોલો•તો•તું•પાછો•વરેધમાંન•નગરે
જા•અને•તાંહાં•બેઈ•વાંણીઆ છે*ઈકનું•નાંમ•ગુપ્ત•ધન• અ
ને•બીજો•દંતજુગતધન*તેઓની•રીત•જોઇ•પાછો•આવ—
પછે•બેઈ•માંહેથી•જે•તુને•ગમશે•તેના•જેવો•કરીશ*વણકરે•
તેમ•કરૂં•અને•પેહેલાં•ગુપત•ધનને•ઘર•ગઓ* તે•હેવો•દી
ઠો•કે•દમડી•ખરચે•નહી•અને•લાખે•રૂપીઆ•પેદા•કરે* ઈક•
દાડો•જમે તો•તે•અંન•પચે•નહી•ઈટલે•તરણ•દીવશ•અપવાશ
કરે*બારણાં•આગલ•કોઇને•ઊભો•કરે•નહી*દમડીનો•ધરમ
કરે•નહી*ઈવો•તેહેને•જોઇ•વણકર•દંતજુગત•ધનને•ઘેર• ગ

ઓ*સાંફાં•જુઈછે•તો•જે•આવેછે•તેહનો•શનમાન•થાઈછે
દાંન•ભોગ•શંઘો•શારી•પઠે•કરેછે*પણ•જેટલું•પેદા•કરે•તેટ
લું•ખરચે*કોઇનું•લેવું•નહી•અને•કોઇનું•દેવું•નહી*શાશત
રમાં•કહું છે•તે•પરમાંણે•ચોકું ક•ધન•કુટમબને•વાશતે•પણ•
રાખી•મેલેછે*તે•દેખીને•શોમલી•વણકર•ઘણોજ•રાજી•થઓ

કહું છે—વેદ•શાશતરનું•ઈજ•ફલ•કે•અગ
ની•શેવાથાવી*શાશતર•ભણવાનું•ઈજ•ફલ•
કે•શારી•રીત•માંગવી* પરણાંનું•ઈજ•ફલ•
કે•બાઈડીનું•આપણું•ઈક•ચીતછે•ને•તેહેની
પાશેથી•શાંતત•ઈટલેજે•આલાદ•થાઈછે•અને•
ધનનું•ઈજ•ફલકે•દાંનને•ભોગ•થાઈછે*ભોઈમાં•
ડાટેલાં•ધને•કરીને•જો•તે•ધણીને•ધનવાંન•ક
હીઈ•તો•તેજ•ધને•કરીને•અમે•પણ•ધનવાંન•
કેમ•નથઈઈ*ભોગવીઈ—આપીઈ•ઈટલું•જ•આ
પણું*જે•પુરશ•ધન•રાખીજ•મેલેછે•તે•ધન•
બીજો•લેઈ•જાઈછે*જેમ•મધમાંખનું•મધ*કાં
કે•ધનની•ગતી•તરણ*દાંન—ભોગ•અને•નાશ
માંટે•પેહેલી•બે•ન•થઈ•તો•તરીજી•થવી•જોઈઈ

પછે•તે•વણકર•પાછો•તે•પુરશ•પાશે•ગઓ•અને•ચાકે
લું•માંગી•દનજુગતધન•થઓ*મંથર•કાછબો•હીરણકને•કેહે
છે—રે•ઊંદર•જે•મલું•તેમાં•શંતોશ•નથી•થાતો•તો•ઘણુંઈ
ધન•મલેથી•શું•ફલ•શંતોશછે—તો•ધન•વગર•આપણ•ધ
નવાંન•છઈઈ*

કહ્યું છે— શરપ•વા•પીનેજ•રેહેછે* હાથીઓ
ઘાંશ•પાલો•ખાઇનેજ•બલવાંન•થાએછે* મુશી
કંદ•મુલ•ખાઇનેંજ• દાહડા•કાઢેછે* માટે•શંન
તોશછે•એજ•પુરશાનું•મોટું•ધંનછે* ધંનની•
પછવાડે•દોડેછે•તેહને•મેહનત•માતર•થાએછે*
શુખ•તારે•થાએ•જારે•આશાબાં•પાશ• છુટે*ધં
નને•આશારેથી•આશા•વધેછે•જેમ•અગાનીને•
આશારેથી•તરશા*

એવું•કાંચબાનું•વચન•શાંભલી•કાગડો•બોલ્યો— ભાઇ•
ઊંદર•મંથર•કાચબા•વીનાં•તને•બીજો•કોણ•એવો•ઉપદેશ•
કરનાર•મલશે*એ•પરમાંણે•તે•તરણ•જણાં• વાતો•કરેછે— એ
ટલામાં•એક•હરણ•તે•તલાવ•પાશે• આવી•પુગું*તેહેનું•નાંમ
ચીતરાંગ— તેને• જોઇ•મંથર• કાચબો• કાગડાને• અને•
ઊંદરને•કેહેછે—રે•આ•હરણ•પારધીના•હાથમાંથી• છુટી•આ
વું•એમ•દેખાએછે*તે•શાંભલી•હરણ•બોલ્યો—ભાઇ•કાચબા•તું
એ•શાચી•વાત•કહી—તો•મહને•તમારી• મીતરાઇમાં• લેશો•તો•
શુખી•થઇશ*મંથર•કાચબો• બોલ્યો•ભાઇ•રેહ•હમારી•પાશે*
પછે•તે•ચાર•મીતર•એક• ચીતે•રહી•શુખેથી•કાલ•કઢે* એમ•કે
ટલાએક•દાડા•ગયા*એક•શમે•તે•હરણ•બાહાર• ગયું•હતું•
તેહેને•પાછું•આવતાં•વાર•લાગી•તારે•તે•તરણ•જણાં•ઘભરાં
ણાં•તે•શમે•કાચબો•અને•ઊંદર•કાગડાને•બોલ્યા• તું• ઊડી
ને•અને•ચીતરાંગ•હરણનો•શમાચાર•લઇ•આવ—કાગડાએ•
તેમ•કરૂં•અને•જોએછેતો•હરણ•ફાંશામાં•ગુથાંણું છે*કાગડા

ને•કોઇ•હરણ•બોલુ—ભાઇ•હુ•મરૂ છઊ•આ•શમે•વ્યારી•
લેટ•થાઇ•કે•મહને•મોહોટો•લાભ•થઓ•હવે•માહરી•વીનતી•
કે છેકેઃ કોઇ•શમે•હુ•જાંણતાં•અજાંણતાં•તને•વાંકુ•ચુકુ•
બોલો•હોઇશ•તે•મને•એમ•કરજે•અને•કાચબાને•અને•ઊંદ•
રને•પણ•માહરી•એજ•વીનતી•કેજે*કાગડો•બોલો•ભાઇ•તુ
બીહીશમાં*

કહ્યું છે— શંપતમાં•શુખી•અને•વીપતમાં•
દુખી•જે•નથી•થાતો•અને•જે•રણમાં•ધીરજ•
રાખે છે•તેની•માતાને•ધન છે*

અમ•જેવા•મીતરનું•પછે•શું•કાંમ—જો•તમે•આ•શંક
ટ•માંથી•નહી•છોડવીએ તો*પછે•કાગડો•હીરણક•ઊંદરને•લ
ઇ•આવો•તેણે•તે•હરણનાં•બંધન•તોડી•નાંખ્યા*એટલામાં•કા
ચબો•પણ•હલવે•હલવે•આવી•પુગો*તે•ચાર•જણા•એકઠા•થ
આ•એટલામાં•પારધી•આવો•તેને•જોઇ•કાગડો•ઊડી•ગઓ
ઊંદર•બીલમાં•ભરાંણો•અને•હરણ•વનમાં•નાઠું*કાચબો•
બીચારો•દોડી•ન•શકે•તે•તેને•હાથ•લાગો*પછે•પારધી•કાચ
બાને•પકડી•વાંશાપર•લેઇ•પોતાને•ઘર•તરફ•જાએ છે*તે હમે•
જોઇ•હીરણક•બોલો—રે•અદરશટ•એકનું•દુખ•નીવારૂં•એટ
લાંમાં•બીજાનું•આવી•પડુ—રે•ભગવાંન•રે•તું•માહરીજપર•
એટલો•કેમ•કરૂર•થઓ છે—માહારૂં•ધન•ગઊં—પરીવાર•ગઓ
અને•મહને•વનવાશ•થઓ•અને•તાંહાં•મીતર•મલા•તેહનો•
પણ•વીજોગ•થઓ * શાશતરમાં•કહું છે•તે•ખરૂં છે*
અમેજ•મુરખ•માટે•શોક•કરીએ છઇએ*

આ•શરીર•શંઘા•પરકારનાં•દુખનું•ઠાંમ છે*

શંપત્ત છે • તે • કેવલ • વીપત્ત છે * શંજોગનો • કોઈ • દા
હાડે • વીજોગ • થાવાનો * માટે • આવી • નાશવંત •
વશ્તુનો • શોક • શાને • કરવો *

પછે • ઊંદરનાં • બીલની • પાશે • કાગડો • ને • હરણ • આવ્યા *
તેઉને • રડતા • જોઇને • ઊંદર • કેહછે • રે • રડીને • શું • કરશો—
જેટલે • શુધી • પારધી • કાચબાને • દુર • નહી • લઇગયો • તેટલે • શુ
ધી • એને • છોડાવાનો • કાંઈ • ઊપાએ • શોધી • કાહાડો *

કહું છે— જે • શંકટ • પરાપત • થઉ * તે • માંહેથી
છુટવાનો • ઊપાએ • ન • કરતાં • જે • શોક • કરતો • બે
શે છે • તેહેનું • દુખ • ઊલટું • વધે છે * શંકટનો • શોક
મુકવો * ને • તે • ટાલવાનો • ઊપાએ • કરવો *

આ • જેવું • બીજું • તેહેને • ટાલવાનું • ઓશડ • નથી *

બીજું • જે • પામ્યા • તે • રાખવાનો * જે • નહી • પાં
મ્યાં • તે • મેલવવાનો * શંકટમાં • પડ્યા છે • તો • તેમાંથી
છુટકવારો • કરવાનો * એવા • આ • તરેહ • વાનાંનો
વીચાર • કરવો • તેહેનું • નાંમ • વીચાર *—

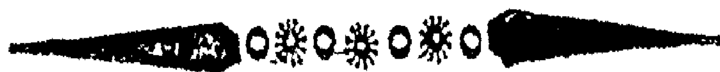
તે • શાંભલી • કાગડો • ઊંદરને • બોલ્યો • તો • ભાઈ • માહારૂં •
કેહું • કરશો * હરણ • પેલા • તલાવપર • જઈ • લાંમબો • થઈ • શુઈ •
રેહેવું * તાંહાં • હું • જાહાડપર • બેશીશ • તે • મારગે • પારધી • જશે • ત્યા
રે • હરણને • દુરથી • જોશે • અને • ગાફીલ • જાંણીને • કાચબાને •
મુકી • તેને • જાહાલવા • દોડશે— આવા • અવશરમાં • તું • જઈ • કાચ
બાનાં • બંધન • કરડી • નાખ— તે • તલાવમાં • દોડો • એટલે • હું • બર
કીશ— તેવારે • હીરણ • તરત • નાહાશી • જવું— એ • પરમાંણે • કર
શો તો • કાચબો • છુટો • એમ • જાંણજો *

• કહું છે— કાંમ • થાઓ • અથવા • નથાઓ * ડા હેઆ • પુરશે • પેહેલાંજ • ઉમેદજ • આપવી *

પછે • તેઓએ • તેમ • કરૂં • તારે • કાચબાનો • છુટકો • થઓ • અને • પારધીના • હાથમાં • હરણ • પણ • આવું • નહી * તે • શમે • તે • ન રાશાં • થઈ • પોતાને • ઘર • ગઓ * પછે • તે ચાર • જણાં • ફ્કઠા • થઆ અને • પોતાને • તલાવે • ગઆ • તાંહાં • ઘણાં • વરશ • લગણ • મીતરા ઇનું • શ્રુખ • ભોગવી • અંતે • શારી • ગતીને • પાંમા *

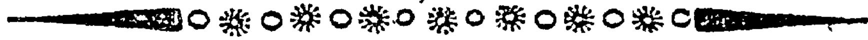
વીશાનુશરમા • પંડીત • કેહે છે—હે • રાજ • પુતરો • તમે • પણ • કહેલી • વાતો • પરમાંણે • ચાલશોતો • મીતરનાં • શ્રુખને • પાંમશો *

તંતર • ૨ જું • મીતર • પરાપતી • શમાપત • થઉં *

તંતર · ૩ જું *

શંધી · વીગરહ *

વીશાનુશરમા·પંડીત·રાજાના·છોકરાવોને·કેહેવા·લાગો હવે·હું·તમુને·શંધી·વીગરહ·નાંમે· તરીજું · તંતર· કહું ·છે ઊં *જેના·પેહેલા·શલોકનો·અરથ·આછે*આગલ·જે·આપ ણો·શતરૂ·તે·પછે·મીતરાઈ·કરવા·આવો·તો·તેહેનીપર·વીશ વાશ·નહી·રાખીઈ*ને·રાખીઈતો·જેમ·કાગડાઓઈ· વાગલા ઓનો·નાશ·કરો·તેમ·થાશે·તે·કથા·આંમછે*

ઓતર·દેશ·મધે·વરધીમાંન·નાંમે·નગર·તેહેની· પાશે· ઈક·મોટું ·વરનું·જાહાડ·હતું·તેપર·મેઘવરંણ·નાંમે· કાગડા ઓનો·રાજા·પોતાનાં·પરીવાર·શમેત·રેહેતો·હતો*તે·વડથી લગરીક·દુર·ઈક·ડુંગરની·ગફામાં·અરીમરદન· નાંમે·વાગ લાઓનો·રાજા·ઘણાં·ઈક·વાગલાં·શાથે·રેહેતો·હતો*તેં·ની ત·રાત·થઈ·ઈટલે·વાગલાઓને·લઈ·તે·વડપર·આવે·અનેં· કાગડાઓને·મારી·નાખે*ઈ·પરમાંણે·તેણે·ઘણાંઈક·કાગડા· નહી·શરખા·કરા*તેવારે·રાજા·મેઘવરણે·પોતાનાં·છ· પરધાં નોને·તેડા·તેઓનાં·નાંમ*ઊજીવી—શંજીવી—અનુજીવી—પ રજીવી—શ્રુજીવી·અને·ચરનજીવીને·વીચાર· કરવા· લાગો· કે· રાજ·નીતમાં·શતરૂ·શાથે·ચાલવાના·છ·ઊપાઈ·કેહેલાછે* ઈ

ક્° (શંધી•) એટલે• મીતરાઈ*બીજો• (વીગરેહ•) એટલે•
જુધ*તરીજો• (આંન•) એટલે•ઠાંમ મુકી•પાછી•કાઠવી*ચો
થો• (અશન•) એટલે•પોતાનો•ઠાંમ•મજબુત• કરવો*પાંચમો•
(આશરઅ•) એટલે•બીજા•રાજાની•મદદ•લેવી*છઠો (દવેધ•)•
એટલે•કપટ•ભાવે•કરીને•શતરૂને•જીતવો*એ•છ•પરકાર•માંથી
આપણે•આ•શમે•કેહેવો•ઊપાએ•કરીએ•તે•કહો*આપણેતો•ર
હનુ•દીશતુ નથી•ને•વાગલાઓનુ•ઠેકાણુ•પણ• કાંઈછે•તે•
જાંણતાનથી*હેવાં •રાજાનાં•વચન•શાંભલી• પેહેલાં• ઉજીવી•
બોલો*રાજા•બલવાંન•શાથે•બગાડ•નહીજ•કરીએ—મીતરાઈ
કરીએ•આ•માંહારૂં•મતતે*

કહું છે— જે•શારો•ગમભીર•જેહેને•મદદે•ઘ
ણાં•ને•જેણે•ઘણાએક•જુધમાં•જીત•કરી છે•તે
ની•શાથે•શલાજ•રાખીએ*શમાન•બલ•શાથે•
જુધ•કરવું*બલવાંન•શાથે•કરીએ તો•માટીનો•
ઘડો•પથર•શાથે•અફડાતો•જેમ•ફુટે છે•તેમ•ના
શ•પાંમીએ*

•તે•શાંભલી•શંજીવી•બોલો—જહગડો•કરવો•આ•માહારૂં•
મત છે*

કહું છે— જુડા•શતરૂ•શાથે•મીતરાઈ•કરીએ
તોએ•તે•પોતાનું•જુડાપણું•કરવા•ભુલે•નહી*
જે•જુડો—લાલચો—જુઠો—હેંકારી—ચંચલ—મુર
ખ—શરદારોને•માંન•આપતો•નથી*હેવો•શતરૂ
જીતવો•કઠણ•નથી*જેમાં•જીતવાની•ઉમેદ*જે

હીમત•રાખેછે•તે•ઘણા•ફોજ•વાલા•શતરૂને•
પણ•જીહીતશે*જેમ•શીંહ•હાથીને•જીતેછે*
માટે•ફોજ•આપણને•મારાછે•અને•આવી•રીતે•આપણ•
નીતરાઈ•કરવા•જાશું•તો•તે•આપણને•બીજા•શહેરજીને•વધતી
વેદનાં•કરશે•તો•તેહેની•શાથે•લડવું•જ•જોઈએ*

પછે•અનુજીવી•બોલો—રાજા•તે•જુડોછે—બલવાંનછે•
અને•નીરમજાદછે•માટે•તેહેની•શાથે•શલાહ•અથવા•જગડો•
કરું•નહી•જોઈએ*ઠાંમ•છોડી•આંજે•આપણે•પાછી•કાહાડી
ફ•ફ•મહને•ગમેછે—કાંકે•શમો•જોઈને•પાછું•જીતવા•હલકું•
પડશે*

કહું છે—શતરૂનાં•દેશમાંજાતાં•શૂ શૂ•અડચ
ણ છે*અન•પાંણીની•વેતરણ•કેમથાશે•એ•જાં
ણાં•વીનાં•જો•તાંહાં•જઈએતો•પાછા•પોતાને•
દેશ•નહી•આવીએ*હાથીપર•કુટી•પડવા•શારૂ•
શીંહ•પણ•લગારીક•પાછો•હટેછે*તેમ•મનમાં•
વેર•રાખીને•બુધીવાંનછે•તે•પાછો•હટેછે•હુંકાર
કરતો•નથી*

હવે•પરજીવી•બોલેછે—રાજા•એ•તરણ•ઊપાએ•પશંન•ક
રતા•નથી*માહારૂં•મત•એછે•જે•આપણું•ઠાંમ•મજબુત•કરીએ*

કહું છે— મગર•પોતાને•ઠાંમે•હાથીને•જાહા
લેછે*તેજ•બાહાર•પડ્યા•તો•તેહને•કુતરા•પણ
મારેછે*પોતાને•કીલામાંથી•એકલો•માંણશ•દશ
શતરૂને•મારેછે*

માટે•પથરા•તોપો•ને•બીજાં•જંતર• રાખીને•કીલો•મજબુ
ત•કરવો•ને•બીજું•ફોજ•પણ•ઠીક•જથી•રાખવી*

કહ્યું છે—નાહાનાં•નાહાનાં•જાહાડો છે•પણ•જો
તે•ઈક•બીજાનો•આશરો•કરીને છે•તો•તેહને•
વા•ઉખાડી•શકતો•નથી*ને•મોટા• જાહાડ છે•
પણ•ઈકલો છે•તોતે•હલકા•વાઈ•પડી•જાઈ છે*

પછે•શ્રુજીવી•બોલવા•લાગો•રાજા•છ•પરકારમધે•આપણે
ઇહાં•બેશી•બીજા•રાજાનો•આશરો•કરીઈ•ઈ•મને•શારૂં•દીશેછે

કહ્યું છે— મદદ•વીનાં• મોટાછે• તે•ઈકલો•
નાશ•પામેછે*જેમ• વાઆ•વીનાં• અગાણી*ઘ
ણાંઈકનો•જથો•થઓ•તે•ઘણો• નબલો•હોઈ
તોઈ•પણ•જીતવા•ભારીછે*જેમ• ઘણાં•તણાં
નો•વણેલો•દોર•તોડવો•કઠણ*

ઈવાં•પાંચ•પરધાંમનાં•મત•લીધા•પછે•રાજા•મેઘ•વરણે•ન
મશકારકરી•પોતાનાં•બાપનાં•વખતનો•ઘરડોને•માહા•બુધીવં
ત•હતો•જે•ચીરંજીવી•પરધાંન•તેહને•પુછું*પીતાજી•આ•વાતપર
તમારે•શ્રું•મતછે•તે•કહો*પછે•તે•બોલો• રાજા•આ•શરવે•પ
રધાંન•જે•બોલા•તે•નીતી•શાશતરનાં• આધારેજ• બોલાછે•ને
માં•કાંઈ•વાંકું•નથી—પણ•શમો• જોઈને•તે•કરવું•જોઈએ—
તે•આજનાં•શમે•આપણે•આ•ઘટેછેકે•કપટ•કરવું—કાંકે•આ
પણો•શતરૂ•પાપીછે•તેની•શાથે•શાંત•રેહાણ•કંઈ•કામનાંનથી

કહ્યું છે— પાપી•શતરૂ*ખોટો•ચાકર•અને•વે
શીઆ•ઈતની•શાથે•શાંતું•ચાલીઈ• તો•બચી

ઈ • નહી * ને • દેવ • શાધુ • ને • ગુરૂ • ઈઉની • શાથે • ક
પટ • રાખીઈ • તો • નરક • જાઈઈ *

માટે • શતરૂનાં • મનમાં • વીશવાશ • ઊતપન • કરી • તેનાં • ઘેર
નો • ભેદ • જાંણીઈ • તો • પછે • તે • શ્ત્રુએથી • મારો • જાઈ * રાજા • પુછે છે •
પીતાજી • તેહનું • ઠેકાંણું • જાંણીઈ • નહી • તો • આપણ • તેનાં • ઘેરનો
ભેદ • કેમ • શમજીશે * ચીરંજીવી • બોલો • ગુપત • જાશુશનાં • હાથથી • તે
જાંણવું • શેહલછે * વલી • રાજા • પુછે છે • આપણાં • ને • તેનાં • જાતનું •
વેર • પડવાનું • કારંણ • શું • તે • મહને • શંમજાવો * ચીરંજીવી • બોલો •
તેનું • કારણ • ઈક • આપણી • જીભલી * આ • જીભલીને • લીધે • ઈક • ઘ
ધેડો • મારો • ગઓ * મેઘ • વરંણ • પુછે છે • તે • કેમ — ચીરંજીવી • કેહે
છે • શાંભલ *

કથા • ૧ લી *

ઘધેડા • ને • જીભ • હલાવેથી • મરંણ • પાંમો *

કોઈઈક • ધોબીનો • ઘધેડો • હુતો — તેહને • ખાવામલતું • જોહતું
અને • કપડાંનો ભાર • ઊપાડતાંઊપાડતાં • તુટીગઓ * તારે • તે • ધોબી
વીચાર • કરવા • લાગો • હું • કોઈ • વાઘનું • ચાંમડું • મલાવી • આ • ઘધે
ડાનો • આંગ • પર • વીંટું • પછે • ઈ કોઈનાં • ખેતરમાંજાઈ તો • ઈનું નાંમ
કોઈ • લેશે • નહી • ને • ઈમ • ઈ • થોડાઈક • દાહાડામાં • ભરેલો • થાશે * પછે
તે • ધોબી • નીત • રાતે • ઘધેડા • પર • વાઘનું • ચાંમડું • લાએ • ને • તેહ
ને • લોકોનાં • ખેતરમાં • ચરવા • મુકે * ઈક • શમે • ઈક • ખેતરનો • રાખ
નાર • છુપતો • છુપતો • તે • ઘધેડા • પાશે • ગઓ — ને • તેહને • જુઈ છે •

ફિટલૈમાં•તે•ઘધેડાઈ•ફિકે•ઘધેડી•દીઠી—તારે•તેપર•તેહેણું•જુઈ

છે•મનગાઉં—ને•તેહેની•પછવાડે•લાગો*પણ•તે•ઘધેડીઈ•તેહેને

વાઘ•જાંણીને•નાહાશવા•માડ્યું•તારે•તેની•ભરાંત•કાઢવા•શારૂ•

પોતે•અરકાઠીએ•કેહેવા•લાગો*રે•હું•ઘધેડો•છેઉં•નાશજે•ન•

હીં*તેવારે•ખેતરનો•રાખનાર•પાછળ•હુતો•જે•તેણે•તેહેને•ઘધે

ડો•જાંણીને•બાંણ•મારો•તેથી•તે•મરણ•પાંમો*તે•કથા•શાંભ

ળી•વળી•મેઘવરણ•પુછવા•લાગો—હે•ઘરડાજી•વાગલાઓ•શા

થે•આપણું•વેર•પડવા•આપણી•જીભલી•કેમ•કારણ•થઈ•તે•

ગરૂડ૰રાજાછે•તે•જાતે•મોટા•ને•વલી•શમરથનો•આશરો•કરેછે*
માટે•તેહેનાં•નાંમપરજ•આપણે•કાંઇથી•હારા•નહી•જઈએ*

કહ્યું છે— મોટાનાં•નાંમપરજ•ક્ષાંમ•થાએ છે•
જેમ•શશલા•ચાંદનાં•નાંમપર•હાથીની•પીડામાં
થી•છુટા*

પંખીઆ•પુછવાલાગા•તે•કેમ—કાગડો•બોલ્યો•શાંભલો*

* થા • ૨ ૭ *

શશલા•નેઓએ•હાથીઓને•નશાડા*

કોઇ•રાંનમાં•ચતુરદંત•નાંમે•હાથીઆનો• રાજા•રેહેતો•
હુતો*એક•વરશાતે•રાંનમાહેનાં•શંધા•તલાવો•શુકાઇ•ગયાં—
તારે•તે•પોતાનો•પરીવાર•લઈ•બીજા•રાંનમાં• ગયો*તાંહાં•એ
ક•તલાવ•હેતું•હતું•કે•જેમો•પાતાલનો•જહરો•કોઇ• શમે•ખુટે
જ•નહી*પછે•તે•પેલા•તલાવમાં•હાથી•શમેત•આંખો• દીવશ•પ
રેઆ•કરે—ને•શાંજે•રાંનમાં•જાએ*તે•તલાવનાં• આશપાશ•શ
શલા•રેહેતા•હુતા—તેઊનાં•બીલ•શોવાલી•જગામાં•હુતાં*તે•પ
રથી•હાથી•ચાલે—તારે•માંહે•શશલા•ચંપાઇ•જાએ*એમ•કેટલા
એક•શશલા•જખમી•થવા•ને•કેટલાએક•મરીગયા*એક•શમે•શં
ઘલા•શશલા•એકઠા•થઇ•વીચાર•કરવાલાગા—કે•હેનો•ઊપાએ•
ન•કરીએતો•આંહાં•આપણે•રેહેવાશે•નહી*

કહ્યું છે— હાથી•અડકતાંજ•મારે છે—શાંપ•હુ

ઘાતાંજ—રાજા•હશતાંજ—ને•દુરજન•માંન•આ
પૂતાં•આપતાંજ•મારેછે*

ત્યારે•તેમાંથી•ઈકશશલો•બોલો—આપંણ•હાથીઓને•ધમકી•
આપીઈં•કાંકે•કેટલાંક•કાંમ•ધમકીથીજં•બનીઆવેછે•તેશીધા•બો
લથી•થતાં•નથી*પછે•તે•શશલો•મારગપર•જઈ•બેઠો—ને•હા
થી•આવતા•જોઇ•તેઊનાં•રાજાને•કેહછે—રે•કાંહાં•જાઈછે—હું
ત્યારેહ—વાત•શાંભલ*હું•ચંદરમાનો•દુતછઊં—ચંદરમાઈ•ત
મુને•કેહવાકુંછે•કે•તમો•હાં•આવી•તેનાં•બીબમાં•શશલો•રેહ
છે•તેહનાં•શગાં•વાલાંઓને•મારાં•તેની•ફરીઆદ•ચંદરમા•
પાશે•ગઈ*તારે•ચંદરમાઈ•કહુંકે•થઊંતે•અજાંણમાં•થઊં•હ
શે*પંણ•અતાર•પછે•જોતે•હાથીઓ•તલાવમાં•આવશેતો•તે
ઓને•ઈક•પલખમાં•મારી•નાખીશ*ઈમબોલી•માહારી•પાશે•ત
મને•કેહવાકુંછે*ને•ચંદરમા•શશલાઓનો•શોક•દુર•કરવાશા
રૂં•પોતે•તલાવમાં•આવોછે* હાથી•રાજાઈ•તે•શધું•અચર
ત•પાંમી•શાંભલું• અને• કેહવાલાગો—રે• મહને•તું• ચંદર
માને•દેખાડશેતો•શાચું•માંનીશ*શશલો•બોલો—પોહોર•રાત
પછેઆવીશતો•દરશંણ•થશે*પછે• પોહોર•રાત•ગઇ•તારે•હા
થીનો•રાજા•તલાવપર•ગઓ—તેહને• શશલાઈ•પાંણીમાં•ચંદર
માંનો•ઓરો•પડો•તે•દેખાડું—ને• બોલો• હવે•શવાંમીને•નીદ•
લાગીછે•તો•આંથીજ•નમશકાર•કરી•તું•તારો•મારગ•ધર—ન
હીતો•તે•તુને•જોઇ•ક્રં•કરશે•તે•કેહેવાઈ•નહી*તેવારે•હાથી•
ભઈ•પાંમો—ને•પોતાનો•પરીવાર•લઈ•બીજે•ઠેકાંણે•ગઓ*ને
શશલા•સુખી•થઆ*માટે•તમે•આ•વાગલાને•રાજા•નહી•કરો

દ•જાતે•પાપીછે—તમને•વીશવાશ•આપી•તમારો•નાશ•કરશે*
જેમ•કે•બીલાડાએ•શશ•તથા• કપીંજલ• હેવે•નાંમનાં•શશલાં
આને•કરૂં *પંખી•પુછેછે•તે• કેમ—કાગડો•કેહેછે•શાંભલો*

ક થા • ૩ જી *

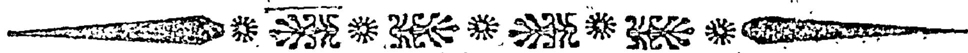
બીલાડો•અને•શશ•તથા•કપીંજલ•શશલો*

કાગડો•બોલો•કે•વડનાં•જાડઉપર•હું•રેહેતો•હુંતો—
તેની•હેઠલ•દરમાં•કે•શશ•નાંમે•કરી•શશલો•રેહેતોહુતો*કે
શમે•તે•શશલો•ચારો•કરવા•ગએો—તે•કેટલાકે•દાહાડા•શ્રુધી•
આહાર•રહ્યો*તેટલાંમાં•કે•બીજો•શશલો•કપીંજલ•નાંમેકરી•
તાંહાં•આવી•શશનાં•ઘેરમાં•રહ્યો* શશ•પાછો•આવ્યો•તારે•જુ
એછેતો•કપીંજલ•ઘરમાં•ભરાંણોછે• તે•ઠેકાંણું•મુકતો•નથી—ને
ઊલટો•વડવા•લાગો—તારે•શશે• કહ્યું•ભાઈ•આપણે•કોઈ•ની
શાઈત•પાશે•જઈએ•તે•કેહેશેતે• ઘેરનો•ધણી*પછે•તે•બેહુ•ની
કલા•ને•મારગમાં•તેણેએ•જોઉં•કે•નદીને• કાંઠે•એક•ઘરડો•બી
લાડો•બેઠોછે•તે•મોઠેથી•રાંમ•રાંમ•કહ્યી• બોલેછે*

આ•શંશારમાં•કાંઈ• શાર•નથી—વશતુ•માંત
ર•બધી•અનીતછે—ધરમ•કરીએ• તેજ• શાથે•
આવશે—બીજાપર•કરા• જેવું•પુન•નથી—બીજા
ને•પીડા•કરા•જેવું•પાપ•નથી*

એવો•તેહેને•જોઈ•તે•શશલા• તેની•પાશે•ગયા*ને•દુર•
ઊભા•રહી•પોત•પોતાની•હકીકત•કેહેવા•લાગા*તે•બોલો•હું•

કાંને•બેરો•છઉં•માટે•પાશે• આવી•મારા•કાંનમાં• કેહેશો•તો•
જે•ધરમ•હોશે•તે•કહીશ*જીવ• હીશામાં•પાપ•જાંણી•એ•ઘણા
દાહાડા•થયા•તે•મુકી•દઈ•આંહીં• બેઠો•છઉં*માટે•તમે•આહરી•
પાશેથી•બીશોનો*પછે•તે•શશલા• તેપર•વીશવાશ•રાખી•તેની••
પાશે•ગંયા—ને•કાંનમાં•વાત• કેહેવાલાગા*તેઉને•જાહલી•બી
લાડાએ•તતકાલ•મારી•નાખા*તમુને•પંણ•આ•વાગલા•તેમ•ક
રશે—તે•શાંભલી•શંધા•પંખીઆ•કેહેવાલાગા•કાગડો•ખરૂ•કેહે
છે•તો•આપણે•બીજી•વેલા•મલીશ્યું• ને•પછે•રાજા• કરવાનો•
ઠરશે•તે•કરીશ્યું*એમ•કહી•બધા•ઉડી•ગયા*તે•દાહાડેથી•કાગ
ડાનું•અને•વાગલાનું•વેર•પડું•તે•આજ•શ્રુધી•ચાલું•આવેછે
માટે•આવા•શતરૂનેતો•કપટ•કરી•ઠગો•જોઈશે* જેમ•એક•બ
રાંમણને•ઠગોએ•ઠગો*મેઘવરંણ•પુછેછે•તે• કેમ—ચીરંજીવી•
કેહેછે•શાંભલો*

કથા • ૪ થી

બરાંમણ•અને•તરંણ•ઠગ*

કોઈ•બરાંમણ•જગનં•શારૂ•એક•પશુ•મેલવો•હુતો—તેવાં
શાપર•લઈ•ઘેર•આવતાં•મારેગમાં•એક•જણો•ભુખે•મરતો•હુતો
તેણે•તે•તેની•પાશે•માંગો*ને•કેહેવા•લાગો•કે•આવી•શામે•તુ
મારો•પરાંણ•રાખશે•તો•તને•શો•જગનનું•પુન•લાગશે*બરાં
મણે•તેહને•ધીકાર•કરો•અને•ચાલતો•થયો*તે•શામે• તાંહાં•
તરંણ•ઠગ•હુતા•તેઆએ•તે•જોઉ•તેપંણ•ભુખા• હુતા•તે•

વીચાર•કરવા•લાગા•કે•આ•નેરદઅને• ઠગાડી• આપણે•ઈ
ટલો•પશુ•પડાવીઈતો•આપણું•કાંમ•થાશે*પછે•તેમાંથીઈક•
ઠગ•શામો•થઆ•અને•બરાંમણને•કેહેછે•માહારાજ• તમો•બ
રાંમણ•થઈને•આ•અપવીતર•કુતરાંનુ•પરેત•ઈટલેજે•લોઠલ
ઈ•શું•ચાલોછો*બરાંમણ•બોલો•રે•શું•તું• આંધલોછે•જે•
આ•મેં•ટાને•કુતરૂં•કેહેછે•ઈમ•કહી•કેટલેઈક•દુર•ગઆ* તેટ
લામાં•તેમાંથી•બીજો•ઠગ•વેગલે•રશતે•જઈ• બરાંમણને•શા•
મો•આવો*અને•તેહને•કેહેછે—હે•બરંમદેવતમે•ઘેલાતો•નહી
થઆ—રે•મુઈલી•વાછરડી•કાંહાં•લઈ•જાવોછો*તેહને•પંણ•
ધીકારી•બરાંમણ•આગલ•ચાલો*તેવારે•તરીજો•ઠગ•રશતા
માં•ઊભો•રહીને•કેહેછે•હે•દેવતા—આશું—રે• ધયેડાને•અડ
કીઈ•નહી•તે•મુઈલું•તમે•ખાંઠે• ચઠાવુંછે — આ•તમારૂં•બ
રાંમણ•પણું•કીઆ•ગાંમનું*માટે• ઈને•લાખીદો*તારે•બરાં
મણે•વીચારૂં•આ•પશુને•તરંણ•જણાઈ•તરંણ•શરૂપે•દીઠો•
તો•આ•કોઈ•બરમ•રાખશતો• નહી•હશે—કે• નાના•પરકાર
નાં•વેશ•દેખાડેછે*ઈમ•મનમાં•લાવી•તેણે•તે• હેઠલ•લાખીદી
ધો—ને•દોડતોજ•પોતાને•ઘેર• ગઆ*પછે•તે•પશુને•લઈ•ઠ
ગોઈ•પોતાનું•કાંમ•કરૂં*માટે•હે•મેધવરણ• કહું છઊં•તે•કર
હું•તારી•શાથે•મોટું•જ•વધવા• માંડીશ•તારે•તું•શંધા•કાગ
ડાઓને•કેહેકે•હું•શતરૂશાથે•મલેલોછઊં—માટે•મારે•શીખ
શા•કરવી•જોઈઈ*ઈમ•કહી•તું•મારી•છાતીપર•ચઠીબેશ—ને
ચાંચ•મારીને•મારૂં•લોહી•કાઢી•કેટલાંઈક•પર•પંણ•ઊખેડજે
ને•મહને•વડ•હેઠલ•અરધ• મુવેલો• લાખી•દેજે•પછે•તું•ઠાંમ
છોડી•પરીવાર•શંમેત•પાશેનાં•પરવત•પર•જાજે*આગલ•જે

કરવું•તે•હું•શાધુ•ઠીક•કરીશ*પછે• મેઘવરણે•તેમ•કરે—ને
શાંધા•કાગડાઓને•લઈ•પેલા• પરવતપર•ગઓ*રાતે•રાજા•
અરીમરદન•પોતાની•ફોજ•લઈ•આવો—તેહેને• કાગડા•મલા
નહી*તારે•વીચાર•કરવા•લાંગા•કેટલાંમાં•ચરંજીવી•હલવેહલ
વે•વડ•હેઠલથી•બોલવા•લાગો*રે• ભાઈઓ•કાગડા•હાંથી•જ
તા•રહા—તે•આજ•તમારાપર•હલો•કરવા•નીશરા•હુતા—તે
•સે•વારા•ને•તેની•શાથે•જઘડો• કરો•તો•મહને•તમારા•તરફ
નો•માની•તેણે•મારી•આ•દશા•કરી*હવે•જો•તમે•મારો•પ
રતીપાલ•કરશોતો•તમારે•હાથે•તે•શાંધાઓને•મરાવીશ*તે•
શાંભલી•અરીમરદન•વીશામે• કરવા•લાગો—ને•તેજ•વડ•હેઠ
લ•પોતાનાં•પાંચ•પરધાંન•નામે—રકતાખશ— કરૂરાખશ—પ
રાકારકરંણ—દીપતાખશ•અને•વકરનાશ*તેઓને•તેડી•કેહવા
લાગો—રે•આપણા•શાતરૂનો•પરધાંન•આપના•હાથમાં•મલોછે
કેને•શું•કરીએ—ને•હવે•આપણે•શાતરૂ•શાથે•શાંમ—ભેદ—દા
ન•અને•દંડ*આ•ચાર•ઊપાએ•માંથી•કેવો•ઊપાએ કરવો•તે•ક
હો*તેવારે•, રકતાખશ• બોલો—શવામી• શાંમ• કરીએ*કરૂ
રાખશે•કહું•ભેદ•કરવો*ને•દીપતાખશનું•મત•પહુકે•લાલચ
આપીએ*

. કહું છે—જે•લોભમાં•પડો•તે•આપદા•જોતો•
નથી•બીલાડી•જેમ•દુધ•જુએ છે•પંણ•લાકડી•
જોતી•નથી*

.પછે•કરૂરાખશ•કેહેછે•મનેતો•એમ•શુજેછે•કે•લડાઈ•ક
રીને•શાતરૂને•દંડ•કરવો*

કહું છે—પરાક્રમ•કરા•વીનાં•જે•રાજ•લખ
મી•મેલવી•તેહેને•રાજ •લખમી•નહી•કહીએ*

પછે•પરાકારકરણ•નાંમે•ઘરડો•પરધાંન હુતો•તે•બોલ્યો—રે•આ•ચીરંજીવી•આપણો•તાબેદાર•માટે•હેને•રાખવો•ઘટે છે॰ જેમ•ઈક•કપોતાઈ•કરૂં॰અરીમરદન•પુછે છે•તે•કેમ—પરાકારકરણ•કેહે છે•શાંભલ॰

કથા • ૫ મી ॰

કપોતો•જેણે•તાબેદારીને•કાજે•જીવ•આપો ॰

કોઈ•વંનમાં•ઈક•પારધી•ફરતો•હુતો॰તેણે•ઈક•કપોતી પકડી—તે•પાંજરામાં•નાખી•જાઈ છે—ઈટલામાં•શાંજ•પડી—ને•મેહ•લાગો•તેણે•કરી•અંધારૂં•ઘોરથઊં॰તારે•તે•પારધી•ઈક•મોટા•જાહાડ•હેઠલ•ઊભો•રહ્યો—ટાહાડે•કરી•કાંપે છે॰ને પેટમાં•ભુખ•લાગી છે॰પછે•મેહ•રહ્યો—તારે•પારધી•મોહું•ઊંચું•કરીને બોલ્યો—રે•જે•કોઈ•આ•જાહાડપર હશે•તેને•હું•તાબેદાર છઊં॰તે•મને•આ ટાહાડ•પાશેથી રાખે—ને•મારા પેટમાંની•આગની•શાંતકરે॰તે•શાંભલી•જાહડપર•કપોતો હુતો•તે•દુખ•કરવા લાગો—હે•ભગવાંન•માહારી•કપોતી•પણ•આજ•આવી નહી•તે•હોતતો•અમે•આ•અતીતની•શેવા•કરત॰તે•વચન•કાંને•પડતાંજ•કપોતી•પાંજરાંમાંહેથી•બોલે છે—રે• હું•આ•પારધીનાં•પાંજરાંમાં•પડી છઊં•પણ•તું•તે•કાંઈ•મંનમાં•લાવજે•નહી॰તારેથી•થાઈ તે•હેની•શેવાકર॰કાંકે•તાબેદારીનું•દુખ•દુર•કરવા•શરખું•બીજું•પુન•નથી॰પછે•તે•કપોતાઈ•પોતાની ચાંચે•કરીને•બાહેરથી•ઈક•અંધારો•આણો—ને•સુકાં•પાંતરાંપર•મુકો•તે•તાપે•કરીને•પારધીની•ટાહાડ•ગઈ॰પછે•તે•

પારધી•તેની•પાશે•ભોજનની•જાચના•કરવા•લાગો*તેવારે•ક
પોતો•બીચાર•કરેછેકે•કેટલાક•પુન•પરાંણીછે•તે•દશાનું•પેટભ
રેછે*કોઇ•શોનું—કોઇ•હજારનું•અને•હમે•અભાગીઆ•પંખી
પોતાનું•પંણ•પેટ•ભરી•શકતા•નથી—તો•માહારી•પાશે•આ•
~~શરીર~~છે•આ•કોઇ•દાહાડે•પંણ•જવાનું•તો•તે•આજ•એને•કા
જે•લગાડીશ—પંણ•હું•જાચકને•મોઠામાંથી•નાં•નહી•કહીશ*
પછે•તે•પારધીને•બોલો—ભાઇ•તું•મહને•ખા—ને•તાહારો•પૂ
રાંણ•રાખ*એમ•કહી•તે•અગનીમાં•પડો*તે•જોઇ•પારધીને•
મોટી•દલગેરી•થઇ—તેવારે•તેણે•પેલી•કપોતીને•પાંજરાંમોથી
છોડીમુકી—તેણે•બાહેર•નીકલતાંજ•અગનીમાં•પરવેશ•કરો
ને•શતી•થઇ•બલીમુઇ*પછે•પારધીને•તે•દુખ•શાહું•નહી•તારે
તેણે•મોટો•અગની•કરીને•તેહમાં•પોતાના•શરીરનું•હવન•
કરૂં*તે•તરણે•જણાં•મરતાંજ•વારે•દેવ•શરીરને•પામી•શર
ગે•ગયાં•અને•અખઇ•શુખી•થયા*માટે•રે•અરીમરદન•તા
બેદારને•મારવાનું•ઘણું•પાપછે*તો•એને•આપણા•કીલામાં•
માંન•આપી•રાખીએ•અને•એમે•હાથે•શતરૂનો•નાશ•કરીએ*

કહ્યું છે— ઘરનો•ભેદુ•મલા•વોનાં•ઘર•હાથ
માં•આવું•કઠણછે• માટેજ•રાંમચંદરજીએ•બી•
ભીખણને•હાથમાં•રાખી•લંકાપર•જીત•કરી*

એવાં•પરાકાર•કરણના•વચન•શાંભલી•દીપતાખશ•બોલ
વા•લાગો—રાજા•આ•ચીરંજીવી•આપણો•શતરૂ•એને•મારવો
જ•જોઇએ•કાંકે•આપણે•એક•બીજાને•દુખ•આપુંછે•તે•કોઇ
દાહાડે•પણ•શાંભારશું•અને•એક•બીજાનો•ઘાત•કરશું•એક•શા
પનું•ભરાંમણું•વચનછે*

મેં • તારા • છોકરાને • મારો • તે • તું • કોઇ • દાહે • ગુણ • શંભારશે • અને • તારા • છોકરાઈ • મારી • ફણાં • દુખવી • તે • હું • શંભારીશ • માટે—રે • બરાંમણ • ઈક • વાર • જે • પરીત • તુટી • તે • ફરીથી • શંધા તી • નથી ✻

અરીમરદન • પુછેછે • તે • કેમ— દીપતાખશ • કેહેછે • શાંભલ ✻

કથા • ૬ ઠી ✻

હરીદત • બરાંમણ • અને • શાંપ ✻

કોઈઈક • હરીદત • બરાંમણ • ખેતી • કરીને • પેટ • ભરતો • હુતો • તેણે • ઈક • દાહે • પોતાનાં • ખેતરમાં • ઈક • મોટો • શાંપ • નીકલેલો • દીઠો ✻ તેની • આગલ • તેણે • ઈક • વાટકામાં • દુધ • લાવી • મુકું શાંપે • તે • પીઇને • બીલમાંથી • પાંચ • રૂપીઆ • લાવી • વાટકામાં • મુંકા • તે • લઇ • બરાંમણ • શંતોશ • પાંમો • અને • તે • દાહેથી • પછે • નીત • શાંપને • કાજે • દુધ • લાવતો • જાઈ • અને • પાંચ • પાંચ • રૂપીઆ • ઘર • લેતો • જાઈ ✻ ઈક • શમે • તે • બરાંમણને • બીજે • ગાંમ • જવું • પડું • તારે • શાંપને • દુધ • મુકવા • શારૂં • તેણે • પોતાના • છોકરાને • કહું ✻ છોકરાઈ • જારે • રૂપીઆ • જોઈઆ • તારે • તેની • બુધી • ફરી • ને • તેણે • મનમાં • લાઈવું • કે • આ • શાંપને • મારીને • તેની • હેઠલ • ધનછે • તે • ખોદી • લઈઈ ✻ પછે • બીજે • દાહે • તેણે • ઈક • શોટો • કાખમાં • શંતાડો • અને • શાંપને • દુધ • મુકવા • ગઓ ✻ શાંપ • આવી • દુધ • પીવા • લાગો • તારે • તેણે • તેનાં • માથા • પર • શોટો • મારો • તે • ચુકો

પણ•તેની•ફેણ•લગારીક•દુખવી•તારે•કરોધથી•તેણે•તે•છોક
રાને• દંશ• કીધો• એટલામાંજ• તેનો• પરાંણ• જતો•
રહો * પછે• તેનાં• શગાં• શમંધી• આંવીને• તે
હેને•અગની• દાહ• કરો * બીજે• તરીજે• દીવશે• તે
નો બાપ•આવેઓ•તે•વરતમાંનશાંભલી•ઘણોજ•દુખી• થઓ
ને•દુધ•લઈ•પોતે•શાંપનાં•બીલ•પાશે•ગઓ*તારે•શાંપ• તેહ
ને•માંહેથી•કેહેછે—ભાઈ•મેં•તારા•પુતરને•મારો•તે•તું•શં
ભારશે•અને•તેણે•માહારી•ફણા•દુખવી•તે•હું•શંભારીશ•મા
ટે•એક•વાર•પરીત•તુટી•તે•ફરી•શાંધાતી•નથી* પછે•વકરના
શે•કહું—રે•અરીમરદન•તું•દીપતાખશનું•શાંભલીશમાં— રે
ચીરંજીવીને•મારવો•નહી*તેનું•ને•કાગડાઓનું•વેર•પકુછે•
તો•તે•એક•બીજાનાં•મરમ•બોલશે•તેથી•આપણું•કાંમ•શોહેજ
થશે*જેમ•એક•રાજકંનાનું•કાંમ•થઉં*અરીમરદન•પુછેછે•
તે•કેમ—વકરનાશ•કેહેછે•શાંભલ*

કથા ૭ મી *

રાજકંના• અને • શરપ *

કોઈ•રાજાની•કંના•હુતી—તે• બાપને•કાંઈ•અમરજાદ•
વચંન•બોલી—માંટે•તેણે•તે•કંનાને•એક•જલંદર•રોગી•શા
થે•પરંણાવી*તે•રોગી•રાજાનો• પુતર• હુંતો—રોગથી•કંટા
રો•માટે•પોતાનું•ગાંમ•મુકી•દેશાંતર•ફરવા•લાગો•હુતો*કો
ઈ•શામે•તે•રોગી•ભરતારને•લઈ• રાજકંના•દેશ•ફરેછે*તે•

ડું•અંગાની•લાવીને•શલગાવી•દેઊં•છેઊં•ફટલે•શાથઅં•વાગ
લાં•ફીકઠાં•બલી•મરશે*પૃછે•તેઓ•ફ•તેમ•કરતાંજ•વાગલાં•
નાશ•પાંમાં*વીશાસુરારમા•રાજ•પુતરોને•ફેઈછે—રે•તમુને•પ
ણ•શાતરૂ•વીરો•ધણું•શાવધાંન•રેહવું•જોઈએ—નહીતર•વાગ
લાંની•પેરે•નાશ•પાંમશો*

શ્રી•વીગારકુ•મંતર•૩જું•શમાપત•થઉ*

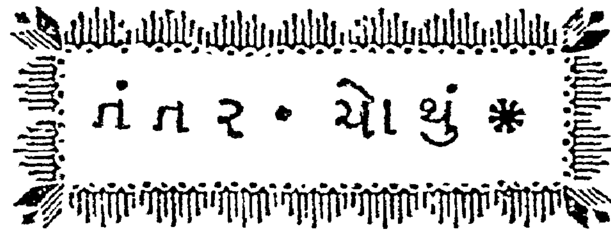

જારગમાં·ફક·ઠેકાંણે·ઊતરાં· તાંહાં·રોગીને·નીદ·આવી—તે
વારે·તેનાં·મોઠાંમાંથી·ફક· શાંપ·નીશારો—તે· ઠેકાંણે·કોઇ·
બીજો·શાંપ·હોશે—તે·પંણ·આંચીતો· બીલમાંથી·બાહેર·ની
શારો*તારે·બેઊની·ફક·દરશાંટી· થતાંજ·વઢવાલાગા—ને·ફ
ક·બીજાનાં·મરંમ·કાઢવાલાગા* બીલમાંનો·શારપ·મોઠામાંહી
લાને·કેહેછે—રે·તું·આ·રાજપુતરનાં· પેટમાં·રહીને·તેને·દુ
ઃખ·આપેછે—તો·તાહારો·નાંશ· કરવો· શોહેલછે*ફણે·મેંશં
ની·છાશમાં·સુંઠ·ઘશી·પીધીતો·તું·મરી·જશે*પેલો·બોલો·
તો·તારા·બીલમાં·તાતેલું·તેલ· રેંકુંતો·તું·મારીં·જશે—ને·
તાહારા·આશંન·હેઠલ·ધંનછે· તે·તારા·મારનારને·હાથ·લા
ગશે*ફવી·બોલાચાલી·થઇ—તે·રાજકંનાંફ·હુરશે·રહી·શાંભ
લું·ને·પેહલાં·તે·ઓશડ·કરૂં·તેથી· માટી·શારો·થઆ*પછે·
બીજા·શારપનાં·બીલમાં·તાતેલું· તેલ·રેંકું·ને·ખોદી·જોઊતો
ધંન·પંણ·મલું*માટે·આ· ચીરંજીવીને·રાખવોજ·ઘટેછે*પ
છે·વાગલા·તેહેને·પોતાનાં·કીલામાં· લઇગઆ—ને·કહું·અ
મે·તુને·જીવતદાંન·આપું—ને·આશરો·અંણ·આપોછે·તો·
હવે·તારી·અશલાઇ·જે·હોશે·તે·દેખાડજે*ચીરંજીવી·બોલો
કારજને·અંતે·દીશશે·હું·અમશ્તો·મોંઠેથી·બોલું·નહી*પછે
તે·ચીરંજીવીફ·તેઊનો·કીલો·જોઆ—ને· આવા·જવાનો·મા
રગ·હુતો·તે·ધાનમાં·રાખી·બીજે·દાહાડે·મેગવરંણ·રાજા·પાશે
આવો·ને·તેહેને·શંધું·વરતમાંન·કહી·વીનતી·કરી*શાવાંમી·
હવે·તમે·પ્રાજને·હુકંમ·કરોકે·શંધા·ફક·ફક·લાકડી·ચાંચમાં
લઇ·ચાલે·ને·શતરૂનાં·ગફાનાં·બારણાંમાં·લાખી·ઠગલો·કરે

હું•અગ્ની•લાવીને•શલગાવી•દેઊં•છેઊં•કે•ટલે•શાથસં•વાગ
લાં•કે•કઠાં•બલી•મરશે*પછે•તેઓએ•તેમ•કરતાંજ•વાગલાં•
નાશ•પાંમાં*વીશ્નુશરમા•રાજ•પુતરોને•કેહેછે—કે•તમુને•પ
ણ•શતરૂ•વીશે•ઘણું•શાવધાંન•રેહેવું•જોઈએ—નહીતર•વાગ
લાંની•પેરે•નાશ•પાંમશો*

શાંથી•વીગારહે•તંતર• ૩ જું•શમાપત•થઉ*

લબધ • પરનાશ *

વીશણુશરમાં•રાજ•પુતરોને• કેહ્છે*હ્વે•હું•તમુને•લબ
ધપરનાશ•નાંમે•ચોથું•તંતર• કહું છઊં—જેહ્ના•પેહ્લા•શ
લોકનો•આ•અરથછે*

જે•આવીપડું•તેનો•ઉપાએ•કરે છે•ને•ઘભ
રાતો•નથી•તે•શંકટમાંથી•પાર•પડે છે*

જેમ•એક•વાનર•જલમાં•ગએલો•બાહ્ાર•આવો*તે•કથા
એમછે*

કે•એક•ઠેકાંણે•શમુદરને•કાંઠે• એક•જાંબુનું•જાહ્ાડ•હું
તું•જે•શદા•ફલતું•રેહ્*તેપર• એક•રગતમુખ•નાંમે•વાંનરો•
હુતંબ•શાથે•રેહ્તો•હુતો*કોઈ• શમે•તે•જાહ્ાડ•હેઠલ•પાંણી
માંથી•એક•કરાલમુખ•નાંમે•મગર•આવો—તેવારે•વાંનરાએ•તે
હ્ેને•પરોંણો•જાંણીને•જાંબુનાં• ફલ•આપાં*તે•અમરત•શાર
ખાં•ફલ•ખાઈ•મગરે•ઘેર•જઈ•બાએડીને•કહું*પછે•તે•મગર
દાડી•આવે—ને•વાંનરા•શાથે•શ્રુભાખીત•વાતો•કરે* વાંનરો•
પંણ•તેહ્ને•નીત•જાંબુનાં•ફલ•આપેતે•ખાઈ•બાકીનાં•તે•પો
તાને•ઘેર•લઈજાએ•ને•બાએડીને•આપે*એક•શમે•બાએડીએ•પુ

છું—રે•ભરતાર•જો•આ•અમરત•શારખાં•ફલ•નીત•ખાતો•હ
શે•તેનું•કલેજું•પણ•અમરત•શારખું•જ•હશે—તો•જો•હું•તા
રી•વાલીજ•હોઈશ•તો•કંઈપણ•કરીને•તે•વાંનરાનું•કલેજું•
મને•ચખાડ•જે•તે•ખાધેથી•આપણ•બેહુ•અમર•થાશ્યું•ને•ઘ
ણાં•વરશ•લગણ•જીવી•શંશારનાં•ભોગ•ભોગવશ્યું*મગરે•તેહ
ને•ઘણી•શમજાવી•કે•તું•આ•ઘેલી•વાત•છોડીદે—પણ•બાએ
ડીની•જાત•હટ•લીધી•તે•છોડે•નહીં*

કહું છે— મુરખ•પુરશ—બાએડી—કરચલા—
માછલા•અને•દારૂબાજ•પુરશ•એઉએ•જે•એક
વાર•લીધું•તેહેને•છોડતા•નથી*

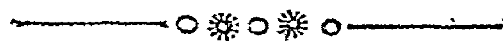
પછે•તે•તેહેને•કેહે છે•રે•મેં•તારૂં•શંધું•જાંણ્યું*તું•વાં
નરાની•બાએડી•શાથે•લાગો છે• માટે• તેહેને•તાંહાં• આખો•
દીવશ• જઈ• બેશે છે• હવે• તને• માહારૂં• શ્યું• કાંમ•
તો•હું•પણ•મારો•પરાંણ•આપું છું*મગર•બીચારો•તેહેને•
પગે•પણ•પડો•તોએ•તે•શમજે•નહીં•અને• અપવાશ• કરતી•
બેઠી*એટલે•લાચાર•થઈ•ચીંતાતુર•એવો•તે•પેલા• વાંનરા•પા
શે•ગઓ*તેણે•પુછ્યું—રે•માહરા•મીતર•આજ•તું•કાંઈ•ફકુ
રમાં છે•એવું•દીશે છે*મગર•બોલો•ભાઈ•બાએડીએ•મારો•ધીકા
ર•કરો•કે•એટલા•દાહાડા•તારાં•જાંબુ•ખાઈને•મેં•તને•એક•વાર
પણ•જમવા•તેડો•નહીં*તો•હવે•તને•મારા•ગરીબને•ઘેર•આ
વું•જોઈશે*વાંનરો•બોલો•તે•શાચું•કહું•પણ•પાંણીમાં•મા
રેથી•કેમ•અવાશે—તું•તાહારી•બાએડીને જ•ઈહાં•લાવ*મગર
બોલો—રે•તેની•શીચીંનતા—હું•તુંને•મારા•વાંશાપર•લઈ•જ

ઇશ*મારૂં•ઘર•શમુદ્દરમાં•શુકા•ઠેકાંણાંપરછે•માટે•તું•ને•કઈ
અડચણ•પડશે•નહી*વાંનરે•કહું•શારૂ*પછે•તે•વાંનરને•વાં
શાપર•લઈ•મગર•મોટાં•પાંણીમાં•ગઓ•તેવારે•તેણે•વીચારૂં
હવે•એ•માહારા•હાથમાંથી•જઈ•શકશે•નહી•તો•એને•ખરી•વા
ત•કહું•કે•દેવતાનું•શમરણ•કરી•પોતાનું•ઘટે•તે•કરશે*એમ
વીચારી•પછે•મગરે•જે•હતી•તે•વારતા•વાંનરા•આગલ•કહી*
તે•શાંભલી•વાંનરો•ઘાબરો•ન•થઓને•ધીરજ•રાખી•મગરને
કેહેછે—રે•ઘેલા•તેં•મહને•આ•વાત•તાંહાંજ•કેમ•નહીકહી—રે
અમે•વાંનરા•પોતાનું•કલેજું•શાથે•રાખતા•નથી*તેતો•પે
લાં•જાહાડપર•એવું•ગુપત•રાખું•છે•કે•કોઇને•ખબર•નહી•પડે
અને•એકતો•શું•પણ•હું•તને•દશ•કલેલાં•જોઇએતો•આંપું*
તું•અને•તારી•બાએડી•મહને•પારકાં•નથી*મગર•બોલો•ભા
ઈ•એમછેતો•ચાલો•પાછા•પણ•મહને•તેટલું•આપજેહો—ન
હીતો•મારી•બાએડી•જીવ•આપશે*વાંનરો•બોલો•તારે•કેવું•
ન•પડે—તે•તારી•બાએડી•ને•મારી•ભોજાઇ*પછે•તે•મગરે•વાં
નરાને•પાછો•જાહાડ•પાશે•લાવી•મુકતાંજ•વાંનરુ•જાહાડપર•
ચડી•બેઠો•અને•પોતાનાં•કુટમબને•મલેછે*તેહેને•હેકલથી•
મગર•બોલવા•લાગો—ભાઇ•વેલોથા•નહીતો•તારી•ભોજાઈ•
મરી•જશે*વાંનરાએ•કહું•રે•મુરખ—રે•વીશવાશ•ઘાતકી•તુ
ને•ધીકારછે—રે•કલેજું•વરી•કોઇ•જાહાડપર•રાખતું•હશે*જા
ઘેલશાફા•ફરી•તાહારૂં•મોહોડું•મહને•નહી•દેખાડજે*તેવારે
હાતમાંથી•વાત•ગઇ•જાંણીને•પાછો•મગર•તેહેને•કેહેછે—રે•
મીતર•મેં•તારી•ઠેકડી•કરી*એવું•વરી•કાંહાં•થશે•કે•તારા•ઉ
પકારને•હું•તને•એવડો•અપકાર•કરીશ*વાંનરો•બોલો•હા•હા

હું • બેલો • નહી • કે • હવે • તારો • વીશવાશ • કરૂ * ગંગદત • દેડકાનું કે • ઘરોલીને • વચન છે • તે • શાંભલ * જુઓ • જે • જુઠ • તે • પાપ • કર શે * કરરને • દયા • નહી • આવશે * માટે • રે • ઘરોલી • પરીઅદરશનં ને • કેહુ • કે • ગંગદત • વલી • કુઆમાં • આવતો • નથી * મગર • બોલો ઓ • કેહેવી • કથા છે • તે • મહને • કેહે—પછે • વાંનરો • કેહે છે • શાંભલ

કથા • ૧ લી *

પરીઅદરશન • શાંપ • અને • ગંગદત • દેડકો *

કોઇ • કુવામાં • ગંગદત • નાંમે • કરીને • દેડકાઓનો • રાજા • ઘણાક • દેડકા • શમેત • રેહેતો • હતો * કોઇ • શમે • તેહેની • અને • તેહેના • ભાઇ • બંધેની • વડવાડ • થઇ • તેણે • તેહેને • કુવામાંથી • બાહાર • કાહાડી • મેલો • તે • મારગે • જતો • હતો • તેહેવારે • તેણે • ક કાલો • શારપ • બીલમાં • જાતો • દીઠો • તેહેને • હાંક • મારી • કેહે છે—રે પરીઅદરશનં—રે • પરીઅદરશન • ઉભો રેહે—માહારીવાત • શાંભલ રે • હું • તારે • તાબે છેઉ * તું • માહારી શાથે • પેલા કુવામાં • ચાલ • અ ને • મારા • શાતરૂઓને • માર • તેમાં મારૂ • અને • તારૂં • પણ • કાંમ થશે પરીઅદરશને • કહું • શારૂ * તેવારે • તે • ગંગદત • પેલા • પરીઅદરશન ને • વાવડીમાં • લઇ • ગઓ * પછે • જેને • ગંગદતે • દેખાડા • તેને • તે • શારપે • ખાધા * મિં • કેટલાક • દાહાડામાં • તેણે • ગંગદતના • શંઘા • શતરૂ • ખાઇ • લાખા * પછે • ગંગદત • તેહેને • કેહેવા • લાગો ભાઇ • તેં • મીતરનું • કાંમ • કરૂં—હું • તાહારો • ઘણો • આભારી • થ

ઓ—હવે•તું•તાહારે•ઠેકાંણેજા*શરપ•બોલો•હવે•હું•કીહાં•
જાંઉં—માહારાં•બીલમાં•કોઇ•બીજો•શાંપ•પેઠો•હશે•અને•
મહને•પંણ•એ•ઠેકાંણું•છોડવા•ગમતું•નથી*ગંગદત•બોલો
તો•ઇહાં•રહીને•તું•શું•ખાઇશ*તે•બોલો•શું•ખાઇશ•તાહા
રૂં•શગલું•કુટમબ•ખાઇશ•નહીતો•મહને•નીત•એક•એક•દેડ
કો•આપતોજા—તેમાં•હું•માહારૂં•ગુજરાંણ•કરીશ*તેવારે•ગં
ગદત•લાચાર•થઓ•અને•તે•વાત•કબુલ•કરી*

કહું છે— થોડું•જવાને•શાંચું•રેહેનું•હોએ•
તો•રાખીએ*શંધલાંનો•નાશ•કરતાં•અરધાંનો•
નાશ•ભલોછે*

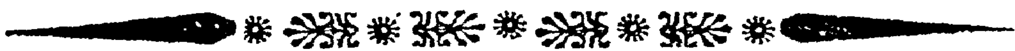
પછે•ગંગદત•તે•શાંપને•નીત•એક•દેડકો•આપે•તે•ખા
ઇ•પેલો•નજર•ચુકાવીને•બીજાઓને•પંણ•ખાતો•જાએ*એમ•
કરતાં•એક•દાહડે•તેણે•ગંગદતનાં•છોકરાને•ખાધો•પછે•બા
ઇને•ખાધો•અને•શરવે•શગાં•વાલાંઓને•પંણ•ખાઇ•નાખાં
પછે•તે•ગંગદતને•કેહેછે•ભાઇ•તુંએ•મહને•ઇહાંબોલાવી•ફશાડો
છે•તો•કોઇ•બીજા•કુવામાંજાને•તાંથી•દેડકાઓને•ફુશલાવીને
ઇહાં•લાવ*ગંગદતે•કહું•શારૂં•અને•તાંથી•પોતાંનો•જીવ•લ
ઇ•નીશરો•તે•બીજા•કુવામાં•જાઇ•બેઠો•તે•પાછો•આવો•નહી
તેવારે•પરીએદરશાને•તાંહાં•એક•ગરોલી•રેહતી•હુતી•તેહેને•
કહું—ભાઇ•તું•જાઇ•ગંગદતને•કેહકે•હું•તેની•રાહા•જોઉં
છેઉં•ગરોલી•બાહેર•આવી—ને•ગંગદતને•શોધી•કાહાડી•તે
હેને•કેહેવા•લાગી—રે•ગંગદત•ચાલ•તુંને•પરીએદરશંન•તે
ડેછે—બીજા•દેડકા•નહી•આવતા•હોશેતો•તું•એકલોજ•ચાલ

તારા•વગર•તેહને•શ્રુખ• પડતુ• નથી•માટે• તું• બીહીશમાં•
તેણે•ધરમનાં•શોગંન•લીધાછે•તુંને•મારશે•નહી*ગંગદત•તે
હેને•બોલો*

ભુખો•શ્રું•પાપ•નહી• કરે*કરૂરલો•દયા•ન•
હી•ઓપે*

માટે•રે•ગરોલી•તું•જા•હું•આવતોનથી*

માટે•રે•ધાતકી•મગર•તું•તારા•મારગે• જા•હું•નથી•આ
વતો*મગર•બોલો•રે•તો•શ્રું•તું• મારાપર•મીતર•ધાતનો•દો
શ•લાખેછે*હું•તે•તારૂં•નહી•શાંભલશ*ને•જો• તું•મારી•શા
થે•નહી•આવેતો• તારાપર•મારો• પરાંણ•આપીશ*વાંનરો•હ
શી•બોલો—રે•તેં•શ્રું•મહને• લંબકરંણ•ધધેડો•દીઠો—કે•જે
ણે•ઈક•વેલા•ધાત•જોઈ—વલી•પંણ•તાંહાં•જાઈ•મરંણ•પાંમે
મગર•પુછેછે•તે•કેમ—વાંનરો•કેહેછે•શાંભલ*

ક થા • ર જી *

લંબકરણ•ધધેડાની*

ઈક•વનમાં•કરાલકેશલ• ઈવેનાંમે• શહી•રેહેતો•હુતો—તે
નો•શેવક•ધુશર•નાંમે•કરી•ઈક• શીઆલ•હુતો*કોઈ•શમે•શ
હીને•ડીલે•કરાર•નોતો—તારે• તેની•આગનાપરથી•તે•શીઆલ
•વનમાં•પશ્રુને•જોતો• ભમેછે*તાંહાં• તેણે•ઈક•ધધેડો•દીઠો—તે
હેને•કેહેછે—હે•માંમાંજી•નમશકાર•કરૂંછઊં—તમે•ઈમ•દુબલા
કેમ•દાશોછો*તે•બોલો•રે•ભાંણેજ•મારો•ધણી•ધોબી•મને•ધણુ

દુખ•દીએ છે—ને•પેટ•ભરીને•ખાવા•પંણ•આલતો•નથી*શીઆલ
બોલ્યો•તો•ચાલો•મારી•શાથે—ને•પેલા•વનમાં•નદી•કાંઠે•કુમલુ
કુમલું•ખડ છે•તે•ખાઈ•શુખેથી• રેહો*ઘધેડે•કહું•અને•એકેલા
ને•તાંહાં•ચેન•કેમ•પડશે*શીઆલ•બોલ્યો•તારા•શરખી•દુખની
મારેલી•તરંણ•ઘધેડીઓ•તાંહાં• ગઈઓ છે•તેહેને•વર•જોએ
તો•તે•તરંણ•તમુને•વરશે—પછે• તમારાં•ભાએગ•કોણ•વખાંણ
શે*ઘધેડાએ•તે•શાંભળ્યું•શાચું•માંનું•અને•શીઆલ• શાથે•ગયો
તે•આવતાંજ•શહીને•ઊતાવલ•થઈ• ને•તેણે•છલાંગ•મારી•તે•
થોડી•ચુકી—એટલામો•ઘધેડો• નાહાશી•ગયો*પછે•શહીએ•પ
શતાવા•માંડું*તેવારે•શીઆલ• બોલ્યો—હું•તેહેને•વલી•એક•વા
ર•લાવીશ—પછે•જો•તમે•નહી• મારશોતો•તમે•જાંણો•એમ•ક
હી•શીઆલ•ફરી•તે•ઘધેડા• પાશે•ગયો*તેહેને•ઘધેડો•બોલ્યો
રે•ભાંણેજ•તેં•મહને•મારવાનો•ઊપાએ•કર્યો•હુતો*શીઆલ•હ
શી•બોલ્યો•મામા•તમે•શારૂં•કાંમ• નહી•કરૂં—રે•તે•ઘધેડી•તમુ
ને•હેતથી•ભેટ•કરવા•આવી—એટલામાંજ•તમે•નાહાશી•ગયા*
હવે•તે•અપવાશ•કરતી•બેઠી છે—ને• જો•મરશે તો• તે•હતીઆ
તમારીપર*તમને•તેનાં•હાથ•કઠંણ•લાગા•હશે•તે•પેલા ખડને
પાંણીનો•ગુણ•તમે•પંણ•એકવાર•તે પાંણી•પીશોતો•તેવા•થશો•મા
ટે•ઘેલા•ન•થાઓ•ને•તાંહાં•ચાલો*ઘધેડો•આએડીનાં•લોભથી•
વલી•તાંહાંગયો—તે•જતાંજ•શહી•તઈઆર•હુતો•તેણે•એક•ઝા
પટ• મારી•લાખ્યો* પછે•શહી•નદીપર•અશનાંન• કરવા•ગ
યો—તેટલાંમાં•શીઆલે• તેહેનું•હઈઉં•ખાધું•ને•શહી•પુછ
વા•લાગો•તારે•તેહેને•બોલ્યો—માહારાજ•એને• હઈઉં•નો•હ
તું•તે•હોતતો•એ• તમારા•શપાટામાં•વલી•આવત•નહી* મા

ટે•રે•મગર•કુ•તે•ઘઘેડા•શરખો•મુરખ•નહી*બીજુ•રે•મુર
ખ•તે•પેહલાં•માહરી•શાથે•કપટ•કરૂં•પછે•ખરૂ•બોલો•તો•તે
તાહારે•હાથે•તાહારો•શવારથ•બગાડો*જેમ•કિ•જુધીશટીર
કુંભારે•કરૂં*મગર•પુછેછે•તે•કેમ—વાંનર•કેહછે•શાંભલ*

કથા•૩જી

જુધીશટીર•કુંભાર*

કોઇ•જુધીશટીર•નાંમે•કુંભાર•હુતો•તે••કિવાર•દારૂ
ની•મશાતીમાં•છતાં•કાચનું•વાશણ•ફુટેલું•હુતું•તેપર•પડી
ને•જખમી•થઓ—તે•જખમ•શારી•થઇ•પંણ•તલવારનાં•
ઘાહ•શરખી•તેહની•નીશાંણી•રહી*કોઇ•શમે•તે•પરદેશ•ગઇ
ઓ•હુતો—તાંહાં•તેહને•રાજાનાં•શેવકોઇ•જોઓ•ને•પુછ્યુ*
તારા•કપાલ•પર•આ•ઘા•શાંનોછે—તેણે•કહ્યું•મહને•લડાઇ
માં•જખંમ•થઇછે*તેવારે•રાજ•શેવકોઇ•રાજા•પાશે•તેહની
તારીફ•કરતાંજ•રાજાઇ•તેહને•મોટો•શરદાર•કરો*કિ•શ
મે•તે•દારૂ•પીઇને•બકવાલાગો—તેમાં•બોલી•ગઓકે—રે•મા
હારા•જેવો•શાણો•આજ•કોણછે•કે•કાચની•જખંમ•પડી•
તેહને•મે•તલવારની•કહીને•રાજાને•પંણ•ઠગો*તે•શાંભલી•
રાજ•શેવકોઇ•તે•રાજાને•કહ્યું—તારે•રાજા•શરમાઓ•ને•ધ
કા•મરાવી•તેણે•તે•કુંભારને•હાંકી•દીધો*કુંભાર•રાજાને•
બોલો•માહારાજ•માહારી•જખંમ•કાચથી•થઇ•િવાત•ખરી
છે—પંણ•તમુને•મારી•પારખ•લેવી•હોઇતો•મને•શાતરૂ•પર•

મોકલ્યો*રાજાંએ•કહ્યું—રે•તું•મોટો•શ્રૂરોછે•તોએપંણ•હીઆં
થી•જા*એક•શહીની•અશાતરીનું•વચંનછે*

• રે•છોકરા•તું•શોભાંણોછે*વીદીઆવાંનછે•અ
ને•શ્રૂરોછે*પંણ•જે•કુલમાં•તું•પેદા•થાઓ•તે
કુલમાં•કોઈએ•હાથી•મારો•નહી*

કુંભાર•પુછેછે•તે•કેમ—રાજા•કેહછે•શાંભલ*

થા•૪થી

શીઆલનો•છોકરો•જેહને•શંહીએ છોકરો•કરી•પાલો*

એક•વનમાં•શહીનું•જોડું•રેહતું•હતું*કોઈ•શમે•
તે•શહી•વંનમાં•ફરેછે—તેણે•એક•શીઆલનું•બચ્ચું•દીઠું—
તેહને•ઘેરલાવી•પોતાની•બાંએડીને•આપું•તે•બોલી—રે•ભરતાર
જેને•તેં•મારો•નહી•તેને•હું•નહી•મારશ*મારા•બેએ•છોકરા
છે•તેમાં•એ•તરીજો•એનો•હું•પરતીપાલ•કરીશ*પછે•તે•શેહી
ની•બાંએડીએ•તેહને•વધાવો*એક•શમે•તે•તરંણ•છોકરા•વંનમાં
ગઆહુતા—તાંહાં•તેઉએ•એક•હાથીદીઠો*તારે•શહીનાં•છોકરા
બેએ•તેપર•ચાલ•કરવા•માંડી•તેશમે•શીઆલનો•છોકરો•તેઉ
ને•કેહછે—રે•તમે•એશ્રૂં•કરોછો—રે•પાછા•ફરો—રે•આ•શંતરૂ
નાં•હાથમાં•લાગશોતો•તે•તમારા•કટકેકટકાકરશે*એમ•કેહતાં
જ•શહીનાં•છોકરા•ફચવાંણાં*

કહ્યું છે— લશકરમાં•જો•ઈક•શૂરો•હોઈતો
તેને•લીધે•બધા•લશકરને•હીમત•થાઈ છે—ઈક
નામરદ•હોઈતો•શંધું•લશકર•નશાડે છે*

પછી•ભાઈનાં•વચંન•શાંભલી•શહીનાં•છોકરા•તેની•શાથે
નાશતા•ઘેર•આવા*ને•તેઓઈ•બાપ•આગલ•તે•વાત•કરી*
તેણે•શીઆલના•છોકરાનો•ધીકાર•કરો—માટે•તે•ઘણોજ•કશ
ટી•થઆ*તે•શમે•માઈ•તેને•ઈકાંત•કાઠો•ને•બોલી—તું•કશ
ટી•ન•થા*તે•બોલો•ભાઈઓઈ•મારી•ચાડી•કરીતો•હું•તેઓને
મારીશ•તારે•અંન•ખાઈશ*તે•બોલી•રે•ઈમ•મોકેહુ*મે•તને•
પાલો•બરો—પંણ•તું•જાતે•શીઆલનો•છોકરોછે•માટે•જેટલે•
શૂધી•માહારા•દીકરાઓઈ•તારો•મરમ•જાંણો•નહી•તેટલેશૂધી•
તું•આંહાંથી•નાંશીજા•નહીતો•મારો•જશે* તે•શાંભલી•શીઆ
લ•નાશી•ગઓ*માટે•રે•કુંભાર•મારા•છોકરાવોઈ•તુંને•કુ
ભાર•નહી•જાંણો•તેટલે•શૂધી•તું•હાંથી•નાશીજા*પછે•તે•કુંભા
ર•નાશી•ગઓ*વાંનરો•મગરને•કેહેછે—તુંઈ•પોતાને•હાથે•
તારો•શ્વારથ•બગાડો•તે•હવે•શાંધવા•માંગેછે—પંણ•તેની•
આશા•મું કજે—રે•મે•તને•કેટલુંઈ•કરૂં•તોઈ•તું•અંતે•તારી
જાંતપર•ગઓ*

કહ્યું છે— શૂરજલે•પરણી•નહી*નહી•મેગા
ને•અને•પરવતને*પંણ•ઉંદરડી•ઉંદરને•પર
ણી•તારેજ•શૂખી•થઈ*

મગર•પુછેછે•તે•કેમ*વાંનર•કેહેછે•શાંભલ*

* કથા • ૫ મી *

ઊંદરડીની *

કોઇ•બરાંમણ•વંનમાં•તપકરતો• રેહતો હુતો•કિ•શમે•ડ
ક•શમડી•ઊંદરડીને•લઇ•ઊડતી•હુતી•તે•તેણે•જોઇ•તારે•તે
ણે•પથર•મારી•તેનાં•હાથથી•તે•ઊંદરડી•છોડવી*તેવારે•શંમડી
બરાંમણને•કેહે છે—રે•તુ•ધરમને•નથી• જાંણતો—બરમાર્•જે
નો•તેને•આહાર•લગાડી•આપો છે*જેમ•તમારો•અંન•પર•
તેમ•હમારો•કંણ•ઊંદરને•બીજા•જીવ• જંત•પર•પેટ•ભરવુ*
ને•હું•જો•પાપ•કરતી•હુતી•તોર્•પંણ• જો•તું•શાધુ• હોત
તો•મને•મારત•નહી*

હું છે— શાતરૂને•મીતર•પર•જે• શમાંન
જેને•શ્રુનું•ને•માતી•શરખી*જે•શારા•ને•મા
ઠા•માંણશપર•શરખી• કીરપા•રાખે છે• તે•શા
ધુ•જાંણવો*

માટે•તુને•મારી•વાતમાં•પડવા•ઘટતુ•નોહતું•તો•તું•હવે
તે•ઊંદરડી•મહને•પાછી•આપ•કે•તેને•ખાઇને• મારો• જીવ•
રાખું* બરાંમણ•બોલ્યો•રે•પાપી•તુ•જા•નહી તો•તને•શરાપ•
આપી•ભશમ•કરીશ*ધરમ•અધરમ•તારાથી• હું• વધતો•જાં
ણું છઊં*પછે•તે• શમડી•જતી•રહી*બરાંમણે• ઊંદરડીને•
પોતાનાં•તપનાં• બલેકરી•મનીશનું•શરૂપ•આપી• પાલી*તે•
જારે•વર•જોગ•થઇ•તારે• બરાંમણે•વીચારૂં•કે•હવે•હું•હને
મન•માંનીતો•વર•કરી•આપું*

ક્હુ છે— કંના•વરનાં•શરૂપને•જુએ છે*માતા
ધરેણાંને*પીતા•વીદીઆને*ભાઇ•બંધ•કુલ•જા
તને•અને•બીજા•લોકો•મીઠા•ભોજનને*

માટે•ફને•જો•શ્રુરજ•નારાંએણ•ગમશેતો•તેને• ઇછા•તે
ડીને•ફની•શાથે•પરણાવીશ* પછે•બરાંમણે•શમરણ• કરતાં
જ•શ્રુરજ•પુરશનો•વેશ•ધરી•આવો• તેને•જોઇ•ઊંદરડી•કે
હેવાં•લાગી—ફનુ•તેજ•મારેથી• ખમાતુ•નથી* તેવારે•બરાં
મણે•મેહને•તેડો* તે•તાડો•માટે• ઊંદરડીએ•પશંન•નહી•ક
રો—તારે•પછે•વાઇઊને•તેડો* તે•ઊંદરડીને•ચંચલ•પડો*
પછે•પરવતને•બોલાવો• તે•કઠંણ•માંટે•તજો* તારે•બરાંમ
ણે•પુછુ•ભાઇ•પરવત•તારે•કરતાં• પંણ•મોટો• કોઇ•હોશે•
તો•કેહ*તે•બોલો•મારા•કરતાં• મોટો•ઊંદર•જે•મારા•શર
બા•કઠંણને•પંણ•ખોદેછે* પછે•બરાંમણે•તેને•તેડો*તારે
તેને•જોઇ•ઊંદરડીનુ• મોહુ•પરશન•થઊં•અને•કેહવા•લા
ગી•પીતાજી•ફનુ• શરૂપ•ને•શભાવ•મને•ગમો* તે•જોઇ•બ
રાંમણ•મંનમાં• ખુટુથઓ—ને•છોકરીને•પાછી• ઊંદરડી•ક
રીને•ઊંદર•શાથે•પરણાવી*

• ક્હુ છે— બાંફડીછે•તે•પોતાનાં•મંનગમતા
વરને•જુએ છે*શ્રુનાંને•અથવા•રતંનને•અથવા
શાહેબીને•જોતી•નથી*

માટે•રે•મગર•જેમ•આ•ઊંદરડીએ•દેવપણું•છોડી•પાછી
પોતાની•જાતમાં•ગઇ* તેમ•તુ•પંણ•તારી•જાતનાં• શભાવપ
ર•ગઓ—ને•તુ•બાંફડીનાં•કહાપર• આ•માહા•દોશ• કરવા•
માહેછે•તો•તને•ધીકારછે* ફક•બરાંમણનુ•વચંનછે*

જેનેકાજે•મેં•પોતાનું•કુલ•છોડ્યું* અરધું•
આઊખશા•પણ•આપું*તે•બાઈડી•મુજને•છો
ડી•પારકા•પાશે•ગઈ*માટે•બાઈડીનાં•જાતનો
વીશવાશ•કોણે•કરવો*

મગર•પુછેછે•તે•કેવી•કથાછે—વાંનર•બોલો•શાંભલ*

* કથા • ૬ ઠી *

બરાંમણી•જેણે•પોતાનાં•ભરથાર ને•કુવામાં•લાખો *

કોઈ•નગરમાં•બરાંમણ•હુતો*તે•બાઈડી•ઊપર•ઘણોજ
રશીઆલો—પણ•તે•કજીઆખોરી• પરત•દીન•કુટંબનાં•મની
શ•શાથે•લડે—તે•બરાંમણને•શોહું•નહી*તારે•તે•બાઈડીને•લ
ઈને•કુટંબ•છોડી•દેશાંતર•ચાલો*મારગે•જતાં•કિ•માહ•વન
માં•બાઈડીને•તરશ•લાગી—માટે•તેને•મુકી•પાંણી•લેવા•ગઆ•
ને•પાછા•આવેછે•ઈટલામાં•બાઈડી• મરણ•પામી*તેજોઈ•ઘ
ણુજ•દુખ•કરવા•લાગો—તારે•આકાશ•વાચા•થઈ* કે•જોંનું
કિને•તારા•અરધા•આઊખશુ•પાંણી•છાડશે•તો• ઈ•જીવતી•થશે
બરાંમણને•પરાંણ•કરતાંઈ•તે• વાહાલી•હુતી•માટે•તેણે•આઊ
શ•શારખી•વશાતુ• પણ• અરધી•આપી * તારે• બરાંમણી•
ઊઠી•બેઠી*ખાધું•પીધું•ને•બેઈ•જણાં•વલી•મારગ•ચાલવા•લા
ગાં*તે•કિ•શેહેર•પાશે•આવાં—તાંહાં•કિ•બાગ•જોઓ•તેમાં
ઊતરાં—ને•બરાંમણ•શીધુ•લેવા•ગઆ*તેટલામાં•તે•બાગમાં•

કોઈ•પાંગળો•હોશે•તેણે•આશાવર•ગાઅન•કરૂં•તે•બરાંમણીઈ•
શાંભલું—ને•તેહની•પર•મોહીત•થઈ*પછે•તે•પાંગલા•પાશે•જ
ઈને•કેહવા•લાગી—રે•આજથી•તું•મારો•ધણી—આપણ•બરાંમ
ણને•મારી•લાખશ્યું*પાંગળો•ઘણો• રાજી•થઓ*બરાંમણ•પા
છો•આવો•તારે•તે•બરાંમણીઈ•કહું•તમે•બાહેર•જઓછો•તા
રે•મારીપાશે•વાતો•કરવા•જોઈઈ•માટે•આ•પાંગલાને•આપણી
શાથે•લઈશ્યું*બરાંમણ•બાઈડીને•વશ•હુતો•તેણે•કહું•શારૂં*
પછે•તે•પાંગલાને•પેટીમાં•લાખી•બરાંમણી•માથાપર•લઈજાઈ*
મારેગમાં•તેણેઈ•ઈક•કુવો•દીઠો—તારે• બાઈડીઈ•બરાંમણને•ક
હું•મને•તરશ•લાગીછે•કુવામાંથી•પાંણી•કાઢો*તેવારે•બરાંમણ
પાંણી•કાઢવા•વાવડીપર•ઊભો•રહ્યો•તેહને•બરાંમણીઈ•માંહે•ઠકે
લો—ને•પોતે•પાંગલાને•લઈ•ચાલતી•થઈ*તે•ઈક•ગાંમ•પાશે•
આવી•તાંહાં•મોકી•વાલાવાઈ•તેની•પેટીનો•જાહડો•લીધો•તારે
પેટીમાં•પાંગલાને•જોઓ*તે•તેની•પુછ•પરછ•કરીને•તે•બરાંમ
ણીને•રાજા•પાશે•લઈ• ગઈઆ*બરાંમણીઈ•રાજાને•કહું•આ•
મારો•ભરતાર•વારશદારનાં•દુઃખથી• હું•ઈને•લઈ•પરદેશ•ફરૂં
છેઉં*તે•શાંભલી•રાજાને• દઆ•આવી•ને•તેહેને•બેઈ•ગાંમ•
આપી•કહું•તું•માહારી•બેહેન• મારા•રાજમાં•શુખેથી•રેહજે*•

ઈણીગમે•તેનો•ભરતાર•કુવામાં•પડો•હુતો• તહને•કોઈ•
મારગનાં• જનારે•બાહેર• કાઢો—તે•ફરતો•ફરતો•તે•ગાંમ•
આવ્યો*તાંહાં•બઈરીને•જોઈ•તેની• શાથે•વઢવા• લાગો*બ
રાંમણીઈ•જઈ•રાજાને•કહું•કે• મારા•ભરતારનો• વારશ•પર
દેશમાં•પણ•હમુને• દુખ•દેવા•આવોછે*ને•મહને• ભરતાર•
પાશેથી•લઈ•જાવા•માહેછે* રાજાઈ•તે•ખરૂં•માની•બરાંમણને•

મારવાની•આગના•કરી* તારે• બરાંમણ•બોલો• રાજા•એ અશાતરી•મને•જોઇતી•નથી•પણ•હેને•મે•મારૂં• અરધું•ચ ઊશ•આપુછે•તે•પાછું•માંગુ•છઊં•તે• તુ•અપાવ• પછે•મને મારે*પેલીફ•જહ્પ• શરખું•કહું•રે•તારૂ•આઊશ• પાછુલે*ફ મ•બોલતાંજ•વાર•તે•મરીગઇ*તારે•બરાંમણને• મોટેથી•શં ચો•વરતાંત•શાંભલી•રાજા•અચરત•થાવા•લાગો*

માટે•રે•મગર•તું•પણ•બાયડી•પર•લાલચીછે*ફમ•બ ફ જણાં•વાતો•કરેછે•ફટલામાં• કોઇ•જલચર•શમાચાર•લાવો• કે•મગરી•અપવાશ• કરતી•બેઠી•હુતી•તે•મરણ•પાંમી*તે•શાં ભલી•મગર•હઇઊ•કુટવાલાગો•ને•વાંનરને•કેહેછે*

ભાઇ—ઘણી આંણી છે તો•ઘેર છે*ઘણીઆંણી વગર•ઘેરને•વન•શરખું•જાંણવું* જે•પુરશને• ઘરમાં•માતા•નથી*અથવા•પતીવરતા•બઇરી• નથી*તેણે•અરંણમાં•જાવું*

તો•તું•મારો•અપરાધ•એમાં•કરજે—હું તો•તેના•વીજો ગથી•હવે•અગનીમાં•પરવેશ•કરૂંછઊં* વાંનર• બોલો•જો• તારો•પશતાવો•ખરો•હોતતો•તું•, બાયડી•મુઇ• શાંભલીને• હરખ•પાંમત*

કહું છે— અકરમી•બાયડી•મુઇ તો•શારી* કુશટ•બાયડીછે•તેને•લાકડીથી•મારી*અથવા શશતરથી•તોડી*અથવા•ખુનાંથી•મઢી•કાઢી* તોફ•તે•આપણે•વશ•નહી•થાશે*

•મગર•બોલો•તો•ભાઈ•હવે•શ્રું•કરૂં*મારી•બાયડીઈ•ગ
ઈ*અને•તું•મીતર•પંણ•વેગલો•થઆ*
• જેમ•કે•કલમીની•બાયડીને•થઈ*વાંન
ર•પુછેછે•તે•કેમ—મગર•બોલો•શાંભલ*

કથા • ૭ મી *

કલમીની • બાયડી *

કોઈ•કલમીની•બાયડી•પારકા•પુરશ•પર•મોહીત•થઈ*
અને•તેહને•કેહવા•લાગી*મને•મારો•ઘરડો•વર•ગમતો•નથી*
કહું છે— ઘરડપણું•આવું•કે ટલે•હાથ•પગ
રહી•જાય છે—દાંત•પડે છે—દીશાતું નથી—શારૂપનું
કરૂપ•થાય છે—મોઢામાંથી•લાડ•પડે છે—કોઈ•પા
શે•આવીને•ઉભું•રેહેતું•નથી—બાયડી•પરીત•
કરતી•નથી*માટે•ઘરડા•પણા•જેહવી•બીજી•
આપદા•નથી*

પછે•તે•બાયડી•ધણીને•શ્રુતો•મેલીને•રાતે•શંધું•
વીત•લઈ•ઈઆર•શાથે•નીશરી*બે•તરંણ•દીવશ•મા
રગ•ચાલતાં•કોઈ નદી•આડી•આવી—તારે•ઈઆર•કેહવા
લાગો*હું•પેહલાં•આ•વીતનો•દડો•લઈ•પેલેપાર•મુકી•આવું
છઉં—પછે•તને•લઈજંઈશ* બાયડીએ•દડો•તેની•પાશે•આ
પો*તેલઈ•ઈઆરે•નદી•ઊતરીને•ચાલતો•થઆ*એ•પરકારે•
તે•બાયડીએ•ભરતાર•ખોઆ—વીત ખોઉં•અને•ઈઆર•પંણ

ગ્યો*તેમ•રે•વાંનર•મને•પણ•થઇ*એમ•કહી•મગર•પોતા
ને•ઘેર•ગયો*ને•જુએછે•તો• બીજો•કોઇ•જોરાવર•મગર•
ઘરમાં•પેઠોછે•તે•ઘર•છોડતો• નથી*તે•શમે•રદન•કરવા•લા
ગો•ને•કેહેછે*

ધાણા•હોઇ•ગોપુરજ•ઠાકરો• લાગેછે* ખાવા
નું•ન•હોઇ•તારે•ત્રુખ•વધેછે*દુરબલ•થઆ•
એટલે•શાતરૂ•પેદા•થાઇછે*માટે•ક્રમ•ઘર•એટ
લે•ફાવી•ફાવી•વીપત•આવીપડેછે*

પછતે•મગર•વલી•વાંનરા•પાશે•વીચાર•પુછવા•આવો•તે
ને•વાંનર•બોલ્યો—રે•તુંને•મેં• એટલું•કહ્યું•તોઇપણ•તું•મા
રી•પીઠ•છોડતો•નથી•એ•શ્રૂં છે*હું• તને•મુરખને•શીખાંમણ
નહી•કરીશ*કરીશતો•મને•ચટક• પંખી•જેવું•થશે*મગર•પુ
છેછે•તેકેમ•વાંનર•બોલ્યો•શાંભલ*

કથા • ૮ મી *

ચટક • પંખી *

કોઇ•જંગલમાં•એક•જાહાડ•પર•ચટક• પંખી• ઘેર•કરી•
રેહેતો•હુતો*એક•શમે•વરશાત•ઘણો•થઓ•તેથી•એક•વાંનરો
પાંણીમાં•ભીણેલોછે•અને•તાહાડે•કરી•દાંત•કકડાવેછે—એવો•
તે•જાહાડની•તલે•આવો*તેને•પંખી•બોલ્યો—રે•મુરખ• મની
શ•જેહેવો•દીશેછે•ને•તાહાડમાં•કેમ•મરેછે—રે•એક•ઘેર•કેમ•
નથી•બાંધતો*વાંનરાઇ•તેને•કહ્યું—રે•અમોલો• બેશેછેકે• તા

શાં·ઘેરનો·શમાચાર·લેઊં*ઈમ·કહું·તોઈ·પણ·વલી·શીખાં
મણ·કરવા·લાગો*તારે·વાંનરો·જાહાડ·પર·ચઢો·ને·ચટકના
ઘેરના·કકડે·કકડા·કરી·નાખા*મગર·બોલો·ભાઈ·તું·ગમેતે
કેહ·પણ·હું·તારે·તાબે·છઊં—મને·કાંઈ·મારગ·બતલાવ*તાં
રે·વાંનર·બોલો—રે·તે·તારા·શરખોજછે·માટે·જા·ને·હેમત
થી·તેની·શાથે·જુધ·કર*જુવોતો·તને·શારગ·મલશે·અને·બ
·ચોતો·ઘેર·ને·શારૂં·નાંમ*

કહું છે— મોટાછે·તેહને·પગે·પડી·વશ·કરી
લેવો*શૂરાને·કપટ·લેવો*નીચને·કંઈ·આપી
ને*ને·આપણાં·બરાબરછે·તેહને·જુધ·કરી·
લેવો*

જેમ·ઈક·શીઆલે·કરૂં*મગર·પુછેછે·તેકેમ—વાંનરો·કે
હેછે·શાંભલ*

કથા · ૯ મી *

·શાયક·શીઆલની *

કોઈ·વંનમાં·શાધક·ઈવે·નાંમે· ઈક·શીઆલ·હુંતો*તે
ણે·ઈક·દાહાડે·મુવેલો·હાથી· જોઆ—પંણ·તેહની·ચાંમડી·જા
ડી·તે·તેથી·કરડાઈ·નહી*માટે·તેનો·ઊપાઈ·ચીતતો·બેઠો·છે*
ઈટલામાં·તાંહાં·ઈક·શહી·આંવી·પુગો*તારે·તે·શીઆલ·નંમતો
નમતો·તેની·પાશે·ગઆ*ને·કેહેછે·માહારાજ·આ·તમારો·શત
રૂ·કોઈઈ·મારી· નાખોછે— ઈને·હું· તમારા· શારૂ·હાતમાં
લાકડી·લઈ·રાખતો·બેઠોછેઊં·તો·ઈને·ખાઓ* તમારા·કુલ

ની•આવી•રીતછે•ખરી•કે•હાથે• મારીને•ખાવું—પંણ•હીંઆં•ત
મે•ને•હું•તરીજો•કોણ•જોનારછે*શાહી•બોલો•રે•અમે•હાથે•
મારેલું•જ•ખાઈએ*

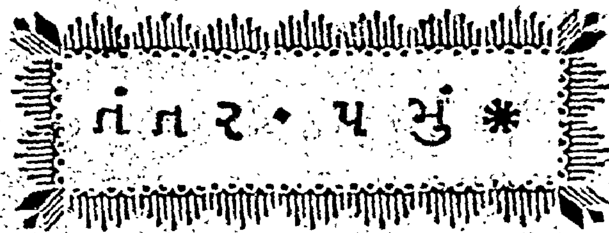
કહ્યું છે— ભુખે•મરવા•લાગો•તોએ•પંણ•શાહી
નો• છોકરો•ઘાંસ• ખાવાનું•મંન•નહી•કરશે*
તેમ•જે•કુલવંત•પુરૂશછે• તે•પોતાનો•મારગ•
છોડીને•નીચા•મારગે•નહી•જાશે*

માટે•રે•શીઆલ•આ•હાથી• મે•તનેજ•આપો*એમ•કહી•
શંહી•ગઓ*એટલામાં•એક•વાઘ•તાંહાં•આવેઓ—તારે•શીઆ
લ•મંનમાં•વીચારેછે•એક•પીડા• ટાલી•તો•બીજી•આવી—તો•હ
વે•એની•શાથે•કપટકરવું*પછે•તે•વાઘને•કેહેછે•મામાંજી•તમને
શ્યું•ભોગ•લાગા•કે•હીઆં•આવી•કાલને•મોઠે•પડોછો—રે•આ
હાથીને•મારીને•શંહી•હવડેજ•નદીપર•શનાન•કરવા•ગઓછે•
અને•તેણે•મને•ઈહાં•રાખવા•બેશાડોછે•તો•તે•આવો•નહી•એ
ટલે•શ્યુધી•તમે•નાહાશી•જશોતો•શારૂં*તે•શાંભલી•વાઘ•નાશી
ગઓ•પછે•એક•ચુંડ•તાંહાં•આવો•તેને•શીઆલકેહેછે—રે•આ
જે•શંહીએ•મારોછે•ખરો•પણ•તું•ભુખોછે•પેલીગમેથી•થોડું•કે•
ખાઈને•જાજે*હું•શંહીને•જોતો•બેશું• છઉં* તેવારે•ચુંડે•
પોતાની•ડાઢે•કરીને•હાથીની•ચાંમડી•ફોડી•તે•જોઈ•શીઆલ•
બોલો—રે•એતો•આએવો—રે•આએવો—રે•ચમપતથા—નહીતો•
મારો•જશ*પછે•ચુંડ•પણ•ગઓ*પછે•તે•શીઆલે•ચુંડે•ફોડે
લા•ઠેકાંણેથી•ખાવા•માંડું*એટલામાં•એક•બીજો•શીઆલ•તાંહાં
આવો•તે•કજીઓ•કરવા•લાગો•તારે•તેની•આપણી• બરાબરી•

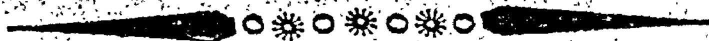
જાંણીને•શીઆલે•તેહેની•શાથે•લડાઈ•કરી•અને•તેહેને•મારી
નીરાંતે•હાથીનો•ભખ•કરો*માટે•રે•મગર•તું•મારૂં•શાભલ•
તો•જુધ•કર•અને•તારા•શાતરૂને•માર*પછી•તે•મગરે•તેમ•કરૂં
અને•શાતરૂને•જીતી•શુખી•થઓ*

વીશણુશરમાં•પંડીત•રાજાના•છોકરાઓને•
કેહેછે–રે•હાથે•આવેલી•વાત•ગઈ•તે•ફરીથી•આવવી•ઘણી
કઠણછે* માટે•ડાહ્યાછે•તે•પરાપત•છોડીને•અપરાપત•વશ
તુ•પર•ભરોશો•રાખતા•નથી*

લબ્ધ•પરનાશ•તંતર•૪•થુ•શમાપત•થઉં*

શંપરેખશા • કારીત *

વીશણું•શરમાં•પંડીત•રાજાનાં•છોકરાવોને• કેહેછે•એ•
મારા•મીતરો•હવે•હું•તમુને: પાંચમું•તંતર•કહીશ—જેહેનાં
પેહેલા•શલોકનો•અરથ•આછે*

જે•જોઈએં•તેનો•વીચાર•ન• કરતાં*અથવા• જે•શાંભ
ળું•તે•ચોકશ•ન•કરતાં•જો•તેમ•કરવા•જાઈએ•તો•પશા•જાઈ
એ*જેમ•એક• વાલંદ•પશો•ગઓ* રાજ•પુતરો• પુછવા• લા
ગા•તે•કેહવી•કથાછે•તે•કહો*વીશણું•શરમાં•કેહેછે*

પશ્ચમ•દેશ•મધે•પાટલ•પુર•નાંમે•નગર•તાંહાં•ધનવાંન
ને•ધરમી•એવો•કોઈ• વાંણીઆનો•શેઠ•રેહતો• હતો•તે•પરા
લબધે•કરીને•દલદરી•થઓ* પછે•તે•જાંહાં•જાએ•તાંહાં•લોક•
તેહેનો•અપમાંન•કરે*

કહું છે— ધરમી•પણું—શોહેનતા— કુશલતા
મીઠો•શાવભાવ•અને•શારાં•કુલમાં•જનમએ•શંચાં
વાનાં•પઇશા•વીનાં•શોભા• આપતાં• નથી*મા
થાપર•કુટ બનોભાર•અને•ગાંઠે•પઇશો•નહી*એ
ટલે•મોટો•ડાઓ•પુરશ•પણ•ઘેલો•થાએછે*

એવી•તે•પોતાની•અવશાતા•જોઈને•નીત•ચીતા•કરતો•
હતો*એક•રાતે•તેણે•શપનું•દીઠું*કે•કોઈ•ગોરજી•આવી
ને•બોલોછે—રે•શેઠ•તું•કશટી•નથા•હું•ધંનની•ખાંણ•છઉં•
શવારે•આજ•શરૂપે•તારે•ઘેર•આવીશ—તેવારે•મારા•માથાપ
ર•તું•ડંગોરો•મારજે•એટલે•મારા•શરીરનાં•પુતલીઆં•થઈ
ઠગલો•પડશે•તે•લઈ•શુખી•થાજે*પછે•તે•શેઠ•શવારમાં•જુ
એછે•તો•તેજ•ગોરજી•ઘેર•આવો•તારે•શેઠે•તેનાં•માથાપર
શોટો•મારો—એટલે•તે•શુનાંનાં•પુતલીઆંનો•ઢગલો•થઈ•
પડો*તે•કૌતક•એક•વાલંદે•જોઉં—ને•મંનમાં•ધારૂં•કે•આ
કાંમ•ઠીકછે•તો•હું•પંણ•એમ•કરીશ•તો•મારે•ધંન•મલશે*
પછે•તે•એક•ડંગોરો•તઈઆર•કરીને•અપાશરાંમાં•ગઓ—
ને•ગોરજીની•અશતુતી•કરવા•લાગો*ગોરજીએ•તેને•કોઈ•
મોટો•ભગત•જાંણીને•પુછું—ભાઈ•તું•શું•ઈછેછે*તેણે•
વીનતી•કરી—માહારાજ•ગઈરાતે•મને•પારશનાથે•શપનાંમાં
આગના•કરીછે—કે•મારા•ભગત•જે•ગોરજી•તેહને•ઘેર•તે
ડીને•જમાડજે•ને•એક•એક•પુશતક•દાંન•કરી•શારી•પઠે•દખશ
ણાં•આપજે•એટલે•હું•તારી•મંનની•ઈછા•પુરી•કરીશ*મા
ટે•તમુને•મારે•ઘેર•પરશાદજી•કીરપા•કરવી•જોઈએ*ગોરજી••
બોલો•તું•વાલંદ•તારે•ઘેર•જમવા•આવું•અમને•ન•ઘટે—
પંણ•જો•તું•દખશણાનું•નાંમ•પાડીશ•ને•વાત•કોઈને•નહી•ક
હીશ•તો•તારૂં•કહેલું•કરીએ*વાલંદ•બોલો•માહારાજ•પચા
શ•પચાશ•રૂપીઆ•આપીશ—તારે•ગોરજીએ•કબુલ•કરૂં*પ
છે•તે•ગોરજી•પોતાનાં•શાગેરદોને•શાથે•લઈ•રાતે•વાલંદને
ઘેર•ગઆ*તેણે•તેહને•ઘેરમાં•લઈ•બારણું•દીધું*

કહું છે— જે•પુરશે•ઘર•છોડ્યું*બાઈડી•છો
ડી*જેને•ફ્ડેલી•વનાઈ•બીજું•વાશંણ•મલે•
નહી*આકાશ•જેહનું•લુગડું•તેહેને•પણ•આશા
છુટતી•નથી*આ•શું•અચરત છે*બાલ—દાંત—
આંખ•અને•કાંન•ઈ શંધાં•ઘરડાંથાઈ છે*પણ•આ
ઈક•આશા•માતર•દાડી•દાડી•જવાંન•થાતીં
જાઈ છે*

પછે•તે•વાલંદે•તેઉને•શોટથી•માથાપર•મારવામાંડું—
તારે•કેટલાઈક•મરી•ગઆ* કેટલાઈક•ઘાઈલ•થાઈઆ*ને•
મોટો•પોકાર•થઆ—તેવારે•રાજાનાં•માંણશ•દોડી•આવાં*
ને•જુઈ છેતો•વાલંદનું•ઘેર•ગોરજીનાં•લોહીથી•ભરેલું•દીઠું*
પછે•તેઉઈ•તે•વાલંદને•બાંધો•ને•રાજા•આગલ•લઈગ
આ*તેણે•તાંહાં•વાંણીઆની•વાત•કહી*રાજાઈ•વાંણીઆને•
તેડા—તેણે•શાંધી•પોતાની•હકીકત•જે•હુતી•તે•કહી*પછે•
રાજાઈ•વાલંદને•શુરીપર•દેવા•હુકંમ•કરો*તેશમે•રાજાનો•
પરધાંન•બોલો*

પાછો•વીચાર•કરા•વીનાં•કોઇ•કાંમ•કરવા•
માંડીઈ•નહી*વીચાર•વીનાં•જે•કરે છે•તેહેને•
પશતાવો•થાઈ છે*

નોલીઆને•મારી•ઈક•બરાંમણીએ•જેમ•પશતાવો•થ
આ*રાજા•પુછે છે•તે•કેમ—પરધાંન•કેહે છે•શાંભલો*

કથા • ૧ લી *

બરાંમણીને•નોલીઓ*

કોઇ•નગારમાં•દેવશારમાં•નાંમે•બરાંમણ• રેહતો હુતો—તેની•બાઈડી•દીકરો•જણી* તેજ•દાડે•તાંણાં•ઈક• નોલી•હુતી•તેપણ•જણી—તેનુ•બચુ•બટાંણીઈ• પોતાનાં•છોકરાની•પેરે•પાલુ* કોઇ•શમે•તે•બટાંણીઈ•તે•નોલીઆનાં• બચાંને•પોતાનાં•બાલક•શાથે•સુવાડું• ને•પોતે•તલાવપર• પાંણી•ભરવા•ગઇ* બરાંમણ•ઘરમાં•હુતો•તે•પણ• બારણાં•ઊઘાડાં•મેલી•કોઇ•જજમાંનને• ઘેર•ગીઓ* ઈટલામાં•ખાટલાપર•ઈક•કાલો•શાંપ•આવી•પુગો—તેને•જોઇ•નોલીઓ• તેનીશાથે લડો•ને•તેનાં•કટકા• કરી•લાખા*પછે•તેહનાં• લોહીકરી•મોહું•ખરડેલુ છે—ઈવો•દોડતો•દોડતો• તલાવપર• ગઓ* કે•માતાને•શમાચાર•કહીઈ* તેને•બટાંણીઈ•જોઊં•ને•શંમજી કે•મારા•બાલકને•આ• નોલીઆઈ•કરડો•હશે* તેવારે•કરોધ•ચંઠાવીને•તેણે•તે•નોલીઆપર•પાંણી•ભરેલો•ઘટો•લાખો•તેથી•તે•મરણુ•પાંમો*પછે•બરાંમણી• ઘેર•આવીને•જુઈ છેતો•છોકરું•જેમનુતેમ•સુતેલુ છે•અને•તેની•પાશે•શાંપના• કટકા•પડેલાછે—તેજોઇ•તેણે•હઇઊં•કુટવા•માંડું અને•પોતાને•શરાપ આપીરડે છે*ઈટલામાં•તેનો•માંટી•બાહારથી•આવો•તેને•ધીકારીને• કેછે—રે•લોભી•તું•ઘેરમુકીને•બાહાર•ગીઆથી•જો•ઈસુ. કાંમ•થઊં—હવે•આ•પાપ•કોણ•ભોગવશે*

કહુ છે— આ•શરીરમાં•કાંમ—કરોધ•અને•

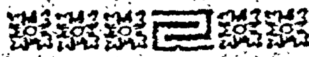
લોભ•એ•તરણ•ઠગોછે•માટે•એઉને•એમ•ઠગા
જાંણી•જે•કરવું•હોએ•તે•કરીએ*

નહીતો•ચકરધરની•પેરે•પશાઇ•જાઈએ*બરાંમણ•પુછેછે
તે•કેમ—બરાંમણી•કેહેછે•શાંભલો*

---

*કથા • ૨ જી *

ચકરધર•જેનાં•માંથાંપર•ચાક•બેઠું*

કોઈ•નગરમાં•ચાર•બરાંમણ• મીતર•ઘણાજ•દલદરી•હુ
તા*કોઈ•શમે•તે•વીચાર•કરવા•લાગા•કે•આપણે•જનમ•દલ
દરીને•ધીકારછે—રે•દલદરી•રહ્યાથી•મરવું•શારૂં*તો•આપણે
ધન•કમાવા•કાજે•મેહેનત•કરીએ*તારે• તેમાંથી•એક• બોલો•
ભાઈ•ધન•કમાવાના•એટલા•રશતાછે*ભીકશા—રાજાની•શેવા
ખેતી—વીદીઆ—વીઆજ•બટો•અને•વેપાર*તેમધે•વેપારમા
જે•લાભ•થાએછે•તેવો•બીજા•કોઇમાં•થાતો•નથી*

કહું છે— ભીકશાનો•ધંધોતો•કાગડાઓએ•
બગાડો—રાજાની•કીરપાનો•ભરોશો•નહી—ખે
તીમાં•મેહેનત• ઘણી•અને•લાભ•થોડો— વીદી
આમાં•ગુરૂ•શેવાનું•દુખ—વીઆજ•બટામાં•પો
તાની•પુંજી•પારકે•હાથે•પડેછે—માટે•વાંણીઆં
વેપારીનાં•ધંધા•શારખો•બીજો•ધન•કમાવાનો
ધંનધો•નથી*

વેપારમાં•જે•ડાઆ•હોએછે•તે•દેશાંતર•માલ•લઇ•જઇ

ફકજ્ઞાં•દશ•કમાવેછે*માટે•આપણે•દેશાંતર•જઈ•વેપાર•ધંધો
કરીફિજ•વીચારી•તે•ચારે•જણા•પોત•પોતીકું•કુટમબ•મુકી
ચાલા*મારગે•જતાં•શાંમો•તેઊને•ભઈરવાનંદ•જોગી•મલો•
તેણે•પુછું•તમે•કાંહાંથી•આવા•અને•કાંહાં•જાઓછો•અને•શા
ને•કાજ•જાઓછો*તેઊફ•તેને•શાંધું•વરતમાંન•કહું•ને•બા
લા*જો•દરવ•ન•મલુંતો•અમોફ•નીશચે•કરોછેકે•જીવ•આ
પીફ*માટે•હે•જોગી•કીરપા•કરી•ફવો•કાંઈ•ઊપાફ•કહોકે•
જેથી•ધન•પરાપત•થાશે*તેવારે•ભઈરવાનંદે•ચારને•ચાર•દી
વેટ•કરી•આપી•અને•કહું•જે•તમે•હીમાચલ•પરવતપર•જાઓ
તાંહાં•આ•દીવેટો•શલગાવી•ચાલો*જાંહાં•જેહેની•દીવેટ•હો
લાશે•તાંહાં•તેણે•ખોધવું•અને•જે•મલશેતે•લેવું*પછે•તે•ચા
ર•જણાં•હીમાચર•પરવત•પોશે•ગઆ•અને•દીવેટ•શલગાવી•
ચાલા*તેવારે•તેમાંથી•ફકની•દીપેટ•હોલવાઈ•તેણે•તાંહાં•ખો
દી•જોઊ તો•તાંબાની•ખાંણ•લાગી*તે•શમે•તે•બીજાઓને•
કેહેછે—રે•આપણે•આ•તાંબું•લઈને•પાછા•જઈઍ*તે•બા
લા•ભાઈ•તાંબામાં•વલી•કાંહાં•દોલત•થઈછે•હમેતો•આગલ
જાઍ—તું•આંહાં•રેહેજે* ફમ•કહી•તેહને•મુકીને•તર
ણ•જણા•આગલ•ચાલાછે*તેટલાંમાં•બીજા•ફકની•દીવેટ•
હોલાઈ*તેણે•તાંહાં•ખોદું•તો•રૂપું•દીઠું•તેવારે•તે•બીજા•બે
ફને•કેહેછે•આપણે•આ•રૂપું•લઈ•પાછા•જઈઍ—તેઊફ•કહું
ભાઈ•તું•રૂપાં•પર•મોહીત•ન•થાજે—આગલ•જાતાં•આપણ
ને•શોનું•મલશે•માટે•તું•હમારી•શાથે•ચાલ*તેણે•તે•ન•શાં
ભલું—તારે•તેહને•મુકીને•બેફ•જણાં•આગલ•ગઆ—તાંહાં
તીજાની•દીવેટ•હોલાઈ*તેણે•ખોદુ•તાંહાં•શોનું•દીઠું*તેવારે

તે·ચોથાને·બોલો·ભાઇ·હવે·હદ·થઇ—વધતી·આશા·ન·કર
તે·બોલો·આંડાં·શ્રગુ·જડુ·તો—આગલ·નીશચે·રતન·જ
શો·તો·શ્રનાંનો·ભાર·કોણ·વેહ—માટે·આપણે·આગલ·જઇ
ડ*તરીજો·બોલો·ભાઇ·હું·તો·નથી·આવતો·તારે·જોઇ·તો
જા*તેવારે·ચોથો·આગલ·ચાલો—ભુખ·ને·તરશથી·ઘબરાણો
છે·અને·ઊપરથી·ધુપ·લાગેછે—ઇવો·ચાલેછે·પંણ·હાથમાંની
દીવેટ·હોલાતી·નથી*પછે·આંડાં·તાંડાં·ભમવા·લાગો*ઇ
લામાં·તેણે·ઇક·પુરશ·દીઠો—જેહેનું·શરવ·આંગ·લોહીથી·ભ
રેલું·છે·અને·જેના·માથાપર·ઇક·ચકર·ફરેછે·તેહેની·પાશે·જ
ઇ·પુછવાલાગો—ભાઇ·તું·કોણછે·અને·તારા·માથાપર·આ
ચકર·ફરેછે·ઇશ્રું·છે—રે·આંડાં·કહાં·મને·તું·જલ·દેખાડશે*
ઇમ·કેહેછે·ઇટલામાં·તેહનાં·માથાપરનું·ચાક·ઇનાં·માથાપર
આવી·બેઠું·ને·ફરવા·લાગું*તે·વેદનાથી·ઘણુંજ·દુખ·પાંમવા
લાગો*તારે·પેલા·ચકરધરને·પુછેછે—રે·આ·શ્રું·અચરત·તે
બોલો·ભાઇ·મારા·માથાપર·ઇ·આમજ·બેઠું·હતું·માટે·હવે·
બીજો·કોઇ·તારા·જેહવો·લોભી·હાથમાં·દીવેટ·લેઇ·આંડાં·
આવશે·ને·તારી·શાથે·બોલશે·તારે·તારો·છુટકો·થાશે*બ
રાંમણે·પુછ્યું·આ·ચકર·તારા·માથાપર·કે·દાડે·બેઠું*તે·શુ
લો·આ·શમે·પરથવીનો·રાજાકોણછે·તે·કેહે—બરાંમણ·બોલો
વીશવાશ્રં*ચકરધરે·કહું·ભાઇ·હું·વરશો·ગણવા·જાંણતો·ન
થી—પંણ·જારે·અજોધામાં·રાંમચંદરજી·રાજ·કરતા·હુતા
તારે·હું·તારા·જેવો·લાલચનો·મારો·હાથમાં·દીવેટ·લઇ·ઇ
હાં·આવો—ને·ચાકવાલો·પુરશ·દીઠો—તેની·શાથે·બોલતાંજ
વાર·ચકર·મારા·માથાપર·આવું·ને·તે·છુટો·થયો*બરાંમણે

પુછ્યું•—રે•તને•આંહાં•અન•પાંણી•કાંહાંથી•મલું*તે•બોલો•તું
તેહની•કાંઈ•ફીકર•માં•કર*તું•ને•ભુખ•તરશ•ને•નીદ•નહી•
લાગશે—રાત•દાહાડો•આ•ચાકની•વેદનાંમાંનો•વેદનામાંજ•
રેહશે•એમ•કહી•આગના•લઈને•તે•ચાલતોથયો*એણીગમે•શ્રુ
વરણશીધી•જેણે•શ્રુનાંની•ખાંણ•જડી•હતી•તેણે•જાણી•કે•આ
પણા•ભીતરને•વાર•લાગી•તારે•તેથી•ઉચકાય•તેટલું•શ્રુવરણ•લ
ઈ•તેની•શોધે•નીકલો—તારે•એની•તેની•ભેટ•થઈ•ને•શમાચા
ર•શાંભલા*તેવારે•તે•શ્રુવરણશીધી•તેને•ધીકારીને•બોલેછે*

વીદીઆ•નહી•હોય•તે•જો•બુધી•હોયતો•
તે•શારૂ—જેને•બુધી•નથી•તે•નાશ•પાંમેછે*

જેમ•શાંહી•કરનાર•નાશ•પાંમા*ચક્રધર•પુછેછે•તે•કે
મ*શ્રુવરણશીધી•કેહેછે•શાંભલ*

કથા • ૩ જી *

શાંહી • કરનારોની *

કોઈ•નગરમાં•ચાર•બ્રાંમણનાં•છોકરા•વચ્ચે•ઘણી•મી
તરાઈ•પડી—તેમાંથી•તરણ•જણાં•વીદીઆવાલા•હતા—ને
એક•બુધી•વાલો•માતર•હતો•તેને•વીદેઆ•આવડે•નહી*કો
ઈ•શમે•ધન•કમાવા•શારૂ•તે•ચાર•જણાં•દેશાંતર•નીકલા*
મારગમાં•એક•બીજાને•પુછવા•લાગા—કે•કોને•કેવી•વીદેઆ
આવડેછે•તે•કહો—કાંકે•વીદેઆ•વનાં•ધન•મલશે•નહી*તે
વારે•એક•બોલો•માહરામાં•એવી•વીદીઆછે•કે•મુવેલા•જીવતું•

ઈક·હાડકું·મારે·હાથ·લાગે· તો·તેપર·હું·આખો·પાંજરો·ઉ
ભો·કરીશ*બીજો·બોલો·મને·પાંજરો·જડે·તો·તેપર·હું·મા
શ·ને·ચોઢી·ઊતપણ·કરીશ*તરીજો· બોલો·હાડકાંને·માશ·
હોઈ·તો·હું·જીવતો·કરીશ*ચોથો·બોલો·મારી·પાશે·વીદીઆ
તો·નથી·પણ·બુધીછે*પછે·તે·ચાર·જણાં·શંતોખ·પાંમી·ના
રગે·ચાલા*કેટલાઈક·દુર·ગઆ·તેવારે·પેહેલો·બોલો·કે·આ
ચોથાને·વીદીઆ·નથી·તો·ઈને· દરવ·મલશે·નહી—ને·ઈ·નું·
પેટ·આપણે·ભરવું·પડશે—માટે·ઈ·આપણી·શાથે·નહી·જોઈ
ઈ*બીજો·ચોથાને·બોલો·રે· ભાઈ·મુરખ·તું·પાછો·ઘેરજા*
તેવારે·તરીજો·તે·બેઈને·કેહેછે—રે·ઈ·આપણે·ઘટે·નહી·કે·
હુને·છોડીઈ·આપણમાંથી·થોડો· થોડો·ભાગ·ઈને· આપી·ચ
લાવશું*

ક્હુછે— આ·આપણો·ને·આ·પારકો·ઈવી·
ગણત·જે·હલકાછે·તેજ·ધ્યાંનમાં·લાવેછે*મોટાછે
તેને·શંધુ·જગત·પોતાનાં·કુટુંબ·શરખું·છે·
પારકું·કોઈ·નથી*

પછે·તે·ચાર·જણાંઈ·મારગમાં·કોઈ·શંહીનું·હાડકું·જોઈઉં—
તેવારે·પોત·પોતાનાં·વીદઆની· પારખ·જોવાલાગા· પેહેલાઈ
તે·હાડકાં·ઊપરથી·પાંજરો·ઊભોકીધો*બીજાઈ·માશ·અને·ચોઢી
પેદાકરૂં*તરીજો·જીવતો·કરવા·લાગો*ઈટલામાં·પેલા·બુધીવા
લાઈ·તેનો·હાથ·ધરી·વારોને·બોલો—રે·આ·શંહીછે·ઈ·જીવતો
થઓ·તો·આપણે·શંધાઓને·મારશે·તે·બોલો—રે·મુરખ·ધી
કારછે·તારા· અવતારને—રે·અમે· જેને·જીવતદાંન·આપીઈ
છેઈઈ·તેજ·અમુને·કેમ· મારશે*ચોથો· બોલો·ભાઈ·લગારી

ક•શાબુર•કરો•હું• આ•જાહાડ•પર•ચડું છઉ •પછે•તમે•શ્રાખે
થી•જે•કરવું•હોઈ•તે•કરો* તે•જાહાડ•પર•ચડો•તારે•પેલાઈ
શંહીને•જીવતો•કરો—તેણે• ઊઠતાંજ•તરણે• વીદીઆ•વાલાં
આને•ખાધા•ને•બુધી•વાલો•ગયો* માટે•રે•ચક્રધર•
કહું છે— જે•શાશતર•જાંણેછે•પંણ•વેપાર
માં•શાંણો•નથી* તે•મુરખ•પંડીતનાં• પેરે•પો
તાનો•શવારથ•ખોઈ છે*

ચક્રધર• પુછેછે• તે•કેમ—શ્રાવરણ• શીશી• કેહેછે•શાં
ભલ*

---

* થા • ૪ થી *

મુરખ • પંડીત *

કોઇ•ગાંમમાં•તરંણ•બરાંમણનાં•છોકરા•હુતા•તે•દેશાં
તર•ગયા—ને•વીદીઆ•શીખી• પંડીત•થઇ•પાછા• પોતાને•
ગાંમ•આવતા•હુતા* તે•મારગમાં•કોઇ•બરાંમણનેતાં•નાત•
જમતી•હુતી•તાંહાં•જમવા•શારૂ• રહા—ને•પાતરાં• ઊપર•બે
ઠાછે—તેવારે•ઘેર• ધણીઈ શેવ•પીરશવા•માંડી* તેશમે•તેમાં
થી•ઇક•બોલો• કે• શાશતરમાં•કહુછે•કે•દીરગ• શ્રુતરી•વીન
શતી*માટે•આ• પદારથ•લાબા•શ્રુતર•વાલોછે• ઇને•આપણે
આવો•ન•ઘટે* ઇટલામાં•માંડા•પીરશવા•આવા* તેવારે•બી
જો•કેહેવા•લાગો•ઘણુ•તાંણુ• તે•શટવાનુ—માટે•આ•આપ
ણે•કાંમ•નહીં•આવે* તેટલામાં•વડાં•આવાં—તેવારે•તરીજો

પંચોપાખેઆંન—

કેહવા•લાગો•જાંહાં• છીદર•પડું•તાંહાં•ઘણાં• અનરથછે—ઈ
મ•કહીને•તરંણ• જણાં•ભુખા•ઊઠી•ગઆ•ને•તેઊને•શંધા
લોક•કહવા•લાગા•

આ•વાત•શાંભલી•ચકરધર•કેહવા•લાગો• બુધી•વાલાને
દાહડા•પંણ•પાધરા•જોઈઈ• નહીતો•વીપત• ચુકશે•નહી•જે
મ•શત•બુધી•ને•શહશર• બુધી•વીચાર•કરતે•કરતેજ• નાશ
પાંમા• શ્રવરંણ•શીધી• પુછેછે• તે•કેમ—ચકરધર• કેહેછે•
શાંભલ•

કથા • પમી *

શત•બુધી•અને•શહશર•બુધી•માછલાં•

કોઈ•નદીનાં•ડોહોમાં•બે•માછલાં•રેહતાં•હુતાં•ઈકનુ
નાંમ•શતબુધી• ને•બીજો•શહશર•બુધી•તેઊનો• મીતર•ઈક
બુધી•નાંમે•દેડકો• તાંહાંજ•રેહતો•હુતો•કોઈ•શમે•માછલાં
માર•તે•મારગે•ચાલાછે•તે• આપશ•આપશમાં• બોલેછે•કે
આ•ડોહોમાં• કાલે•જાલ•ઘાલીને•માછલાં•પકડીઈ•તે•વચંન
પેલા•તરંણ•જણાંને•કાંને•પડું• તેવારે•દેડકો•માછલાંઓને
બોલો•આપણે•આંહાંથીનાશી•જાઈઈ•તેશમે•શહશર•બુધી•બો
લો—રે•બીઈશમાં•

કહું•છે— વાઘ—શરપ•અને•ભુડાં•માંણશ•ઈ
ઊનું•મંનમાંનું•થાતું•નથી•માટેંજ•આ•જગાત
રહું•છે•

આપણાં•બાપ•દાદાનુ•ઠેકાંણુ•મુકી•ફિકરિક•આંથી•ન•જાઈએ*શવારે•માછલામાર•અવાજતે•ફ્જાર•ભાતનાં•ઊપાઈ•કાઢીએ•હુ•તમુને•બચાવી•લઈજઈશ*શાત•ખુધી•કેહવાલાંગો•ખરીવાતછે*

કહુંછે— જાંહાં•શ્રૂરજની•ગતી•નથી•થાતી જાંહાં•પવન•જવા•શકતો•નથી*તાંહાં•બુધીવાલાની•જુધી•પોચેછે*

તે•શાંભલી•દેડકો•બોલો—રે•તમારો•મનશ્રૂબો•શ્રૂ•કામનો*હુ•ફિટવુ•નીશસે•જાંણુ છેઊ કે•કાલે•અથવા•પરમદાહાડે માછલાં•માર•આવશે—તે•વખત•પર•તમે•ઘભરાશો—ને•તે•તમુને•પકડી•લઈ•જશે*માટે હુતો•મારો•મારગ•ધરુ છેઊ—ફિમ•કહી•દેડકો•બીજાં•પાંણીમાં•ગઓ*શવારમાં•માછલા•માર•આવિઆ—તેઊએ•શાતખુધીને•અને•શહ્શર•ખુધીને•પકડી•શાતખુધીને•માથાંપર•લઈને•શહ્શર•ખુધીને•લાકડીપર•લટકાવો—અને•રશાતામાંથી•ચાલેછે—તે•દેડકાએ•જોઊને•બાઇડીને•કેહછે—રે•જો•શાત•ખુધી•ને•માંથાંપર•લીધોછે•ને•શહ્શર• ખુધી•લાકડી•પર•લટકેછે*ભલો•હુ•ફિકખુધી•કે•જેથી•મે•આંજ•મારો•જીવ•બચાવો*

માટે—રે•શ્રૂવરણ•શીધી•બવીશ•આગલ•કોઈનુ•ચાલતુ નથી*તેં•મને•શારી•શીખાંમણ•કરી•પણ•તે•મે•ન•શાંભલી•તો•ફશો•ગઓ*

જેમ•ફિક•ઘધેડો•ફશો•ગઓ*શ્રૂવરણ•શીધી•પુછેછે•તે•કેમ—ચકરધર•કેહછે•શાંભલ*

કથા • કડી *

ઘધેડો • ને • ગાઈન • કરી • ફશો • ગઓ *

કોઈ•નગરમાં•ઊધન•ફવે•નાંમે•ઘધેડો•હુતો * તે•દીશ
ના•ધોબીને•ઘેર•જાઈ•અને•કાંમ•કરે•અને•રાતે•લોકોનાં•એ
તરોમાં•ચારો•કરે*તાંહાં•તેહને•અને•ઈક•શીઆલને•મીત
રાઈ•પડી*પછે•જાંહાં•જાંહાં•જાઈ•તાંહાં•તે•બેઈ•જણાં•શાતે•
જાઈ*ઈક•પુનેમની•રાતે•ઘધેડો•આનંદમાં•આવોછે•ને•શી
આલને•કેહેછે—રે•મીતર•જો•આજે•ચાંદનું•શ્રું•શાફ•પડુંછે
આવા•શમે•મને•ગાઈન•કરવું•ગમેછે—તો•કેહે•કેવો•રાગ•ગાં
ઊં•તે•બોલો•મામાંજી•ઈશ્રું•ઘેલશફું•બોલોછો* આપણે•ચો
રી•કરવા•આવા•છઈઈ•ને•આંહાં•રાગ•ગાઈ•શ્રું•ખેતરવાલા
નાં•હાથમાં•પડીઈ*બીજું•તમારૂં•ગાઈન•કઠોર•શંખનાં•શ્રુ
ર•શરખું•ઈક•કોશ•પરથી•શંભલાઈછે•તો•તેથી•ખેતર•માંહે
લાં•લોક•કેમ•જાગા•નહી•થાશે*ઘધેડો•બોલો•તું•ગાઈનનાં•
રશાને•અજાંણો•છે•માટે•ઈમ•કેહેછે*શીઆલ•બોલો•તે•હોશો
લે•તમને•ગાતાં•આવડતું•નથી•ઈ•ખંણુ•કંઈ•ખોટું•નથી*તે
વારે•ઘધેડો•રીશે•ભરો—ને•કેહેવા•લાગો—રે•મુરખ•તુંને•ભ
રાંતછે•તો•હવે•શાંભલ•માહારી•પાશેથી•શંધા•રાગનાં•શરૂપ
ઈમ•કહી•ઘધેડો•ગાઈન•કરવા•લાગો*તે•શાંભલી•ખેતરવાલા
દોડી•આવા*તે•શમે•શીઆલ•નાશી•ગઓ;અને•ઘધેડો•પક
ડાંણો*તેનાં•ગલામાં•ખેતરવાલાવોઈ•મોટું•ઈક•લાકડું•બાં
ધું•ને•વલી•શ્રવા•ગંઆ*ઘધેડો•ઘડી•બેઈ•ઘડી•ખેરી•પછે•હ

લઇ•ઊઠીને•લાકડાં•શમેત•નાશી•ચાલો*તેને• મારગમાં•શી
આલ•મલો—તે•કેહેછે•વાહ્વા• માંમાંજી•વાહ્વા•તમારા•ગાએન
ની•શ્રૂં•તારીફ•કરું•કે•જે•શાંભલી•ખેતરવાલાએ•પંણ•તમુંને
આ•ગાવાનું આભુખણ•આપું*તેવારે•ગધેડો•ઓશીઆલો•થી
ઓ*માટે•રે•શ્રાવરણ•શીધી•તેં•મને• વારો•ખરો•પંણ•મેં•
તારૂ•શાંભલું•નહી•માટે•એ•ફલમાં•પડો*

**કહુછે— જેને•પોતાનું•ગનાન•નથી*જે•મી
તરનું•પંણ•શાંભલતો•નથી*તે•મરણ•પાંમેછે**

જેમ•મંથર•શાલવી•મરંણ•પાંમો*શ્રાવરણ•શીધી•પુછેછે
તે•કેમ—ચક્રધર•કેહેછે•શાંભલ*

કથા • ૭ મી *

મંથર • શાલવી *

એક•ગાંમમાં•મંથર•નાંમે•શાલવી•રેહેતો•હુતો*કોઇ•શા
મે•તેનું•લુગડાં•વણવાનું•શાંમાંન• ભાગુ•તારે•તે•કોરાડી•લ
ઇને•રાંનમાં•લાકડું•તોડવા•ગઓ*તાંહાં•શમુદરનાં•કીનારા
પર•એક•મોટું•શીવણનું•જાહાડ•હતું•તેપર•કોરાડી•મારવાલા
ગો*તારે•તે•જાહાડપર•કોઇ•બરમ•રાખશ•હોશે•તે•કેહેવાલા
ગો—રે•શાલવી•મારૂં•ઘેર•તું• ભાંજશેતો•તને• હું•આખો•
ખાઇશ*શાલવી•બોલો•જારે—હું• તુંથી•બીહીતો•નથી*હેવી
તેની•હીમત•જોઇ•રાખશ•પરશાન•થઓ—ને•તેહેને•કેહેછે*રે

માંગ·લને·શ્રુ·જોઈઈ·તે·હું·આપીશ*શાલવી·બોલો·ઘેરે·જૈ
ઇ·માહારા·મીતરને·ને·બાઈડી·છોકરાંઓને·પુછી·આવીશ*
પછે·તે·શાલવી·પાછો·ગાંમમાં·આવો—ને·કિ·વાલંદ·તેહેનો
મીતર·હુતો·તેહેને·વરતમાંન·કહુ·વાલંનદ·બોલો·તું·રાજ·માં
ગજે·હું·તારૂં·પરધાંનપણું·કરીશ—ને·આંપણે·બેઈ·જણાં·શ્રુ
ખી·થાઈશ્રું*શાલવી·બોલો·વારૂં·હું·બાઈડીને·પુછીશ*વા
લંદ·બોલો·બાઈડીની·જાત·મુરખ·તેના·વચાર·લેવા·નહીં*
શાલવી·બોલો·રે·તેવી·મારી·બાઈડી·નથી·મારી·બાઈડીતો
પતીવરતા·ને·વલી·ડાઇ·પંણ·ખરી*ઈમકહી·તે·બાઈડીપાશે·
ગઓ·ને·તેને·વાલંદનું·મત·કહું·તે·બોલી·શાંભલ*

નટવા—ભાટ—હલકા·માંણશ—વાલંદ—છોક
રાને·ભીખ·માંગનાંરા*ઈઉનીશાથે·વીચાર·કરી
ઈનહી·અને·બીજું*રાજ·કરનારને·ઘણું·દુખ
છેરે—રાંમ—પાંડવ—જાદવ—ને·નલરાજા*ઈશાર
ખાઓને·પણ·રાજ·કરામાં·શ્રુખ·થઊં·નહી*
તો·આંપણે·કેમ·થશે*

કહું છે— જે·રાજના·લોભથી·લોક·પોતાનાં
ભાઇને—બાપને·અને·અંનદાતાને—મારે છે·ઈવુ
નેરાજ·તે·ઇછીઈ·નહી*

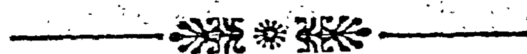
તું·રોજનું·ઈક·લુંગડું· વણેછે·તેની·પેદાશ·આપણે·
બશ·થાતી·નથી*માટે·તું·બીજા·બે· હાથ·ને·કિ·મશાતક·માં
ગ*ઈટલે·દાડી·બે·લુગડાં·વણશે·તેમાં·આપણને·આનંદ·થા
શે*તે·શાંભલી·શાલવીઈ·કહું·ખરીવાત*ને·દોડતો·દોડતો·

બેલી•તે•બરમ•રાખશ•પાશે•ગઓ—ને•બાફડીનાં•કડાં•પરમા
ણે•માંગતાંજ•તેને• બે• માંથાં—ને• ચાર•હાથ• થઆ*પછે•
ગાંમમાં•આવા•લાગો•તારે• લોકોએ•જોઊ કે• કોઈ•રાખશ•
આલો•આવેછે—તેપર•તેઊએ•પછે• પથરાનો•જે•માર•કરો•તે
થી•તે•તતકાલ•મરણ•પાંમો*માટે•રે•શ્રાવરણ•શીધી•લોકનો•
શભાવજ•પડોછે•કે•અંણઘટતી• વાતો• મંનમાં• લાવવી•કે•
જે•બની•આવવા•કઠંણ—પછે• મારા•જેવું•શંકટમાંપડવું *
આપર•શોમશરમાં•બરામણની•કથા• શાંભલ*

કથા • ૮ મી *

શોમશરમાં • બરાંમણ *

કોઈ•નગરમાં•ઘણોજ•કીરપણ• એવો•શોમશરમાં•નાંમે
એક•બરાંમણ•રેહતો•હુંતો—તેણે•ભીખશા•માંગીને•કેટલું•એ
ક•ઘીઈ•એકઠું•કરૂં*તે•માટીનાં• વાશણમાં•છીકા•પર•ટાંગી•
મેલું*એક•રાતે•ખાટલા•પર•પડોછે•અને• તે•વાશણ•શાંમો•
જોતો•વીચાર•કરેછે*કે•આ•એક•મંણ•ઘીઈ•હું•મોઘાઈ•પડ
શે•એટલે•વેચીશ—તેનાં•રૂપીઆ•પચીશ•આવશે•તેની•બે•બકરી
લઈશ*તે•વરશામાં•બેઈ•વાર•જણશે•તેનાં•બચાં•વેચીને•ભેંશ•લેઈ
શ—ભેંશો•વેચીને•ઘોડી•લઈશ*તેનાં•ઘોડા•વેચાથી•મને•ઘણું•દર
વંમલશે•તેથી•એક•મોટું•ઘેર•લઈશ*પછે•મારી•શંપત•જોઈ•કો
ઈ•મોટો•બરાંમણ•આવીને•પોતાંની•કનીઆ•આપશે•તે•પરણી
શ*તેને•પેટે•છોકરો•થશે•તેનું•નાંમ•હું•રૂપશરમાં•રાખીશ*
તે•છોકરાએ•ઘરે•ચાલવા•માંડે•એટલે•હું•...

તેવારે•છોકરો•મને•જોઈ•ઘુંટે•ચાલતો•ચાલતો• મારી•પાંશેં
આવશે•એટલે•હું•બારડી•પર•રીશે•ભરીશ•ને•તેને•એવીતો•એક
લાંત•મારીશકે•તે•ધડુમ•કરી•ભોંએપર•પડી•જશે* એવા•ધ્યાનનાં
ભરમાં•તે•શોમશારમાએ•ખરીજ•લાત• મારી—તે•ઘીઈનાં••વા
શણ•પર•લાગી•ને•તે•ફુટીને•ઘીઈ• ભોંએ•પર•પડી•શંધું•ફો
કટ•ગઉં*એ•કથા•શાંભલી•શ્રવણ•શીધી•બોલો—રે•ચક્રધ
ર•ખરી•વાત*

કહુ છે— જે•લોભથી•એકાકુ•કાંમ• કરવા•જા
એ છે*ને•આગલ•પાછલ•જોતો•નથી* તે•વાંન
રાઓની•પેરે•મરણ•પાંમેછે*

ચકરધર•પુછેછે•તે•કેમ—શ્રવણ•શીધી• કેહેછે•શાંભલ

કથા • ૯ મી *

વાં દ રા ઓ ની *

કોઈ•નગરમા•ચંદર•એવે•નામે•રાજા•હુતો• તે•તેણે•પો
તાનાં•છોકરાઓને•રમાડવાને•કાજે•ઘણાં•એક•વાંનરા•પાલા•હુ
તા*તેમાં•એક•ઘરડો•વાંનરો•હુતો—તે•શંઘલા•શાશતરમાં•પર
વીણ•અને•ઘણોજ•ચતુર•હુતો—તે•રાજાને•ઘેર• બે•મીંઢા•નાં
હાંનાં•છોકરાઓને•બેશવાને•કાજે•પાલા•હુતા* તેમાંથી•એક•
મીંઢો•નીત•રશોઈનાં•ઘરમાં•જઈ•રાંધેલા•પદારથનાં• વાશણ
માં•નીરંત•મોઢું•ઘાલે—તે•રશોઈઆને•હાથંનો•શારીપઠે•માર
ખાયા•વીનાં•બાહેર•આવે•નહીં*તે• પેલા•ઘરડા•વાંનરાએ•જો
ઉં•ને•પોતાની•મંડલીને• કેહેવા•લાગો—રે•આ• રશોઈઆનાં

•મીઠાના•ટંટામાં•આપણે•મારા•જઈશું *કાંકે•કોઈ•શમે•ર
ાઈઆને•બીજું•કોઈ•જડું નહી•એટલે•એ•મીઠાને•બલતાં•લા
ડાં•શાથે•મારશે•તેથી•એનાં•આંગપર•ઊનછે•તે શલગશે—તા
•એ•મીઠો•ઘાબરો•થઈને•પોતાતાં•થાનક•પર•જાશે—તાંહાં•ઘા
•હાશે•તે•શલગશે•તેથી•ગાએનો•કોઠો•શલગશે•અને•તેથી•
ાડશાલા•શલગશે *તેવારે•કેટલાએક•ઘોડા•બલી•જશે—ને•કે
ટલાએક•ડાજા•જશે—તેશારૂ•રાજા• ઘોડાનાં•વઈદને•ઓશડ•પુ
છશે—તે•શમે•શાશતરમાં•લખુંછે•તે•પરમાંણે•તે•વઈદ•વાંનરા—•
ાં•તેલનું•ઓશડ• બતલાવશે—તેવારે• આપણે• માંરા•જઈ
શું *માટે•આપણ•આ•ઠેકાંણું•મુકી•આજેજ•દુર•જઈએ *
કહું છે— જો•પોતાનાં•જીવની•આશા• હોએ
તો•જે•ઘેર•નીત•કજીઓ• થાએ છે•તે• ઘેર•છો
ડી•દેઈએ *જે•કુટબમાં•કજીઓ•લાગો•તે•કુટ
બ *જે•મીતરાઇમાં•કડવા•વચન•નીકલવા•લા
ગાં•તે•મીતરાઈ *જે•રાજમાં•પરજા•પીડા•પાંમ
વા•લાગી•તે•રાજ *ને•જે•કીરતને• જુંડાં•કર
મનાં•ડાગ•લાગા•તે•કીરત *એ•શંધાં•નાશ
પાંમાં•એમ•જાંણવું *

એવું•ઘરડા•વાંનરાનું•વચન•શાંભલી•બીજા• વાંનરા•કેહ
•વા•લાગા * બાવાજી•આ•વાતપર• અમને•એમ•દીશેછે•કે•અમે
અમરત•શરખા•પદારથ•ખાઈ•આંહાં•મોજ•કરીએ•છઈએ—ને•
આંગ•પર•લુગડાં•ઘરેણાં•પેહેરીએ•છઈએ• તે•તમુને•ગમતું•ન
થી—ને•અમુને•રાંનમાં•લઈજઈ• કવડાં•ખાટાં•ફલ•ખવાડવા
ચાહોછો *ઘરડો•તે•શાંભલી•કરાટી•થઓ•અને•બોલ્યો—રે•રમુ

ખ•તમને•મારા•વચંનની• ઈઆદ•આવશે•ને•પછે•પશાતાં
હુંતો•આંહાં•રહીને•મારી•નજરે•કુટંમબનો•ધાત•નહી•જે
શં*કેમ•કહી•ઘરડો•રાંનમાં•ગઓ* કેટલાઈક•દાહાડા•ગ
તેવારે•ઘરડાઈ•કહું હુતું•તેમજ• શંધું• બનીઆવું• ને•તે•
નરા•નાશ•પાંમાં*

માટે•રે•ચક્રધર•આ•લાલચ•ઘણી•ખોટી•વસ્તુછે*
જેને•શો•રૂપીઆ•મલા•તે• હજારની•આશ
કરે છે*ને•હજાર•વાલો•લાખની*ને•લાખવાલો
ક્રોડની*

ચક્રધર•કેહવા•લાગો•ભાઈ•ઈવું•મને•થઊં•તો•ખરૂ—
હવે•ઈનો•શો•ઊપાઈ*શ્રવરંણ•શીધી• બોલો—ભાઈ•જો•બ
ગવાંન•કીરપા•કરે•તો•વાંકાનું• શીધું—ઊલટાનું• શુલટું
થાઈછે*જેમ•કે•આંધલો• કુબડો•ને• તરંણ•થાંનની•બાઈ
કીને•થઊં•તો•તારૂ•શંકટ•કેટલું છે* ચક્રધર• પુછેછે•તે
કથા•કેવીછે•તે•કેહ—શ્રવરંણ•શીધી•કેહછે•શાંભલ*

ક થા • ૧૦ મી *

આંધલો•કુબડો•ને•તરંણ•થાંનની•કંનાં*

ઊતર•દેશ•મધે•મધુપુર•ઈવે•નાંમે•નગર•તાંહાં•મધુશેન
નાંમે•રાજા•હુતો—તેને•ઈક•કંના•થઈ* તે•કંનાને•તરંણ
થાંન*તેનો•જનમ• શાંભલીને• રાજાઈ•શેવકોને• આગના•ક
રી•કે•તે•અશુભ•લખણી•કંનાને•અવેર• રાંનમાં• મુકી•આ
વો*શેવકોઈ•વીનતી•કરી* રાજા•ઈ•ઊપર•ડાહેઆ•બરાંમણ
શ્ર•કેહછે*તે•શાંભલી•પછે•જે•કરવું•હોઈ•તે•કરો*

પંમોપાખેઆંન—

થઈ—તારે·કુબડાં·શાથે·લાગી·ને·બેઉએ· મનશ્રુબો·કુ
આંધલાને·વીખ·આપી· મારી·લાખીએ* પછે·કુબડાએ·કે
મુંવેલો·શાપ·પેદા·કરો—ને·રાજકંનાએ·તેનાં·કટકા· કરી
ડીમાં·લાખ્યા—ને·તે·હાંડી·ચુલાપર· ચડાવીને·આંધલાને·ક
તમારે·શારૂં·શારાં·માછલાં· પેદા·કરાંછે·તો·લગારીક·ચુ
પાશે·રાંધવા·બેશો·હું· બીજે·કાંમે·જાઉં·છઉં—આંધલો·ર
હેવા·બેઠો·તેવારે·તે·શાંપનાં·વીખની·બાફ· લાગી· તેથી·આ
ખે·પરદો·આવો·હુતો·તે·શાફ·થઓ·ને· દીશાંવા·લાગું* તા
રે·હાંડીમાં·જુએ છે·તો· શાપનાં·કટકા·જોઆ·ને·મંનમાં·શ
મજેઓ·કે·આ·બાયડીનું·ને·કુબડાનું·કાંમ* તેવારે·કંઈ
તદબીર·કરી·તેણે·તે· હાંડી·ફોડી·લાખી·ને·પછે· પોતે·આં
ધલાને·વેશોજ·રહ્યો* એક·શમે·રાજકંના·કુબડા· પાશે·શ્રતી
છે·તે·તેણે·જોઈ·ને·તેને·કરોધ·ચઠો— તેવારે·અમોલો·જઈ
બાયડીને·ઊપાડીને·કુબડાની· છાતી·પર·અફાલી· તેથી·તે
ણું·તરીજું·થાંન·કુતું·તે·ફુઈઆંમાં· પેશી·ગઉ* ને·તે·ધ
કાથી·કુબડો·પંણ·શીધો·થઓ*
એ·પરમાંણે·ભગવાંને·કીરપા·કરી·તારે·જે·વાતો·નક્કી·થ
વાની·તે·થઈ·ગઈ*
માટે·રે·ચક્રધર·જો·ભગવાંન·કીરપા·કરશે·તો·તું·પં
ણ·છુટો·થાશે* એમ·કહી·શ્રવરણ·શીંઘ્રી·પોતાને·ઘેર·ગઓ*
વીશાણું·શરમાં·રાજ·પુતરોને·કેહેછે—જે·બાફાજો·લો
બ·રાખતો·નથી* જે·ચોકશ·કરાવીનાં·કોઈ· વાતમાં·હાત·
ઘાલતો·નથી·તે·શ્રપેથી·રેહેછે*

શં માં પ ત *